

ГЕЛОДІЙ БЛАНДОВА*Helodium blandowii* (F.Weber et D.Mohr)

Warnst.

Родина Туїдієві — Thuidiaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Реліктовий вид дніпровського зледеніння.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія та Пн. Америка. Зрідка на Українському Поліссі, відоме одне місцезнаходження в Правобережному Лісостепу: біля с. Водяне Знам'янського р-ну Кіровоградської обл. Адм. регіони: Вл, Рв, Кв, Чн, Кд.

Чисельність та структура популяцій

Невеликими куртинами серед сфагнових та брієвих мохів; іноді його проективне по-

криття в моховому покриві досягає 25%. Вид зникає у лісопарковій зоні м. Києва.

Причини зміни чисельності

Осушення боліт.

Умови місцезростання

На збіднених евтрофних, близьких до них мезотрофних болотах та в заболочених лісах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Досить великий мох у нещільних світло-зелених чи жовто-зелених дернинках. Стебло до 10–15 см, прямостояче, одноперисторозгалужене, густоповстисте. Листки широкояйцеподібні, по краю відгорнуті, пилчасті. Клітини папілозні, від продовгува-

тих до лінійних. Однодомний. Коробочка на жовто-червоній ніжці, похила до горизонтальної, довгастоциліндрична. Спорогони утворюються рідко.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Черемському ПЗ і заказнику «Нечимне» (Волинська обл.), на території пам'яток природи Чорний ліс (Кіровоградська обл.) та Романівське болото (Київська обл.). Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

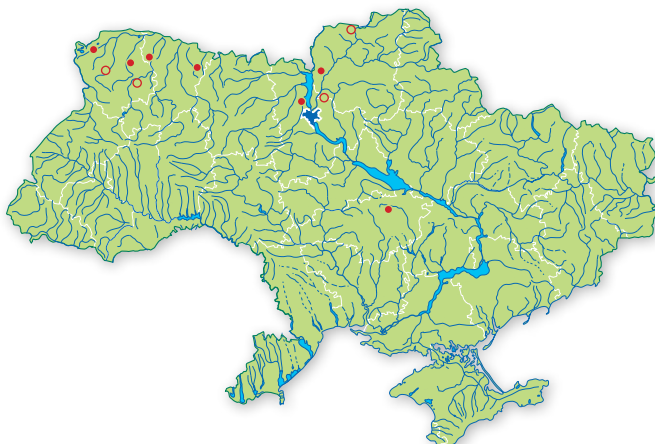
Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Бачурина, Мельничук, 2003; Вірченко, 1985, 2006.

Автор: В. М. Вірченко
Малюнок: А.В. Білоусова

ПАЛАМОКЛАДІЙ СПРАВЖНЬОЗЕЛЕНИЙ

Palamocladium euchloron (Müll. Hal.) Wijk
et Margad. (*Pleuropus euchloron* (Müll. Hal.)
Broth.)

Родина Брахітецієві — Brachytheciaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. Європа (Греція), Кавказ, Азія (Туреччина, Іран, Туркменія, Пакистан, Китай). Знахідки в Гірському Криму: Кіровський р-н, г. Агармиш в окол. Старого Криму; ущелина Хапхал біля водоспаду Джур-Джур на р. Сх. Улу-Узень, Кримський ПЗ, верхів'я р. Альма; Бахчисарайський р-н, окол. м. Бахчисарай, с. Соколиного та Машиного, скеля Чуфут-Кале. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Зростає досить великими дернинками.

Причини зміни чисельності

Не з'ясовані.

Умови місцезростання

На ґрунті, затінених вапнякових скелях та каменях у дубових і букових лісах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Дернинки потужні, зелені або коричнево-зелені, блискучі. Гілки прямі або більш-менш зігнуті. Стебло повзуче, неправильнорозгалужене або перисторозгалужене (іноді куцисторозгалужене). Листки прямовідхилені, з широкосерцеподібною основи поступово загострені, глибокопоздовжньоскладчасті, гострозубчасті. Жилка закінчується перед верхівкою листка. Дводомна рослина. Коробочка пряма або слабко зігнута. В Криму спорогонів не утворює; розмножується вегетативно.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на територіях Кримського ПЗ, Хапхальського гідрологічного заказника та пам'ятки природи Агармиський ліс. Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Слободян, 1969; ЧКУ, 1996; Duell, 1985, 1992.

Автор: Л. Я. Партика
Малюнок: А. В. Білоусова

ОРТОТЕЦІЙ РУДУВАТИЙ

Orthothecium rufescens (Dicks. ex Brid.)
Schimp.

Родина Плагіотецієві — Plagiotheciaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Бореально-монтанний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Зх. і Пн. Європа, Кавказ, Азія, Пн. Америка. Українські Карпати: Чивчинські гори, г. Мокринів Камінь, під г. Гнетеса та Фатія-Банул. Адм. регіон: Ів.

Чисельність та структура популяцій

Утворює поодинокі дернинки в суцільному моховому покриві.

Причини зміни чисельності

Можливо, пригнічення виду іншими компонентами мохового угруповання.

Умови місцезростання

Зростає на вологих затінених вапнякових скелях верхньогірського лісового поясу.

Загальна біоморфологічна характеристика

Потужні мохи в червоно-коричневих блискучих дернинках. Стебло лежаче або висхідне, мало розгалужене. Листки прямо відхилені до зігнутих, видовженоланцетотрикутні, поступово загострені, поздовжньоскладчасті. Клітини вузьколінійні, товстостінні, при основі листка коротші. Дводомний. Коробочка на червоній ніжці, прямостояча, видовжена до майже циліндричної. Спори дрібні, жовто-зелені, тонкобородавчасті.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Потрібно вести спостереження за станом популяцій, створити заказник на місці зростання виду для охорони кальцієфільних мохоподібних.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Бачурина, Мельничук, 2003; ЧКУ, 1996.

Автор: В.М. Вірченко
Малюнок: А.В. Білоусова

ПЛАГІОТЕЦІЙ НЕКЕРОПОДІБНИЙ

Plagiothecium neckeroideum Schimp.

Родина Плагіотецеві — Plagiotheciaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Гірський вид із диз'юнктивним євразійським поширенням; перебуває на сх. межі європейської частини ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Центральна і Пд. Європа, Азія. Українські Карпати: масиви Чорногора (ур. Кіз'ї-Улоги), Свидовець (г. Близниця) і Мармароський (г. Піп Іван, Ненеска, Петрос). Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Зростає окремими нечисленними дернинками, які займають незначну площу в килимі мохових обростань.

Причини зміни чисельності

Відсутність спороношення та конкуренція з іншими мохами.

Умови місцезростання

На вологих затінених скелях у верхньогірському лісовому та субальпійському поясах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Рослини в м'яких, плоских, яскраво-зелених дернинках. Стебла лежачі, з дрібнолистими стелонами, нерегулярно розгалужені; гілочки висхідні, на кінцях часто флагелоподібні. Всі листостеблові пагони плоско обліснені. Листки яйцеподібноланцетні, гострокінцеві, вгорі поперечно-хвилясто зморщені. Двобудний. Коробочка на червоній ніжці, по-

хила, з виразною шийкою, коричнева. Спорогони утворює зрідка. Можливо, розмножується вегетативно (уламками пагонів).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

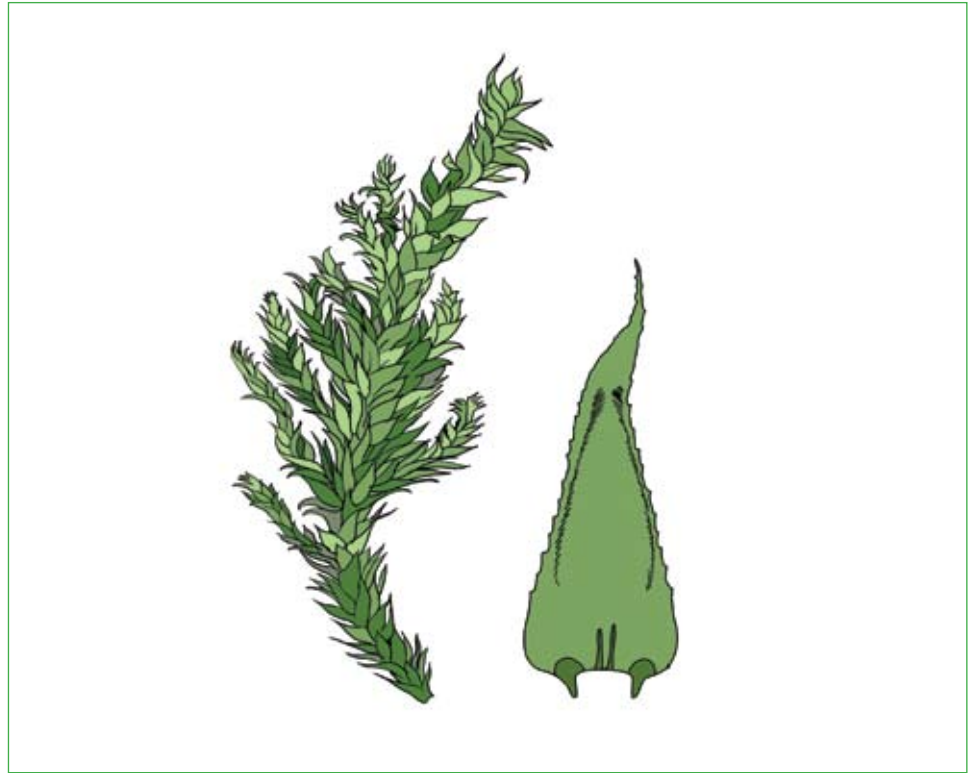
Основні джерела інформації

Бачурина, Мельничук, 2003; ЧКУ, 1996.

Автор: В. М. Вірченко
Малюнок: А.В. Білоусова

ГЕТЕРОФІЛ СПОРІДНЕНИЙ

Heterophyllum affine (Hook.) M. Fleisch.

Родина Пілезіадельфові —
Pylaisiadelphaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Монтанний вид, перебуває на пн.-сх. межі європейської частини ареалу

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Кавказ, Азія, Пн. Америка. Трапляється в Українських Карпатах (Горгани, Свидовець, Черногора). Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій
Росте окремими дернинками серед інших мохоподібних в епіксільних обростаннях.

Причини зміни чисельності

Можливо, порушення старих деревостанів і знищення природних місцезростань.

Умови місцезростання

На гнилій деревині у гірських лісах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Досить потужний мох у нещільних, яскраво-зелених дернинках. Стебло майже правильно перисторозгалужене, з шилоподібними або ланцетними псевдопарафіліями при основі гілок. Стеблові листки прямо відхилені, видовженояйцеподібні, раптово звужені у ланцетну зазублену верхівку. Жилка подвійна й коротка або відсутня. Клітини прозенхіматичні, при основі листка коротші,

у кутках основи є група квадратних золотавожовтих клітин. Однодомний. Ніжка спорогона до 2 см, пурпурова. Коробочка прямостояча або похила, довгаста. Кришечка конічна, загострена. Спори дрібні, жовті, гладенькі.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Карпатському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Бачурина, Мельничук, 2003.

Автор: В. М. Вірченко
Малюнок: А.В. Білоусова

ПТЕРОГОНИЙ ГРАЦІОЗНИЙ

Pterogonium gracile (Hedw.) Sw.

Родина Левкодонтіві — Leucodontaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, Пд.-Зх. Азія, Африка, о-ви Азорські, Канарські, Мадейра, Мадагаскар, Пн. Америка (Каліфорнія). Трапляється на Пд. березі Криму (окол. м. Алупки, г. Аю-Даг), масив Кара-Даг (хр. Карагач, Хоба-Тепе), ущелина Кая-Кошла). Адм. регіони: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Росте звичайно невеликими скупченнями або окремими стеблами серед інших мохів.

Причини зміни чисельності

Не з'ясовані.

Умови місцезростання

Затінені безвапнякові скелі та камені.

Загальна біоморфологічна характеристика

Дернинки нещільні, оливково-зелені або коричневі. Вторинні стебла 2–5 см заввишки, у верхній частині деревоподібно розгалужені, гілки зігнуті, сережкоподібно обліснені. Листки широкояйцеподібні, нескладчасті, вгорі з гостропилчастими краями. Жилка коротка, вилчата (звичайно чотирироздільна). Дводомна рослина. Спорогони утворюються рідко. Розмножується переважно вегетативним способом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на території Карадазького ПЗ, ландшафтного заказника «Аю-Даг». Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Бачурина, 1954; Партика, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: Л. Я. Партика
Малюнок: А. В. Білоусова

НЕКЕРА МЕНЗИСА

Neckera menziesii Drumm.

(*Metaneckera menziesii* (Drumm.) Steere)

Родина Некерові — Neckeraceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Раритетний середземноморський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Центральна та Пд. Європа, Кавказ, Пд.-Зх. Азія (Туреччина), Пн. Африка, Пн. Америка (Каліфорнія). Знайдено в Гірському Криму: масив Карабі-яйла, печера Бузлук; Кримський природний заповідник, Пд. берег (г. Аю-Даг). Адм. регіони: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється окремими невеликими дернинками.

Причини зміни чисельності
Не з'ясовані.

Умови місцезростання
Затінені вапнякові скелі.

Загальна біоморфологічна характеристика
Дернинки зелені або темно-зелені, слабкоблизкучі. Вторинні стебла до 10–15 см завдовжки, перисторозгалужені, з численними парафіліями. Листки симетричні, язикоподібні, на верхівці заокруглені або тупозагострені, глибоко поперечнохвилясті, від середини до верхівки тонкозубчасті. Жилка проста або вгорі нерівно-вилчаста. Коробочка занурена в прихецій або трохи виступає з нього.

Дводомна рослина. Розмножується вегетативно та спорами.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському ПЗ та ландшафтному заказнику «Аю-Даг». Необхідно контролювати стан популяцій, створювати нові природно-заповідні території в місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Абрамова, 1965; Сапегин, 1910; ЧКУ, 1996; Steere, 1967.

Автор: Л. Я. Партика
Малюнок: А.В. Білоусова

ЛЕУКОКАРПІЯ БІАТОРОВА

Leucocarpia biatorella (Arnold) Vezda

Родина Веррукарієві — Verrucariaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Альпійський плейстоценовий реліктовий монотипний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (Австрія, Італія, Чехія, Словаччина, Велика Британія). Кримський п-ів (г. Бабуган). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Відома єдина популяція в Україні.

Причини зміни чисельності

Витоптування під час випасання худоби, рекреаційне навантаження, заліснення яйл.

Умови місцезростання

На мохах поверх карбонатних ґрунтів; в умовах із прохолодним та вологим кліматом.

Загальна біоморфологічна характеристика.

Слань непомітна, зернисто-бородавчата, зеленувата. Перитеції напівзаглиблені в слань, рожево-жовті, 0,4–0,8 мм у діаметрі, ширококонічні. Екципул світло-рожевий до безбарвного. Парафізи розпливаються в слиз. Перифізи 60–70 x 1 мкм. Сумки Verrucaria-типу, 8-спорові, аскоспори муральні, безбарвні, 25–45 x 10–14 мкм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Кримському ПЗ. Заборонені випасання худоби і штучне заліснення яйл.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев, 2005.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

КЛАДОНИЯ ЗІРЧАСТА, КЛАДОНИЯ АЛЬПІЙСЬКА

Cladonia stellaris (Opiz.) Brodo
(*Cladonia alpestris* (L.) Rabenh.)

Родина Кладонієві — Cladoniaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Гіпоактомонтанний лишайник, що знаходиться на пд. межі поширення.

Ареал виду та його поширення в Україні

Арктика (європейська, сибірська, чукотська), всі підзони тайги та соснові ліси від Прибалтики до узбережжя Тихого океану, Сахаліну, Командорських о-ів, на пд. до України, Орловської, Воронежської, Пензенської, Саратовської обл., Татарстану, Пд. Уралу, Казахстану та Таджикистану. Відома з Пд. Азії (Китай, Непал), Пн. Америки та Гренландії. Широколистянолісова зона (розсіяно), а також відома з єдиного місцезнаходження в Лівобережному Лісостепу, де, можливо, вже зникла. Адм. регіони: Вл, Жт, Чн, См, Хр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі. Належить до видів, що дуже повільно відновлюють своє угруповання.

Причини зміни чисельності

Меліорація та знищення старих лісових масивів.

Умови місцезростання

На піскуватому ґрунті; у світлих соснових лісах, на купинах і сфагнових болотах, іноді на відкритих місцях.

Загальна біоморфологічна характеристика.

Слань утворена щільними дернинками подеціїв, у яких не можна розрізнити головного стовбурця, 1,3–2 см заввишки, куциста, зверху повстяна, трохи бородавчаста, матова, білувато-сіра до світло-сірувато-зеленої або жовтувато-білувата, до субстрату не прикріплена. Гілочки круглясто-циліндричні, рясно пентахмічно чи дихотомічно розгалужені, з 4–6 короткими товстуватими, здебільшого прямостоячими, світло-жовтуватими кінцевими гілочками, що пірчасто розходяться; основ-

ні гілочки 0,5–2,5 мм завширшки. Апотеції маленькі, до 0,5 мм у діаметрі, коричневі, зібрані на кінчиках гілочок по кілька штук чи поодинокі. Розмножується нестатевим (паличкоподібними пікнокондіями та фрагментами слані) та статевим (довгастими до веретеноподібних одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно зберегти локалітети з місцями зростання виду, контролювати стан популяцій на вказаних територіях та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

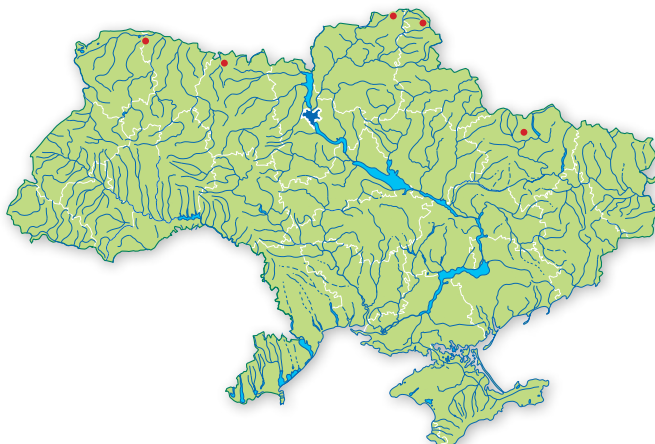
Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Окснер, 1937; Окснер, 1968; Определитель лишайников ..., 1978; Томин, 1937.

Автори: С.Я. Кондратюк, О.О. Орлов
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛЕПТОГІУМ ЧЕРЕПИЦЕПОДІБНИЙ

Leptogium imbricatum P. Jorg.

Родина Коллемові — Collemataceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Альпійський реліктовий вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа (Норвегія, Швеція, Фінляндія, Росія, Естонія, Шотландія, Австрія, Україна). Крим (Чатир-Даг). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Утворює невеликі групи.

Причини зміни чисельності

Витоптування під час випасання худоби, рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання

На ґрунті; у високогір'ях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань складається з черепитчасто перекриваючих одна одну лусочок, які утворюють дернинки до 3 см у діаметрі. Лусочки 0,1–1,0 мм завширшки, гладенькі, блискучі, блакитно-сірі до темно-коричневих, особливо на кінцевих лусочках, на кінчиках зазубрені до надрізанних. Нижня поверхня блакитно-сіра з рідкими гіфальними виростами, що прикріплюють слань до субстрату. Апотеції рідкісні (в українському матеріалі відсутні), сидячі, до 1 мм у діаметрі, з ясним сланевим краєм та увігнутим коричневим диском. Слань параплектенхімна зверху до низу, окремі клітини 5–10 мкм у діаметрі.

Водорості *Nostoc*, утворюють короткі ланцюжки. Аскоспори еліпсоїдні, муральні, безбарвні 20–35 x 7–15 мкм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Слід контролювати стан популяцій, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев, Попов, 2003.

Автор: О.Є. Ходосовцев

Фото: С.Я. Кондратюк

ЛЕПТОГІУМ НАСІЧЕНИЙ

Leptogium saturninum (Dicks.) Nyl.

Родина Коллемові — Collemataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Неморальний диз'юнктивний лишайник, дуже чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид поширений в горах майже всієї Європи, на Кавказі, в Азії (від Кавказу до Приморського краю та Камчатки, на пд. до Індії), у Пн. Америці, Гренландії, Новій Зеландії. Українські Карпати, зх. Полісся (єдиний локалітет, який потребує сучасного підтвердження). Адм. регіони: Жт, Ль, Ів, Зк, Чц, Кр (остання без вказівки точного місцезнаходження).

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. За останні десятиріччя чисельність виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Вирубування гірських лісів, забруднення повітря (промислові гази, кислотні дощі).

Умови місцезростання

Гірський лісовий пояс: на корі дерев, при основі стовбурів, листяних, рідше хвойних порід.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань шкіряста, у вигляді одного або кількох листків, майже кругляста, по краю лопатева, оливково-бура, сірувато-оливкова до чорнувато-оливкової, гола або грубозерниста, ніби обсіпана чорно-буруватими висівками, знизу з дуже густими короткими білуватими ридзинами, які вкривають майже всю нижню частину, крім вузького бережка лопатей. Лопаті зазвичай частково перекривають одна одну, округлі, гладенькі, іноді з тонкими паралельними зморшками, зрідка до сітчасто-зморшкуватих. Апотеції 0,5-2 мм в діаметрі, розсіяні по всій поверхні лопатей. Диск плоский, червоно-коричневий до червоночорнуватого. Розмножується нестатевим (прямими з дещо потовщеними кінцями пікноконі-

діями, фрагментами слані) та статевим (слабко муральними (з 3-4 поперечними та однією по-здовжньою перетинками) спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Копачевская, 1986; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1937; Окснер, 1956; Определитель лишайников ..., 1975; Coppins 2001.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛЕПТОГІЙ ШРЕДЕРА

Leptogium schraderi (Ach.) Nyl.

Родина Коллемові — Collemataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид відкритих ландшафтів.

Ареал виду та його поширення в Україні

Гірські регіони Європи, Передньої Азії та Пн. Африки. Кримський п-ів (г. Чатир-Даг, Тирке, Долгоруківська яйла, Карабі-яйла), Миколаївська обл. (Снігурівський р-н). Адм. регіони: Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Зустрічається розсіяними групами.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець, рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання

На ґрунті; у петрофітних степах між невеличкими вапняковими камінцями.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань дрібно-кущиста, формує маленькі, 5–15 мм у діаметрі та до 5 мм заввишки дернинки, темно-коричнева, глибоко розділена на вузькі лопаті. Лопаті циліндричні, блискучі, висхідні, переплутані між собою, з дрібно-зморшкуватою поверхнею, 0,1–0,6 мм у діаметрі, іноді з дрібними зернистими ізидіями. Слань зверху та знизу вкрита одним шаром псевдопаренхіматозних клітин. Серцевина складається з пухко розташованих безбарвних гіф та ланцюжків цианобактерії *Nostoc*. Апотеції зустрічаються рідко; до 1,5 мм у діаметрі, відсутні в українських зразках. Аскоспори муральні, безбарвні, 23–33 x 10–12 мкм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у геологічному заказнику загальнодержавного значення «Гірський карст Криму». Необхідно зберегти локалітети з місцями зростання виду, контролювати стан популяцій на вказаних територіях, виявити нові місцезнаходження виду для уточнення його сучасного ареалу та охорони.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев 2002 а, в.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

БЕЛОНІЯ ГЕРКУЛІНСЬКА

Belonia herculina (Rehm ex Lojka) Hazsl

Родина Гіалектальні — Gyalectale

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Неморальний середньоєвропейський лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Гори Середньої Європи (Трансільванські Альпи, Зх. Карпати (Білі Карпати, Велика Фатра, Бескиди), Сх. Карпати). Українські Карпати. Адм. регіон: Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

В гірських лісах, близько 900–1300 м н. р. м.; на шорсткій корі переважно старих буків, у нижній частині стовбурів.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань тонка, зморшкувата, місцями горбкувата, де-не-де потріскана, білувата, світло-сірувата, іноді з легким жовтуватим відтінком. Перитеції у вигляді сланевих бородавочок, близько 0,3 мм у діаметрі, скупчені, почасти зливаються, безформні чи більш-менш кулясті, здебільшого приплюснуті, напівзанурені в слань, сіруваті до світло-буруватих, старі — білуваті, навколо отвору з темною чорнобурую плямою. Розмножується статевим шляхом (голкоподібними поперечно-багатоклітинними спорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП та Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих гірських лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

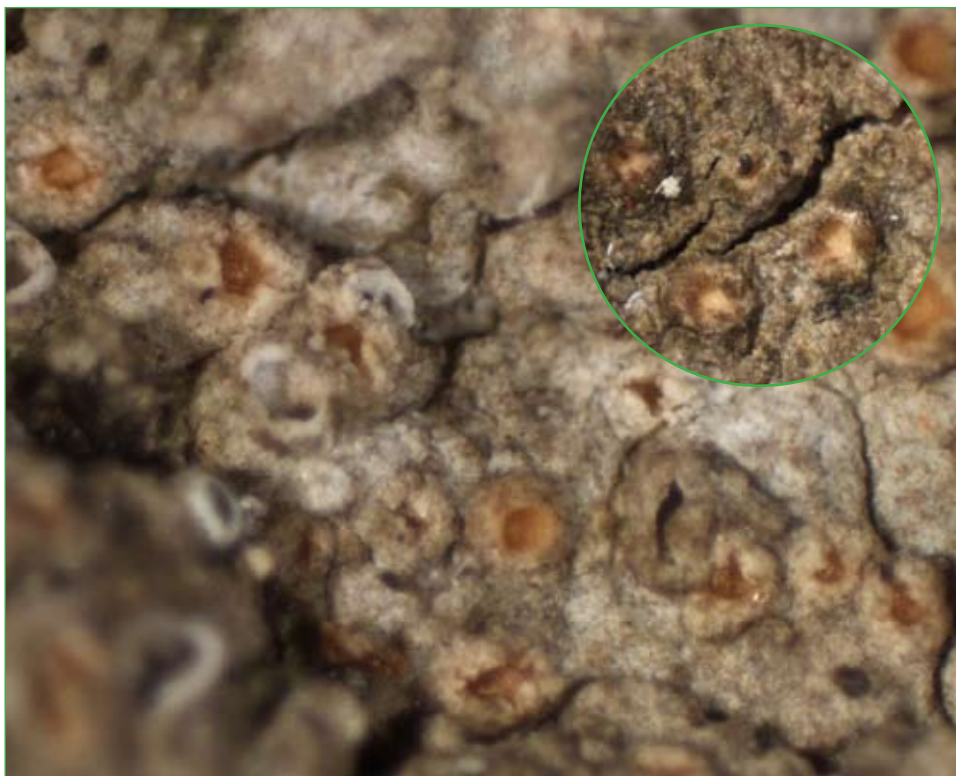
Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk et al., 2003; Bielczyk et al., 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников ..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

ГІАЛЕКТА СТОВБУРОВА

Gyalecta truncigena (Ach.) Nepp

Родина Гіалектови — Gyalectaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Неморальний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в Європі (від Скандинавії, Британських о-ів та Піренейського п-іва до Чехії, Польщі, Словаччини, України, Угорщини). Закарпаття, Українські Карпати. Адм. регіон: Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

У гірських лісах; на корі старих листяних порід, особливо на липах, кленах, дубах, берестах, поверх мохів.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань дуже тонка, іноді зникає, рівна, матова, у вигляді маленьких плям, забарвлених інакше, ніж субстрат, світло-сіро-зеленуватого кольору, білувата чи зовсім непомітна. Апотеції зазвичай скупчені і численні, або розсіяні, до 0,1–0,2 мм у діаметрі, помітні лише через лупу. Диск круглястий, увігнутий, світло-тілесного кольору, майже крапкоподібний, з порівняно товстим сланевим краєм. Розмножується статевим шляхом (довгастими або яйцеподібними

муральними (з 3–7 поперечними та 1–2 поздовжніми перетинками) спорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников ..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

ТАМНОЛІЯ ЩЕТИНИСТА

Thamnolia vermicularis (Sw.) Schaer.

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Арктико-альпійський диз'юнктивний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (пн. р-ни, на пд. — в горах), Кавказ, Азія (пн. та гірські р-ни), Африка, Пн. та Пд. Америка, Австралія. Українські Карпати, Гірський Крим. Адм. регіони: Ів, Зк, Кр (остання вказівка без точного місцезнаходження).

Чисельність та структура популяцій
Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася.

Причини зміни чисельності
Знищення локалітетів під час тотального перетворення гірських екосистем, збільшення рекреаційного навантаження.

Умови місцезростання
В альпійському поясі гір; на ґрунті серед мохів та лишайників, на кам'янистих розсипах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань у вигляді матових, яскраво-білих чи із слабким жовтуватим чи жовтувато-оранжевим відтінком, округло-циліндричних не продірявлених подецієподібних утворень, 3–12 см заввишки та 2–7 мм завтовшки, шилоподібних чи рогоподібних, голих чи вкритих вгорі темно-зернистою білою поволокою, прямих чи здебільшого зігнутих, рідше червоподібно-звивистих, простих чи трохи розгалужених. Поверхня виростів рівна чи слабкоямчаста до зморшкуватої, а зрідка (у старих) до грубо нерівної, майже складчастої. Всередині вони порожнисті, відокремлені чи зібрані в дернинки. Апотеції достовірно не відомі. Розмножується нестатевим шляхом (фрагментацією слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону та здійснювати заходи, спрямовані на збереження альпійських екосистем.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

АГРЕСТІЯ ЩЕТИНИСТА, АСПІЦІЛІЯ ЩЕТИНИСТА

Agrestia hispida (Mereschk.) Hale & W.L. Culb.
(=*Aspicilia hispida* Mereschk.)

Родина Мегаспорові — Megasporaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Один з видів кочівних пустельно-степових лишайників (за межами основного ареалу).

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд.-Сх. Європа, Кавказ, Пд. Урал, Середня Азія, Пн. Америка. Кримський п-ів (околиці м. Сімферополя та Євпаторії, Нікітська яйла). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляються великі групи, спостерігається тенденція до зменшення.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання

Глинисті, солонцюваті та кам'яністі ґрунти (пд. степи); гірські схили, яйли.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань завширшки до 2,5 см, куциста, сірого або оливково-зеленувато-бурого кольору; слабо прикріплена чи зовсім не прикріплена до субстрату. Гілочки слані (діаметр біля основи 1–1,5 мм) округло-циліндричні або слабо сплюснені, вигнуті, досить розгалужені. Біля верхівок вкорочені гілочки іноді утворюють пучки, на верхівці закінчуються кількома шипуватими виростами. Поверхня гілочок вкрита увігнутими, округлими або видовженими псевдоцифелами. Апотеції невідомі. Пікнідії чорнуваті, розташовані на

верхівках коротких гілочок. Розмножується нестатевим шляхом (пікнокондіями та фрагментами слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися. Слід перевірити відомі та виявити нові місцезнаходження виду, створити заказники, контролювати стан популяцій.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Определитель лишайников..., 1971; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

АСПІЦІЛІЯ КУЩИСТА

Aspicilia fruticulosa (Eversm.) Flag

Родина Мегаспорові — Megasporaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Один з видів невеликої групи кочівних пустельно-степових лишайників (за межами основного ареалу).

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд.-Сх. Європа, Кавказ, Середня Азія, Алтай, Пн. Африка. Степ (с-ще Рудникове Старобешівського р-ну Донецької обл.), Кримський п-ів (околиці м. Феодосії, Сімферополя, Євпаторії та Севастополя з Балаклавою; Гірський Крим — Байдарські Ворота). Адм. регіони: Дц, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляються досить великі групи.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання

Пд. степи (особливо літофільні), кам'янисті осипи та гірські схили; на ґрунті в міждернинних проміжках.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань (завширшки 1–3 см) у вигляді кулястих грудочок оливкового, землистого або сіруватокоричневого кольору; до субстрату не прикріплена. Глочки короткі, округло-циліндричні,

дихотомічно розгалужені на кінцях, трохи здуті. Розмножується нестатевим (прямими голкоподібними пікнокондіями, фрагментами слані) та статевим (спорами) шляхом. У межах України спори у цього виду лишайників невідомі.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Кримському ПЗ. Необхідно обмежити надмірне випасання овець у місцях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Окснер 1937; Определитель лишайников..., 1971; Копачевская, 1986; ЧКУ 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

АСПІЦІЛІЯ БЛУКАЮЧА

Aspicilia vagans Oхner

Родина Мегаспорові — Megasporaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Кочівний аридний лишайник (за межами основного ареалу).

Ареал виду та його поширення в Україні
Пд. степові регіони Росії, Казахстану, високогір'я Кавказу та Центральної Азії. Кримський п-ів (Карабі-яйла). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється розрідженими групами, на 10 м² зустрічаються 4–6 сланей.

Причини зміни чисельності
Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання
Петрофітні степи; між камінцями на карових полях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань у вигляді вільних, не прикріплених до ґрунту, сіруватих, матових, майже кулястих та дещо притиснутих грудочок, 1–2 см у діаметрі. Поверхня слані складається із зближених, бородавчастих ареол 0,5–1,5 мм завширшки. Ареоли зверху б.м плоскуваті, з 1–5 крапкоподібними, білуватими псевдоцифелами, 0,1–0,5 мм у діаметрі. Молода слань має тонкі трі-

щини між ареолами, які з часом поглиблюються і розрізають слань наскрізь, завдяки чому вона розпадається на окремі фрагменти.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в геологічному заказнику загальнодержавного значення «Гірський карст Криму». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Ходосовцев, 2002 а, б.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Малюнок: В.П. Бондарець

РИЗОПЛАКА ТЕМНОГЛАЗКОВА

Rhizoplaca melanophthalma (Ramond)
Leuckert & Poelt

Родина Леканорові — Lecanoraceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Плейстоценовий субаркто-альпійський реліктовий вид, єдиний представник роду в Україні.

Ареал виду та його поширення в Україні
Космополітний вид, що має поширення в високогірних регіонах обох півкуль. Кримський п-ів (перевал Горуча). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Відома єдина популяція в Україні.

Причини зміни чисельності
Руйнування біотопів виду внаслідок антропогенного впливу (рекреаційне навантаження).

Умови місцезростання
На силікатних скелях у високогір'ях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань листувата, умбілікатна до 4 см у діаметрі, розсічена на окремі, часто перекриваючі одна одну лопаті. Лопаті зверху зеленувато-сіруваті до зеленувато-жовтуватих, відлеглі від субстрату, 2–4 мм завширшки, з нижньої сторони блакитно-чорні, вкриті коровим шаром з обох боків. Серцевина білувата, пухка. Апотеції чисельні, особливо в центрі слані, леканоринові, широкосядячі, крупні, 2–5 мм у ді-

метрі. Диск увігнутий, жовтувато-зеленуватий до жовтувато-коричнюватого (в літературі відмічається також чорна варіація диска), оточений сланню одного кольору зі сланевим шаром. Сумки з 8 безбарвними одноклітинними аскоспорами, 9–11 x 5–6 мкм.

Режим збереження та заходи з охорони.
Слід контролювати стан популяцій, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Ходосовцев, 2001.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛЕКАНОРА РЕУТЕРА

Lecanora reuteri (Trevis.) Scharer

Родина Леканорові — Lecanoraceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Альпійський третинний реліктовий вид з диз'юнктивним вузьким ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. Європа, Пн. Африка (Алжир). Кримський п-ів (Чигинітра). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Зустрічається поодинокими, розсіяними сланями.

Причини зміни чисельності

Руйнування біотопів виду внаслідок антропогенного впливу (рекреаційне навантаження).

Умови місцезростання

На прямовисних поверхнях карбонатних гірських порід у високогір'ях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань у вигляді напівкруглястих, подушкоподібних розеток 0,5–1,5 см у діаметрі, товста, 1,0–1,5 мм завтовшки, вохристо-жовтувата до вохристо-сіруватої, шагренева, по краю з короткими лопатями, вкрита вохристо-білуватою зернистою поволокою. Лопаті тісно приєднані, 0,5–1,0 мм завдовжки. Апотеції розвиваються в центрі слані,

сидячі 0,5–1,0 мм у діаметрі, числені. Диск увігнутий до плоского, світло-коричнюватий до коричнево-жовтуватого, оточений сланню одного кольору із сланевим краєм. Сумки 8-спорові, аскоспори 10–12 x 5–6 мкм, еліпсоїдні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Слід контролювати стан популяцій, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев, 2002 а.

Автор: О.Є. Ходосовцев

Фото: С.Я. Кондратюк

ЛОБАРІЯ ШИРОКА

Lobaria amplissima (Scop.) Forss

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Гірський лишайник на зх. межі ареалу, дуже чутливий до змін лісових екосистем та забруднення повітря.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Мала Азія, Кавказ, Пн. Африка, Нова Зеландія. Українські Карпати. Адм. регіон: Ів.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. За останні десятиріччя чисельність виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Вирубування гірських лісів, забруднення повітря (промислові гази, кислотні дощі).

Умови місцезростання

Гірський лісовий пояс, іноді — субальпійський; переважно стовбури старих буків, кленів (рідше — інших листяних порід) і смерек, вкриті мохом скелі.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань великолистувата (до 15–25 см завширшки), кругляста, шкірясто-жорстка, світло-сірувата, сірувато-сіза. Поверхня слані матова, в центрі нерідко поперечно зморщена, зісподу — світло-коричнювато-жовтувата, з коротким опушенням. Лопаті завширшки 0,5–2 см, круглясто-вирізані, на периферії з вузькими смугами, загорненими донизу. Апотеції (1–4 мм у діаметрі) сидячі, утворюються рідко, переважно у центральній частині слані. Розмножується нестатевим (короткопаличкоподібними пінокондіями, фрагментами слані) та статевим (4-, рідко 2-клітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ, Ужанському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

ЧКУ, 1996; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛОБАРИЯ ЛЕГЕНЕВОПОДІБНА

Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm.

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Один з видів високорозвиненого роду *Lobaria*. Гірський лишайник, дуже чутливий до змін лісових екосистем та забруднення повітря.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, Урал, Сибір, Далекий Схід, Японські о-ви, пн. Корейського п-ва, Пн. Америки, Канарські о-ви, Африка, Нова Зеландія; можливо, Китай. Закарпаття, Українські Карпати та Прикарпаття, Правобережжя, Гірський Крим, пд. берег Криму. Адм. регіони: Жт, Кв, Ів, Тр, Зк, Чц, Хм, Вн, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. За останні десятиріччя вид зник у багатьох місцях зростання на Поліссі; можливо, повністю втрачено у лісостеповій зоні.

Причини зміни чисельності

Забруднення атмосферного повітря (особливо чутлива до двоокису сірки та кислотних дощів), порушення біотопів унаслідок вирубування лісів, меліорації тощо.

Умови місцезростання

Листяні, рідше хвойні породи (переважно на нижній частині стовбурів старих буків), вкриті мохом скелі (найчастіше в районах з досить вологим кліматом).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань великолистувата (10–30 см завдовжки, 5–20 см завширшки), з різкоподібними або ложкоподібними кінчиками; зеленувато-оливкова або коричнювата, ребриста, з сітчасто розташованими заглибинами на поверхні і відповідними здуттями зісподу. Соралі великі, горбкуваті, розташовані вздовж ребер на верхній частині слані. Апотеції (діаметр 2–5 мм) майже чашоподібні, з червоно-коричневим увігнутим диском, знаходяться по краях лопа-

тей. Розмножується нестатевим (паличкоподібними пікноконідіями, соредіями або фрагментами слані) та статевим (2–4-клітинними веретеноподібними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП, НПП «Синевир», Карпатському БЗ, Кримському та Карадазькому ПЗ. Необхідно контролювати стан популяцій та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

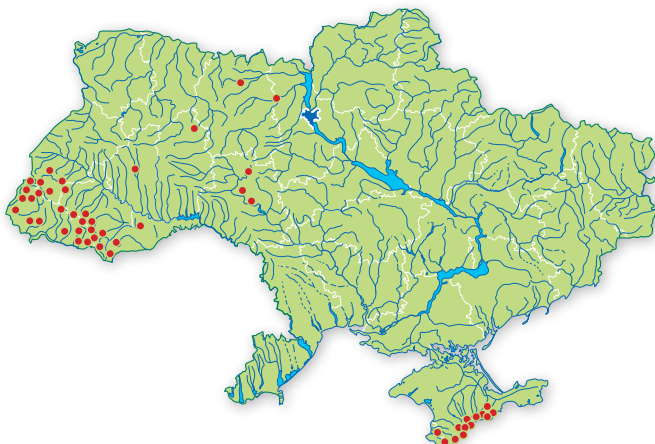
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

ЧКУ, 1996; Копачевская, 1986; Красная книга СССР, 1984; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

СТІКТА ЗАКОПЧЕНА

Sticta fuliginosa (Dicks.) Ach

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Гірський диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в Атлантичній, Приатлантичній та Середній Європі, в помірній смузі Азії, на Канарських о-вах, в Пн. Африці. Пн. та Пн. Америці, Австралії. Українські Карпати. Адм. регіони: Ль, Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя кількість місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

У гірських лісах; на корі старих листяних порід та на вкритих мохом скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань шкіряста, до 10 см завдовжки та до 8

см завширшки, з досить довгими та вузькими (0,5–2,5 см завширшки), по краю широкозрубчатими, а на кінцях заокругленими долями, зверху від сіруватої до сірувато-коричневої та бурої, блискуча, на кінцях долей зазвичай сітчасто-ребриста, з невисокими тонкими ребрами та неглибокими дрібними ямками, густо вкрита темними ізидіями. Знизу слань вкрита густими коротенькими ризоїдами, в центрі темно-бура до чорної, на периферії світліша до сірувато-жовтуватої, з розсіяними, увігнутими, білуватими цифелами (по краях долей дуже дрібними (0,2–0,5 мм у діаметрі), в центрі більшими (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції до 1 мм у діаметрі, розташовані на поверхні слані, переважно біля країв лопатей. Сланевий край ізидіозний. Розмножується нестатевим (ізидіями

ми) та статевим (веретеноподібними 2–4-клітинними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

СТІКТА ЛІСОВА

Sticta sylvatica (Huds.) Ach.

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Гірський диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в лісах Атлантичної, Приатлантичної та Середньої Європи, на Кавказі, в Пн. Африці, Пн. Америці. Українські Карпати. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

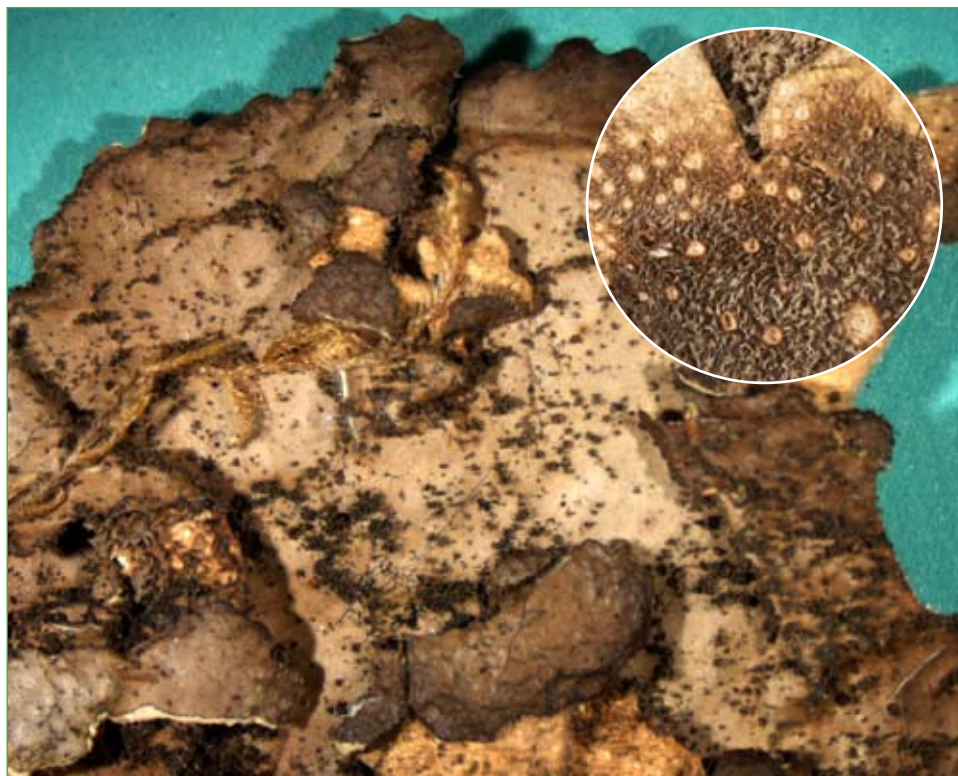
Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилась, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

В гірських лісах; піднімається до межі лісової рослинності, на корі дерев, та на вкритих мохом скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань шкіряста, до 13 см завдовжки та до 8 см завширшки, з досить довгими та вузькими (0,3–1,5 см завширшки), по краю широкозрубчатими, а на кінцях заокругленими долями, зверху від сіруватої до сірувато-коричневої та бурої, блискуча, на кінцях долей зазвичай сітчасто-ребриста, з невисокими тонкими ребрами та неглибокими дрібними ямками, здебільшого по краю долей з дрібними коротко розгалуженими зернистими ізидіями, розташованими лініями, особливо по ребрах, рідше поодинокі чи купками. Знизу слань вкрита густими коротенькими ризоїдами, в центрі темно-бура до чорної, на периферії світліша до сірувато-жовтуватої, з розсіяними увігнутими білуватими цифелами (по краях долей

дуже дрібними (0,2–0,5 мм у діаметрі), в центрі більшими (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції (дуже рідко) до 2 мм у діаметрі, розташовані по краях лопатей. Диск плоский до опуклого, рудувато-коричневий, обведений цілим голим краєм. Розмножується нестатевим (ізидіями) та статевим (веретеноподібними 2–4-клітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

НЕФРОМА РІВНА

Nephroma parile Ach.

Родина Нефромові — Nephromataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Неморальний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем

Ареал виду та його поширення в Україні
Спорадично в хвойних гірських лісах Європи, на Кавказі, в пн. та помірній частині Азії, Пн. та Пд. Америці, Гренландії. Українські Карпати, зх. та Правобережне Полісся, Гірський Крим. Адм. регіони: Жт, Ль, Ів, Зк, Хм, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилась, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності
Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання
В гірському лісовому поясі, на корі старих дерев, на пеньках, здебільшого біля їх основи, та на вкритих мохом скелях у затінених місцях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань тонка, по краях долей, а часто й по всій поверхні розвинені синюваті соралі, зазвичай зернисто-порохнисті (сірі), які іноді частково проростають в зернисті чи короткі коралоподібні соредіальні ізидії (буруваті). Зверху слань коричнева, рідше сіра, рівна чи зморшкувата, знизу — сірувато-коричнева до бурої, до країв світліша, гола або місцями з дуже коротким пушком, помітним лише в сильну лупу, матова чи трохи блискуча, часто зморшкувата, місцями прикріплена ридзинами. Апотеції розташовані на нижній поверхні коротеньких лопатей. Диск близько 0,5–1 мм завширшки, більш-менш круглястий до неправильної форми, здебільшого плоский чи трохи ввігнутий, голий, червонувато-коричневий, обведений

цілим сланевим краєм. Розмножується нестатевим (соредіями) та статевим (світлими чи буруватими довгастими чотириклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП та Карпатському БЗ, Кримському ПЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников ..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

НЕФРОМА ЗАГОРНУТА

Nephroma resupinatum (L.) Ach.

Родина Нефромові — Nephromataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Монтанний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, в пн. та помірної частини Азії (до Японії включно), Пн. Америка, Гренландія та Пн. Африка. Українські Карпати, пд. берег Криму. Адм. регіони: Льв, Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

У горах; на вкритих мохом стовбурах дерев (особливо при їх основі), скелях, мохах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань листовата, з зарубчастими і цілокраїми, іноді сторочкуватими, 4–15 мм завширшки, долями, що зазвичай трохи налягають одна на одну, гладенька чи зморшкувата, гола або з тонким пушком над апотеціями, місцями з дуже дрібнолускатими ізидіями, що розташовуються рядками чи поодинокими групами, іноді (здебільшого по краю долей) з дрібнолопатеподібними ізидіями, брудно-сіра, оливково-бура до коричневої; знизу світло-жовтувато-сіра, сірувато-жовтувата до бурувато-рудуватої, з густим коротким світлим пушком та з численними світлими опуклими, папілеподібними цифелами (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції розташовані на нижньому боці коротеньких лопатеподібних виростів з краю

долей, з червоно-коричневим диском 5–11 мм у діаметрі, обведеним досить широким сланевим краєм. Розмножується нестатевим (ізидіями) та статевим (коричнюватими чи світлими овальними чотириклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

ПАННАРІЯ ШЕРСТИСТА

Pannaria conoplea (Ach.) Bory,
Pannaria lanuginosa (Hoff.) Szat.

Родина Панарієві — Pannariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Монтанний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Розсіяно поширений в горах Європи, на Кавказі, в пн. та помірній частині Азії, Пн. Америці, на Антилських о-вах, Пд. Америці, Африці, на Канарських о-вах, Мадагаскарі, Австралії, Новій Зеландії та Океанії. Українські Карпати, Гірський Крим. Адм. регіони: Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

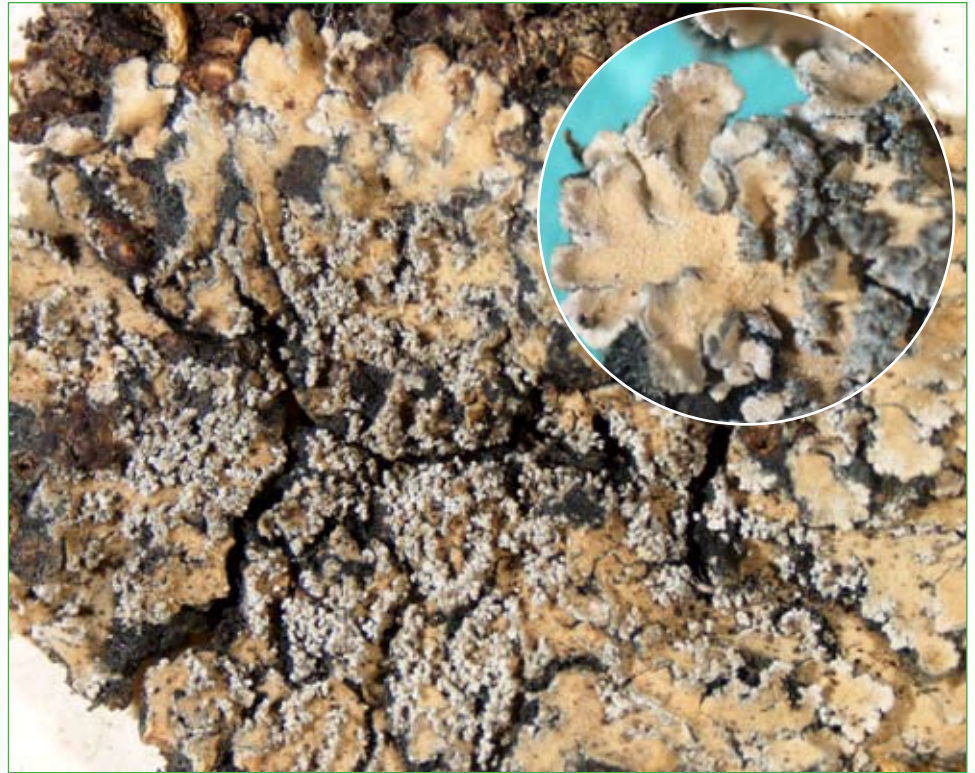
Трапляється невеликими групами або поодиноці. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

В горах; на корі старих листяних дерев (переважно буків) та на вкритих мохом затієних беззапнякових скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань притиснута до субстрату, матова, світло-жовтувато-сіра, складається з простих та глибоко розсічених на долі, 0,2–0,25 мм завтовшки, лусочок, по краю зарубчастих, в центрі, пізніше майже всі з численними світлоголубувато-сірими до буруватих зернистими соредіями (ізидіями), які іноді зливаються в зернисту кірку. Знизу слань чорна з синьо-зелено-чорним чи синюватим волокнистим товстим шаром численних ризин. Долі лусочок здебільшого розташовані променисто, на периферії розширені та неправильно, вилчасто або віялоподібно розгалужені, зарубчасті, по краю з невеликими зубочками, на кінцях здебільшого вкриті поволокою. Апотеції сидячі, до 2 мм у діаметрі, з червонувато-коричневим,

жовтувато-червонуватим плоским матовим диском, обведеним цілим постійним соредіозним, досить товстим сланевим краєм. Розмножується нестатевим (соредіями чи ізидіями) та статевим (безбарвними довгастими чи овальними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу природно-заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

ПАРМЕЛІЄЛА ЩЕТИНИСТОЛИСТА

Parmeliella triptophylla (Ach.) Müll. Arg.,
Parmeliella corallinoides (Hoffm.) Zahlbr.

Родина Панарієві — Pannariaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Неморальний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, Азія, Пн. Африка, Пн. та Пд. Америка, Австралія та Нова Зеландія. Українські Карпати, Гірський Крим. Адм. регіони: Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

В горах та передгір'ях; на стовбурах старих листяних дерев, в затінених місцях, дуже рідко на відшаруваннях силікатних гірських порід.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань з невеличких, 0,2–2 мм завширшки, і тонких від оливково-коричневих до сірувато-жовтуватих, сірих чи коричневих, голих матових, а знизу чорних, синювато-чорних, притиснутих, іноді по краю дещо висхідних лусочок, цілокраїх чи трохи зарубчастих, без певної форми, вкритих дрібними, коротко-циліндричними, буро-оливковими до чорнуватих, а на верхівці здебільшого світлішими виростами, що іноді цілком вкривають лусочки слані. Підслань добре виражена, синювато-чорна або темно-зелена, виступає по краю слані у вигляді облямівки, близько 0,2–0,4 мм завширшки. Апотеції 0,2–1 мм у діаметрі, притиснуті, спочатку з плоским, потім з опуклим, голим, слабко блискучим диском бурувато-коричневого чи

червонувато-коричневого кольору, обведені світлішим, зазвичай тонким краєм. Розмножується нестатевим (ізидіями) та статевим (безбарвними овальними чи яйцеподібноовальними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Ужанському НПП, у Карпатському БЗ та Кримському ПЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

АЛЕКТОРІЯ ПАРОСТКОВА, АЛЕКТОРІЯ ЛОЗОВИДНА

Alectoria sarmentosa (Ach.) Ach.

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Циркумбореальний вид, один з двох представників роду у флорі України.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Урал, Пд. Сибір, Пн. та Пд. Америка, можливо, Канарські о-ви. Українські Карпати. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинці або невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Забруднення повітря, вирубування лісів.

Умови місцезростання
Гірські хвойні ліси (на межі верхнього та нижнього гірських поясів); переважно на гілках і стовбурах старих ялиць, рідше — інших хвойних дерев.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань куциста, 20–30 см завдовжки, звисаюча, солом'яно-жовта, сірувато- або зеленувато-жовтувата, іноді жовто-коричнева. Гілочки до 1 мм завтовшки, у місцях розгалуження сплюснені, завтовшки до 2 мм, у верхній частині — циліндричні, з білуватими псевдоцифелами. Апотеції (діаметр до 1 мм) бічні, трапляються

рідко. Розмножується вегетативно (фрагментами слані, соредіями) та статевим (еліптичними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП, Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій на вказаних територіях, виявити нові місцезнаходження виду та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Keissler, 1959; Голубкова, 1966; Водоросли, лишайники..., 1978; ЧКУ, 1996; Макаревич, Навроцькая, Юдина, 1982.; Окснер, 1993.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

АЛЛОЦЕТРАРІЯ ОКЕЗА, ТУКЕРМАНОПСИС ОКЕЗА, ЦЕТРАРІЯ ОКЕЗА

Allocetraria oakesiana (Tuck.) Randle & Thell (*Tuckermanopsis oakesiana* (Tuck.) Hale, *Cetraria oakesiana* Tuck.).

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий гірський вид на західній межі ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа (розсіяно), Уралі, Зх. Сибір, Пн. Америка, Японські о-ви. Українські Карпати та Прикарпаття; можливо, зх. Лісостеп (Копичинські ліси у Тернопільській обл. за даними Боберського 1885 р.). Адм. регіони: Ль, Ів, Тр, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду зменшується.

Причини зміни чисельності

Забруднення повітря, вирубування лісів.

Умови місцезростання

Гірські ліси; на гілках та стовбурах хвойних, рідше — листяних порід, вкритих мохом скелях, обробленій деревині.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань листовата (діаметр до 8 см), невизначеної форми, іноді у вигляді неправильної розетки; у центрі досить щільно притиснена до субстрату. Лопаті по краях висхідні. Поверхня слані жовтувато-зеленувата або солом'яно-жовта, зісподу — від світло- до темно-коричневої. Апотеції (діаметр до 7 мм) з каштаново-коричневим диском. Пікнідії розвиваються у вигляді бородавок по краях лопатей. Розмножується нестатевим (прямими пікноконідіями, соредіями) та статевим (еліптичними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП, Карпат-

ському БЗ та заказнику загальнодержавного значення «Чорний Діл» (Путивльський р-н Чернівецької обл.), в межах Ужанського НПП (колишній заказник «Стужиця». Як було вказано у другому виданні ЧКУ (1996), в ході сучасних ліхенологічних досліджень не була виявлена). Необхідно контролювати стан популяцій на вказаних територіях, виявити нові місцезнаходження виду для уточнення його ареалу та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Мотука, 1960; Определитель лишайников..., 1971; ЧКУ, 1996; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ЦЕТРАРІЯ СТЕПОВА, ЦЕЛОКАУЛОН СТЕПОВИЙ, КОРНИКУЛЯРІЯ СТЕПОВА

Cetraria steppae (Savicz) Kärnef. (*Coelocaulon steppae* (Savicz.) Barreno & Vazques, *Cornicularia steppae* Savicz).

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Євразійський аридний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Поволжя, Пн. Кавказ, Казахстан, Пд. Сибір. Лісостепова та степова зони (розсіяно), Гірський Крим, пд. берег Криму. Адм. регіони: Хр, Дц, Од, Мк, Хс, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється досить великими групами або поодиночі.

Причини зміни чисельності
Розорювання степових ділянок, випасання овець, заростання відкритих ділянок степу.

Умови місцезростання
Міждернинні проміжки (на ґрунті) у злакових, злаково-лучних та полинових степах,

піщаних аренах, гірських степах південного типу, часто разом з іншими кочівними лишайниками (пармелія грубо зморшкувата, ксантопармелія камчадальська, цетрарія шипувата тощо).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань 1–3 см заввишки, куциста, більш-менш куляста, коричнева та темно-коричнева, зазвичай матова; до субстрату не прикріплена. Гілочки круглясто-циліндричні, дихотомічно або неправильно розгалужені, основні гілочки 0,5 мм завширшки, бічні — від 0,1 до 0,5 мм. Апотеції не відомі. Розмножується нестатевим шляхом (пікноконідіями та фрагментами слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у БЗ «Асканія-Нова» та Азово-Сиваському НПП, у відділі Українського степового ПЗ «Кам'яні Могили». Необхідно контролювати стан популяцій на вказаних територіях та розробити норми помірної навантаження на степові ділянки з метою збереження виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

ЧКУ, 1996; Копачевская, 1986; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1937, 1993; Определитель лишайников..., 1971; Томин, 1937.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ДАКТИЛІНА МАДРЕПОРОВА

Dactylina madreporiformis (Ach.) Tuck.

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) аркто-альпійський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Арктична зона та високогір'я Євразії, Пн. Америки. Гірський Крим (масив Чатир-Даг, г. Роман-Кош та Нікітська яйла). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Утворює великі групи.

Причини зміни чисельності

Витоптування під час випасання худоби.

Умови місцезростання

Гірські райони; переважно на карбонатних ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 1–4 см заввишки, карликовокущиста, сірвато-зеленувата або жовтуватокоричнювата. Гілочки круглястоциліндричні, дрібноямчасті, прямостоячі, порожнисті всередині, вилкоподібно розгалужені від основи; вкриті одиничними або зібраними у групи чорними горбкуватими пікнідами. Апотеції (діаметр 2–4 мм) бічні або розташовані на кінцях гілочок, зі світло-каштаново-

коричневим диском (трапляється рідко). Розмножується нестатевим (голкоподібними пікнокондіями, фрагментами слані) та статевим (еліпсоподібними або яйцеподібними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Кримському ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Keissler, 1958; Motyka, 1960; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Малюнок: І.В. Маханьков

ЛЕТАРІЕЛА ПЕРЕПЛУТАНА

Lethariella intricata (Moris) Krog (= *Rhytidocaulon arboricola* (Jatta) Elenk.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Реліктовий (третинний) вид, єдиний з роду у флорі України.

Ареал виду та його поширення в Україні
Середземноморські р-ни Європи, Зх. Африка, Канарські о-ви. Гірський Крим (хр. Веселий — г. Чорна, хр. Муфлонний, масив Кара-Даг, г. Ай-Петрі). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляються поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду зменшується.

Причини зміни чисельності
Порушення біотопів, зокрема зменшення кількості старих дерев (яловця смердючого).

Умови місцезростання
Стовбури та гілки старих дерев яловця смердючого, силікатні скелі, на ґрунті (відкриті, добре освітлені місця).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань куцста (10–15 см завдовжки), напівзвисяюча, жорстка, блідо-сіра біля основи, темно-сіра — на кінцях. Гілочки неправильно розгалужені, циліндричні, широкі біля основи, звужені і тупі на кінцях, густо вкриті циліндричними вилчато або коралоподібно розгалуженими ізидіями. Апотеції з коричневим

або каштановим диском (діаметр до 4 мм); розвиваються рідко. Розмножується нестатевим (пікноконідіями, ізидіями) та статевим (одноклітинними еліптичними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.
Охороняється у Кримському та Карадазькому ПЗ. Необхідно зберігати на цих територіях на верхній межі лісового поясу старі яловцеві дерева, вжити заходів щодо відновлення яловця смердючого в місцях зростання лишайника.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Еленкин, 1916; Keissler, 1959; Krog, 1976; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**МЕЛАНОХАЛЕА
ЕЛЕГАНТНА,
МЕЛАНЕЛІЯ ЕЛЕГАНТНА,
МЕЛАНЕЛІЯ
НЕЗАБАРВЛЕНА,
ПАРМЕЛІЯ ЕЛЕГАНТНА**

Melanohalea elegantula (Zahlbr.) O. Blanco et al. (= *Melanelia elegantula* (Zahlbr.) Essl.; *Melanelia incolorata* (Parr.) Essl., *Parmelia elegantula* (Zahlbr.) Szat.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (пліоценовий) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (дуже спорадично — арктичні р-ни, Центральна та Атлантична), Кавказ, зх. Пакистан, Пд. Сибір, Пн. Африка, Пд. Америка. Українські Карпати, Гірський Крим, пд. берег Криму. Адм. регіони: Ів, Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі. Чисельність виду скорочується.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів, забруднення повітря, рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання
Стовбури листяних дерев.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань до 10 см завширшки, листовата, від блідо-оливково-сірої до темно-оливково-коричневої; досить щільно притиснена до субстрату. Лопаті 1–4 (іноді 7) см завширшки, досить рівні, коротко-округлі або дещо видовжені. Ізидії циліндричні, вгорі інколи головчато потовщені, скупчені у центрі. Апотеції трапляються рідко. Розмножується нестатевим (голкоподібними одноклітинними пікно-

конідіями, ізидіями) та статевим (еліпсоподібними безбарвними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Карпатському НПП, Кримському та «Мис Мартьян» ПЗ, у заказнику «Новий Світ» (Крим). Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Мотука, 1960; Определитель лишайников..., 1971; Esslinger, 1977; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**КСАНТОПАРМЕЛІЯ
ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
НЕОФУСЦЕЛІЯ
ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
ПАРМЕЛІЯ**

**ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
Xanthoparmelia ryssolea (Ach.) O. Blanco et al.
(=*Neofuscelia ryssolea* (Ach.) Essl. *Parmelia ryssolea* (Ach.) Nyl.)**

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Аридний вид з євразійським типом ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. і Пд. Європа, Кавказ, Середня Азія, Зх. та Сх. Сибір, Монголія. Степова зона та пд. райони лісостепової; зрідка — у Гірському Криму. Адм. регіони: Чк, Кд, Лг, Од, Хс, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється досить великими групами. Спостерігається тенденція до скорочення.

Причини зміни чисельності
Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання
На рівнинах — міждернинні проміжки (на ґрунті) степових угруповань, у горах — кам'янисті схили (на наносах ґрунту).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань 1,5–4,5 см заввишки, листувата або напівкущиста, м'яка, більш-менш подушкоподібна; до субстрату прикріплена слабо або зовсім не прикріплена. Поверхня слані коричнева, зморшкувата, нерівно-складчаста або рівна, без соредій та ізидій, зісподу — оливково-бурого кольору. Частки слані 1–3 мм завширш-

ки, кутасто-циліндричні, блискучі, місцями сплюснені або коротко розгалужені. Апотеції невідомі. Розмножується вегетативно (фрагментами слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у БЗ «Асканія-Нова», Карадазькому ПЗ та у відділенні «Кам'яні Могили» Українського степового ПЗ. Слід перевірити відомі та виявити нові місцезнаходження виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Окснер, 1937; Определитель лишайников..., 1971; Esslinger, 1977; Копачевская, 1986; Ромс, Блюм, 1988; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**ПАРМОТРЕМА
ПЕРЛИНОВА,
ПАРМОТРЕМА
КИТАЙСЬКА, ПАРМЕЛІЯ
ПЕРЛИНОВА**

Parmotrema perlata (Huds.) M. Choisy
(=*Parmotrema chinense* (Osbeck) Hale et Ahti
Parmelia perlata (Huds.) Ach.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (пліоценовий) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. та Центральна Європа, Кавказ, Зх. Сибір, Далекий Схід, тропічні та субтропічні р-ни Азії, Африка, Пн. і Пд. Америка, Австралія, Нова Зеландія, о-ви Океанії. Закарпаття, Українські Карпати та Прикарпаття. Адм. регіони: Ль, Ів, Зк, Чц, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі або невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів, забруднення повітря.

Умови місцезростання
Стовбури і гілки дерев (переважно бук, дуб, смерека), вкриті мохом скелі та валуни (на рівнинах і в горах).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань до 15 см завширшки, великолистувата, у вигляді неправильної розетки або незначеної форми. Поверхня слані — сірувата або сірувато-зеленувата, зісподу — темна, майже чорна, з добре розвиненими тяжами. Лопаті розділені або щільно змикаються, з висхідними кучерявими краями, густо вкритими сораями. Розмножується вегетативно

(соредіями) і статевим (одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.
Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Определитель лишайников..., 1971; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ТУКНЕРАРІЯ ЛАУРЕРА, ТУКЕРМАНОПСИС ЛАУРЕРА, ЦЕТРАРІЯ ЛАУРЕРА

Tuckneraria laureri (Krempelh.) Randle & Thell (*Tuckermanopsis laureri* (Krempelh.) Hale, *Cetraria laureri* Krempelh., *Cetraria complicata* Laur.).

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий вид на зх. межі ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, Урал, Тибет, Алтай, Саяни, Байкальський хр., гори Сх. Сибіру, Сахалін, Японські о-ви. Українські Карпати та Прикарпаття. Адм. регіони: Ль, Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду зменшується.

Причини зміни чисельності

Забруднення повітря, вирубування лісів.

Умови місцезростання

Нижній та верхній гірські лісові пояси, зрідка — передгір'я (гілки та стовбури дерев пере-

важно хвойних порід, рідше — листяних порід), вкриті мохом скелі, зрідка — оброблена деревина.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань лишайника переважно листувата, невизначеної форми, рідше — неправильно-розеткоподібна (до 10 см завширшки), шкіряста, зверху солом'яно- або зеленувато-жовта, зісподу — від білої до світло-коричневої, з розсіяними білуватими псевдоцифелами; притиснена до субстрату. Лопаті (1,5–5 см завдовжки, 0,2–1 см завширшки) глибоко розділені, по краю слані кучеряві, висхідні, з сораліями. Апотеції (діаметр до 0,7 см) зі світло-коричневим диском. Вид розмножується нестатевим (прямими пікноконідіями, соредіями) та статевим

(одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій на вказаних територіях, виявити нові місцезнаходження виду для уточнення його ареалу та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Мотука, 1960; Определитель лишайников ... 1971; ЧКУ, 1996; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

УСНЕЯ КВИТУЧА

Usnea florida (L.) Web. in Wigg.

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Гірський лишайник з голарктичним типом ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Пн. Америка, Нова Зеландія. Прикарпаття, Українські Карпати, Закарпаття, пд. берег Криму. Адм. регіони: Ль, Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється спорадично невеликими групами або поодинокі.

Причини зміни чисельності

Порушення біотопів внаслідок вирубування

лісів, забруднення повітря промисловими газами, випадання кислотних дощів тощо.

Умови місцезростання

Вологі букові, буково-ялицеві та ялицеві ліси, переважно в нижньому гірському поясі (на стовбурах і гілках дерев, іноді на обробленій деревині).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки до 5–10 см, кущиста, жовто- або сірувато-зелена. Гілочки розгалужені, густо вкриті дрібними сосочками та довгими фібрилами. Апотеції (діаметр 5–10 мм), що утворюються на кінцях гілочок, з світлим плоским диском, облямованим вичокм війок. Розмножується статевим

(одноклітинними еліптичними спорами) та нестатевим (одноклітинними прямими циліндрично-голкоподібними пікнокондіями) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ та Кримському ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

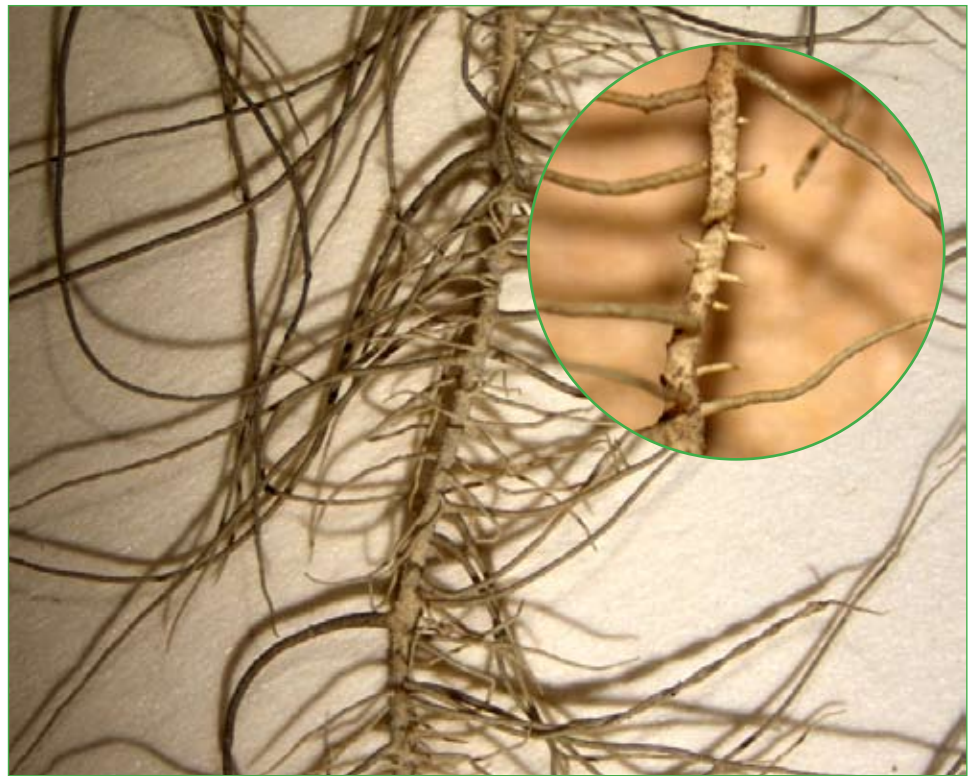
Основні джерела інформації

Keissler, 1959; Голубкова, 1966; Водоросли, лишайники..., 1978; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Красная книга СССР, 1984; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ДОЛІХОУСНЕЯ НАЙДОВША, УСНЕЯ НАЙДОВША

Dolichousnea longissima (Ach.) Articus
(*Usnea longissima* Ach.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Бореальний лишайник з голарктичним типом ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Урал, Кавказ, Мала Азія, Сибір, Забайкалля, Далекий Схід, Монголія, Китай, Японські о-ви, Пн. Америка. Українські Карпати, Закарпаття та Прикарпаття. Адм. регіони: Ів, Зк, Чц.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі або невеликими групами. За останні десятиріччя чисельність виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів, забруднення повітря (промислові гази, кислотні дощі).

Умови місцезростання
Гірські старі хвойні, переважно ялинові ліси (найчастіше на межі нижнього і верхнього лісових поясів); на корі та гілках дерев.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань куцista, звисаюча, у вигляді дуже довгих (іноді понад 1 м) ниткоподібних гілочок — від світло-сірувато-жовтуватих до брудно-зеленувато-жовтуватих, з товстим центральним стрижнем. Гілочки зрідка дихотомічно розгалужені, майже по всій довжині однакової товщини, рясно вкриті бічними довгими вій-

ками. Апотеції зустрічаються дуже рідко. Розмножується статевим (спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.
Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Томир, 1937; Keissler, 1959; Водоросли, лишайники..., 1978; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**КСАНТОПАРМЕЛІЯ
ЗАГОРНУТА,
КСАНТОПАРМЕЛІЯ
КАМЧАДАЛЬСЬКА,
ПАРМЕЛІЯ БЛУКАЮЧА**

Xanthoparmelia convoluta (Krempelh.) Hale
(=*Xanthoparmelia camtschadalis* (Ach.) Hale
Parmelia vagans Nyl.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Євразійсько-американський аридний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд.-Сх. Європа (рівнинні і гірські степи), Кавказ, Середня Азія, Урал, Зх. і Сх. Сибір, Далекий Схід, Монголія, Пн. Америка. Степова зона, Кримський п-ів. Адм. регіони: Дн, Лг, Од, Мк, Хс, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або досить великими групами.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець, порушення біотопів внаслідок заростання відкритих степових ділянок.

Умови місцезростання

Міждернинні проміжки (на ґрунті) злакових, злаково-лучних і злаково-полинових степів, піщані ділянки (часто з іншими кочівними лишайниками).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 3–7 см завширшки, листовата або напівкущиста, жовтувато-сірувато-зеленувата; не прикріплена до субстрату. Лопаті вузькі (2–4 мм), загортаються у вигляді циліндричних трубочок. Апотеції бувають дуже рідко.

Розмножується вегетативно (фрагментами слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у БЗ «Асканія-Нова». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Определитель лишайников..., 1971; Копачевская, 1986; Ромс, Блюм, 1988; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

СОЛОРИНА МІШКУВАТА

Solorina saccata (L.) Ach.

Родина Пельтигерові — Peltigeraceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Арктико-альпійський лишайник на межі поширення.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в Європі (в арктичних р-х, на пд. у високогірному поясі), в Азії (Урал, Алтай, Прибайкалля, Саяни, Хабаровський край, Камчатка, Монголія, Японія), Пн. Америка, Гренландія. Українські Карпати. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час тотальних змін гірських екосистем, при рекреаційному навантаженні.

Умови місцезростання

Високо в горах; на ґрунті, багатому на вапно, на мохах і в щілинах вапнякових скель, в затінених місцях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань до 7 см завширшки, зазвичай багатоліста, тонка, хвиляста, крихка, з більш-менш закругленими, цілокраїми й розсіяно зарубчастими кінцями долей, 0,5–1 мм завширшки, зверху сірувато-коричнева, коричнювато-жовтувата, білувато-сіра, до сіро-зеленої, іноді з білуватою поволокою, при зволоженні стає більш-менш яскраво-світло-зеленою. Нижня поверхня слані світло-сірувато-жовтувата до світло-сіруватої, повстяна, з нечастими світлими, досить товстими, на кінці здебільшого

пензлеподібно розгалуженими ридзинами. Апотеції розсіяні по 1–4 в центрі по горішній поверхні слані, прирослі на дні глибоких ямок, більш-менш круглясті, 1–4 см в діаметрі, з увігнутим коричневим до червоно-коричневого диском. Розмножується статевим шляхом (буро-оранжевими двоклітинними спорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів та здійснювати заходи, спрямовані на збереження альпійських екосистем.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

СОЛОРИНА ДВОСПОРОВА

Solorina bispora Nyl.

Родина пельтигерові — Peltigeraceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Арктико-альпійський лишайник на межі поширення.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в Європі (в арктичних р-х, на пд. в горах), на Кавказі, в Середній Азії, Гренландії. Українські Карпати, ширколистянолісова зона (реліктове місцезростання). Адм. регіони: Тр, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодиночці.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час тотальних змін гірських екосистем, при рекреаційному навантаженні.

Умови місцезростання

Частіше високо в горах, ніж реліктові рідкісні місцезнаходження на рівнинах; на ґрунті, багатому на вапно.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань тонка, складається із заокруглених чи безформних маленьких лусочкоподібних листочків 2–10 мм у діаметрі, зрідка більше, зверху сірувата чи коричнювато-жовтувата, зазвичай з білуватою поволокою, з нерівною поверхнею, іноді з кулястими чи лускатими цефалодіями. Знизу слань світла, а під апотеціями, де утворюється килимовий шар, — коричнювата, з маленькими ридзинами. Апотеції прирослі на дні глибоких ямок, більш-менш круглясті, 0,5–1,5 мм у діаметрі,

ввігнуті, розташовані по 1–2 в центральній частині листочків слані на дні заглиблень. Розмножується статевим шляхом (червоно-коричневими двоклітинними спорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ та філіалі «Кременецькі гори» ПЗ «Медобори». Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Малюнок: І.В. Маханьков

РАМАЛІНА КАНАРСЬКА

Ramalina canariensis Steiner

Родина Рамалінові — Ramalinaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Середземноморський вид на пн. межі ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні

Середземноморські райони Європи і Африки, Канарські о-ви. Кримський п-ів (масив Агармиш у Гірському Криму, урочище Новий Світ поблизу м. Судак, Севастополь — р-н Балаклави). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляються досить великі групи.

Причини зміни чисельності

Порушення біотопів під впливом господарської діяльності (вирубання лісу, рекреаційне навантаження, забруднення повітря).

Умови місцезростання

Морські узбережжя (вологі, добре освітлені місця); гілки чагарників, ялівцю, фісташки та інших дерев, оголена деревина.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань до 4 см заввишки, куциста, прямостояча, м'яка, солом'яно-жовта або світло-сіро-зеленувата, місцями порожниста. Лопаті до 10 мм завширшки, пальчасто- або неправильно розгалужені, ямчасто-нерівні, потріскані по краях (іноді на поверхні). Апотеції (діаметр до 5 мм) трапляються зрідка, розташовані на кінцях лопатей, інколи бувають бічні. Розмножується нестатевим (циліндричними, прямими пікнокондіями, соредіями, фрагментами слані) та статевим

(двоклітинними, безбарвними, дещо зігнутими спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карадазькому ПЗ й на території пам'ятки природи загальнодержавного значення «Агармиський ліс». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону та здійснювати заходи, спрямовані на збереження приморської зони.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Poelt, 1969; Krog, Østhaugen, 1980; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

РАМАЛІНА РВАНА

Ramalina lacera (With.) J.R. Laundon (= *Ramalina duriaei* (Dnot.) Bagl., *Ramalina evernioides* auct. non Nyl.)

Родина Рамалінові — Ramalinaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий середземноморський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. і Центральна Європа, Сх. Кавказ (Апшеронський п-ів), Зх. Азія, Пн. Африка, Канарські о-ви, Пн. та Пд. Америка (зх. узбережжя). Кримський п-ів (г. Опук, околиці с. Борисівка Ленінського р-ну). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється великими групами, рідше — поодинці.

Причини зміни чисельності

Порушення біотопів під впливом госпо-

дарської діяльності (зокрема, рекреаційне навантаження).

Умови місцезростання

Прибережні вапнякові скелі (на сухих, добре освітлених місцях).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань до 5 см заввишки, кущиста, прямостояча, широко-лопатева, досить м'яка, сірувато-жовтувата або бурувато-жовтувата. Лопаті 5–10 мм завширшки, стрічкоподібні, біля основи майже листуваті, слабкостічкоребристі з крайовими й поверхневими сораліями, вгорі звужені, розсічені. Апотеції трапляються рідко, розташовані по краях лопатей. Диск апотеціїв (діаметр від 1 до

3–5 мм) глибоко увігнутий, світло-сірувато-зеленуватий. Розмножується вегетативно (соредіями, фрагментами слані) та статевим (двоклітинними, еліпсоподібними прямими або трохи зігнутими спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на території заповідного урочища місцевого значення «Гора Опук» (Крим). Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Keissler, 1959; Бархалов, 1969; Krog, Østhaugen, 1980; Красная книга СССР, 1984; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

РАМАЛІНА ПОНТІЙСЬКА

Ramalina pontica Vězda

Родина Рамалінові — Ramalinaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Вид покищо відомий лише зі сх. середземноморської частини Європи. Гірський Крим. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду точно не встановлена.

Причини зміни чисельності
Забруднення атмосферного повітря, випадання кислотних дощів.

Умови місцезростання
На різних гірських породах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань дерниста, напівсферична, 1–3 см заввишки, 2–5 см завширшки, жорстка, часто дихотомічно або нерегулярно (неправильно) розгалужена. Лопаті листуваті, зазвичай деформовані, але виразно двосторонньо сплюснені, голі, у воді сіро-зелені, глянцеві, при основі брудно-темні, складчасті до складчато-дрібно-ямчастих, жилкуватих, з обох боків, жолбчасто розірвані в середній частині, 3–5 мм завширшки, після розгалуження поступово стоншуються на кінцях — 0,5–1 мм, по різному зігнуті, майже кучеряві, край лопатей помітно дрібно розділений. Соралі численні, розміщені на лопатях, по краях лопатей, в центральній та апікальній частині, спочатку крапкоподібні, потім розширені, напівкратероподібні. Соредії

потім перетворюються в ізидії та лопатники. Апотеції рідкісні, термінальні. Вид розмножується нестатевим (соредіями та ізидіями) та статевим (спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карадазькому ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження субальпійських екосистем.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Vězda, 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

РОЧЕЛА ВОДРОСТЕПОДІБНА

Rocella phycopsis (Ach.) (= *Rocella fucoides* (Dicks.) Vain.

Родина Рочелові — Rocellaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий середземноморський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. Європа (Середземномор'я і Британські о-ви), Зх. Азія, Пн. і Пд. Африка, Пн. і Пд. Америка, Австралія. Кримський п-ів (Керченський п-ів, г. Опук, хр. Кара-Даг, заказник «Новий Світ»). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Утворює великі групи, інколи зростає по одинці.

Причини зміни чисельності
Руйнування біотопів виду внаслідок антропо-

погенного впливу (рекреаційне навантаження, забруднення повітря).

Умови місцезростання
Відшарування вапнякових та силікатних гірських порід, прибережні скелі, зрідка — на корі ялівцю.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань куциста, заввишки 2–10 см, прямостояча, світло-сизо-сірувата, у верхній частині бурувата та бура, іноді з фіолетовим відтінком, матова. Гілочки округлі, на кінцях шилоподібно звужені, вгорі повторно дихотомічно (іноді пучкоподібно) розгалужені, у середній та (частіше) верхній частинах гілочок — білі опуклі соралі (діаметр 0,2–1 мм). Апотеції бічні, кругляс-

ті. Розмножується нестатевим (пікнокондіями, соредіями і фрагментами слані) та статевим (веретеноподібними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.
Охороняється у Карадазькому ПЗ, заказнику «Новий Світ» і на території заповідного урочища місцевого значення «Гора Опук» (Крим). Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Окснер, 1956; Окснер, Копачевська, 1959; Определитель лишайников..., 1977; Красная книга СССР, 1984; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Малюнок: І.В. Маханьков

СКВАМАРИНА ЩЕТИНИСТА

Squamarina cartilaginea (With.) P. James in
D. Hawksw. et al. (*Squamarina crassa* (Huds.)
Poelt).

Родина Стереокаулонові — Stereocaulaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Середземноморський палеоарктичний вид
на пн. межі поширення.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, особливо часто в середземноморських районах, на пн. рідшає (Скандинавія, Велика Британія, Бельгія, Данія, Німеччина, Польща, Україна, Франція, Італія, Балканський п-ів), Кавказ, Азія, Пн. Африка (Алжир), Канарські о-ви. Дуже рідкісний на рівнині: широколистянолісова зона (Кременець), західний Лісостеп, Степова зона (окол. с. Гуркули Снігурівського р-ну Миколаївської обл.), частіше в Степовому та в Гірському Криму, на Пд. березі Криму) Адм. регіони: Тр, Хм, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяції

Трапляється групами або поодинці.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець, заростання відкритих ділянок петрофітного степу.

Умови місцезростання

На відшаруваннях порід, на карнизах і по щілинах, на наносах ґрунту.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 4–12 см завширшки, спочатку більш-менш кругляста, далі часто неправильної форми (часто зливається з сусідніми сланями, утворюючи великі безформні плями), досить крихка, не щільно притиснена до субстрату, товста, до 0,3–0,5 мм завтовшки, матова або з блискучими молодими частинами, зверху буровато-жовтувата, сірувато-зеленувата, жовтувато-оливкова до блідо-рудуватої чи оливково-коричнюватої; знизу світло-рожева, на периферії білувата. В центральній частині слань тріщинувато-ареольована чи луската, на периферії з променисто розташованими лопатями, а пізніше вся слань складається з заокруглено-зарубчасто-лопатевих лусочок, що накривають одна одну. Апотеції часто чис-

ленні, здебільшого розташовані в центрі слані, до 1–2,5 см у діаметрі. Розмножується нестатевим (зігнутими пікнокондіями та фрагментами слані) та статевим (одноклітинними еліпсоїдними спорами) шляхом.

Режим збереження популяції та заходи з охорони

Охороняється у філіалі «Кременецькі гори» ПЗ «Медобори», Кримському, Карадазькому ПЗ та заказнику «Новий Світ». Слід контролювати стан популяції на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження степових ділянок з відслоненням вапняку.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

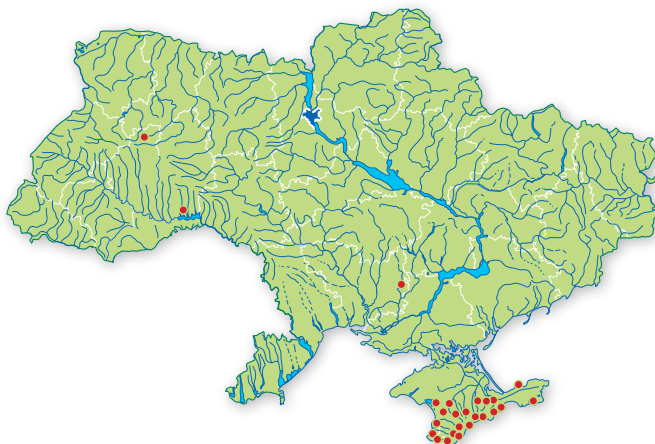
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Копачевская, 1986; Окснер, 1937; Определитель лишайников..., 1971.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

СКВАМАРИНА СОЧЕВИЦЕНОСНА

Squamarina lentigera (G. H. Weber) Poelt

Родина Стереокаулонові — Stereocaulaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Вид пустельно-степових ландшафтів з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа (Естонія, Україна, Росія), Кавказ, Центральна Азія, Сх. Сибір, Саяни, Пн. Америка, Пн. Африка (Алжир). Кримський п-ів (окол. м. Євпаторії, Судака, Ялти), Херсонська обл. (окол. с. Станіслав). Адм. регіони: Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

На території Кримського п-ва зустрічається великими групами, на рівнині відома одна популяція з незначною кількістю сланей.

Причини зміни чисельності

Розорювання степів, витопування під час випасання худоби, рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання

На карбонатних ґрунтах та лессах; у міждернинних проміжках.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань у вигляді розеток до 6 см у діаметрі, зеленувато-білувата, світло-оливкова, щільно приросла до субстрату, у центральній частині тріщинувато-ареольована, по краю з лопатями, що вкриті білуватою поволокою. Лопаті радіально розташовані, до 3 мм завдовжки, плескуваті, щільно прилягають одна до одної. Апотеції 1–2,5 мм у діаметрі,

круглясті, диск жовтувато-коричнюватий, жовтувато-оливковий до світло-охристого, оточений світлішим, одного кольору із сланню сланевим краєм. Аскоспори безбарвні, одноклітинні, 9–16 x 4–6 мкм.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у ПЗ «Мис Мартьян», заказнику «Новий Світ». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев, 1999.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

СКВАМАРИНА НЕБЕЗПЕЧНА

Squamarina periculosa (Schaerer) Poelt

Родина Стереокаулонові — Stereocaulaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Третинний середземноморський реліктовий вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Середземномор'я. Кримський п-ів (окол. м. Ялти, Судака). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Зустрічається невеликими групами, відомо дві розрізнені популяції.

Причини зміни чисельності

Руйнування біотопів унаслідок забудови узбережжя.

Умови місцезростання

На прямовисних вапнякових скелях в тріщинах; недалеко від узбережжя Чорного моря.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань товста, в центральній частині ареольована до лускатої, з короткими, більш-менш опуклими, лусочками, що часто налягають одна на одну у вигляді черепаці. 2–3 мм завширшки, білувато-жовто-зелена до світло-зеленуватої, вкрита білуватою поволокою. Апотеції до 5 мм у діаметрі, досить чисельні, сидячі. Диск увігнутий до плоскуватого, зеленуватий,

блідо-жовтий до темно-сіро-зеленого, іноді з білуватою поволокою. Власний край добре помітний, сланевий край рівний, товстий, з білуватою поволокою. Аскоспори одноклітинні, безбарвні, 10,5–17 x 4,5–6,0 мкм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у ПЗ «Мис Мартъян», заказнику «Новий Світ». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ходосовцев, Редченко, 2002.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

ФУЛЬГЕНЗІЯ ПУСТЕЛЬНА

Fulgensia desertorum (Tomin) Poelt

Родина Телосхістові — Teloschistaceae

Природоохоронний статус виду

Зникаючий.

Наукове значення

Рідкісний епігейний вид аридних ландшафтів з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа (Іспанія, Франція, Україна, Росія), Кавказ, Азія (Палестина, Іран, Таджикистан, Якутія, Монголія). Кримський п-ів (Опук). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

В Україні відома одна популяція.

Причини зміни чисельності

Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання

На карбонатних ґрунтах; у міждернинних проміжках; в аридних регіонах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань одноманітнонакипна, ареольована, до 1 см у діаметрі, складається зі зближених, налягаючих одна на одну, плескуватих до опуклих, білувато-жовтуватих, жовтувато-сіруватих до блідо-оранжевих, вирізаних по краю ареол. Апотеції часто чисельні, 0,3–1,5 мм у діаметрі, розташовані у центральній частині слані, диск оранжево-жовтуватий, оточений власним

краєм одного кольору з диском та сірувато-жовтуватим зникаючим сланевим краєм. Аскоспори безбарвні, 2-клітинні, еліпсоїдні, 10–16 x 5–8 мкм.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється в ПЗ «Опукський». Слід контролювати стан популяції на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Окснер, 1993; Ходосовцев, 1999; Ходосовцев, 1999.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Малюнок: І.В. Маханьков

РУСАВСКІЯ ДОЛОНЕНОСНА

Rusavskia digitata (S. Kondr.) S. Kondr. & Kärnef. (*Xanthoria digitata* S. Kondr.).

Родина Телосхистові — Teloschistaceae

Природоохоронний статус виду

Зникаючий.

Наукове значення

Ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид поки що відомий лише з Кримського п-ва. Гірський Крим. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду точно не встановлена.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів у результаті рекреаційного навантаження.

Умови місцезростання

На діабазях і інших гірських породах в альпійському поясі гір (на яйлах).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань лишайника розеткоподібна, до 3–3,5 см в діаметрі, з виразними по краю слані лопатниками, в центральній частині вони перетворюються в суцільну дуже випуклу масу коралоподібних іридіїв, інколи у вигляді суцільних об'ємних дернинок лише з ізидієподібними розростаннями; зверху коричнювато-оранжева до оранжевої з рясними дрібненькими білуватими псевдоцифелами, зісподу — від білої до світло-жовтуватої по краю. Лопаті (5–8 мм завдовжки, 0,5–0,8 мм завширшки) помітні лише по краю слані або повністю від-

сутні, з рясним покривом висхідних коралоподібних ізидій. Апотеції та пікнідії не відомі. Вид розмножується нестатевим шляхом (ізидіями та фрагментами слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Кримському ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження субальпійської екосистеми.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Kärnefelt, 2003; Кондратюк и др., 2004.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

СЕЙРОФОРА ЯМЧАСТА, КСАНТОАНАПТІХІЯ ЯМЧАСТА, ТЕЛОСХІСТЕС ЯМЧАСТИЙ

Seiophora lacunosa (Rupr.) Froden
Xanthoanaptychia lacunosa (Rupr.) S. Kondr.
& Kärnefelt (= *Teloschistes lacunosus* (Rupr.)
Savicz)

Родина Телосхістові — Teloschistaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Пустельно-степовий вид, єдиний представник роду у флорі України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Зх. і Сх. Європа, Сх. Закавказзя, Зх., Середня та Центральна Азія, Пд.-Зх. Сибір, Пд. Африка. Пд. райони степової зони (пн. узбережжя Сиваша, с. Чурюк, Чонгарський п-ів; пн.-зх. узбережжя Азовського моря з косами о. Бірючий та Арабатською Стрілкою; Кримський п-ів — околиці м. Євпаторії). Адм. регіон: Кр, Хр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Порушення біотопів унаслідок господарської діяльності (зокрема рекреаційне навантаження, забруднені стічні води).

Умови місцезростання

Найчастіше — солонці та солончаки (на ґрунті, серед заростей сарсазану шишкуватого); на ґрунтах, що містять гіпс.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань до 5 см заввишки, кущиста, матова, від сріблясто-сірої до світло-коричневої. У сухому стані слань тверда та крихка, у вологому — хрящувата. Її частки стрічкоподібні досить широкі (у нижній і середній частинах до 13 мм), жолобчасто вигнуті, на кінцях пальчасто розсічені на численні переплутані лопаті, вкриті низьким пушком. Апотеції розвиваються рідко. Розмножується вегетативно (фрагментами слані) та статевим (біполярними спорами)

шляхом; в межах України спороношення не має.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Азово-Сиваському НПП. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження природних угруповань у приморській зоні.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Оксер, 1937; Томир, 1937; Бархалов, 1969; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

СЕЙРОФОРА ЗАГАДКОВА, КСАНТОАНАПТІХІЯ ЗАГАДКОВА

Seiophora contortuplicata (Ach.) Froden
(*Xanthoanaptychia contortuplicata* (Ach.) S.
Kondratyuk)

Родина Телосхістові — Teloschistaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Третинний альпійський реліктовий вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (на пд. в горах), Азія (Пд. Сибір, Кавказ, Гімалаї, Каракорум, Афганістан, Монголія). Кримський п-ів (Карабі-яйла). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Утворює групи на незначних площах прямо-висних скель.

Причини зміни чисельності
Руйнування біотопів виду внаслідок антропогенного впливу (рекреаційне навантаження).

Умови місцезростання
На прямовисних вапнякових поверхнях у високогір'ях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань куциста, утворює дернинки 2–4 см у діаметрі та 1,0–1,5 см заввишки, що складаються з крихких, переплєтених плескуватих гілочок, сірувата, сіро-оранжева до оранжевої, зазвичай на одній слані помітні всі варіації кольору, прикріплена до субстрату базальними частинами більш масивних гі-

лочок. Гілочки 0,3–1,0 мм завширшки, вкриті оранжево-сіруватим дрібним жорстким опушенням, по краях часто нерегулярно бахромчасті, на поверхні утворюють опуклі оранжеві бородавочки.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в геологічному заказнику загальнодержавного значення «Гірський карст Криму». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження природних угруповань у приморській зоні.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Ходосовцев, 2002 а, в.

Автор: О.Є. Ходосовцев
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛАСАЛІЯ ПУХИРЧАСТА,

Lasallia pustulata (L.) Merat (= *Umbilicaria pustulata* (L.) Hoffm.)

Родина Умбілікарієві — Umbilicariaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (третинний) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

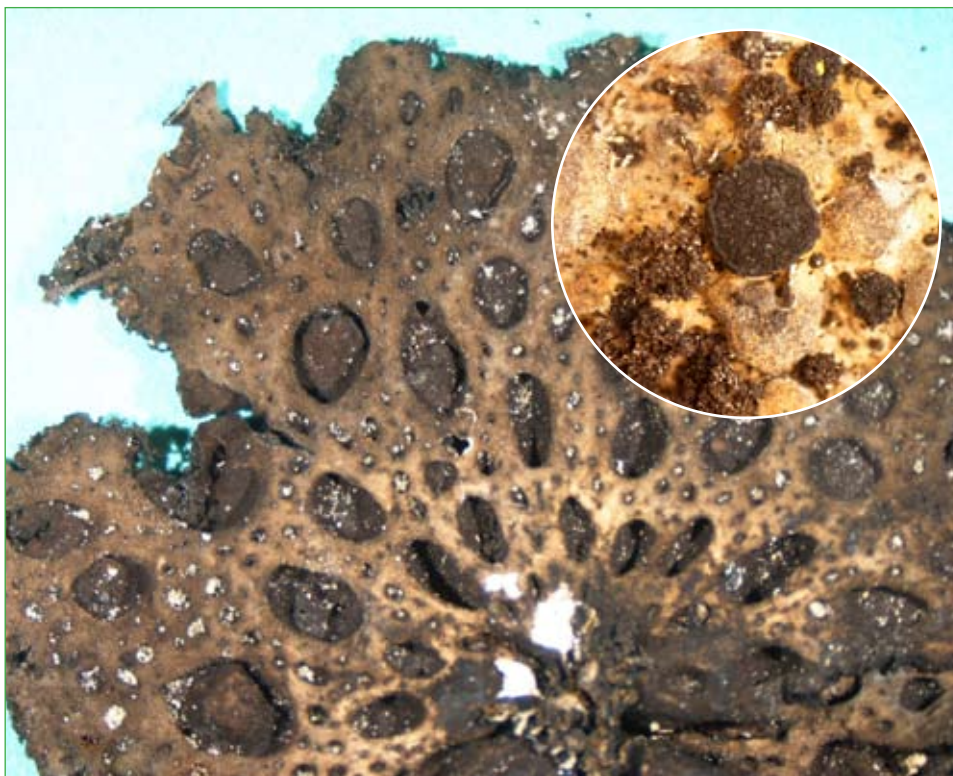
Європа, Урал, Казахстан (гори Мугоджари), Пд.-Зх. Сибір (Алтай і Саяни), Китай (можливо), Африка, Канарські о-ви, Пн. і Центральна Америка. Лісостеп — Кіровоградська обл. (околиці Кіровограда, біля с. Люшневате Голованіського р-ну, вздовж Пд. Бугу в Ульяновському р-ні). Степ — Миколаївська обл. (біля с. Мигії Первомайського р-ну та с. Трикратного Вознесенського р-ну), Донецька обл. (Володарський р-н), можливо, передмістя Запоріжжя; Пд. берег Криму (г. Кастель і Аю-Даг, Мис Мартьян). Адм. регіони: Кд, Дц, Мк, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється великими групами, рідше — поодинці.

Причини зміни чисельності

Забруднення повітря, випадання кислотних дощів тощо.

Умови місцезростання

Відшарування силікатних порід; на відкритих та слабко затінених місцях з досить частим періодичним зволоженням — туманом, росою.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань (діаметр до 10 см, іноді понад 25 см) листовата, прикріплена до субстрату центральним гомфом. Поверхня слані сіра або темно-сіро-коричнева, у центрі з білуватою поволокою, з численними пухирчастими здуттями (пустулами) та ізидіями, зібраними в щільні пучки. Зісподу слань брудно- або темно-коричнева, дрібнозернисто арельована, з ямчастими западинами. Апотеції бувають рідко. Розмножується нестатевим (пікноконідіями, фрагментами слані та коралоподібними

ізидіями) та статевим (муральними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у відділенні «Кам'яні Могили» (лише в межах Донецької обл.) Українського степового ПЗ, у заказниках загальнодержавного значення «Аю-Даг», «Мис Мартьян» і місцевого значення — «Кастель» (Крим). Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Окснер, 1937; Окснер, 1968; Определитель лишайников..., 1978; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ЛАСАЛІЯ РОСІЙСЬКА

Lasallia rossica Domb. (= *Umbilicaria rossica* (Domb.) Golubk.)

Родина Умбілікарієві — Umbilicariaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Пн. Кавказ, Урал, Пд.-Зх. Сибір, Пн. Монголія, Далекий Схід. Українські Карпати (масив Чорногора, г. Шпиці, Смотрич та Піп Іван). Адм. область: Ів.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється групами, рідше поодинокі.

Причини зміни чисельності

Едафічно-кліматичні фактори (зволоження субстрату, вологість повітря, освітленість місць зростання).

Умови місцезростання

Відшарування магматичного гнейсу (альпійський пояс).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань (діаметр від 2,5–5 до 11,5 см) листувата, з численними пухирчастими здуттями (пустулами); прикріплена до субстрату центральним гомфом. Поверхня слані блідо-сіра або темно-сіра (з коричнюватим або чорнуватим відтінком) та білуватим нальотом. Зісподу слань сірувато-коричнева (у центрі — чорнувата або чорна), вкрита сіруватим нальотом. По краях слані та на її поверхні розвиваються ізидії — одиничні або групами. Апотеції (діаметр 1–2,5 мм) є майже завжди, досить численні, на корот-

ких товстих ніжках. Розмножується нестатевим (підконідіями, фрагментами слані й лускоподібними ізидіями) та статевим (спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському НПП. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження альпійських екосистем.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

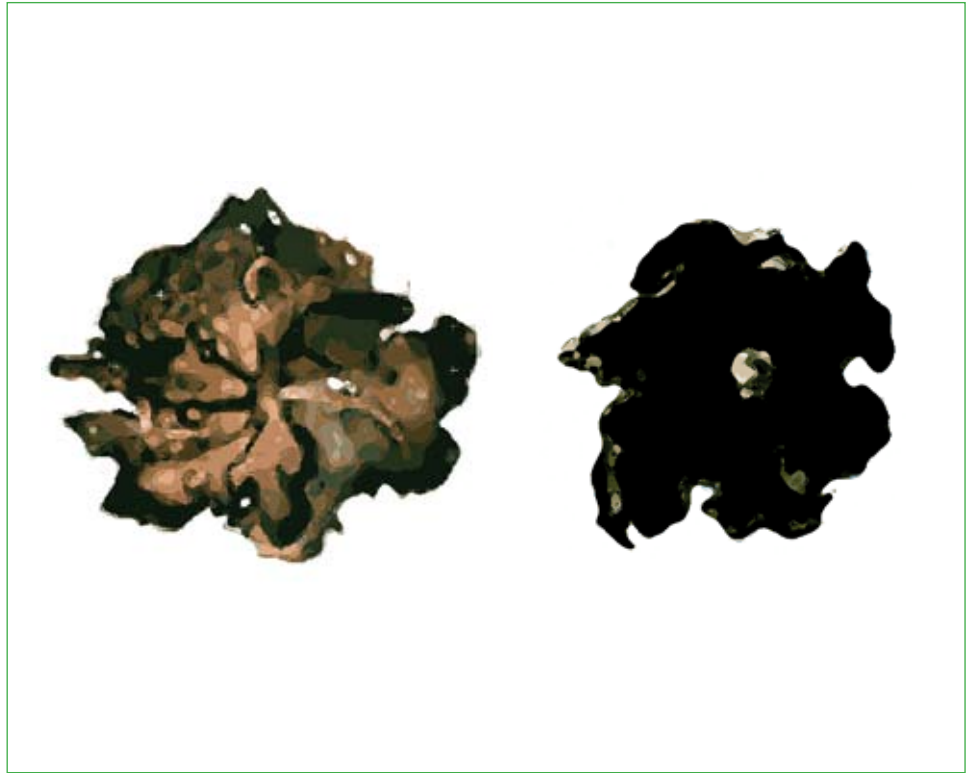
Основні джерела інформації

Домбровская, 1978; Определитель лишайников..., 1978; ЧКУ, 1996.

УМБІЛІКАРІЯ БАГАТОЛИСТО- ПОДІБНА

Umbilicaria subpolyphylla Oxn.

Родина Умбілікарієві — Umbilicariaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд.-Сх. Європа (Україна). Степова зона (Володарський р-н Донецької обл.). Адм. регіон: Дц.

Чисельність та структура популяцій

Відоме єдине місцезнаходження. Зростає поодиночі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Забруднення повітря, випадання кислотних дощів.

Умови місцезростання

Добре освітлені прямовисні поверхні гранітних брил.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 2–3 см завширшки, листовата, шкіряста, моно- або поліфільна; прикріплена до субстрату центральним гомфом. Поверхня слані сірувато- або оливково-бурувата, матова, зморшкувата, зісподу — гола, чорна, іноді з бурими плямами. Апотеції невідомі. Розмножується вегетативно (за допомогою лускоподібних

виростів — бруньок, які утворюються на поверхні слані).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у віділенні «Кам'яні Могили» (у межах Володарського р-ну) Українського степового ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Окснер, 1968; Определитель лишайников..., 1978; Красная книга СССР, 1984; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Малюнок: І.В. Маханьков

ГЕТЕРОДЕРМІЯ ПРЕКРАСНА, АНАПТІХІЯ ПРЕКРАСНА

Heterodermia speciosa (Wulf.) Trev. incl. (*Heterodermia pseudospeciosa* (Kurok.) W. Culb.,
(*Anaptychia speciosa* (Wulf.) Massal.)

Родина Фісцієві — Physciaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (третинний) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Пд. Урал, Зх. та Сх. Сибір, Далекий Схід, Сх. і Пд.-Сх. Азія, Сх. та Пд. Африка, Америка, Гавайські о-ви, Нова Зеландія. Українські Карпати, Прикарпаття. На пд. березі Криму лишайник знаходили у XIX — на поч. XX ст.). Адм. регіони: Льв, Зк.

Чисельність та структура популяцій
У Карпатах і Прикарпатті трапляється по-

динці або невеликими групами; чисельність виду зменшується.

Причини зміни чисельності
Вирубування старих лісових масивів.

Умови місцезростання
Кора дерев листяних порід, вкриті мохом скелі.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань кущиста, у вигляді білуватої або попелясто-сірої розетки (діаметр до 10 см); щільно прикріплена до субстрату. Лопаті перисто розсічені на вузькі (1–2 мм) частки, на відігнутих краях зісподу утворюються білі головчасті соралі. Апотеції (діаметр 1–3 мм)

розвиваються не завжди. Розмножується вегетативно (фрагментами слані, соредіями) і статевим шляхом (спорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження у Криму та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Томир, 1937; Kurokawa, 1962; Горбач, 1973; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Копачевская, 1986; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

ТОРНАБЕА ЩИТОПОДІБНА, АНАПТІХІЯ ПЕРЕПЛУТАНА

Tornabea scutellifera (With.) J.R. Laundon
(=*Anaptychia intricata* (Duf.) Massal., *Tornabe-
nia atlantica* (Ach.) Kurok.)

Родина Фісцієві — Physciaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий середземноморський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Середземноморські р-ни Європи, Кавказ, Зх. і Середня Азія, Китай, Пд. та Зх. Африка (о. Мадейра, Канарські о-ви). Гірський Крим, пд. берег Криму. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Утворює великі групи, трапляється (рідше) поодинці.

Причини зміни чисельності
Терасування схилів, вирубування лісів, забруднення повітря.

Умови місцезростання
В горах та вздовж морського узбережжя; на гілках чагарників і дерев (дуб пухнастий, ялівець високий, дерен справжній), безвапнякових скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань (7–15 см завдовжки) куциста, подушкоподібна, брудно-сіра. Гілочки слані 1–2 мм завширшки, густо розгалужені, переплутані. Апотеції (діаметр 1–3 мм) численні, з голим чорним плескатим диском; зовнішня обгортка апотеціїв (рецептакул) має колючки, а не фібрили. Розмножується вегетативно (фрагментами слані) та статевим шляхом (двоклітинними темними спорами).

Режим збереження та заходи з охорони.
Охороняється у Карадазькому, Кримському та «Мис Мартьян» ПЗ, у заказнику «Новий Світ». Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження природних угруповань у приморській зоні.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Томин, 1937; Бархалов, 1969; Poelt, 1969; Красная книга СССР, 1984; Копачевская, 1986; ЧКУ 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Малюнок: І.В. Маханьков

**ЛІХЕНОМФАЛІЯ
ГУДСОНОВА
ОМФАЛІНА
ГУДСОНОВА,
БОТРИДИНА ЗЕЛЕНА,
КОРИСЦІУМ ЗЕЛЕНИЙ**

Lichenomphalia hudsoniana (H.S. Jenn.) Red-head, Lutzoni, Moncalvo & Vilgalys
(=*Omphalina hudsoniana* (Jenn.) Bigelow,
Botrydina viridis (Ach.) Redh. & Kuiper, *Coriscium viride* (Ach.) Vain., *Omphalina luteolilacina*
(Favre) Henderson)

Родина Трихоломові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Субарктично-високогірний вид, єдиний з базидіальних лишайників на території України

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. і Центральна Європа, Зх. та Сх. Сибір, Далекий Схід, Японські о-ви, Пн. Америка. Українські Карпати. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Утворює більш-менш численні групи або росте поодиночі.

Причини зміни чисельності

Зміни біотопів унаслідок порушення природної рівноваги в болотних угрупованнях, антропогенні фактори (забруднення повітря, витогування тощо).

Умови місцезростання

Мохи (особливо сфагнові), рослинні рештки в болотних угрупованнях, рідше — на ґрунті; переважно у високогір'ї; в затінених місцях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань листувата, складається з невеликих (до 0,5 мм завширшки) яскраво-зелених лусочок з відігнутими догори білуватими краями (стадія *Coriscium*). Плодоносить у вигляді маленьких (заввишки 1–3 см) гри-

бів з кремово-білуватою шапінкою (стадія *Botrydina*). Розмножується вегетативно (фрагментами слані) та статевим шляхом (одноклітинними, безбарвними базидіоспорами).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону. Здійснювати заходи, спрямовані на збереження болотяних угруповань.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Heikkilä, Kallio, 1966; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Красная книга СССР, 1984; Oberwinkler, 1984; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

СТРОЧОК СЛОНЕВСЬКОГО

Gyromitra slonevskii Heluta

Родина Дісцинові — Discinaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом, описаний з території України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Відомий тільки на території України. Знайдений лише в Лівобережному (ур. Гнилиця Сумського лісництва Сумського держлісгоспу; поблизу с. Могриця Сумського р-ну Сумської обл.; окол. с. Шкурати Пирятинського р-ну Полтавської обл.) та Правобережному Лісостепу (Канівський ПЗ; РЛП «Трахтемирів»; заказник державного значення «Лісники»; окол. смт. Калинівка Васильківського р-ну Київської обл.). Адм. регіони: Кв, См, Пл, Чк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється дуже рідко, переважно групами з декількох плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Знищується людиною насамперед як декоративний вид.

Умови місцезростання

Листяні ліси, на ґрунті чи зовсім гнилій деревині листяних порід, найчастіше осики.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло заввишки 9,5–16,5 см. Шапинка дуже мінлива, неправильної форми, від митроподібної (майже конусоподібної) до сідлуватої з двома верхівками, складається з двох

чи кількох лопатей, краї яких зростаються, пустотіла, спочатку каштанова, потім темно-каштанова, 5,5–10,5 см за висотою, 7–10 см в діаметрі. Лопаті складчасті, зростаються краями, однак нижній край завжди вільний, не приростає до ніжки. Ніжка біла, її поверхня трохи буріє при пошкодженні, оксамитова, товста, ребриста, ребра можуть галузитися в верхній частині, майже виповнена (з кількома дрібними порожнинами), трохи стиснута, 6–8 см заввишки, 4–6,5 см завтовшки. М'якуш білий, із запахом редьки. Сумки циліндричні, 475–488×18–22 мкм, 8-спорові. Парафізи розгалужені, 6–7 мкм завтовшки, їхні верхівки переважно потовщені — до 9 мкм завтовшки. Спори видовжено-еліпсоїдальні, часто несиметричні, з однією центральною великою

і двома малими бічними краплинами, майже гладкі, замість додатків дві невеличкі гранули, 27–35×11–15 мкм. Споровий порошок білий. Плодоносить у квітні — на початку травня. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється як раритетний представник біорізноманітності в Канівському ПЗ, РЛП «Трахтемирів» та заказнику державного значення «Лісники». Вид необхідно виділити в чисту культуру і підтримувати в відповідних колекціях культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотворіне.

Основні джерела інформації

Гелюта, 2001; Карпенко, 2004.

Автор: В.П. Гелюта
Фото: В.П. Гелюта, С.О. Войтюк (спори)

ГЕЛЬВЕЛА МОНАШКА

Helvella monachella (Scop.) Fr.

Родина Гельвелові — Helvellaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. і Пд. Європа, Центральна Європа (Україна), Прибалтика, Пн. Америка. В Україні відомий лише з двох місцезнаходжень — ур. Лиса Гора (Київ, РЛП «Голосіївський») та Арабатської Стрілки (Херсонська обл.). Адм. регіони: Кв, Хс.

Чисельність та структура популяції
Трапляється дуже рідко, поодинокі або групами.

Причини зміни чисельності
Не досліджені.

Умови місцезростання
Листяні ліси, відкриті місця, на ущільненому або піщаному ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 2–4 см, більш чи менш сідлоподібна, з 2–3 вертикальних покручених лопатей. Лопаті зверху сірувато-каштаново-коричневі, майже чорні, з нижнього боку білі, гладкі, вільні, місцями притиснуті до ніжки, практично не прирослі. М'якуш білий, з сильним, не дуже приємним запахом. Сумки циліндричні, 8-спорові, 300–330×13–20 мкм. Спори 20–24×13,5–15 мкм, широкоеліпсоїдні, з великою краплею в центральній частині. Ніжка завдовжки 2,5–4,5 см, товщиною 1–2,5 см, біла, гладка, при основі борозенчаста, розширена в нижній або середній частині, доверху звужується, спочатку циліндрична, потім трохи сплюснута, пустотіла. Плодоносить у березні–жовтні.

Гумусово-підстилочний сапротроф. Гриб неїстівний.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в РЛП «Голосіївський». Вид необхідно виділити в чисту культуру і підтримувати у відповідних колекціях культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Ґрунотвірне. Неїстівний.

Основні джерела інформації
Сміцька, Соломахіна, 1984; ЧКУ, 1996.

Автор: В.П. Гелюта.
Фото: В.П. Гелюта

ЗМОРШОК ТОВСТОНОГИЙ

Morchella crassipes (Vent.) Pers

Родина Зморшкові — Morchellaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний вид, що займає проміжне становище між *Morchella vulgaris* (Pers.) Boud. та *M. esculenta* (L.) Pers., найбільший серед зморшків.

Ареал виду та його поширення в Україні

Зх. Європа, Центральна Європа (Україна), Пн. Америка. В Україні відомий з Правобережного Лісостепу (пд. окол. Києва, Канівські дислокації, Чорний ліс північніше м. Знам'янки Кіровоградської обл.), Харківського Лісостепу (Тростянецький р-н) та Гірського Криму (Бахчисарайський р-н). Адм. регіони: Кв, Чк, Кд, Хр, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або групами з 2–3 плодівих тіл.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Листяні ліси з граба, клена, ясена і тополі, на багатому органічними речовинами ґрунті, часто вкритому мохом.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло велике, товсте, заввишки до 23,5 см. Шапинка 5–8,5 см заввишки, діаметром 3–5, до 10 см, жовтувато-сірувата, широкояйцеподібна або овальна, до циліндрично-конічної, з глибокими виїмками, край прирослий до ніжки. Ніжка 4–17×4–8 см, жовтувато-біла, горбкувата, з поздовжніми нерівними борозенками, потовщується в апікальній частині і до низу, порожниста, ламка. Сумки 200–215×22 мкм, 8-спорові, циліндричні. Спори 20–30×12–18 мкм, еліпсоїдні, гладенькі, світло-жовтуваті. Споровий порошок кремовий. Парафізи ниткоподібні, на верхівці розширені. Плодове тіло з'являються у квітні — травні. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Канівському ПЗ та Чорноліському заказнику загальнодержавного значення. Вид необхідно виділити в чисту культуру і підтримувати у відповідних колекціях культур, а також з'ясувати причини зміни чисельності.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Умовно їстівний.

Основні джерела інформації

Бухало та ін., 2006; Зерова, Яценко, 1974; Смицька, 1980; Смицька, 1996; Смицька, Смик, Славна, 1975.

Автор: В.П. Гелюта
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

ЗМОРШОК СТЕПОВИЙ

Morchella steppicola Zerova

Родина Зморшкови — Morchellaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Аридний представник роду в складі мікофлори України, з диз'юнктивним ареалом. Описаний з України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа (Молдова, Україна, Росія — в регіонах з посушливим кліматом), Центральна Азія (Туркменистан, Казахстан, Узбекистан, Таджикистан). В Україні: Лісостеп та Степ. Адм. регіони: Кв, См, Чк, Кд, Дн, Пл, Дц, Лг, Од, Мк, Хс, Зп.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється відносно часто, інколи великими групами, особливо в роки з вологою зимою та вологою і теплою весною, іноді утворює «відьмині кола» з 15–20 плодових тіл, діаметр яких сягає 7–8 м. В умовах посушливих весен плодові тіла не з'являються по кілька років підряд.

Причини зміни чисельності

Збір населенням, розорювання степових ділянок та перелогів, непомірний випас худоби на степових схилах.

Умови місцезростання

Цілинні ділянки Степу ділянки, переважно в місцях з помірним випасом худоби, перелоги, розріджені лісосмуги.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло заввишки до 15 см. Шапинка яйцеподібна, неправильнокуюласта, іноді трохи сплюснута з боків або з верхівки, часто дещо сідлоподібна, зростається з ніжкою, вкрита сіткою виїмок неправильної форми, брудно-бурувато-сіра, при висиханні жовтувата, порожниста. Ніжка 4–9×4–6 см, товста, циліндрична, зморшкувата, сіро-біла, спочатку щільна, при розростанні — з кількома порожнинами. Сумки 200–270×15–24 мкм, 8-спорові, циліндричні. Спори 17–30×10–18 мкм, безбарвні, одноклітинні, еліпсоїдні, розташовані в один ряд. Парафізи циліндричні, 200–280×5–7,5 мкм, на верхівці потовщені до 10 мкм. Плодоносить у березні–квітні. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Українському степовому ПЗ (відділення «Хомутовський степ» і «Кам'яні Могили»), в заказниках місцевого значення «Яківлівський» (Миколаївська обл.) та «Каїрська балка» (Херсонська обл.). Вид необхідно підтримувати в колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Ґрунтоутвірне. Смачний їстівний гриб.

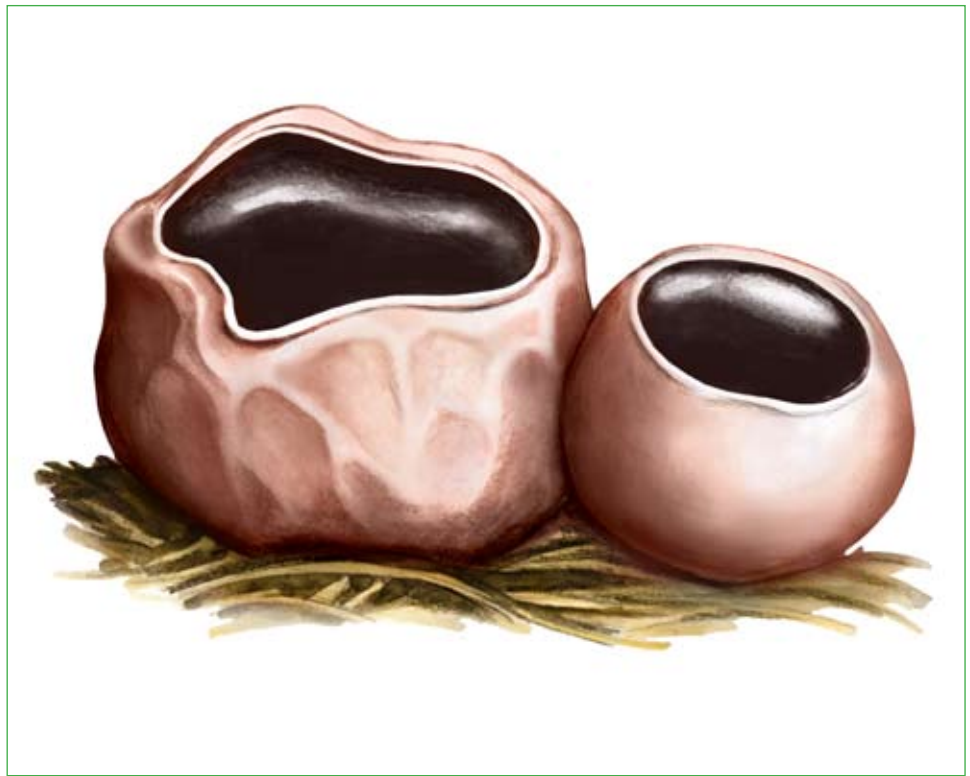
Основні джерела інформації

Бухало та ін., 2006; Зерова, 1941; Карпенко, 2004; Куткова, Сухомлин, 2007; Смицкая, 1980; Смицька, Бойко, 1988; Соломашина, Пруденко, 1998; Сухомлин, Куткова, Паніна, 2007; Ткаченко, Попова, Бабенко, 2009.

Автори: В.П. Гелюта, М.Ф. Бойко
Фото: О.Є. Ходосовцев, В.П. Гелюта

САРКОСОМА КУЛЯСТА

Sarcosoma globosum (Schmidel) Rehm

Родина Саркосомові — Sarcosomataceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія (Вірменія), Пн. Америка. В Україні відомий з Правобережного Полісся (пн. окол. Києва, Пуща-Водиця). Адм. регіон: Кв.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинці.

Причини зміни чисельності

Знищення старих хвойних лісів унаслідок інтенсивного ведення лісозаготівельних робіт.

Умови місцезростання

Хвойні, переважно старі ялинові ліси, на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла великі, товсті, бочкоподібні, кубкоподібні, інколи майже кулясті, заввишки до 12 см, 3–6 см у діаметрі, коричневі, темно-коричневі, до чорних, відкрита частина чорна, блискуча, зовнішня матова, в зморшках, заповнені желеподібною масою. Плодові тіла з'являються у квітні–вересні. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися. Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне.

Основні джерела інформації

Смицкая, 1980.

Автор: В.П. Гелюта.
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

ТРЮФЕЛЬ ЛІТНІЙ, ТРЮФЕЛЬ ЇСТІВНИЙ

Tuber aestivum Vitt

Родина Трюфелеві — Tuberaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Рідкісний вид з підземними (гіпогейними) плодовими тілами.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид поширений у Євразії. В Україні відомий у Закарпатті, Правобережному Поліссі, Правобережному Лісостепу, Кримському Лісостепу. Адм. регіони: Зк, Чк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі, інколи гніздами по декілька плодівих тіл.

Причини зміни чисельності

Збирання населенням та ущільнення ґрунтів унаслідок інтенсивних рекреаційних навантажень.

Умови місцезростання

Листяні, переважно дубові та букові ліси; на вапнякових ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло 3–10 см у діаметрі, кутасто-кулясте, кулясте, бульбоподібне, з великими пірамідальними бородавками (2–10 мм), до основи майже гладеньке, коричнювато-оливкувато-чорне. М'якуш спочатку білий, згодом жовтувато-сірий до коричнюватого,

з білими жилками, що надають йому мармурового вигляду, з сильним і приємним горіховим запахом, який у старих плодівих тілах змінюється на часниковий. Сумки сферичні, еліпсоїдні або овальні, 60–70×50–65 мкм, містять 1–6 спор. Спори еліпсоїдні, 18–45×14–32 мкм (в 6-спорових сумках 18×14, в 1-спорових — 45×32 мкм), з сітчастою оболонкою, коричневі. Спорова маса темно-коричнева. Плодові тіла з'являються з травня по вересень (є відомості, що в європейських країнах, де плодові тіла літнього трюфеля зазвичай збирають з червня по листопад, їх інколи можна збирати і взимку, аж до березня), утворюються в ґрунті неглибоко, майже біля самої поверхні, злегка піднімаючи ґрунт. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно створити ботанічний заказник на порівняно недавньому місці знаходження виду на Кримському п-ві. Доцільно спробувати виділити чисту культуру гриба і підтримувати вид у відповідних колекціях.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Високоякісний їстівний вид, унаслідок чого був практично знищений ще на початку ХХ ст. Зараз в ряді країн, зокрема у Франції, Іспанії, здійснюється штучне розведення трюфеля літнього і деяких інших їстівних видів роду *Tuber* на дубових плантаціях, закладених на вапняковому щербенистому ґрунті в умовах теплого середземноморського клімату.

Основні джерела інформації

Бухгольц, 1902; Вальц, Ришави, 1871; Васильков, 1963; Визначник грибів України, 1969; Зерова, Васер, 1972; Христюк, 1966; Carluccio, 1990; Pegler, 1990; ЧКУ, 1996.

Автор: І.О. Дудка
Фото: І.С. Саркіна

ПЕЧЕРИЦЯ МУХОМОРОПОДІБНА

Agaricus amanitiformis Wasser

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Рідкісний ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид відомий лише на території України. Донецький злаково-лучний Степ (Донецька обл., м. Донецьк, ботанічний сад НАН України). Адм. регіон: Дц.

Чисельність та структура популяцій

Є дика популяція, в якій трапляється по-одинокі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Надмірні рекреаційні навантаження на місцезростання.

Умови місцезростання

Насадження широколистяних порід, на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка діаметром 2–6 см, товста, м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом опукло-

розпростерта, суха, шовковиста, біла, згодом сірувато-жовтувата. Пластинки вільні, тонкі, густі, спочатку білуваті, згодом світло-рожеві, в кінці бурі. Спори 5,4–6,9×3,6–4,5 мкм, широко-овальні, зрідка кvasолеподібні, гладенькі, бурі, часто з 1–3 краплями олії. Споривий порошок бурий. Ніжка 2,5–5,5×0,5–1,2 см, циліндрична, з трохи потовщеною основою, гладенька, шовковиста, при основі з 2–3 рядами округлих білих пластівців 1–2 мм в діаметрі, що легко опадають при підсиханні (нагадує основу ніжки *Amanita muscaria* (L.: Fr.) Hook.), біла, згодом жовтувата, сірувато-жовтувата, при основі темніша, темно-жовта. Кільце розташоване у верхній частині ніжки, просте, тонке, згори рубчасте, низу гладеньке, по краю з дрібними

білими, згодом світло-жовтими лусочками розміром 1–2 мм, біле, згодом сірувато-жовтувате. М'якуш досить щільний, білий, на зламі колір не змінює, при підсиханні стає світло-жовтим, без особливого запаху, солодкуватий на смак. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у вересні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид охороняється в Донецькому ботанічному саду. Необхідно виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Їстівність невідома.

Основні джерела інформації

Вассер, 1974а, 1980, 1985; Вассер, Солдатова, 1977; Визначник грибів України, 1979; Wasser, 1989.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонтьев

ПЕЧЕРИЦЯ РОМАНЬЄЗІ

Agaricus romagnesii Wasser

[*Agaricus radicans* (Vittad.) Romagn.]

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Рідкісний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа та Азія. В Україні відомий із Закарпаття, Правобережного та Лівобережного Лісостепу, Лівобережного злаково-лучного Степу, Лівобережного злакового Степу та Пд. берега Криму. Адм. регіони: Кв, Зк, Дн, Пл, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі, спорадично.

Причини зміни чисельності

Вирубування лісів та надмірні рекреаційні навантаження на біотопи.

Умови місцезростання

Парки, сади, насадження білої акації (*Robinia pseudoacacia* L.), узлісся та галявини широколистяних лісів, уздовж доріг, на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапінка діаметром 2,5–8 см, середньо-м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом опукло-розпростерта до плоско-розпростертої, часто з виїмкою, рідше з невеличким горбком, білувата, брудно-біла, згодом з сірувато-коричневим відтінком, у центрі темніша, вкрита притиснутими сірувато-коричневими, коричневими або

жовтувато-вохристими лусочками. Пластинки вільні, тонкі, густі, спочатку білувато-рожеві, згодом темно-коричневі з світлим краєм. Спори 6,2–8×3,5–5 мкм, еліпсоподібні, гладенькі, світло-коричневі, часто з 1–3 краплями олії. Споривий порошок коричнювато-бурий. Ніжка 2–6×0,8–1,5 см, центральна, часом ексцентрична, циліндрична, злегка звужується до основи, гладенька, білувата, при основі жовтувата, основа ніжки з добре розвиненими коренеподібними тяжами. Кільце розташоване у верхній частині ніжки, просте, тонке, білувате, іноді зникає. М'якуш білуватий, на зламі стає коричнево-вохристим, з приємним грибним запахом, смак солодкий. Пряжки є. Плодові тіла з'являються в травні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в БЗ «Асканія-Нова» та в Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду, а також підтримувати його в чистій культурі.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапінкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Ґрунтоутвірне. Отруйний. Може бути прийнятий за їстівний гриб печерицю степову (*A. campestris* L.: Fr).

Основні джерела інформації

Бесєдіна, 1992, 1998; Бухало та ін., 2006; Вассер, 1980; Вассер, Солдатова, 1977; Зерова, 1959; Таран та ін., 1989; ЧКУ, 1996; Wasser, 1989.

Автори: М.П. Придюк
Фото: І.С. Саркіна

ПЕЧЕРИЦЯ ТАБЛИТЧАСТА

Agaricus tabularis Peck

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Ксеромеридіональний євразійсько-американський маловідомий вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія та Пн. Америка. В Україні відомий з Лівобережного Лісостепу, Лівобережного, Старобільського та Донецького злаково-лучного Степу, Лівобережного злакового Степу та Кримського Степу. Адм. регіони: См, Дц, Лг, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі та групами, іноді утворює «відьомські кола».

Причини зміни чисельності

Розорювання степів, надмірний випас худоби, пожежі.

Умови місцезростання

Цілині степи, на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапінка діаметром 5–20 см, товста, м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом випукло-розпростерта, іноді плоска посередині, розтріскується на концентрично розташовані пірамідальні ділянки, таблитчасто-тріщинувата (пірамідальні ділянки часто вкриті дрібними притиснутими волокнистими лусочками), іноді по краю гладенька, білувата, білувато-

сіра, при дотику жовтіє, край шапінки загнутий, згодом прямий, часто з залишками покривала. Пластинки вільні, тонкі, густі, спочатку рожевувато-коричневі, згодом темно-коричневі, з світлим краєм. Спори 6,5–8,7×4,6–6,5 мкм, широко-еліпсоподібні, гладенькі, коричневі. Споровий порошок темно-коричневий. Ніжка 4–7×1–3 см, центральна, циліндрична, злегка звужується до основи, суцільна, гладенька, шовковисто-волокниста, біла. Кільце розташоване у верхній частині ніжки, просте, широке, згодом звисаюче, білувате, згори гладеньке, знизу волокнисте. М'якуш білий, на зламі не змінюється або злегка рожевіє (головним чином над пластинками і в основі ніжки), при підсиханні жовтіє, з приємним грибним

запахом, смак солодкий. Пряжки є. Плодові тіла з'являються в червні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Луганському та Українському степовому ПЗ, а також у БЗ «Асканія-Нова». Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду, а також виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотворіне. Їстівний.

Основні джерела інформації

Вассер, 1980, 1996; Вассер, Солдато-ва, 1977; Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1956; Саркіна та ін., 2003; ЧКУ, 1996.

Автори: М.П. Придюк, В.П. Гелюта
Фото: В.П. Гелюта

БІЛОПЕЧЕРИЦЯ ДОВГОКОРЕНЕВА

Leucoagaricus macrorhizus Locq. ex Horak

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом, типовий представник роду.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія та Пн. Африка. В Україні відомий з Правобережного (Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт. Меджибож) та Лівобережного (Сумська обл., Краснопільський р-н, окол. с. Таратутине) Лісостепу. Адм. регіони: См, Хм.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Росте в парках, садах, на галявинах, полях, лучних степах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка діаметром 5–9 см, товста, м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом випукло-розпростерта, в центрі з широким горбиком, суха, волокниста, волокнисто-оксамитова, вкрита (головним чином посередині) ве-

ликими притиснутими (іноді відстаючими) лусочками, з розтрісканим краєм, брудно-сіра, сірувато-коричнева, по краю світліша, кремово-біла, лусочки сірувато-коричневаті. Пластинки вільні, з коларіумом завширшки 2–3 мм, тонкі, густі, легко відділяються від шапинки, спочатку білі, згодом кремові, підсихаючи злегка коричневіють. Спори 6–9×4–5,5 мкм, від широко-еліпсоподібних до овальних, з маленькою порою проростання, гладенькі, тонкостінні, безбарвні. Споривий порошок білуватий, білувато-кремовий. Ніжка 4–12×1,5–2 см, центральна, циліндрична, злегка звужується донизу, з коренеподібною основою, з порожниною, з кільцем, гладенька, шовковисто-волокниста, білувато-кремова, донизу стає коричнюва-

тою, при дотику злегка коричневіє. Кільце посередині ніжки, приросле, лійкоподібне, відстаюче, згори гладеньке, знизу злегка потріскане, білувате. М'якуш щільний, білий, на зламі коричневіє, з приємним запахом, смак солодкуватий. Пряжки відсутні. Плодові тіла з'являються в червні-жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно створити ботанічні заказники в місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Їстівність невідома.

Основні джерела інформації

Вассер, 1980; Карпенко, 2004; ЧКУ, 1996; Wasser, 1993.

Автор: М.П. Придюк

Фото: В.П. Гелюта

БІЛОПЕЧЕРИЦЯ МОЗЕРА

Leucoagaricus moseri (Wasser) Wasser
(*Lepiota moseri* Wasser)

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Рідкісний ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид відомий лише в Україні. Лівобережний злаково-лучний Степ (Запорізька обл., окол. м. Запоріжжя), Правобережний (Херсонська обл., м. Херсон) та Лівобережний (Херсонська обл., Цюрупинський р-н, Цюрупинське л-во) злаковий Степ. Адм. регіони: Хс, Зп.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі та маленькими групами.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Росте в парках, дубових лісосмугах, насадженнях білої акації (*Robinia pseudoacacia* L.); на пісках.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапінка діаметром 1–3,5 см, тонком'ясиста, спочатку округла, згодом напівкуляста, випукло-розпростерта, з невеликим горбиком, суха, матова, гола, з прямим, злегка борозенчастим, іноді оксамитовим або розтрісканим краєм, білувата, посередині світло-коричнева. Пластинки вільні, з коларіумом шириною 1–2,5 мм, тонкі, густі, спочатку білі, згодом блідо-кремові. Спори 5,7–7,1×3,6–4,7 мкм, яцеподібно-еліпсоподібні, злегка загострені до основи, з малопомітною порою проростання, гладенькі, тонкостінні, безбарвні, з 1–2 краплями олії. Споровий порошок білий. Ніжка 1,3–3,5×0,3–0,6 см, центральна, циліндрична, суцільна, з бульбоподібно розширеною основою завширш-

ки 1–2 см, з кільцем, над ним біла, нижче — сірувата, волокниста. Кільце посередині ніжки або дещо нижче, приросле, лійкоподібне, звисаюче, згори злегка борозенчасте, знизу гладеньке, 2–3 мм завширшки, біле. М'якуш ватоподібний, білий, на зламі не змінюється або злегка рожевіє, при підсиханні стає блідо-жовтувато-кремовим, без особливого запаху і смаку. Пряжки відсутні. Плодові тіла з'являються в жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно створити ботанічні заказники в місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Їстівність невідома.

Основні джерела інформації

Вассер, 1975, 1978, 1980; Wasser, 1993.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

БІЛОПЕЧЕРИЦЯ ДІВОЧА, ГРИБ-ЗОНТИК ДІВОЧИЙ

Leucoagaricus nympharum (Kalchbr.) Bon
[*Macrolepiota puellaris* (Fr.) M.M. Moser]

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з диз'юнктивним євразійським ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія. В Україні відомий з Закарпаття (с. Плоске Свалявського р-ну), Центрального Полісся (окол. смт. Ворзель Київської обл.), Правобережного злаково-лучного Степу (Березівське л-во у Березівському р-ні Одеської обл.), Гірського Криму (пд. схил хребта Бабуган-яйла), Пд. берега Криму (ПЗ «Мис Мартъян»). Адм. регіони: Кв, Зк, Од, Кр.

Чисельність та структура популяції

Зрідка трапляється поодинокі або групами з 2–3 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Розорювання лук, вирубування лісів, кислотні дощі.

Умови місцезростання

Хвойні, хвойно-широколистяні ліси, луки.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка яйцеподібна, куляста, опукло розпростерта, з віком з низьким, ледь виступаючим блідо-буруватим горбком, біла, вкрита білими лусочками, з тонким бахромчастим краєм, 4–10 см в діаметрі. Пластинки вільні, густі, білі, згодом світло-рожеві, від дотику стають брудно-коричневими. Спори 8–9×5–5,5 мкм, еліпсоїдні, еліпсоїдно-яйцеподібні, гладенькі, безбарвні. Споривий порошок білуватий, білувато-кремовий. Ніжка 6–12×0,6–1 см, доверху звужується, біля основи з бульбою, бруднувато-біла, з часом бруднувато-коричнева, гола, волокниста, з широким відстаючим рухливим кільцем. М'якуш білий, на зламі трохи червоніє біля основи ніжки, з запахом редьки, без осо-

бливого смаку. Плодові тіла з'являються у серпні–жовтні. Гумусовий сапротроф, міцелій якого знаходиться в нижніх шарах підстилки.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Мис Мартъян». Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону. Вид слід виділити в чисту культуру і підтримувати у відповідних колекціях культур. Можливе штучне вирощування і розселення гриба.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

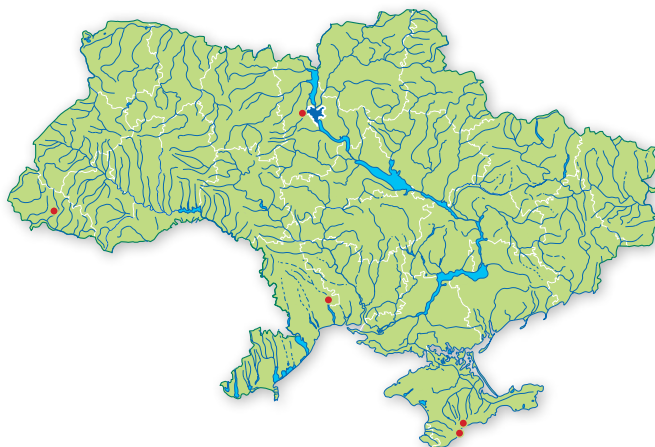
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунтоутвірне. їстівний.

Основні джерела інформації

Вассер, 1980; Визначник грибів України, 1979; Красная книга СССР, 1984; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003.

БІЛОГНОЙОВИК БОГУША

Leucocoprinus bohusi Wasser

Родина Печерицеві — Agaricaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Вид відомий лише в Україні. Лівобережний злаково-лучний Степ (Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий ПЗ, відділення «Хомутовський степ»). Адм. регіон: Дц.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Розорювання степів, надмірний випас худоби, випалювання сухої трави тощо.

Умови місцезростання

Росте в степах на купках гною та різного роду рослинних залишків.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка 2–5,5×1,5–3 см, тонком'ясиста, спочатку еліпсоподібна, яйцеподібна, згодом вузько або широко округлодзвоникоподібна, у старих грибів іноді округло-розпростерта, посередині нерідко з низьким широким горбиком, в центрі іноді розтріскана, з тонким лам-

ким рубчато-борозенчастим на 1/3–1/2 радіусу шапинки краєм, слизиста, світло оливкувато-коричнева, сірувато-коричнева, посередині темніша: ізабелово-коричнева, червонувато-темно-коричнева. Пластинки вільні, іноді злегка прирослі, тонкі, густі, блідо-кремові. Спори 11,4–14×7,8–9,5 мкм, яйцеподібно-еліпсоподібні, еліпсоподібні, зрідка ниркоподібні, з чіткою порою проростання, гладенькі, товстостінні, блідожовтуваті, з 1–2 краплями олії. Споровий порошок білувато-жовтуватий. Ніжка 5–10×0,4–0,6 см, центральна, циліндрична, дещо звужується догори, порожниста, з кільцем, вгорі волокниста, нижче з борошнистим нальотом, при основі з білосніжним ватоподібним міцелієм, білувата, місцями

іржаво-коричнювата, борошнистий наліт білуватий, жовтувато-коричнюватий. Кільце на верхівці ніжки, вузьке, плівчасте, біле, швидко зникає. М'якуш м'який, білуватий, на зламі та підсихаючи стає червонувато-коричневим, з приємним грибним запахом, без особливого смаку. Пряжки відсутні. Плодові тіла з'являються на початку травня.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Українському степовому ПЗ, вид необхідно виділити в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Їстівність невідома.

Основні джерела інформації

Васцер, 1975, 1980; Wasser S., 1993.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

МУХОМОР ЦЕЗАРЯ

Amanita caesarea (Scop.) Pers.

Родина Мухоморові — Amanitaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія, Африка. В Україні відомий із Закарпаття (окол. с. Кідьоша та Іванівка Берегівського р-ну, с. Хмільник Іршавського р-ну), Криму (пн.-сх. схил г. Аю-Даг, г. Кагель; Кримський ПЗ, Ізобільненське л-во, на пн. зх. від с. Лаврове; Бахчисарайський р-н: Великий каньйон Криму, Кримський ПЗ, Бахчисарайське л-во; Сімферопольський р-н, поблизу с. Краснолісія; Ялтинський гірсько-лісовий ПЗ, Лівадійське л-во). Адм. регіони: Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється спорадично, поодиноці, інколи в значній кількості (в Криму).

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, руйнування екологічних систем через вирубування лісів.

Умови місцезростання
Широколистяні (дубові, букові, грабові) гірські ліси; на багатих карбонатами ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Молоде плодове тіло вкрите плівковим по-

кривалом, яйцеподібне, пізніше покривало розривається на верхівці. Шапинка яйцеподібна, напівкуляста, опукло розпростерта, оранжево-жовта, яскраво-червона або вогняно-червона, гола, інколи з залишками покривала, зі смугастим краєм, 6–20 см в діаметрі. Пластинки вільні, густі, широкі, товсті, жовті. Спори 8–12×6–7 мкм, яйцеподібні, еліпсоїдно-яйцеподібні, гладенькі, безбарвні. Споровий порошок білий. Ніжка 8–15×1,5–2 см, циліндрична, біля основи з бульбою, яскраво-оранжево-жовта, у верхній частині з широким звисаючим смугастим кільцем, над кільцем — смугаста, під ним — гладка або дрібно бородавчаста; біля основи з мішкоподібною вільною або напіввільною білою вольвою. М'якуш білий, на

зламі по периферії жовтуватий, з приємним запахом і смаком. Плодове тіло з'являється у червні-жовтні. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в Кримському ПЗ та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Мікоризоутворювач. Цінний їстівний.

Основні джерела інформації
Вассер, 1971б, 1992; Коваленко, 1979; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Семенов, 1990.

Автори: В.П. Гелюта, І.С. Саркіна
Фото: В.П. Гелюта

МУХОМОР ЩЕТИНИСТИЙ

Amanita solitaria (Bull.) Fr.

Родина Мухоморові — Amanitaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія. В Україні відомий з Правобережного Полісся (пн. окол. Києва, Пуща-Водиця), Правобережного Лісостепу (Київ, Голосіїв; пд. окол. Києва, Конча-Заспа, заказник «Лісники»; Канівські дислокації в Черкаській обл.; заказник загальнодержавного значення «Савранський ліс» в Одеській обл.), Лівобережного Лісостепу (окол. с. Капустинці Липоводолинського р-ну Сумської обл. та Михайлівки Диканського р-ну Полтавської обл.), Правобережного злаково-лучного Степу (Вознесенське л-во у Вознесенському р-ні Миколаївської обл.) та Пд. берега Криму (окол. Ялти, поблизу «Галявини казок»). Адм. регіони: Кв, См, Чк, Пл, Од, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі.

Причини зміни чисельності
Руйнування екоотопів через вирубування лісів та витоупування.

Умови місцезростання
Широколистяні (дубові, кленові) та мішані (березово-соснові) ліси.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка майже напівкуляста, з віком опукло-розпростерта, білувата, в центрі світловохриста, блискуча, густо вкрита опуклими щетинистими лусочкоподібними бруднобілими бородавками (залишки загального покривала), з гладким пластівчастим краєм, 15–16 см в діаметрі. Пластинки вільні, густі, білуваті, згодом набувають зеленкувато-жовтого відтінку. Спори 9–11×6,5–7,5 мкм, яйцеподібні, широкоеліпсоїдні, безбарвні. Ніжка 6–14×1,0–3 см, циліндрична, донизу потовщена, коренеподібно витягнута біля основи, вкрита концентричними рядами білуватих пластівців, з верхівковим білим, тонким, трохи смугастим кільцем, з приростом до ніжки біля основи сіруватою, трухлявою

вольвою. М'якуш білий, на зламі кремовий (по периферії шапинки), з неприємним запахом, без особливого смаку. Плодові тіла з'являються у липні–жовтні. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Канівському ПЗ та заказниках загальнодержавного значення «Лісники» й «Савранський ліс». Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

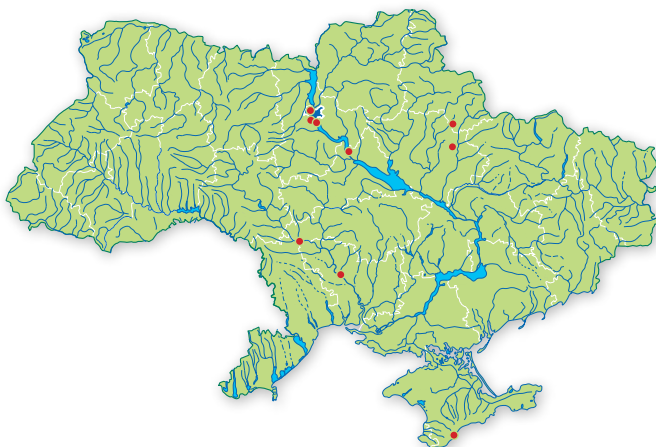
Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Продуцент біологічно активних речовин.

Основні джерела інформації

Вассер, 1992; Визначник грибів України, 1979; Зєрова, 1959; Красная книга СССР, 1984.

Автори: С.П. Вассер, В.П. Гелюта
Фото: Н.О. Багрікова

ЛІМАЦЕЛА СТЕПОВА

Limacella steppicola Zerova et Wasser
[*Leucoagaricus steppicolus* (Zerova) Wasser]

Родина Мухоморові — Amanitaceae

Природоохоронний статус виду
Недостатньо відомий.

Наукове значення
Описаний з України вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Поки що відомий тільки в Україні у Лівобережному та Старобільському злаково-лучних Степах. Адм. регіони: Дц, Лг.

Чисельність та структура популяції.
Трапляється невеликими щільними групами.

Причини зміни чисельності
Не досліджені.

Умови місцезростання
Заповідний цілинний різнотравно-типчачково-ковилловий степ та його ділянки, що знаходяться під випасом.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло складається з шапинки та ніжки. Шапинка напівкуляста, згодом опукло-розпростерта, 3–8 см у діаметрі, із злегка підігнутим краєм, товста, м'ясиста, гладенька або дрібнолуската з притиснутими лусочками, дуже слизувата (слиз темно-червоний, змивається водою), бурувато-рожева в молодому віці, згодом буро- або коричнево-пурпурова, до краю світліша, не вицвітає. Пластинки вільні, з коларіумом, білуваті, кремові, при підсиханні трохи тем-

ніють. Крім пластинок, є пластиночки. Спори овальні, овально-еліпсоїдні, 5–9×4,5–5 мкм, гладенькі, з краплиною, що флуоресцює, безбарвні, з кремовим відтінком. Спорова маса білувата, з кремовим відтінком. Базидії булавоподібні, 25–45×7–10 мкм, 4-спорові, тонкостінні, безбарвні. Ніжка циліндрична, 2–6×1,2–2 см, до основи розширюється в бульбу до 3,5 см, часто формує виповнений підземний утвір, який згодом у центрі стає порожнистим, центральна або ексцентрична, у верхній частині, над кільцем, рожевата, нижче — кольору шапинки. В середній частині ніжки розташоване вузьке, 3–5 мм завширшки, хвилясте кільце, зверху білувате, знизу кольору шапинки, по краю з біленькою смужкою. М'якуш щільний, в нізці

біля основи і нижче коркуватий, білий, при автооксидзації бруднорожевий, з сильним запахом борошна. Їстівність не досліджена. Утворює плодові тіла в травні та восени. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Українському степовому ПЗ (відділення «Хомутовський степ») та в Луганському ПЗ (відділення «Стрільцівський степ»). Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Бере участь у процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Вассер, 1973б, 1974д, 1980, 1988, 1992; Вассер, Солдатова, 1977; Визначник грибів України, 1979.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ГАЛЕРОПСИС ПУСТЕЛЬНИЙ

Galeropsis desertorum Velen. et Dvor

Родина Болбітієві — Bolbitiaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Ксеромеридіональний вид з диз'юнктивним ареалом. Єдиний представник роду в Україні.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія (Чехія, Словаччина, Угорщина, Казахстан). В Україні знайдений в Правобережному Лісостепу та Лівобережному злаковому Степу. Адм. регіони: Чк, Хс.

Чисельність та структура популяцій

У цілинному типчакowo-ковиловому степу БЗ «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна у жовтні 1968 р. та в листопаді 1969 р. було зібрано 12 плодovих тіл гриба.

Причини зміни чисельності

Розорювання цілинних степів.

Умови місцезростання

Цілинні різнотравно-типчакowo-ковилowі та полиново-злакові степи, піщані пасовища із слаболужними ґрунтами, більш або менш задерновані пустелі або напівпустелі, парки (під деревами), грабові діброви.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоді плодові тіла кулясті або довгасто-циліндричні, пізніше — циліндричні, веретеноподібні, конусоподібні. Шапинка циліндрична, 1,1–2,1×0,2–0,35 см, догори звужена, поздовжня, волокнисто-борозенчаста,

тонком'ясиста, світлокаштанова; її нижній край спочатку притиснутий до ніжки, з віком відстає від неї. Пластинки, розташовані на нижній поверхні шапинки, густі, вузькі, по всій довжині однакової ширини, трохи потоншують до краю, вільні, 0,5–0,7 мм завширшки, сіруваті, потім буріють, при висиханні — темнокоричневі, з закрученим краєм. Споровий порошок іржаво-коричнювато-бурий. Спори еліпсоїдні, широкоеліпсоїдні, мигдалеподібні, 12,6–18,1×5–8,4 мкм, жовтувато-коричнюваті, із зернистим вмістом, гладенькі, з подвійною оболонкою, з чіткою, часто латерально розташованою порою проростання до 1,8 мкм у діаметрі. Ніжка циліндрична, 2,5–4×0,1–2 см, центральна, порожня, донизу трохи вигну-

та, гладенька, темносіра, гіфи ніжки довгі, паралельні, 1,5–5 у діаметрі, з тонкими оболонками. М'якуш білувато-сірий, жорсткий, без особливого запаху і смаку. Неїстівний. Плодові тіла переважно з'являються восени, у жовтні — на початку листопада. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в БЗ «Асканія-Нова» та Канівському ПЗ. Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Є індикатором цілинних степів; бере участь у процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Вассер, 1973б, 1974е; Вассер, Солдатова, 1977; Визначник грибів України, 1979; Пруденко, Соломашина, 1998; Сосин, 1973; ЧКУ, 1996; Шварцман, Филимонова, 1970; Kotlaba, Pouzar, 1959.

Автор: І.О. Дудка

Малюнок: Д.В. Леонтьєв

БОРОВИК БРОНЗОВИЙ, БОРОВИК ТЕМНО-КАШТАНОВИЙ

Boletus aereus Bull

Родина Боровикові — Boletaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Неморальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Переважає у середземноморських країнах Європи і регіонах Пн. Америки з теплим кліматом. В Україні відомий із Закарпаття (окол. с. Оноківців Ужгородського р-ну), Лівобережного Лісостепу (окол. смт. Котельви Полтавської обл.), Лівобережного злаково-лучного Степу (с. Гайдари Зміївського р-ну Харківської обл.), Пд. берега Криму. Адм. регіони: Зк, Пл, Хр, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодиночі або групами з 2–3 плодових тіл, на Пд. березі Криму — інколи масово.

Причини зміни чисельності

Збирання заготівельними організаціями та населенням.

Умови місцезростання

Листяні (переважно дубові) ліси, субори, шибляк.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапінка 5–20 см у діаметрі, напівокругла, з віком опукла, подушкоподібна, брон-

зова з оливковим відтінком, шоколадно-коричне-ва, до чорно-коричневої, гладенька, з часом ямчата, інколи зморщена, оксамитова, ніжноволокниста, суха, дещо ослизнюється при зволоженні, спочатку з покривленим, пізніше майже рівним краєм. Трубочки білі, згодом зеленкувато-жовті, з золотисто-бурим відтінком. Пори заокруглені, дрібні, до 1 мм у діаметрі у зрілих плодових тіл, білуваті, пізніше кремові, до оливково-жовтих, з буруватим відтінком, не синіють. Трубочки до 2 см завдовжки. Спори 11–17×4–9 мкм, вузько-еліпсоїдні, веретеноподібні, гладенькі, тонкостінні, жовтувато-бурі, з однією чи декількома краплинами олії. Споривий порошок тьмяно-оливково-зелений. Ніжка 5–13×2–4 см,

спочатку майже бульбо- чи бочкоподібна, з віком циліндрична, іноді булавоподібна, міцна, виповнена, темно-бура (світліша від шапинки), сітчаста (у верхній частині сітка біла, біля основи бура), при зрізанні її м'якуш дещо темніє. М'якуш білий, при пошкодженні його колір не змінюється, дуже щільний і твердий у молодих плодових тіл, м'якшає при дозріванні, з грибним запахом, приємним смаком. Плодові тіла з'являються в червні–жовтні. Мікоризоутворювач. Цінний їстівний гриб.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Потрібно створити ботанічні заказники в місцезнаходженнях виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Цінний їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Акулов, Леонтьєв, 2008; Визначник грибів України, 1979; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003.

Автори: В.П. Гелюта, С.П. Вассер
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

МОХОВИК ПАЗАЗИТНИЙ

Boletus parasiticus Fr.

[*Xerocomus parasiticus* (Bull.: Fr.) Quél.]

Родина Боровикові — Boletaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Один з небагатьох паразитних представників родини.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Пн. Америка, Азія (Японія) та Пн. Африка. В Україні відомий із Закарпаття, Розточчя, Малеого та Зх. Полісся. Адм. регіони: Рв, Лв, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється групами по 1–5 (максимальна кількість 15) плодових тіл, які виростають з основи ураженого дощовика.

Причини зміни чисельності

Особливості взаємовідносин між грибом-паразитом і грибом-господарем.

Умови місцезростання

У різних типах лісів, у місцях поширення видів роду *Scleroderma* — на плодових тілах яких *B. parasiticus* паразитує.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка розміром 2–6 см, напівкуляста

до розпростертої, оливково-жовта, жовто-коричнювата з оливковим відтінком, тонкоповстиста, по краю іноді злегка потріскана. Гіменофор трубчастий, злегка спускається на ніжку. Трубки завдовжки 3–6 мм, спочатку лимонно-жовті, згодом золотисто-жовті до оливково-жовтих. Пори діаметром до 1 мм, широкі, кутасті, блідо-жовті, потім оливково-жовті, часом з іржаво-червонуватим відтінком, при дотику синіють. Спори валькуватоберетеноподібні, овально-веретеноподібні, 12–20×4–4,5 мкм, гладенькі, блідо- або медово-жовті, з краплями олії. Спорова маса тьмяно-оливкова. Ніжка зігнута, дещо звужується донизу, 3–7×0,5–1,5 см, оливково-жовта, жовто-коричнева, слабко зерниста. М'якуш шапинки жовтий, під кутикулою

дещо коричнюватий, при пошкодженні злегка синіє над трубочками; в ніжці волокнистий, лимонно-жовтий, в нижній частині ніжки жовто-коричнюватий. Плодові тіла *B. parasiticus* розвиваються на плодових тілах гастероміцетів з роду *Scleroderma* з липня по жовтень.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Розточчя». Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Не досліджене.

Основні джерела інформації

Базюк, Гелюта, 1999, 2000; Визначник грибів України, 1979; Придюк, 2002; Šmarda, 1953.

Автор: І.О. Дудка
Фото: М.О. Зикова

БОРОВИК КОРОЛІВСЬКИЙ, ЯЄЧНИК

Boletus regius Krombh

Родина Боровикові — Boletaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Неморальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, переважно в регіонах з теплим кліматом. В Україні відомий із Закарпаття (Закарпатська обл., Берегівський р-н, окол. с. Іванівка; Ужгородський р-н, окол. с. Невицьке), Лівобережного Лісостепу (Полтавська обл., Диканський р-н), Лівобережного злаково-лучного Степу (Донецька обл., Володарський р-н, пд. окол. смт. Володарськ), Пд. берега Криму (окол. с. Лаврове, г. Аю-Даг, ПЗ «Мис Мартъян»). Адм. регіони: Зк, Пл, Дц, Кр.

Чисельність та структура популяції

Трапляється поодиноким, зрідка групами з 2–3 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Збирання населенням, вирубування лісів.

Умови місцезростання

Листяні, переважно букові та дубові ліси (здебільшого на вапнякових ґрунтах).

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапінка діаметром 5–10 см, напівкуляста, згодом подушкоподібна, коричнювато-червона або фіолетово-червона, з віком вицвітає, спочатку оксамитова, швидко стає голою, іноді злегка зморшкувата, суха, в суху погоду може дрібно розтріскуватися. Трубочки 1–3 см завдовжки, коротші навколо ніжки, злегка прирослі, спочатку золотисто-жовті, згодом зеленувато-жовті до жовтувато-зелених з оливковим відтінком. Пори округлі, дрібні, лимонно-жовті, згодом оливково-жовті. Спори 15–17×4–5 мкм, веретеноподібні, циліндрично-веретеноподібні, гладенькі, жовтувато-бурі. Споривий порошок оливково-коричнюватий. Ніжка 5–15×1,5–6 см, яйцеподібна, згодом булавоподібна, при

основі сильно потовщена, лимонно-жовта, у верхній частині з дрібною жовтою сіточкою, при основі часто з винно-червоним відтінком. М'якуш насичено лимонно-жовтий, під шкіркою шапинки та в основі ніжки червонуватий, щільний, з приємним запахом та смаком, на зрізі іноді слабо синіє, особливо в шапинці. Пряжки є. Плодові тіла з'являються з червня до початку вересня.

Режим збереження популяції та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Мис Мартъян». Доцільно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Цінний їстівний вид.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Ганжа, 1977; Саркіна та ін., 2003; ЧКУ, 1996.

Автори: М.П. Придюк, В.П. Гелюта
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ФІЛОПОР РОЖЕВО-ЗОЛОТИСТИЙ

Phylloporus pelletieri (Lév. apud Crouan) Quél.
[*Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres.]

Родина Боровикові — Boletaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа. В Україні відомий із Закарпаття (Закарпатська обл., Рахівський р-н, Карпатський БЗ, Кузійський масив, окол. с. Ділове). Адм. регіон: Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Вирубування лісів.

Умови місцезростання

Росте в листяних та хвойних лісах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка діаметром 4–10 см, товста, м'ясиста, спочатку опукло-розпростерта, згодом плоско-розпростерта, з загнутим краєм, суха, дрібно-оксамитова, рудувато-коричнева, темно-коричнева з оливковим відтінком. Пластинки спускаються на ніжку, товсті, рідкі, з численними анастомозами, які часом утворюють радіально витягнуті пори, спочатку золотисто-жовті, згодом з коричнюватим відтінком. Спори 9,5–14×3–5 мкм, веретеноподібно-овальні, гладенькі, жовтуваті, з 1–3 краплями олії. Споривий порошок оливково-вохристий. Ніжка 3–5×0,5–1,2 см, центральна, дещо звужується донизу, суцільна, пластівчасто-волокниста, вгорі золотисто-жовта, ниж-

че з червонуватим відтінком, при основі коричнювата. М'якуш щільний, блідо-лимонно-жовтий, в основі ніжки темніший, з червонуватим відтінком, без особливого запаху, з солодкуватим смаком. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у серпні-вересні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид охороняється в Карпатському БЗ. Слід виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Pilát, 1940.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ШИШКОГРИБ ЛУСКАТИЙ, ЛУСКАЧ

Strobilomyces strobilaceus (Scop.) Berk. [*S. floccopus* (Vahl) P. Karst.]

Родина Боровикові — Boletaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Неморальний вид. Єдиний вид роду і родини в складі мікофлори України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Пн. Африка, Пн. та Центральна Америка. В Україні відомий з Карпат, Закарпаття, Західноукраїнських лісів та Розточчя. Адм. регіони: Льв, Тр, Зк, Чц.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється переважно поодинокі, спорадично.

Причини зміни чисельності

Вирубування пралісів, збирання населенням.

Умови місцезростання

Листяні, хвойні (переважно ялинові) та мішані ліси, на ґрунті чи занурених у ґрунт залишках гнилої деревини.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка 4–10 см у діаметрі, сіро-бура до чорно-бурої, з великими черепитчасто розміщеними повстистими лусками, по краю із залишками покривала. Трубочки 1–3 см, білуваті, з віком швидко сіріють, до темно-коричневих. Пори великі, кутасті. Спори 9,5–15×8–12 мкм, округло-овальні, кулясті, сітчасторебристі, темно-бурі. Споровий відбиток майже чорний. Ніжка 4–15×1–3 см, циліндрична, кольору шапинки, волокнисто-луската, щільно-м'ясиста, з кільцем, що швидко зникає. М'якуш білуватий, на зламі червоніє, згодом чорніє, з неприємним землистим запахом. Плодові тіла з'являються у липні–жовтні. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Трапляється на території Карпатського БЗ та ПЗ «Розточчя», де охороняється як раритетний представник біорізноманітності. Необхідно створити ботанічні заказники в місцезнаходженнях виду, відомих поза межами заповідників, та контролювати стан його популяцій.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Базюк, 2000; Базюк, Гелюта, 1999а, б; Визначник грибів України, 1979; Дудка, 2008; Красная книга СССР, 1984; Fungi of Ukraine, 1996.

Автори: В.П. Гелюта, Т.Л. Горова

Фото: О.О. Сенчило

КАТАТЕЛАЗМА ЦАРСЬКА

Catathelasma imperiale (Fr.) Sing. [*Biannularia imperialis* G. Beck, *Armillaria imperialis* (Fr.) Quél.]

Родина Катателазмові — Catathelasmataceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Єдиний вид роду в складі мікобіоти України.
Типовий представник роду.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія та Пн. Америка. В Україні виявлений у Західноукраїнських та Карпатських лісах, Гірському Криму. Адм. регіони: Льв, Кр.

Чисельність і структура популяції.

Трапляється поодинокі та групами з 2–3 пло-
дових тіл.

Причини зміни чисельності

Інтенсивно збирається населенням як до-
брий їстівний гриб.

Умови місцезростання

Хвойні та мішані ліси, переважно в гірських
районах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло складається з напів-
сферичної шапки 5–15 см у діаметрі, з
підігнутих краєм, та циліндричної ніжки,
3–6×2–3 см. Згодом шапка опуклорозп-

ростерта, 10–20 см у діаметрі, з товстим, опу-
шеним краєм, вдавнена в центрі, оливково-
каштанова або рудувато-коричнева, іноді
бура, суха, вкрита дрібними бурувато-білими
лусочками, які є залишками загального по-
кривала. Пластинки з нижньої поверхні ша-
пки спускаються на ніжку, вузькі, густі,
білі, часом жовтуваті або кремові. Спори ви-
довженоовальні, 11–15×5–7 мкм, гладень-
кі, амілоїдні, безбарвні. Спорова маса біла.
Ніжка циліндрична, 5–8×3–4 см, центральна,
щільна, світло-вохряна або коричнювата,
луската, з подвійним кільцем, яке утворене
загальним і частковим покривалами, біля
основи з вольвоподібним залишком загаль-
ного покривала, який швидко зникає, та з ко-
ренеподібним підземним виростом. М'якуш

білий, жорсткуватий, з приємним смаком
та запахом свіжого борошна. Їстівний вид.
Утворює плодове тіла в серпні-жовтні. Міко-
ризоутворювач.

Режим збереження популяції та заходи з охорони

Охороняється в Ялтинському гірсько-
лісовому ПЗ. В інших місцезнаходженнях виду
доцільно створити ботанічні заказники.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Горова, 1980,
1982; Дудка, 2002, 2008; Дудка, Гелюта, Тихонен-
ко Ю.Я. та ін., 2004; Красная книга СССР, 1984;
Саркіна І.С., 2001; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003;
ЧКУ, 1996.

Автор: І.О. Дудка
Фото: О.О. Сенчило

РЕШІТОЧНИК ЧЕРВОНИЙ

Clathrus ruber Pers. (*C. cancellatus* Fr.)

Родина Решіточникові — Clathraceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з диз'юнктивним ареалом. Єдиний представник роду в Україні.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Пн. Америка та Африка (пн. частина). В Україні виявлений в Закарпатті (точних даних немає), Кримському Лісостепу та на Пд. березі Криму. Адм. регіони: Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі, інколи невеликими групами.

Причини зміни чисельності

За минуле десятиріччя чисельність виявлених плодових тіл зросла, що було зумовлено певним зниженням рекреаційного тиску на паркові екосистеми. Проте вилучати цей вид з числа об'єктів спеціальної охорони немає підстав, оскільки в останні роки цього десятиріччя знову спостерігається значний вплив туристів у курортний сезон.

Умови місцезростання

Старі парки або лісопаркові зони, на межі культурної паркової та природної лісової

рослинності з дуба пухнастого з домішкою ялівцю високого та граба східного.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло кулясте або яйцеподібне, 5–10 см заввишки, вкрите білою зовнішньою оболонкою (перидієм), яка згодом швидко зникає, відкриваючи товстий студенистий середній шар. Дозріле плодове тіло без ніжки, складається з куполоподібного сітчастого рецептакула, згори червонуватого, жовто-гарячого або жовтувато-білого, 15–17 см заввишки, з округлими, еліпсоїдними або кутастими отворами. Внутрішня поверхня сітки рецептакула вкрита спроросним шаром (глебою), який має дуже неприємний різкий запах. Спори овальні або

еліпсоїдні, 5–6×2 мкм, безбарвні, з гладенькою оболонкою, розповсюджуються комахами, які збираються на неприємний запах. Утворює плодові тіла з квітня по листопад. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ, в ПЗ «Мис Март'яна», а також у Нікітському ботанічному саду. Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Бере участь у процесі гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Васильков, 1954; Визначник грибів України, 1979; Дудка, Вассер, 1987; Дудка, Исиков, 1998; Зерова, 1962; Саркіна, 1994, 2001; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Сосин, 1973; ЧКУ, 1996; Шимкус, 1981.

Автор: І.О. Дудка
Фото: І.С. Саркіна

КВІТОХВІСНИК АРЧЕРА, АНТУРУС АРЧЕРА

Anthurus archeri (Berk.) Fischer

Родина Решіточникові — Clathraceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Вид з диз'юнктивним ареалом. Належить до числа макроміцетів-ефемерів.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія (Австрія, Болгарія, Велика Британія, Іспанія, Німеччина, Норвегія, Польща, Словаччина, Угорщина, Франція, Чехія, Швейцарія, Казахстан, Малайський архіпелаг), Африка (о-в Маврикій), Австралія, Нова Зеландія, Тасманія. В Україні відомий із Закарпаття та Карпатських лісів. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється дуже рідко, у вигляді поодиноких або зібраних у групи по 6–8, рідко 15 плодівих тіл.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Широколистяні та мішані ліси з бука, граба, дуба, ясеня, сосни, видів клена та верби тощо.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло грушоподібне або оберненояйцеподібне, 4–5–5 см у діаметрі, з довгими міцеліальними тяжами при основі. Перидій білуватий, тришаровий, після розриву залишається біля основи ніжки у вигляді

ді вольви. Ніжка циліндрична, 8–10×1–2,5 см, до основи звужується, догори розширена, в середині порожня, назвні білувата, у верхній частині червонувата, жовтувато-рожева, біля основи з білуватою вольвою. Від ніжки відходить 3–8 лопатей, стрічкоподібних, дугоподібно викривлених, 3,5–4,5×0,4–0,6 см, оранжево-червоних, які спочатку з'єднані на верхівці, а потім роз'єднуються і зіркоподібно розстеляються; при цьому краї лопатей на кінці часто роздвоюються. Зовнішня поверхня лопатей з помітною поздовжньою борозенкою. Внутрішня поверхня лопатей поздовжньо-зморшувата, вкрита оливковою, слизуватою спороносною глебою з сильним неприємним запахом. Спори еліпсоїдні, 6–7,5×2–2,5 мкм, гладенькі, блідо-

оливкові. Спорова маса оливкова. Плодові тіла утворюються з травня по грудень, з максимумом з серпня по жовтень. Наґрунтовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно підтримувати в колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне. Належить до так званих грибів-квітів.

Основні джерела інформації

Вассер, 1990; Дудка, Вассер, 1987; Зикова, 2007; Комендар, Куртин, 1980; Красная книга СССР, 1984; Сосин, 1973; Шварцман, Филимонова, 1970.

Автор: І.О. Дудка
Фото: Т.С. Хміль

КАЛЬМАРНИК ВЕРЕТЕНОПОДІБНИЙ

Pseudocolus fusiformis (E. Fischer) Lloyd [*Anthurus javanicus* (Penz.) Cunn.]

Родина Решіточникові — Clathraceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з диз'юнктивним ареалом. Єдиний представник роду в Україні. Належить до числа макроміцетів-ефемерів.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія (Франція, Росія — Пн. Кавказ та пд. Приморського краю, Китай), Пн. Америка, Австралія, Нова Зеландія, о-ви Ява та Гавайські. В Україні місцезнаходження гриба наводяться з Розтоцьких лісів, Кримського Степу та Пд. берега Криму. Адм. регіони: Льв, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі або невеликими групами (2–3 плодівих тіл). В останньому місцезнаходженні з Розтоцьких лісів у жовтні 2005 р. виявлено 1 плодове тіло.

Причини зміни чисельності

Не досліджені. Можливо, несприятливі температурні умови (вид належить до теплолюбних).

Умови місцезростання

Листяні ліси; серед опалого листя, на багатому гумусом ґрунті, гниючій деревині.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло майже кулясте, до 1,5 см у діаметрі, біле або сірувате. Оболонка плодового тіла (перидій) розривається неправильними лопатями, які залишаються біля основи ніжки. Ніжка ніздрювата, порожниста, коротка. Від ніжки відходить безплідна частина плодового тіла (рецептакул) у вигляді 3–5 ніздрюватих лопатей завдовжки 2–6 см, по краях зморшкуватих, спочатку білих, потім рожевувато-червоних, при основі кремових. Вони зростаються на верхівці з камерами, заповненими внутрішньою слизуватою оливковою до майже чорної псевдотканиною (глебою) із спорами, внаслідок чого плодове тіло набуває веретеноподібної форми. Спори еліп-

соїдні, 3–4,5×1,5–2 мкм, гладенькі, блідооливкуваті; розносяться комахами. Спорова маса оливкова. Плодові тіла з'являються у серпні–жовтні (утворюються періодично, з інтервалом у кілька років). Гриб неїстівний. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Мис Мартьян» та Нікітському ботанічному саду (Крим). Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Належить до групи декоративних грибів, так званих грибів-квітів.

Основні джерела інформації

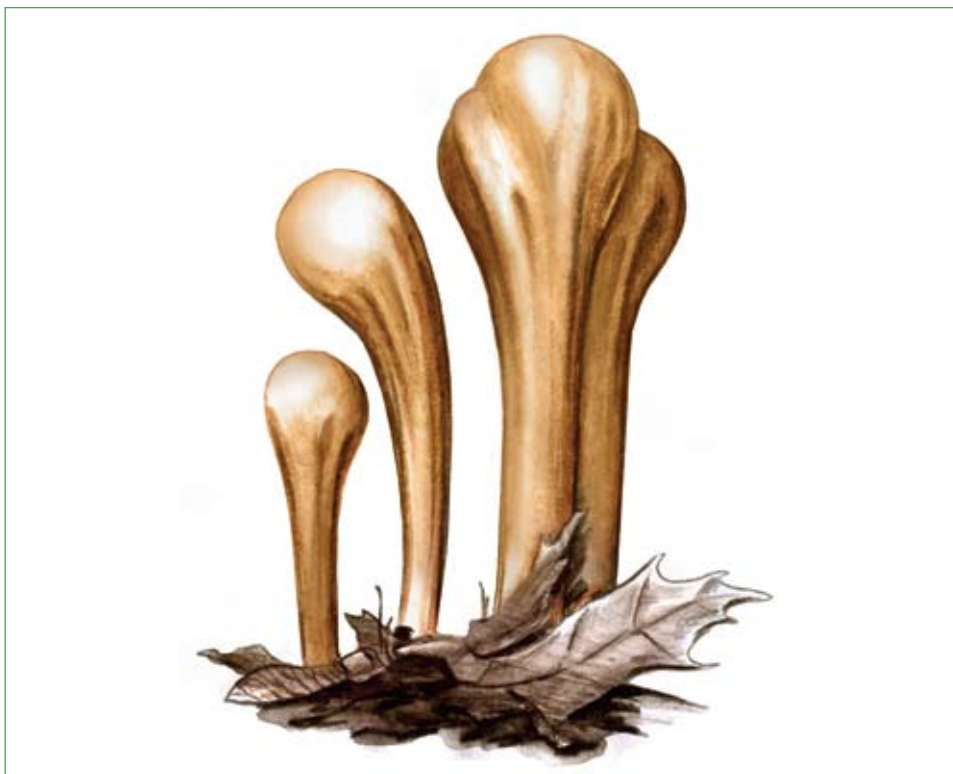
Базюк, 2000; Базюк, Гелюта, 2001; Дудка, 2002; Дудка, Вассер, 1987; Саркіна, 1994, 2001; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Сосин, 1971; Красная книга СССР, 1984; ЧКУ, 1996.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

КЛАВАРІАДЕЛЬФ ТОВКАЧИКОВИЙ

Clavariadelphus pistillaris (L.) Donk
(*Clavaria pistillaris* Fr.)

Родина Клаварієві — Clavariaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Неморальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія та Пн. Америка. В Україні його місцезнаходження виявлені на Правобережному та Лівобережному Поліссі, Зх.-українських та Карпатських лісах, Закарпатті, західному, Правобережному та Харківському Лісостепу, на Пд. березі Криму та у Гірському Криму. Адм. регіони: Кв, Чн, См, Льв, Тр, Зк, Чк, Хр, Кр.

Чисельність та структура популяції.

Трапляється поодинокі або маленькими групами, по 2–3 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Збирання населенням.

Умови місцезростання

Листяні та мішані ліси; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло широкобулавоподібне, 7–15, інколи до 30 см завдовжки, 2–4, до 6 см у діаметрі, іноді сплюснене, поздовжньо-зморшкувате, м'ясисте, світло-жовте, згодом вохряно-жовте, рудувате, при натискуванні забарвлюється у бурувато-червонуватий колір, біля основи з білим міцелієм. М'якуш плодового тіла щільний, білий, на розрізі стає пурпурово-буруватим. Спори видовжено-еліпсоїдні,

7–16×3,7–10 мкм, безбарвні. Базидії до 11 мкм. Їстівний вид. Утворює плодові тіла з кінця серпня і до листопада включно. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Карпатському БЗ, Канівському та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ, у ПЗ «Мис Мартьян», у НПП «Гомільшанські ліси».

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

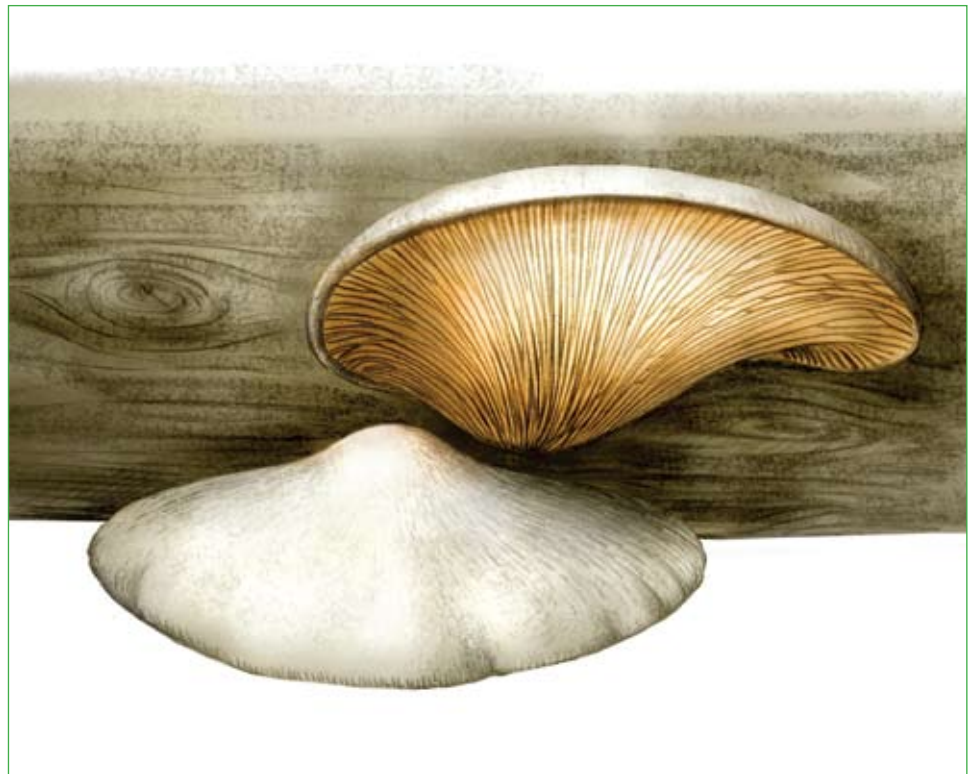
Основні джерела інформації

Акулов, Леонтьєв, 2008; Визначник грибів України, 1972; Гіжицька, 1929; Горова, 1979; Дудка, 2002; Карпенко, 1994; Красная книга СССР, 1984; ЧКУ, 1996; Пруденко, Соломахіна, 1998; Саркіна, 2001а, б; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Соломахіна, 1979; Соломахіна, Пруденко, 1998; Borszczow, 1868; Krupa, 1888; Wroblewski, 1922; Pilat, 1940;

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

КРЕПІДОТ МАКЕДОНСЬКИЙ

Crepidotus macedonicus Pilát

Родина Павутиників — Cortinariaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний субмеридіональний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. та Центральна Європа. В Україні знайдений в Гірському Криму (Бахчисарайський р-н, Кримський ПЗ, Великий каньйон Криму) та на Пд. березі Криму (Ялтинський гірсько-лісовий ПЗ). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяції

Трапляється групами з 2–10 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Вирубування лісів.

Умови місцезростання

Листяні, переважно букові та дубові ліси в гірських районах; на гнилій деревині бука та дуба.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка 1–7 см завширшки, асиметрична, прикріплена боком, ниркоподібна до напівкруглої, з сильно загнутим, хвилястим краєм, оксамитова, в місці прикріплення оксамитово-повстиста, по краю з часом стає майже гола, бліда до брудно-кремової з жовтуватим відтінком, у місці прикріплення світло-горіхово-коричнева. Пластинки вузько прирослі, досить густі (є пластиночки), до 0,5 см завширшки, опуклі, бліді, пізніше оранжево-руді. Спори 5,5–8,4×4–5,3 мкм, широкі, еліпсоподібні в анфас, злегка нерівнобічні в профіль, дрібно-бородавчасті, світло-коричневі. Хейлоцистиди 22–46×7–17 мкм, булавоподібні, зрідка мішкоподібні, у верхній частині розгалужені, звивисті,

безбарвні, тонкостінні. Споровий порошок тютюново-коричневий. Ніжка відсутня. М'якуш дуже товстий (до 0,5 см на половині радіусу шапинки), білий, без особливого запаху, солодкий. Пряжки є. Плодові тіла з'являються з серпня до початку жовтня.

Режим збереження популяції та заходи з охорони

Охороняється в Кримському та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Доцільно виділити в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Руйнівник залишків деревини. Неїстівний.

Основні джерела інформації

Prydiuk, 2005.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

БІЛОПАВУТИННИК БУЛЬБИСТИЙ

Leucocortinarius bulbiger (Alb. et Schwein.: Fr.)

Singer

Родина Павутинникові — Cortinariaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом, єдиний представник роду.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія та Пн. Америка. В Україні відомий із Зх. та Лівобережного Лісостепу, Старобільського злаково-лучного Степу та Гірського Криму. Адм. регіони: Тр, Пл, Лг, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодиноким та невеликими групами.

Причини зміни чисельності

Вирубування лісів.

Умови місцезростання

Росте в хвойних та листяних лісах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка діаметром 5–8 см, товста, м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом опукло-розпростерта до розпростертої, з

підігнутим, згодом прямим та хвилястим краєм, суха, бурувато-кремова, глинисто-коричнева, з залишками покривала посередині та по краю у вигляді білуватих павутинистих пластівців. Пластинки прирослі зубцем, тонкі, негусті, спочатку білі, згодом глинисто-коричнюваті. Спори 7–9×4–5 мкм, веретеноподібно-еліпсоподібні, гладенькі, товстостінні, безбарвні. Споровий порошок білуватий, підсихаючи стає блідо-вохристим. Ніжка 5–10×0,7–1 см, центральна, звужується догори, основа бульбоподібно розширена — до 2,5–3 см, суцільна, білувата, в верхній частині з білуватим павутинистим кільцем, яке швидко зникає. М'якуш щільний, білий, без особливого запаху та смаку. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у вересні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському, Луганському та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ, а також ПЗ «Медобори». Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Ганжа, 1960; Придюк, 2002, 2005; Саркіна, 2002.

Автор: М.П. Придюк

Фото: М.П. Придюк

ЕНТОЛОМА СМЕРДЮЧА, РОЖЕВОПЛАСТИННИК СМЕРДЮЧИЙ

Entoloma nidorosum (Fr.) Quél. [*Rhodophyllus nidorosum* (Fr.) Quél., *R. speculum*, Lange]

Родина Ентоломові — Entolomataceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія та Пн. Америка. Правобережне Полісся, Лівобережне Полісся та Старобільський злаково-лучний Степ. Адм. регіони: Кв, Дн, Дц, Лг.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Скорочення площ абсолютно заповідних цілинних степів. Ценотичні зміни характеру степової рослинності.

Умови місцезростання
Сосново-дубові та осокові ліси. Абсолютно заповідні цілинні різнотравно-типчакково-ковилові степи.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло складається з шапинки та ніжки. Шапинка опукло- або плоскорозп-ростерта, інколи увігнута, 5–7 см у діаметрі, зрідка з невиразним горбочком у центрі, гола, блискуча, шовковиста, оливкувато-сіра, при підсиханні світліє. Пластинки білуваті, згодом брудно-рожеві. Спори еліпсоїдні, 8–10×7–8 мкм. Ніжка вузько-циліндрична, 5–9×0,2–0,8 см, гола, вгорі борошниста, в середині щільна, згодом з порожниною, білувата. М'якуш білуватий, з сильним ам'ячним запахом. Отруйний. В сосново-дубовому лісі досягає у жовтні, в степових ценозах утворює плодове тіла з кінця травня і до середини червня, тому віднесений до групи весняно-ранньо-літніх

видів. Серед видів роду *Entoloma* чимало мікоризоутворювачів, проте відносно *Entoloma nidorosum* (Fr.) Quél. такі відомості відсутні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в Дніпровсько-Орільському ПЗ, Українському степовому ПЗ (відділення «Хомутовський степ» і «Кам'яні Могили») та Луганському ПЗ (відділення «Стрільцівський степ»). Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Отруйний гриб.

Основні джерела інформації
Вассер, 1973б, 1974д; Вассер, Солдато-ва, 1977; Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1959; Зерова, Роженко, 1966; Придюк, 2005.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

МОДРИНОФОМЕС ЛІКАРСЬКИЙ, МОДРИНОВА ГУБКА

Laricifomes officinalis (Vill.: Fr.) Kotl. et Pouzar
[*Boletus officinalis* Vill., *Fomes officinalis* (Vill.)
Neum., *Fomitopsis officinalis* (Vill.) Bond. et
Sing.]

Родина Фомітопсисові — Fomitopsidaceae

Природоохоронний статус виду
Зниклий.

Наукове значення

Бореальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія та Пн. Америка. В Україні ще в першій половині ХХ ст. був поширений на території Карпатських та Зх.-українських лісів, проте останнім часом повідомлення про його знахідки відсутні. Адм. регіони: Ль, Ів.

Чисельність і структура популяції.

Трапляється поодинокі.

Причини зміни чисельності

Інтенсивна заготівля у ХІХ — на поч. ХХ ст.

Умови місцезростання

У хвойних лісах та в насадженнях; на живих стовбурах старих дерев, переважно модрини (*Larix decidua*, *L. polonica* тощо). Відомий також на *Pinus sibirica*, зрідка трапляється на *Pinus silvestris* та видах роду *Abies* біля основи стовбурів.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла багаторічні, сидячі, поодинокі, копитоподібні або витягнуті догори, майже циліндричні, 3–10×5–20×4–40 см, товсті, щіль-

ні і тверді, з віком стають ламкими. Поверхня плодового тіла вкрита тонкою білою або жовтуватою з численними тріщинами, шероховатою кіркою; майже завжди на ній помітні бліді, жовтуваті або коричнювато-бурі концентричні зони. Край тупий, заокруглений, одного кольору з поверхнею плодового тіла. Тканина крейдяно-біла або трохи жовтувата, у свіжому стані досить м'яка, з часом твердішає, стає пухкою і легкою, дуже гірка на смак, з борошнистим запахом. Тубочки невиразно шаруваті, такого ж кольору, як і тканина, щорічно нарастають приблизно на 0,5–1 см. Пори округлі до кутастих, в кількості 3–4 на 1 мм, з цільними, згодом з розірваними краями. Поверхня гіменофора від білої до буруватої. Спори еліпсоподібні до яйцеподібних, 4–5,5×3–4 мкм, без-

барвні, гладенькі, часто з однією краплиною олії. Плодові тіла багаторічні. Паразит.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно зберегти модринові ліси, сформовані старими деревами.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Паразит. Розвивається на стовбурах модрини і деяких інших видів хвойних, викликаючи буру кубічну серцевинну гниль. Цінний лікарський гриб. У народній медицині використовується як засіб, що зменшує нічні потовиділення у хворих на туберкульоз, а також як проносне. Діючою речовиною є агаріцинова кислота, що міститься в плодкових тілах гриба.

Основні джерела інформації

Бондарцев, 1953; Бондарцев, 1998; Бухало, Митропольская, 2001; Визначник грибів України, 1972; Панич, 1924; Рытов, 1918; Datasheets of Threatened Mushrooms of Europe, 2001.

МІРІОСТОМА ШИЙКОВА (М. ДІРЧАСТА, М. СТРИЖНЕВИДНА)

Myriostoma coliforme (With.: Pers.) Corda

Родина Геастрові — Geastraceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Трапляється спорадично. В Європі тяжіє до пд. та пд.-сх. регіонів континенту.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично трапляється на всіх континентах, окрім Антарктиди. В Україні зібраний на території Харківського Лісостепу, Правобережного та Старобільського злаково-лучних Степів, Лівобережного злакового Степу та Пд. берега Криму. Адм. регіони: Кд, Хр, Лг, Хс, Зп.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодиноким, зрідка групами з 2–3 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Руйнування місць зростання через вирубування насаджень на піщаних ґрунтах; шкоди грибу завдають навіть рубки-очищення.

Умови місцезростання

Термофільний, сапротрофний вид, росте на піщаних ґрунтах соснових і сосново-листяних (особливо акацієвих) лісів; трапляється на піщаних купах, прибережних дюнах тощо.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла спочатку приплюснуто-кулясті, 2–10 см завширшки, 4–5 см заввишки, біля основи звужені, рудуваті, рудувато-коричневі. Екзоперидій рудувато-коричневий, у свіжо-

му вигляді товсто-м'ясистий, згодом щільний, твердий і дуже ламкий, при дозріванні розривається до половини або майже до основи на 7–10 загострених на кінцях лопатей, які здебільшого дуже вигинаються донизу і піднімають плодове тіло над ґрунтом. Ендоперидій тонкий, спочатку сірувато-білуватий, згодом жовтувато-коричневий, горбкуватий, біля основи звужується, утворюючи декілька шийкоподібних виростів, які з'єднують його з екзоперидієм; на опуклому боці ендоперидію помітні численні округлі отвори, через які вивільняються спори. Під ендоперидієм знаходиться рудувато-коричнева порошиста глеба, 1,5–7,5 см, здебільшого 4 см завширшки. Спори кулясті, 6–7,5 (до 11) мкм у діаметрі, світло-коричневі, з видовженими сосочкоподібними

бородавками. Капіліцій нитчастий, з коротких, до 2 мм завдовжки, загострених гіф, звивистий, гачкоподібно зігнутий, інколи розгалужений, часто з шипастими виростами. Плодові тіла з'являються восени і довго зберігаються. На ґрунтовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Луганському ПЗ (Станично-Луганське відділення), НПП «Гомільшанські ліси», а також у Нікітському ботанічному саду і у дендропарку «Веселі Боковеньки» (Кіровоградська обл.). Доцільно створити ботанічні заказники в місцях зростання виду. Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Бере участь у процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Акулов, Леонтьєв, 2008; Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1954, 1956; Саркіна, 2001; Со-син, 1973; Datasheets of Threatened Mushrooms of Europe, 2001.

Автор: І.О. Дудка

Фото: М.П. Придюк, Д.В. Леонтьєв

ГОМФ БУЛАВОПОДІБНИЙ, СВИНЯЧЕ ВУХО

Gomphus clavatus (Pers: Fr.) Gray [*Cantharellus clavatus* Fr., *Craterellus clavatus* (Pers.) Fr., *Neurophyllum clavatum* Pat.]

Родина Гомфові — Gomphaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Єдиний представник роду в Україні.

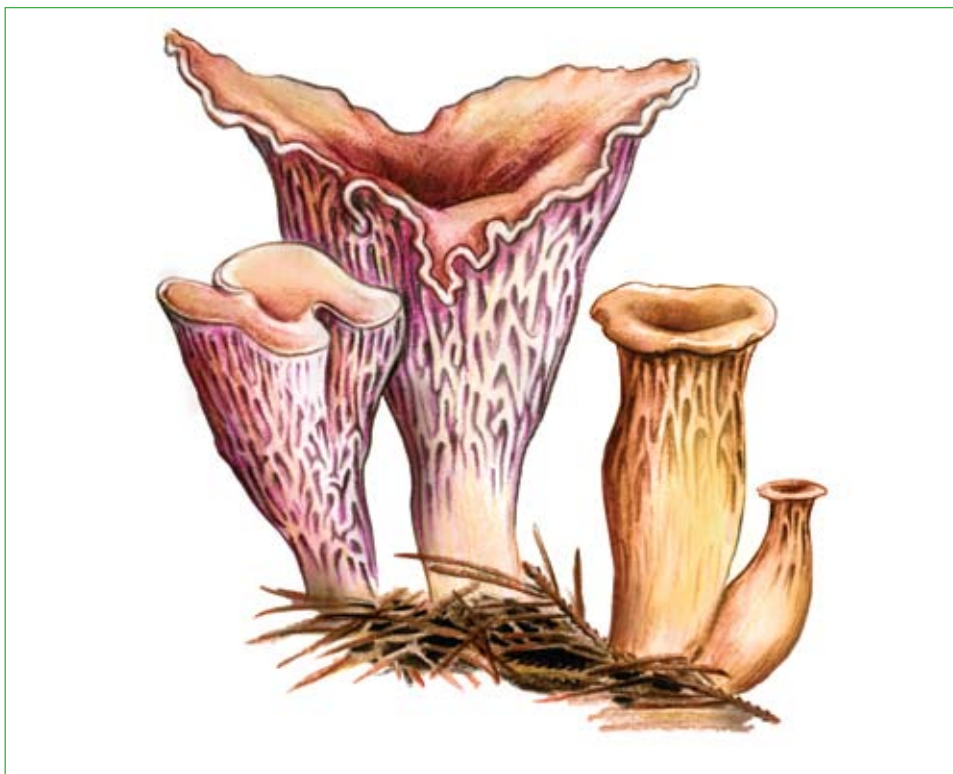
Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (Австрія, Болгарія, Велика Британія, Данія, Естонія, Латвія, Німеччина, Норвегія, Польща, Угорщина, Фінляндія, Франція, Швеція), Азія та Пн. Америка. Правобережне Полісся. Адм. регіон: Кв.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Евтрофікація та підкислення лісових ґрунтів. Збирання населенням.

Умови місцезростання
Хвойні та листяні ліси на вапнякових і глинистих ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло широке, булавоподібне, вухоподібне, 4–12×2–10 см, асиметричне, м'ясисте. Шапінкоподібна верхня частина плодового тіла плоска, увігнута, зрідка лійкоподібна, з тонким, інколи розсіченим поздовжніми тріщинами лопатевим краєм, спочат-

ку повстиста, потім гладенька, фіолетова або м'ясо-червона, згодом жовто-коричнева, сірувато- або коричнювато-червона, вохрянокоричнювата, з бузковим відтінком. Гіменофор вузькоскладчастий, зморшкуватий або жилкуватий, з сіткою анастомозів і жилкуватих перетинок, фіолетовий, сірувато-червоний до коричневого, спускається майже до основи плодового тіла. Ніжкоподібна нижня частина плодового тіла слабодиференційована, 1–5×1–3 см, щільна, м'ясиста, білувата, світло-бузкова, згодом кольору верхньої частини або коричнева. Тканина плодового тіла щільна, біла, з приємним запахом. Спори яйцеподібноовальні, широковеретеноподібні, 10–12×4–6 мкм, з одного боку плоскуваті, бородавчас-

ті, вохряно-жовті. Спорова маса іржаво-вохряна. Добрий їстівний гриб, утворює мікоризу з хвойними та листяними породами дерев. Плодові тіла з'являються із серпня по листопад. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Обмеження або заборона збору населенням.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації
Визначник грибів України, 1972; Йорданов, Ванев, Факирова, 1978; Dörfelt, Görner, 1989; Datasheets of Threatened Mushrooms of Europe, 2001; Rödlistade arter i Sverige, 2005.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ГЕРИЦІЙ КОРАЛОПОДІБНИЙ

Hericium coralloides (Fr.) Gray

Родина Герицієві — *Hericiaceae*

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Реліктовий вид. Типовий представник роду.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія та Пн. Америка. В Україні відомий з Закарпаття, Карпатських, Прикарпатських, Розтоцьких та Західноукраїнських лісів, Полісся, Правобережного та Харківського Лісостепу, Лівобережного та Донецького злаково-лучного Степу, Гірського Криму та Пд. берега Криму. Адм. регіони: Вл, Кв, Чн, Ль, Тр, Зк, Чк, Кд, Дн, Дц, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинці або невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, вирубування лісів.

Умови місцезростання
Хвойні (на гнилій деревині ялиці), мішані, букові та дубові ліси (на деревині дуба та бука), зрідка міські насадження, переважно в гірських районах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло розміром 10–50 см, складається з численних деревоподібно розгалужених гілочок до 1,5 см завтовшки, що виростають із короткого, часом майже відсутнього стовбура, біле, рожевувато-біле, згодом жовтувате. Гілочки знизу та з боків укриті численними довгими (1–1,5 см), загостреними, прямими або злегка зігнутими, звисаючими донизу шипами одного кольору з плодовим тілом. Спори 4,5–6×4,6–5,5 мкм, округлі до кулястих, безбарвні. Споривий порошок білий. М'якуш білий, м'ясистий, з віком твердне, без особливого запаху, з слабким присмаком редьки. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у серпні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в Карпатському БЗ, ПЗ «Розточчя», Канівському, Кримському та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ, а також в НПП «Святі Гори».

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення
Руйнівник деревини. Гриб їстівний у молодому віці.

Основні джерела інформації
Боб'як, 1907; Бухало, Митропольська, 2001; Визначник грибів України, 1979; Карпенко, 2009; Красная книга СССР, 1984; Саркіна та ін., 2003; Таран та ін., 1989; ЧКУ, 1996; Borsčów, 1869; Pilát, 1940.

Автори: М.П. Придюк, В.П. Гелюта
Фото: І.С. Саркіна

ГІГРОЦИБЕ КОВПАКОПОДІБНА

Hygrocybe calyptriformis (Berk. et Broome)

Fayod

Родина Гігрофорові — Hygrophoraceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія (Японія), Пн. Америка. В Україні відомий з Лівобережного Лісостепу (точні відомості про місцезнаходження в літературі відсутні) та Лівобережного злаково-лучного Степу (Велико-Анадольський ліс, неподалік від м. Волноваха Донецької обл.). Адм. регіон: Дц.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється дуже рідко, поодинокі або групами з декількох плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Лістяні та мішані ліси (на галявинах), луки, серед трав, на бідних ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка від блідо- до яскраво-рожевої,

червонувато- чи лілувато-рожева, помаранчева, часто дещо різнобарвна, видовжена, гостроконічна, пізніше розпростерта, з піднятими догори краями, з гострим горбком, гладка, спочатку, особливо у вологому стані, клейка, пізніше дуже суха, волокниста, край рівний чи городчастий, пізніше глибоко розтріскується на сектори, 2–7 см у діаметрі. Пластинки від прикріплених до майже вільних, рідкі, вузькі, товсті, спочатку світло-рожеві, з віком вицвітають до білих. Спори 6,5–9×4,5–6 мкм, широко-еліпсоїдні, гладенькі. Споровий порошок білий. Ніжка 4–15×0,4–1 см, однакова за товщиною по всій довжині або ж донизу дещо потовщується, гола, шовковиста, порожниста, дуже ламка, біла, кремувата чи навіть трохи лілу-

вата. М'якуш тонкий, кольору поверхні шапинки, без особливого запаху, на смак приємний. Плодові тіла з'являються у вересні-листопаді. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися. Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Коваленко, 1989.

Автор: В.П. Гелюта
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ПОРХАВКА БОЛОТЯНА

Bovista paludosa Lév.

[*Bovistella paludosa* (Lév.) Lloyd]

Родина Дощовикові — Lycoperdaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Рідкісний монотанний вид, росте переважно на гірських вологих луках або болотах.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Азія (Гімалаї) та Пн. Америка. В Україні знайдений в горах Закарпаття та Гірському Криму. Адм. регіони: Зк, Кр.

Чисельність та структура популяції.

Трапляється поодинокі.

Причини зміни чисельності

Осушування гірських перезволожених територій, добування торфу на гірських болотах.

Умови місцезростання

Вологі букові, грабові та хвойні гірські ліси; заболочені або мокрі, торфяно-болотяні луки в горах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла напівкулясті до грушоподібних або головчастих, 1,5–6 см заввишки, 1–3 см

у діаметрі, раптово переходять в складчасту, коротку і слабку несправжню ніжку. В молодому віці екзоперидій сніжно-білий, більш або менш гладкий, згодом кремовий, повстисто-волокнистий, після дозрівання руйнується і зникає. Ендоперидій тонкий, папероподібний, жовтувато-коричневий, матовий або блискучий, інколи з сіткою жилок. Глеба компактна, оливкова, коричнева до темно-бурої з добре помітною чашоподібно вигнутою стерильною основою того ж кольору, при дозріванні стає порошистою. Спори кулясті, 5,5 мкм у діаметрі, гладенькі, жовті, з довгою, 11–13×1 мкм, безбарвною, на кінцях загостреною стеригмою. Капіліцій нитчастий, оливково-коричневий до коричневого, слабко розгалужений, розгалуження

на кінцях загострені. Утворює плодові тіла наприкінці літа або восени. Наґрунтовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Припинення руйнування біотопів, пов'язаних з гірськими вологими луками та болотами. Необхідно підтримувати в колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення.

Бере участь у процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Саркіна, 2001; Сосин, 1973; Kreisel, 1967; Datasheets of Threatened Mushrooms of Europe, 2001.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

ЛІКОПЕРДОН СОСКОПОДІБНИЙ, ДОЩОВИК СОСКОПОДІБНИЙ

Lycoperdon mammaeforme Pers.
(*L. velatum* Vitt., *L. laxum* Bon.)

Родина Дощовикові — Lycoperdaceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Неморальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія. В Україні знайдений у Гірському Криму: вершина г. Роман-Кош; г. Чатир-Даг, 1290 м н.р.м.; Центральна улоговина. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинці.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Листяні, переважно букові та дубові ліси.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла кулясті, овальні, грушоподібні, до 6–7 см заввишки, до 5 см завширшки, білі, згодом сіро-коричневі. Екзоперидій білий, з часом червонувато-жовтий, буріючий до коричневого, зернистий або шипуватий, при дозріванні розривається, але повністю не зникає, залишаючись у вигляді невеличких клаптиків на ендоперидії. Ендоперидій сірувато-жовтий, м'який, гладенький, розкривається отвором на верхівці. Глеба спочатку біла, згодом жовтувато-оливкова, зріла — пурпурово-коричнева, порошиста. Спори кулясті,

5,9–7,3 мкм у діаметрі, жовтуваті, коричнюваті і нарешті темно-буро-пурпурові, шипасті. Стеригми довгі, до 20 мкм завдовжки. Капіліцій нитчастий, зрідка дихотомічно розгалужений, жовтуватий. Плодові тіла розвиваються наприкінці літа і восени. Наґрунтовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському ПЗ. Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Бере участь в процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1962; Мелик-Хачатрян, Мартиросян, 1971; Придюк, 2002; Саркіна, 2001.

Автор: І.О. Дудка
Фото: О.В. Сивоконь

ГРИФОЛА ЛИСТУВАТА

Grifola frondosa (Dicks.: Fr.) Gray

Родина Меріпілові — Meripilaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Реліктовий вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія, Пн. Америка та Австралія. Закарпаття, Карпатські та Західноукраїнські ліси, Лісостеп, Степ, а також Гірський Крим. Адм. регіони: Кв, См, Тр, Зк, Чк, Кд, Дн, Хр, Дц, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодиночі.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, вирубування лісів.

Умови місцезростання
Широколистяні ліси; біля основи стовбурів старих дерев, переважно дуба, бука та граба.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло 20–50 см у діаметрі, куцоподібно розгалужене. Від бульбоподібної осно-

ви відходять численні розгалужені ніжки з плоскими бічними шапинками на кінцях. Шапинки розміром 4–10 см, асиметричні, в'ялоподібні, напівокруглі, радіально-волокнисті, радіально-зморшкуваті, жовтувато-сірі або сірувато-бурі. Гіменофор пористий. Трубочки білі, вузькі, 2–4 мм завдовжки, спускаються на ніжку. Пори дрібні, округлі, іноді неправильні, близько 0,5 мм у діаметрі, спочатку білі, згодом блідо-коричнюваті. Спори 5–7×3,5–4,5 мкм, широкоеліпсоподібні, гладенькі, безбарвні. Споривий порошок білий. М'якуш білий, м'яксо-волокнистий, згодом жорсткуватий, з приємним грибним запахом та м'яким, з віком терпким смаком. Пряжки є. Плодові тіла з'являються в липні–вересні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Карпатському біосферному та Кримському ПЗ, а також у НПП «Святі Гори».

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Паразит. Розвивається на корінні дерев листяних порід, спричиняючи білу гниль. Гриб їстівний у молодому віці.

Основні джерела інформації

Боб'як, 1907; Бондарцев, 1953; Бухало, Митропольська, 2001; Визначник грибів України, 1979; Гуцевич, 1940; Карпенко, 2004; Красная книга СССР, 1984; Саркіна та ін., 2003; Трискиба та ін., 2005; ЧКУ, 1996; Pilát, 1940.

Автор: М.П. Придюк
Фото: О.О. Орлов

СВИНУХА ЗЕРОВОЇ

Paxillus zerovae Wasser

Родина Свинухові — Paxillaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Рідкісний ендемічний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Вид відомий лише в Україні. Лівобережний злаковий степ (Херсонська обл., Цюрупинський р-н, Цюрупинське л-во). Адм. регіон: Хс.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Винищення лісів унаслідок вирубування та пожеж.

Умови місцезростання
Росте в соснових лісах на пісках, напівзануреним у ґрунт.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 1,5–2,5 см, тонка, м'ясиста, спочатку опукло-розпростерта,

згодом плоско-розпростерта, іноді увігнуто-розпростерта, з підігнутим, згодом прямим краєм, суха, шкіряста, посередині повстисто-волохата, до країв стає голою, темно-рудувато-коричнева, коричнева. Пластинки злегка спускаються на ніжку, тонкі, густі, без анастомозів, спочатку темно-жовтуваті з оливковим відтінком, згодом коричневі з оливковим відтінком, легко відділяються від м'якоти шапинки. Спори 10–11,7×3,2–3,9 мкм, овально-циліндричні, веретеноподібно-овальні, зрідка видовжено-яйцеподібні, дещо загострені до основи, гладенькі, вохристі, з 1–3 краплями олії. Споровий порошок коричневий. Ніжка 1,5–2×0,3–0,6 см, центральна, іноді ексцентрична, циліндрична, часом дещо потовщується донизу, часто

зігнута, суцільна, гола, волокниста, при підсиханні зморшкувата, світло-оливкувата, згодом темнішає, при основі коричнева. М'якуш нещільний, в шапинці світло-вохристий, в ніжці білувато-кремовий, без особливого запаху та смаку. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно створити ботанічний заказник в місцезнаходженні виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціальних створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач.

Основні джерела інформації

Вассер, 1973в; Визначник грибів України, 1979.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

МУТИН СОБАЧИЙ

Mutinus caninus (Huds.) Fr.

Родина Веселкові — Phallaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний представник роду в складі мікофлори України, з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Пн. Америка. Спорадично в лісових регіонах України, значно рідше в Степу. Адм. регіони: Вл, Чн, См, Ль, Тр, Зк, Чк, Пл, Од, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється дуже рідко, переважно групами з 3–5 (зрідка більше) плодівих тіл.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Переважно листяні ліси, серед кущів, у воло-

гих місцях на багатому на гумус та органічні рештки ґрунті, пеньках, гниючій деревині листяних порід.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло спочатку яйцеподібне, приблизно 2 см в діаметрі, з часом видовжується до 4–5 см, біле чи жовтувате. Воно складається з аморфної спороноскої частини (глеби) та стерильної — губчастої й порожнистої (рецептакула), оточених щільною оболонкою (перидієм). Під час дозрівання рецептакул розтягується і прориває перидій, який зберігається біля основи рецептакула. Зріле плодове тіло 5,5–12×0,8–1,2 см, біле, блідо-жовте, вузькоциліндричне, увінчане вузькою конусопо-

дібною червоною голівкою, вкритою темно-оливковим спороносним слизистим шаром (глебою) з неприємним запахом. Спори блідо-жовті, витягнуті, 3,5–5,5×1,5–2,5 мкм, розносяться комахами. Плодові тіла з'являються у червні-жовтні. Сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на території Канівського ПЗ та ПЗ «Медобори» як раритетний представник біорізноманітності. Необхідно підтримувати в колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунтотвірне.

Основні джерела інформації

Акулов, Леонтьєв, 2008; Бобяк, 1907; Бухало, 1960; Визначник грибів України, 1979; Гелюта, Висоцька, 2007; Карпенко, 2004; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Соломашина, Пруденко, 1998; Сосин, 1973; Ткаченко, Попова, Бабенко, 2009.

Автор: В.П. Гелюта
Фото: О.В. Сивоконь

МУТИН МАЛИНОВИЙ

Mutinus ravenelii (Berk. et M.A. Curtis) E. Fish

Родина Веселкові — Phallaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний представник роду в складі мікофлори України, з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в пн. частині Європи, Азії (Далекий Схід Росії), Пн. Америці. В Україні відомий лише із Зх. Полісся. Адм. регіони: Вл, Рв.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється зрідка, плодове тіла поодинокі або групами по 3–5, інколи в значній кількості.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Трапляється в різних місцях, на багатих гумусом ґрунтах, однак в Україні виявлений лише в локалітетах, пов'язаних з чорною вільхою, переважно на вологих піщаних ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло спочатку яйцеподібне, 2–2,8×1,5–1,7 см, гладке, чисто біле,

складається з аморфної спороносною частини (глеби) та стерильної — губчастої й порожнистої (рецептакула), оточених щільною оболонкою (перидієм), з міцеліальними тяжами при основі. Під час дозрівання рецептакул розтягується і розриває перидій, який зберігається біля основи рецептакула, переважно на дві лопаті, зрідка лопатей буває більше. Зріле плодове тіло 6–15×0,7–1,2 см, рецептакул світло-малиновий, рожево-червоний, вузькоциліндричний, донизу звужений, губчастий, порожнистий, увінчаний яскраво-червоною, карміново-червоною, до криваво-червоної, конусоподібною голівкою, вкритою темно-оливковим спороносним слизистим шаром (глебою) з силь-

ним неприємним запахом. Спори еліпсоїдні, гладкі, 3–5×1–3 мкм, розносяться комахами. Плодове тіла з'являються у червні — жовтні. Сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не вживалися. Вид необхідно виділити в чисту культуру і підтримувати у відповідних колекціях культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне.

Основні джерела інформації

Гелюта, Висоцька, 2007; Дудка, Островська, 2006.

Автор: В.П. Гелюта

Фото: В.П. Гелюта

ВЕСЕЛКА ПОДВОЄНА, СІТКОНОСКА ПОДВОЄНА

Phallus duplicatus Bosc [*Dictyophora duplicata* (Bosc) E. Fisch.]

Родина Веселкові — Phallaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Надзвичайно рідкісний вид у складі мікофлори України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Африка, Пн. Америка. В Україні відомий лише з Пд. берега Криму (Нікітський ботанічний сад). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється надзвичайно рідко, поодинокі або групами з 2–3 плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Ліси та парки, зокрема мішані насадження інтродукованих рослин у Нікітському ботанічному саду. На багатому гумусом ґрунті або сильно редукованих залишках деревини.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде нерозкрите плодове тіло кулясте або яйцеподібне, 4–7 см у діаметрі, зрідка циліндричне, у верхній частині гладеньке, в нижній — складчасто-зморшкувате, біля основи з білим міцеліальним тяжем, спочатку біле, з часом білувато-жовтувато-коричнювате, містить спресовані шапинку і

ніжку, оточені слизистим шаром та цупким перидієм. Зріле плодове тіло веретеноподібне, 5–17 см заввишки, має спороносну частину (глебу) у вигляді шапинки і стерильну частину (рецептакул) у вигляді ніжки, яка виходить з вольви. Шапинка завдовжки до 5 см, конічна, з видовженими анастомозуючими заглибленнями, на верхівці з комірцеподібним диском, вкрита оливково-зеленим слизом, який містить спори і з часом спливає чи розноситься мухами. Ніжка 8–17×2,5–3,5 см, циліндрична, донизу звужується, порожниста, брудно-біла, біля основи обгорнута білою або білувато-жовтувато-коричнюватою вольвою. З-під шапинки спадає біла або жовтувато-біла сітка (індузій) завдовжки 3–6 см, інколи сягає половини довжини

ніжки. Споривий порошок білуватий. Спори 3–4,5×1,2–2 мкм, еліпсоїдні, сплюснуті, розносяться комахами. В зрілому віці гриб має різкий, дуже неприємний запах. Плодові тіла з'являються у липні–вересні. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Нікітському ботанічному саду (Крим). Необхідно контролювати стан популяції, вести пошуки нових місцезростань та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунтоутвірне. Дереворуйнівник. Неїстівний гриб.

Основні джерела інформації

Вассер, 1977б; Визначник грибів України, 1979; Красная книга СССР, 1984; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; ЧКУ, 1996.

Автори: В.П. Гелюта, І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

ФЕЛОРИНІЯ ГЕРКУЛЕСОВА, ФЕЛОРИНІЯ ПЛАСТІВЧАТО- ЛУСКАТА

Phellorinia herculeana (Pers.) Kreisel (*Scleroderma herculeana* Pers., *Phellorinia inquinans* Berk.)

Родина Фелоринієві — Phelloriniaceae

Природоохоронний статус виду
Недостатньо відомий.

Наукове значення

Вид з екологічно обмеженим ареалом: поширений в аридній зоні.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія (частини Італії, Німеччина, Угорщина, Росія, Ізраїль, Індія, Казахстан, Монголія, Сирія, Туркменія), Африка, Пн. та Пд. Америка (Аргентина), Австралія. В Україні відома з Пологиного Степу. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяції.

Трапляється поодиночі, зрідка після дощу групами з декількох плодових тіл.

Причини зміни чисельності

Зміни солоності ґрунтів. Випасання свійських тварин на степових пасовищах.

Умови місцезростання

На пісках та солонцях (в Україні на березі висохлого солоного озера, поблизу Сивашів), здебільшого в пустелях, рідше у степах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Молоде плодове тіло кулясте, широкоовальне, яйцеподібне, зріле плодове тіло грушо-

подібне, булавоподібне, 4–20×1,5–6 см, біле, м'ясисте, згодом коричнювато-буре, щільне, з майже кулястою верхньою частиною та ніжкоподібно видовженою основою, яка утворена стерильною тканиною, з товстими міцеліальними тяжами біля основи. Плодове тіло вкрите дуже щільною коркуватою двошаровою оболонкою (перидієм). Зовнішній шар (екзоперидій) товстий, пластівчасто-лускатий, спочатку білий, згодом буріє і частково або цілком зникає, іноді лишаючи вольвоподібне утворення при основі. Внутрішній шар (ендоперидій) тонкий, при дозріванні плодового тіла розривається на верхівці лопатями неправильної форми. Внутрішня тканина плодового тіла (глеба) спочатку біла, м'ясиста, при дозріванні утворює піщаного кольору, згодом

коричнево-буру порошисту масу. Волокна всередині глеби (капіліцій) ниткоподібні, 3,5–6 мкм завтовшки, крихкі, з слабо помітними перегородками, нерозгалужені, майже безбарвні. Спори кулясті, 4,5–8,5 мкм у діаметрі, щільношипасті, жовтуваті до вохристо-жовтих та іржастих. Базидії булавоподібні, 12×7,5 мкм, з 2–4 стеригмами. Плодові тіла утворюються з травня по серпень включно. Наґрунтовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Припинення руйнування біотопів, пов'язаних із степовими угрупованнями на солонцях. Необхідно підтримувати вид у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунотвірне.

Основні джерела інформації

Васильков, 1954; Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1959; Сосин, 1973; Ребриев, 2002; Шварцман, Филимонова, 1970; Kreisel, 1961.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ПІЗОЛІТ БЕЗКОРЕНЕВИЙ

Pisolithus arrhizus (Scop.: Pers.) S. Rauschert
[*Scleroderma tinctorium* Pers., *Pisolithus tinctorius* (Micheli: Pers.) Coker et Couch, *Pisolithus arenarius* Alb. et Schw.]

Родина Склеродермові
Sclerodermataceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Аридний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Азія, Пн. Америка, Африка, Австралія та Нова Зеландія. В Україні поодинокі місцезнаходження гриба у Лівобережному Лісостепу, Лівобережному та Старобільському злаково-лучних Степах, Правобережному та Лівобережному злакових Степах, на Пд. березі Криму. Адм. регіони: Пл, Хр, Од, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі, зрідка групами з 2–3 плодівих тіл.

Причини зміни чисельності
Руйнування місць зростання через вирубування насаджень на піщаних ґрунтах; шкоди грибу завдають навіть рубки-очищення.

Умови місцезростання
Піщані або щебенисті ґрунти в сосновому та дубовому рідколіссі або в березових гайках аридних регіонів.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодові тіла булавоподібні або грушоподі-

дібні, у верхній спороносній частині неправильно кулясті, 2–11 см у діаметрі, сидячі або до основи ніжкоподібно видовжені, 1–8 см завтовшки, довжина нижньої частини різноманітна, з коренеподібним розгалуженим виросом — несправжньою ніжною, більша частина якої занурена в ґрунт. Перидій тонкий, гладенький, часто горбкуватий, дуже ламкий, в молодому віці вохряно-жовтий, згодом жовто-коричневий, червоно-оливковий або темно-коричневий. Глеба спочатку водяниста, біла або жовтувата, згодом коричнева, розпадається на декілька перидіол, нерівних, горохоподібних, кутастих, гладеньких спочатку сірчано-жовтих, потім червонувато-коричневих або темно-коричневих. Спори кулясті, 7–10 мкм

у діаметрі, з блискучою краплею олії, бородавчасті, вохряні, червонувато-коричневі або умброво-коричневі. Поміж спорами трапляються безбарвні септовані нитки зачаткового капіліцію. Утворює плодові тіла в серпні–жовтні. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у Чорноморському БЗ (Івано-Рибальчанська ділянка), Українському степовому ПЗ (відділення «Хомутівський степ») та Карадазькому ПЗ.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Формує мікоризу з такими важливими в Україні лісоутворюючими культурами, як дуб та сосна.

Основні джерела інформації
Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1959; Гелюта та ін., 2006; Ключник, 1952; Ребриев, 2002; Сосин, 1973; Срединский, 1873.

Автор: І.О. Дудка
Фото: В.П. Гелюта (спори), О.Є. Ходосовцев

ТРУТОВИК КОРЕНЕЛЮБНИЙ

Polyporus rhizophilus (Pat.) Sacc. (*Polyporellus rhizophilus* Pil., *Melanopus rhizophilus* Pat.)

Родина Трутовикові — Polyporaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид росте у заповідних цілих степових угрупованнях з участю ковили.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія (Чехія, Росія, Казахстан), Африка (Алжир). В Україні знайдений у Лівобережному та Старобільському злаково-лучних Степах та Лівобережному злаковому Степу. Адм. регіони: Дц, Лг, Хс.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинці.

Причини зміни чисельності

Скорочення площ абсолютно заповідних цілих степів. Ценотичні зміни характеру степової рослинності.

Умови місцезростання

Цілині різнотравно-типчакково-ковиліні степи.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодові тіла складаються з шапинки і ніжки. Шапинка округла, увігнуто-розпростерта, 1–4,5 см у діаметрі, м'ясисто-шкіряста, при висиханні ламка, гладенька або дрібнолускаста, з гострим або трохи підгорнутим до низу лопатевим краєм, кремова або світловохряна. Тканина шапинки коркувата, біла або блідо-кремова. Гіменофор трубчастий,

трубочки 1–2 мм завдовжки, більш-менш спускаються по ніжці, білуваті або кремові. Пори кутасті або кутасто-еліпсоїдні, 0,5–1×0,25–0,5 мм, по 3–4 на 1 мм поверхні, по краю шапинки кулясті і меншого розміру. Ніжка циліндрична, 1–3 см завдовжки, 2–7 мм завтовшки, центральна або злегка ексцентрична, пряма або трохи скривлена, щільна, коркувата, майже дерев'яниста, гладенька, рідше злегка борошниста, білувата, при основі брудно-бура до чорнуватої, потовщена, виступає із щільного склероціального сплетіння міцелію. Спори еліпсоїдні або веретеноподібноовальні, рідше яйцеподібні, 7,5–11×3–4,5 мкм, при основі злегка звужені і косо пригострені, гладенькі, з 1–2 краплями або крупнозернисті, безбарвні. Базидії

булавоподібно-циліндричні до клиноподібних, 15–28×4,5–6 мкм, з 2–4 короткими стеригмами, часто із зернистим вмістом, безбарвні. Плодові тіла з'являються в травні-червні. Паразит злаків.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Українському степовому ПЗ (відділення «Хомутовський степ» та «Кам'яні Могили»), Луганському ПЗ (відділення «Стрільцівський степ»), БЗ «Асканія-Нова» та Чорноморському БЗ.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Паразит на дерниках ковили (*Stipa*) та деяких інших злаків (види родів *Festuca*, *Elymus*, *Cynodon*, *Digitaria*, *Elytrigia* та ін.) степових угруповань.

Основні джерела інформації

Вассер, 1971в; Вассер, Солдатова, 1977; Визначник грибів України, 1972; Зерова, 1956, 1957; Солдатова, 1972; Шварцман, 1964.

ТРУТОВИК ЗОНТИЧНИЙ

Polyporus umbellatus (Pers.) Fr.
[*Grifola umbellata* (Pers.) Pilát;
Polypilus umbellatus (Pers.) P. Karst.]

Родина Трутовикові — Polyporaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Типовий представник роду. Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія, Пн. Америка. В Україні відомий з Прикарпаття, Закарпаття, Правобережного (с. Сатанівка Монастирищенського р-ну Черкаської обл.; Канівські дислокації) і Лівобережного Лісостепу (окол. м. Суми, с. Битиця та Піщане Сумського р-ну Сумської обл.), Лівобережного злаково-лучного Степу (с. Гайдари Зміївського р-ну Харківської обл.), Гірського Криму (Кримський ПЗ, Бахчисарайський, Білогірський, Сімферопольський р-ни). Адм. регіони: См, Ль, Тр, Зк, Чк, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється дуже рідко, поодинці.

Причини зміни чисельності
Посилений рекреаційний вплив (збирання населенням), інтенсивна лісоексплуатація.

Умови місцезростання
Переважно листяні, рідше мішані ліси, біля стовбурів дерев, насамперед дуба, бука, клена та граба.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодове тіло до 50 см у діаметрі, деревоподібно розгалужене, з бульбоподібною основою, численними (близько 100) циліндричними ніжкоподібними відгалуженнями, що закінчуються невеликими шапинками. Останні 1,5–4 см у діаметрі, округлі, опуклі, з віком увігнуті, лійкоподібні, з рівним або хвилястим, іноді лопатевим краєм, палеві, світло-вохряні, гладенькі, іноді дрібнолускаті, з невиразними сіруватими волокнами. Трубочки короткі, низько спускаються по ніжці, білі. Пори майже округлі, згодом кучасті, до 1 мм у діаметрі. Спори 7–10×2,5–4 мкм, циліндричноовальні або веретеноподібні, безбарвні. Тканина плодового тіла біла, м'ясиста, волокнисто-м'ясиста, з при-

ємним запахом. Інколи утворює в ґрунті склероції завдовжки до 10 см. Плодові тіла з'являються в липні–жовтні. Паразитуює на корінні та на основах стовбурів листяних дерев або ж сапротроф на деревині.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у Канівському й Кримському ПЗ. Необхідно вести пошук нових місцезростань, брати їх під охорону, а також виділити вид в чисту культуру і підтримувати в відповідних колекціях культури.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Дереворуйнівний. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації
Акулов, Леонтьєв, 2008; Бобяк, 1907; Бондарцев, 1953; Визначник грибів України, 1972; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Соломахина, Клоченко, 1982.

Автори: В.П. Гелюта, Т.Л. Горова
Фото: В.П. Ісіков

ХРЯЩ-МОЛОЧНИК ЗОЛОТИСТО-ЖОВТИЙ

Lactarius chrysorrheus Fr.

Родина Сироїжкові — Russulaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія, Пн. та Пд. Америка. В Україні відомий з Зх. Полісся, Правобережного та Лівобережного Лісостепу, Гірського Криму та Пд. берега Криму. Адм. регіони: Рв, Кв, Пл, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, вирубування лісів.

Умови місцезростання
Широколистяні ліси (переважно дубові), зрідка парки; як на вапнякових, так і на кислих ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапінка діаметром 2,5–9 см, спочатку опукла з легкою вм'ятиною та загнутим краєм, згодом увігнуто-розпростерта, суха, гладенька, блідо-рожевувато-коричнева до м'ясо-червонуватої, по краях блідіша, з темнішими вохристими, глинисто-рожевими до коралово-червоних зонами, іноді з темними плямами одного кольору з зонами. Пластин-

ки широко прирослі або злегка спускаються на ніжку, густі, без анастомозів, кремові, згодом рожевувато-коричневі (кольору шапінки). Спори 5,3–9×5–7 мкм, округлі, амілоїдні, орнаментовані бородавками та короткими ребрами, що утворюють незавершену сітку. Споровий порошок солон'яно-жовтий. Ніжка 2–4,5×0,6–2 см, циліндрична або злегка розширюється донизу, гладенька, при основі оксамитова до слабко повстистої, суха, біла до блідо-кремової, з віком темнішає до світло рожевувато-коричневої з світлішою верхівкою. М'якуш досить щільний, в ніжці з порожниною, білий до блідо-коричнюватого, на зламі швидко стає блідо-сірчано-жовтим, особливо над пластинками, смак м'який, майже відразу стає гірким до пекучого, запах

слабкий, кислувато-фруктовий. Пряжки відсутні. Молочний сік білий, на повітрі швидко стає сірчано-жовтим до лимонно-жовтого, смак гіркий. Плодові тіла з'являються в липні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському ПЗ та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду та виділити вид в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Умовно їстівний гриб. Продуцент біологічно-активних речовин.

Основні джерела інформації

Корецький, 1997; Саркіна та ін., 2003; ЧКУ, 1996.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ХРЯЩ-МОЛОЧНИК КРИВАВО-ЧЕРВОНІЙ

Lactarius sanguifluus (Paulet) Fr.

Родина Сироїжкові — Russulaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія. В Україні відомий з Гірського Криму та Пд. берега Криму. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодиночі та невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Масове збирання населенням, знищення лісів унаслідок пожеж та вирубування.

Умови місцезростання
Соснові ліси; на вапнякових ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 4–7,5 см, спочатку опукла з легкою вм'ятиною та загнутим краєм, згодом увігнуто-розпростерта з загнутим краєм, клейка, гладенька, рожевувато-коричнева, темно-рожевувато-коричнева, вохристо-оранжева до глинисто-коричневої, місцями сірувата до сірувато-зеленої, незональна. Пластинки прирослі або злегка спускаються на ніжку, помірно широкі, досить густі, іноді роздвоєні біля ніжки,

блідо-винно-червоні до світло-рожевувато-коричневих. Спори 7,5–9,5×6–8 мкм, округлі до еліпсоподібних, амілоїдні, орнаментовані короткими валиками, що утворюють незавершену або майже повну сітку. Споровий порошок кремовий до темно кремового. Ніжка 2–3,5×1–2 см, циліндрична або злегка звужується донизу, гладенька, суха, блідо-рожевувато-коричнева до блідо-сірувато-коричневої, згодом сірувато-рожева до глинисто-коричневої з світлішою верхівкою, іноді з глинисто-коричневими, блідо-винно-червоними, жовтувато-коричневими або цегляними плямами різної форми. М'якуш ламкий до досить міцного, в ніжці суцільний або з порожниною, блідо-рожевувато-коричневий, або цегляний під поверх-

нею шапинки, темно-винно-червоний до коричнювато-червоного над пластинками та під поверхнею ніжки, смак м'який, згодом стає гіркуватим або злегка пекучим, запах приємний. Пряжки відсутні. Молочний сік коричнювато-червоний. Плодові тіла з'являються в серпні-жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському ПЗ та Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Слід виділити вид в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не розводиться.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Добрий їстівний гриб. Продуцент біологічно-активних речовин.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Зерова, 1962; Саркіна та ін., 2003; ЧКУ, 1996.

Автор: М.П. Придюк
Фото: І.С. Саркіна

ХРЯЩ-МОЛОЧНИК ЧОРНИЙ, ХРЯЩ- МОЛОЧНИК ДЕРЕВНИЙ *Lactarius lignyotus* Fr.

Родина Сироїжкові — Russulaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Рідкісний монтанний вид, росте у гірських хвойних лісах.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа та Пн. Америка. В Україні виявлений у Карпатських лісах. Адм. регіони: Льв, Зк.

Чисельність та структура популяції.

Трапляється невеликими групами, до 4 плодівих тіл.

Причини зміни чисельності

Порушення стабільності екосистем гірських хвойних лісів, істотна частина яких є похідними. Нерегульований збір населенням.

Умови місцезростання

Хвойні ліси; на ґрунті, зрідка на трухлявих пнях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло складається з шапинки та ніжки. Шапинка розпростерта, 2–10 см у діаметрі, з горбчком у центрі, з опушеним краєм, тонко-оксамитова, радіально-жилкуватозморшкувата, тонком'ясиста, суха, рівномірно забарвлена, спочатку майже чорна, пізніше чорнувато- або бурокоричнева. Пластинки білі, згодом світловохряні, при дотику червоніють. Спори кулясті, 8–10 мкм у діаметрі, вохряно-жовті. Ніжка 5–12×0,5–2 см, завжди довша за діаметр шапинки, оксамитова, поздовжньо-зморшкувата, кольору шапинки, але світліша. М'якуш білий, на зламі стає рожевим, оранжево-червонуватим, злегка гіркуватий. Молочний сік водянисто-білий, на повітрі

стає оранжево-червонуватим, червонокоричнюватим, солодкий з гіркуватим присмаком, із слабким запахом. Утворює плодове тіла в серпні–жовтні. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Карпатському БЗ (г. Піп Іван, долина р. Білий Потік, масив Свидовець). В інших місцезнаходженнях виду доцільно створити ботанічні заказники.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не розводиться.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Горова, 1980, 1982; Pilát, 1940.

Автор: І.О. Дудка
Малюнок: Д.В. Леонтьєва

СИРОЇЖКА СИНЮВАТА

Russula turci Bres. (*R. amethystina* Quél.)

Родина Сироїжкові — Russulaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Монтанний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Пн. Африка, Канарські о-ви. В Україні відомий із Закарпаття (Закарпатська обл., Рахівський р-н, Карпатський БЗ, Мармароський масив), Розтоцьких лісів (Львівська обл., Яворівський р-н, с. Рясне) та Зх. Полісся (Рівненська обл., Дубровицький р-н, окол. с. Крупове). Адм. регіони: Рв, Ль, Зк.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, вирубування лісів.

Умови місцезростання
Росте в хвойних (соснових, ялинових, ялицевих) лісах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 3–7 см, середньом'ясиста, спочатку опукло-розпростерта, згодом плоско-розпростерта, з тупим, спо-

чатку гладеньким, згодом злегка рубчастим краєм, у вологу погоду сильно слизиста, в суху — матова, бархатиста, шкірка здирається повністю, темно- або синювато-фіолетова, винно-червона, винно-коричнева, пурпурова, також сіро-рожева або сіро-вохриста, в центрі світліша, часто з яскраво-жовтими плямами. Пластинки закруглено-прирослі, негусті, з анастомозами, спочатку білі, згодом вохристі. Спори 8–10х6–8 мкм, широкоеліпсоподібні, сітчасто-ребристі, безбарвні. Споривий порошок світло-вохристий. Ніжка 2–8х1–2 см, центральна, булавоподібна, спочатку суцільна, згодом з порожниною, гладенька, при основі з дрібно-пластивчастим нальотом, біла, іноді з слабким рожевим відтінком. М'якуш ватоподібний, губчастий,

білий, згодом з жовтим відтінком, з запахом йодоформу, смак солодкий. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у липні-жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид охороняється в Карпатському БЗ. Необхідно також створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях та виділити у чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Дудка, 2008; ЧКУ, 1996; Pilát, 1940.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

СКЛЕРОДЕРМА ЗІРЧАСТА

Scleroderma geaster Fr. [*Lycoperdon polyrhizon* Gmel., *Scleroderma polyrhizon* (Gmel.) Pers., *Sclerangium polyrhizon* (Gmel.) Lév., *Stella americana* Masee]

Родина Склеродермові
Sclerodermataceae

Природоохоронний статус виду
Недостатньо відомий.

Наукове значення

Маловідомий теплолюбний вид з диз'юнктивним ареалом, поширення якого в Європі обмежене країнами Середземномор'я.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Пн. Африка, Пн. Америка, Австралія. В Україні виявлений в одному місцезнаходженні у Лівобережному злаковому Степу. Адм. регіон: Хс.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинці, зрідка нечисленними (2–4 плодових тіл) групами.

Причини зміни чисельності

Не досліджені.

Умови місцезростання

Степові ділянки, соснові ліси та акацієві насадження з домішкою верби розмаринолистої та тополі чорної; на піщаних ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Плодове тіло спочатку підземне (гіпогейне), згодом наземне або виступає з ґрунту до половини, напівсферичне, кулясте, на верхівці часом приплюснуте, 4–8 см у нерозкритому, до 15 см у діаметрі в розкритому вигляді, си-

диче, зрідка до основи ніжкоподібно звужене внаслідок виросання міцеліальних тяжів (ризоморф). Оболонка плодового тіла (перидій) товста, до 5 мм завтовшки, біла, згодом рудуватожовта до бурої, гладенька, іноді луската, диференційована на зовнішній (екзоперидій) та внутрішній (ендоперидій) шари. При дозріванні плодового тіла екзоперидій розривається більш або менш зіркоподібно майже до основи або до середини на навизначену кількість нерівних лопатей, що відгинаються назовні. Ендоперидій одношаровий, буруватий, при дозріванні розривається на верхівці широким отвором. Внутрішня частина плодового тіла (глеба) безкамерна, при дозріванні від рудуватої до темно-бурої, порошиста. Нитчасті волокна в середині

глеби (капіліцій) здебільшого відсутні, інколи рудиментарні. Спори кулясті, 9–13 мкм у діаметрі, коричневі, з пурпуровим відтінком, шипасті, шипи до 1,5 мкм завд. Спорова маса коричнева. Утворює плодові тіла наприкінці літа або восени. Наґрунтовий сапротроф, хоча є відомості про те, що деякі види роду *Scleroderma* здатні утворювати мікоризу.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Припинення руйнування біотопів, пов'язаних з степами та лісовими насадженнями степової зони. Доцільно спробувати виділити чисту культуру гриба і підтримувати вид у відповідних колекціях.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Бере участь у процесах гумусоутворення.

Основні джерела інформації

Визначник грибів України, 1979; Беденко, 1984; Зєрова, 1963; Сосин, 1973.

ЛИСТОЧНЯ КУЧЕРЯВА, СПАРАСИС КУЧЕРЯВИЙ

Sparassis crispa (Wulfen) Fr.

Родина Листочневі — Sparassidaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Реліктовий вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Євразія, Пн. Америка. В Україні трапляється спорадично в Карпатах, Західноукраїнських лісах, на Поліссі, в Лісостепу та Гірському Криму. Адм. регіони: Вл, Рв, Кв, Льв, Зк.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється зрідка, поодинці.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, знищення вікових сосен.

Умови місцезростання
На корінні, біля основи стовбурів, зрідка на свіжих пеньках сосни, інколи ялини чи інших хвойних порід, у хвойних, переважно соснових лісах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодові тіла неправильнокулясті, 10–40 см у діаметрі, інколи більші, 10–15 см заввишки,

переважно до 6 кг за вагою, зрідка значно важчі (в Україні знайдено екземпляр вагою 16 кг), складаються з розгалужених сплюснених на кінцях хвилястих гілочок, білуваті, кремові, світло-жовті, з віком буруваті. Відгалуження на кінцях тонкі, з кучерявим зубчастим краєм, прикріплені до великої коренеподібної м'якстої стерильної основи (ніжки), яка глибоко заходить у землю чи субстрат. М'якуш білий, з сильним, дещо пряним ароматом, гіфи тонко- або товсто-стінні, здуті. Гіменій розвивається з обох боків плоских розгалужень, спори безбарвні, до жовтуватих, еліпсоїдні, гладенькі, часто з великою краплею олії, 4,5–7,5×3–5 мкм. Споривий відбиток білий чи рожевуватий. Плодові тіла з'являються в липні–листопаді.

Сапротроф або слабкофітопатогенний гриб. Спричинює жовто-буру гниль.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

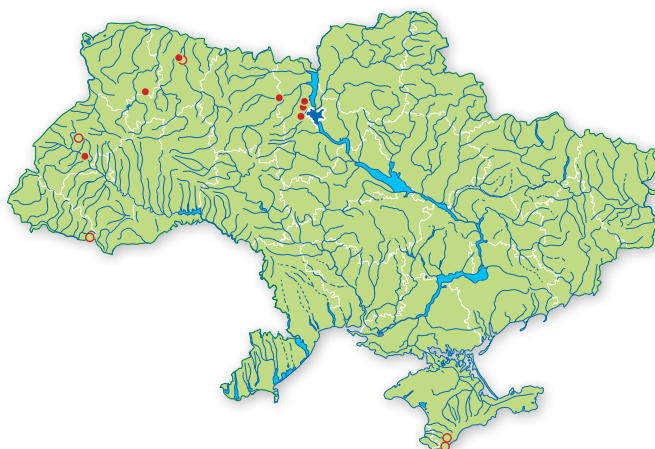
Охороняється у Кримському ПЗ та Карпатському БЗ. Необхідно підтримувати у колекціях чистих культур.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Зберігається в колекції культур шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Господарське та комерційне значення

Смачний їстівний гриб; паразит хвойних дерев, руйнівник залишків деревини.

Основні джерела інформації

Базюк, 2000; Бухало та ін., 2006; Визначник грибів України, 1972; Гуцевич, 1940; Дудка, 2008; Келарев, 1997; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003; Соломахіна, 1957; Fungi of Ukraine, 1996.

Автор: В.П. Гелюта
Фото: В.П. Гелюта

ФЛОКУЛЯРІЯ РІКЕНА

Flocularia rickenii (Bohus) Wasser [*Armillaria rickenii* Bohus]

Родина Рядовкові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа. В Україні відомий з Правобережного та Лівобережного злаково-лучного Степу, а також Правобережного та Лівобережного злакового Степу. Адм. регіони: Дн, Од, Мк, Хс.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі та групами, іноді великими.

Причини зміни чисельності
Випас худоби, пожежі, вирубування насаджень.

Умови місцезростання
Штучні насадження білої акації (*Robinia pseudoacacia*) та природні угруповання кле-на татарського (*Acer tataricum*) на пісках; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 7–12 см, товста, м'ясиста, спочатку напівкуляста, згодом опукло-розпростерта, суха, матова, вкрита концентрично розташованими конусоподібними 3–8-гранними бородавками (залишки загального покривала) розміром 0,5–5 мм,

що легко злущуються при підсиханні, край шапинки загнутий, згодом прямий, часто з залишками покривала. Спочатку шапинка біла, згодом кремово-біла, посередині темніша, сірувато-солом'яно-жовта, блідо-лимонно-сірувата. Пластинки прирослі, іноді злегка спускаються на ніжку, тонкі, густі, спочатку білі, згодом блідо-кремові з лимонним відтінком. Спори 4,0–5,5×3,0–4,0 мкм, широкоовальні, часом майже кулясті, дещо загострені до основи, гладенькі, безбарвні, часто з краплею олії. Споривий порошок кремовий. Ніжка 2–4×0,6–0,8 см, центральна, циліндрична, з бульбоподібно розширеною до 2–4 см основою, вгорі гола, нижче вкрита залишками загального покривала в вигляді пластівчастих бородавок роз-

міром 0,5–3 мм, які у верхній частині ніжки утворюють невиразне кільце, що швидко зникає. М'якуш щільний, білий, на зламі не змінюється, з приємним грибним запахом, смак солодкуватий. Пряжки є. Плодові тіла з'являються в червні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Дніпровсько-Орільському ПЗ. Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Ґрунотвірне. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації
Вассер, 1971а, 1974г, 1976а; Вассер, Солдатова, 1977; Визначник грибів України, 1979; Придюк, 1999, 2005.

ЛІОФІЛ ФАВРЕ

Lyophyllum favrei (R. Haller Aar. et R. Haller Suhr)

Родина Рядовкові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення
Рідкісний неморальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Вид відомий лише з кількох місцезнаходжень у Європі. В Україні — з Гірського Криму (долина р. Альма). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодиноким та невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів.

Умови місцезростання
Росте в листяних (букових) лісах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 5–8 см, середньом'ясиста, спочатку опукла, іноді з широким горбиком, згодом розпростерта, іноді асиметрична, з загорнутим, згодом прямим

краєм, суха, волокниста або з дрібними притиснутими волокнистими лусочками, сірувато-синя, синювато-сіра, свинцево-синя, згодом у центрі вицвітає до блідо-вохристої, зберігаючи сині відтінки лише по краях. Пластинки прирослі, тонкі, густі, з нерівним краєм, спочатку світло-жовті, згодом яскраво-жовті, темнішають з віком, при пошкодженні спочатку червоніють, а тоді буріють і чорніють. Спори 3,5–4×2,3–2,5 мкм, коротко-еліпсоподібні, гладенькі, тонкостінні, безбарвні. Споровий порошок білий. Ніжка 4–8×0,8–1,8 см, центральна, циліндрична або дещо звужується донизу, основа іноді злегка бульбоподібно потовщена, суцільна, дрібно луската, бруднувато-біла, іноді з слабким фіолетово-сірим відтінком,

при основі завжди бруднувато-біла, при дотику спочатку червоніє, згодом коричневіє. М'якуш щільний, білуватий, на зламі спочатку стає винно-червоним, а тоді буріє до майже чорного, із запахом сирової картоплі, солодкуватий на смак. Пряжки є. Плодові тіла з'являються у вересні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Необхідно створити ботанічний заказник в місцезнаходженні виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Підстилочний сапротроф. Неїстівний.

Основні джерела інформації
Moser, 1993.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

ФЕОЛЕПІОТА ЗОЛОТИСТА

Phaeolepiota aurea (Matt.) Maire

[*Pholiota aurea* (Matt.) Pers.]

Родина Рядовкові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Вид з диз'юнктивним ареалом. Представник монотипного роду.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразія, Пн. Америка. В Україні відомий з Правобережного Полісся (окол. с. Гладковиці Овруцького р-ну Житомирської обл., зх. окол. Києва), Лівобережного Лісостепу (окол. с. Михайлівки Диканського р-ну та Міські Млини Зіньківського р-ну Полтавської обл.), Харківського Лісостепу (окол. смт. Краснопілля Сумської обл.), Гірського Криму (г. Аю-Даг, пн.-сх. схил, Ялтинський гірсько-лісовий ПЗ, поблизу г. Ставри-Кая). Адм. регіони: Жт, Кв, См, Пл, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі, спорадично, інколи у великій кількості (в Криму).

Причини зміни чисельності

Знищення екоотопів через дачну забудову, посилене рекреаційне навантаження (збір плодівих тіл).

Умови місцезростання

Листяні та хвойні ліси (на галявинах), парки (під кущами), рудеральні місця, інколи в кропиві, часто на місцях пожеж, край доріг, зрідка на залишках гнилої деревини.

Загальна біоморфологічна характеристика

Шапинка напівкуляста, з віком опукла, розпростерта, з бурим горбком, суха, золотисто-жовта, золотисто-коричнева, іржаво-жовта, до центру темніша, оксамитово-волокниста, з часом із зернистою лускатістю, що поступово зникає, часто з рештками загального покривала по краю, 5–25 см у діаметрі. Пластинки трохи прирослі, тонкі, густі, білуваті, пізніше вохристо-бурі. Спори 10–13×4,5–5,5 мкм, еліпсоїдно-веретеноподібні, веретеноподібні, тонкошершаві, іржаво-коричневі. Ніжка 9–20×1,5–3 см, циліндрична, пряма, світло-жовтувата, з лійкоподібним відстаючим кільцем, під яким вона такого ж кольору і фактури, що й шапинка. М'якуш білий,

на зламі стає жовтим, з кислуватим запахом, смачний. Плодові тіла з'являються у серпні–листопаді. Гумусовий сапротроф.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на території Ялтинського гірсько-лісового ПЗ. Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону. Вид слід виділити в чисту культуру і підтримувати у відповідних колекціях культур. Можливе штучне вирощування і розселення гриба.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Ґрунототвірне. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Вассер, 1980; Ганжа, 1960; Карпенко, 2004; Саркіна, Придюк, Гелюта, 2003.

Автори: С.П. Вассер, В.П. Гелюта

Фото: І.С. Саркіна

РЯДОВКА ВЕЛИЧЕЗНА

Tricholoma colossus (Fr.) Quel.
[*Armillaria colossa* (Fr.) Boud.]

Родина Рядовкові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Рідкісний вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа. В Україні відомий з Правобережного Лісостепу (окол. м. Первомайськ), Гірського Криму (Ялтинський гірсько-лісовий ПЗ, Гурзуфське л-во), Пд. берега Криму (Нікітський ботанічний сад). Адм. регіони: Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється дуже рідко, групами з декількох плодових тіл.

Причини зміни чисельності
Не досліджені.

Умови місцезростання
Хвойні ліси, парки.

Загальна біоморфологічна характеристика
Плодові тіла щільні, м'ясисті, з загальним покривалом. Шапинка сірувато-рожевувато-коричнювата, червонувато-коричнева, каштанова, напівсферична, згодом опукло-розпростерта, з підігнутих краєм, гола, клейкувата, пізніше дещо лускато-тріщинувата, 10–25 см у діаметрі. Пластинки прирослі, згодом майже вільні, білуваті. Спори 8–10×5–6 мкм, гладенькі, безбарвні. Ніжка 5–10×3–4 см, донизу дуже потовщується, вгорі біла, білувата, порошиста, з кільцем, що зникає, при основі кольору шапинки. М'якуш спочатку білу-

ватий, забарвлений під шкіркою, згодом червонуватий, з приємним запахом. Плодові тіла з'являються у вересні–листопаді. Мікоризоутворювач.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в Ялтинському гірсько-лісовому ПЗ. Необхідно вести пошук нових місцезнаходжень та брати їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації
Визначник грибів України, 1979; Ісіков, 2003.

Автор: В.П. Гелюта
Малюнок: Д.В. Леонтьєв

РЯДОВКА ОПЕНЬКОПОДІБНА

Tricholoma focale (Fr.) Ricken
[*Armillaria focalis* (Fr.) P. Karst.]

Родина Рядовкові — Tricholomataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Бореальний вид з диз'юнктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа, Азія та Пн. Америка. В Україні відомий з Лівобережного Лісостепу, Лівобережного та Старобільського злаково-лучного Степу, Правобережного злакового Степу.
Адм. регіони: Пл, Дн, Лг, Хс.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі, спорадично.

Причини зміни чисельності
Збирання населенням, знищення лісів унаслідок вирубування, пожеж.

Умови місцезростання
Соснові ліси на піщаних ґрунтах; на ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика
Шапинка діаметром 5–10 см, середньо-м'ясиста, спочатку опукла, згодом опукло-розпростерта до плоско-розпростертої, з широким горбком, молода клейка, згодом суха, радіально-волокниста, в центрі іноді луската, часом радіально тріщинувата, цегляно-червона, рудувато-червона,

оранжево-коричнювата, з темними радіальними волокнами, край спочатку загнутий, згодом прямий, із залишками покривала. Пластинки прирослі зубцем або закруглено-прирослі, тонкі, густі, спочатку білі, часом з жовтуватим відтінком, згодом з'являються блідо-іржаво-руді плями. Спори 3–4,5×2,5–3 мкм, широко-еліпсоподібні, гладенькі, безбарвні. Споровий порошок білий. Ніжка 6–8×1–2 см, центральна, суцільна, валькувата, звужується донизу, основа часом майже коренеподібна, над кільцем біла, з пластівчастим нальотом, нижче волокнисто-луската, червоно-коричнева, цегляно-червона, мідно-червона. Кільце розташоване у верхній частині ніжки, шкірясте, по краю повстисто-волокнисте, червоно-коричнєве.

М'якуш міцний, білий, з запахом та смаком свіжого борошна. Пряжки є. Плодові тіла з'являються в серпні–жовтні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Луганському ПЗ. Необхідно створити ботанічні заказники в інших місцезнаходженнях виду та виділити його в чисту культуру.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Мікоризоутворювач. Їстівний гриб.

Основні джерела інформації

Придюк, 2005; Таран, 1989; ЧКУ, 1996.

Автор: М.П. Придюк
Малюнок: Д.В. Леонт'єв

ЛІТЕРАТУРА

- Абрамова А.Л. Обзор семейства *Neckeraceae* в СССР // Мат-лы Закавказ. конф. по спор. раст. — Баку, 1965. — С. 182–185.
- Абрамова Т.И. Растительность меловых обнажений степной части бассейна реки Дон в Ростовской и Волгоградской областях // Ботан. журн. — 1973. — № 4. — С. 562–570.
- Аверьянов Л.В. Род *Spiranthes* (*Orchidaceae*) на территории России // Ботан. журн. — 1998. — **83**, № 10. — С. 104–111.
- Акулов О.Ю., Леонтьев Д.В. Грибы, занесені до Червоної книги України, з національного парку «Гомільшанські ліси» // Укр. ботан. журн. — 2008. — **65**, № 4. — С. 586–589.
- Алексеев Ю.Е. Про поширення *Carex hostiana* DC. в СРСР // Укр. ботан. журн. — 1977. — **34**, № 6. — С. 647–648.
- Алексеев Ю.Е. Осоки (морфология, биология, онтогенез, эволюция). — М.: АРГУС, 1996. — 251 с.
- Андрієнко Т.Л. *Scheuchzeria palustris* L. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 5. — С. 617–623.
- Андрієнко Т.Л. Распространение, экология и ценология *Drosera intermedia* Haupе (*Droseraceae*) на Украине // Ботан. журн. — 1977. — **62**, № 8. — С. 1207–1209.
- Андрієнко Т.Л. Мелкие болотные ивы (*Salix lapponum* L., *S. myrtilloides* L., *S. rosmarinifolia* L.) на Украине // Ботан. журн. — 1980. — **65**, № 6. — С. 843–848.
- Андрієнко Т.Л. Редкие виды флоры болот УССР // Изменение растительности и флоры болот УССР под влиянием мелиорации. — К.: Наук. думка, 1982. — С. 49–97.
- Андрієнко Т.Л. Центральноевропейские виды рода *Juncus* L. — *J. squarrosus* L. и *J. bulbosus* L. (*Juncaceae*) на Украине // Ботан. журн. — 1983. — **68**, № 5. — С. 644–648.
- Андрієнко Т.Л., Антонова Г.М. Флористичні знахідки на Ровенщині // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 4. — С. 97–101.
- Андрієнко Т.Л., Винаєв Г.В. Поширення і еколого-ценотичні особливості *Chaetaedaphne calyculata* (L.) Moench на Прип'ятському Поліссі // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 4. — С. 367–370.
- Андрієнко Т.Л., Клестов М.Л., Химин М.В. та ін. Біорізноманіття Цуманської Пущі та питання його збереження / Під ред. Т.Л. Андрієнко та М.Л. Клестова. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 136 с.
- Андрієнко Т.Л., Мельник В.І., Діденко С.Я. Рідкісні синузії лісових ефемероїдів Київщини // Укр. ботан. журн. — 1997. — **54**, № 5. — С. 457–461.
- Андрієнко Т.Л., Мельник В.І., Якушина Л.А. Распространение и структура популяций *Galanthus nivalis* (*Amaryllidaceae*) на Украине // Ботан. журн., 1992. — **77**, № 3. — С. 101–107.
- Андрієнко Т.Л., Онищенко В.А., Прядко О.І. *Genistella sagittalis* (L.) Gams (*Fabaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 2005. — **62**, № 1. — С. 18–21.
- Андрієнко Т.Л., Попович С.Ю. Современное состояние и охрана редких сообществ *Cladium mariscus* (L.) Pohl и *Schoenus ferrugineus* L. на Украине // Ботан. журн. — 1986. — **71**, № 4. — С. 557–561.
- Андрієнко Т.Л., Попович С.Ю., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Полесский государственный заповедник. Растительный мир. — К.: Наук. думка, 1986. — 208 с.
- Андрієнко Т.Л., Прядко О.І. Поширення і еколого-ценотичні особливості *Carex dioica* L. та *C. chordorrhiza* Ehrh. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1980. — **36**, № 3. — С. 7–10.
- Андрієнко Т.Л., Прядко О.І. Рослинний світ проєктованого Дермансько-Мостівського регіонального ландшафтного парку // Дермансько-Мостівський регіональний ландшафтний парк: проблеми становлення. — К.: Карбон, 2001. — С. 74–81.
- Андрієнко Т.Л., Прядко О.І., Недоруб О.Ю., Антосяк В.М. Нові місцезнаходження *Carex bohemica* Schreb. в Україні // Укр. ботан. журн. — 1999. — **56**, № 2. — С. 160–162.
- Андрієнко Т.Л., Прядко О.І., Онищенко В.А. Раритетна компонента флори Рівненського природного заповідника // Укр. ботан. журн. — 2006. — **63**, № 2. — С. 220–228.
- Андрієнко Т.Л., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Растительный мир Украинского Полесья в аспекте его охраны. — К.: Наук. думка, 1983. — 216 с.
- Андрик Є.Й., Крічфалушій В.В. Біолого-морфологічні особливості *Fritillaria meleagris* L. (*Liliaceae*) на Притисянській низовині // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 6. — С. 30–39.
- Антонюк Н.Е., Бородин Р.М., Собко В.Г., Скворцова Л.С. Редкие растения флоры Украины в культуре. — К.: Наук. думка, 1982.
- Артемчук І.В. Нова для флори СРСР рослина — дрічок крилатий (*Genistella sagittalis* (L.) Gams) // Укр. ботан. журн. — 1959. — **26**, № 2. — С. 77–79.
- Атлас ареалов и ресурсов лекарственных растений СССР. — М.: Наука, — 1986. — С. 356.
- Афанасьев К.С. Новое местонахождение *Aldrovanda vesiculosa* L. в СССР // Ботан. журн. — 1953. — **38**, № 3. — С. 432–434.
- Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. — Полтава: Верстка, 2005. — 248 с.
- Базюк І.В. Гриби Червоної книги України з Українського Розточчя // Укр. ботан. журн. — 2000. — **57**, № 2. — С. 178–180.
- Базюк І.В., Гелюта В.П. Базидіальні макроміцети букових лісів Українського Розточчя // Наук. вісник. Укр. держ. лісотехн. ун-тет. — 1999. — Вип. 9.9. — С. 280–284.
- Базюк І.В., Гелюта В.П. Болетальні гриби лісів Українського Розточчя // Природа Розточчя. — 1999. — Вип. 1. — С. 116–120.
- Баканова В.В. Подснежник Эльвеза на Украине // Бюл. Главн. ботан. сада. — 1970. — Вып. 77. — С. 46–48.
- Балашев Л.С., Андрієнко Т.Л., Кузьмичев А.И., Григора И.М. Изменения растительности и флоры болот под влиянием мелиорации. — К.: Наук. думка, 1982. — 289 с.
- Балашов Л.С. Плавун щитолистий (*Nymphoides peltata* (S.G. Gmel.) O. Kuntze) та асоціації з його участю у водоймах верхів'їв Південного Бугу // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 2. — С. 72–74.
- Банік М.В., Тверетина В.В., Волкова Р.Е. та ін. Нові місцезнаходження *Daphne sophia* Kalen. (*Thymelaeaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 2007. — **64**, № 4. — С. 565–569.
- Бармак І.М. Стан модельних популяцій *Dianthus hypanicus* Andr. (*Caryophyllaceae*) на Кіровоградщині // Укр. ботан. журн. — 2006. — **63**, № 5. — С. 694–698.
- Бархалов Ш.О. Листоватые и кустистые лишайники Азербайджана. — Баку: Элм, 1969.
- Баточенко В.М. Зростання видів рослин, занесених до Червоної книги України, на території Радивилівського району Рівненської області // Проблеми охорони генофонду природи Полісся. Зб. наук. праць. — Луцьк: Надстир'я, 2001. — С. 13–18.
- Бачурина Г.Ф. Нова знахідка *Pterogonium gracile* (Hedw.) Sw. // Укр. ботан. журн. — 1954. — **11**, № 4. — С. 73–75.

- Бачурина Г.Ф., Брадiс Є.М. Новi місцезнаходження альдрованди в Україні // Укр. ботан. журн. — 1958. — **15**, № 4. — С. 97–98.
- Бачурина Г.Ф., Мельничук В.М. Флора мохів Української РСР. Вип.1. — К.: Наук. думка, 1987. — 180 с.
- Бачурина Г.Ф., Мельничук В.М. Флора мохів Української РСР. Вип.2. — К.: Наук. думка, 1988. — 180 с.
- Бачурина Г.Ф., Мельничук В.М. Флора мохів Української РСР. Вип.3. — К.: Наук. думка, 1989. — 176 с.
- Бачурина Г.Ф., Мельничук В.М. Флора мохів України. Вип.4. — К.: Академперіодика, 2003. — 256 с.
- Беднарська І.О. Хорология видів роду *Festuca* L. в Українських Карпатах за даними гербарних фондів // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 2001, № 9. — С. 207–216.
- Беднарська І.О. Види збірної групи *Festuca glauca* agg. у флорі України // Вісник Львівськ. ун-ту. Сер. біол. — 2003 а. — Вип. 33. — С. 27–41.
- Беднарська І.О. Нові пропозиції до Червоної Книги України // Мат-ли конф. «Роль природно-заповідних територій у підтриманні біорізноманіття». — Канів. — 2003 б. — С. 91–92.
- Белоусова Л.С., Денисова Л.В., Никитина С.В. Редкие растения СССР. Справочник. — М.: Лесная пром-сть, 1979. — 216 с.
- Бельгард О.Л. Надсамарські байрачні ліси // 36. робіт біол. ф-ту Дніпропетровськ. держ. ун-ту. — 1938. — Вип. 2. — С. 115–126.
- Бесеганич І.В., Кіш Р.Я., Данилик І.М. До вивчення *Lloydia serotina* (L) Reichenb. в Українських Карпатах // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 2001. — 10. — С. 10–13.
- Бесєдіна І.С. Нові та рідкісні для мікобіоти України види роду *Agaricus* Fr. emend. Karst. // Укр. ботан. журн. — 1992. — **49**, № 1. — С. 51–54.
- Бесєдіна І.С. Конспект видового складу агарикоїдних базидіоміцетів Придніпровської низовини (в межах Лівобережного Лісостепу України). — Полтав. держ. пед. ін-т. — Полтава, 1998. — 41 с. — Деп. в ГНТБ України, № 86-Ук 98.
- Биоразнообразие Джарылгача: современное состояние и пути сохранения / Науч. ред. Т.И. Котенко, Ю.Р. Шеляг-Сосонко. — Вестн. зоологии. — 2000. — Спец. вып. — 240 с.
- Біорізноманітність Дунайського біосферного заповідника, збереження та управління / Гол. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко. — К.: Наук. думка, ІнтерЕкоЦентр, 1999. — 702 с.
- Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. — К.: Інтерекоцентр, 1997. — 711 с.
- Біорізноманіття Цуманської пуці та питання його збереження / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко та М.Л. Клєстова. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 136 с.
- Бобров Е.Г. О происхождении флоры пустынь Старого Света в связи с обзором рода *Nitraria* L. // Ботан. журн. — 1965. — **50**, № 8. — С. 1053–1067.
- Бобяк Г. Причинки до микології східної Галичини. Гриби околиці Бережан // 36. мат-лів природописно-лікарської секції наук. тов-ва ім. Т. Шевченка. — 1907. — **11**. — С. 1–41.
- Богацький Д. Матеріали до флори Кам'янецьчини // Зап. Кам'янець-Подільського наук. тов-ва при Укр. АН. — Кам'янець-Подільський, 1928. — С. 50–84.
- Бойко М.Ф. Нові знахідки рідкісних і зникаючих видів рослин у Херсонській та Миколаївській областях // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 5. — С. 84–86.
- Бойко М.Ф. Мохоподібні вільхових ценозів Лівобережного Полісся УРСР та питання їх охорони // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 2. — С. 180–187.
- Бойко М.Ф. Редкие виды мохообразных Левобережного Полесья УССР и вопросы их охраны // Актуальные вопросы современной ботаники. — К.: Наук. думка, 1976. — С. 42–47.
- Бойко М.Ф. Нові знахідки рідкісних видів рослин у Херсонській та Миколаївській областях // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 5. — С. 84–87.
- Бойко М.Ф. Анализ бриофлоры степной зоны Европы. — К.: Фитосоциоцентр, 1999. — 180 с.
- Бойко М.Ф., Бойко П.М., Лічінкіна Н.А. та ін. Нова знахідка берези дніпровської *Betula borysthena* Klok. & Zoz // Укр. ботан. журн. — 2005. — **62**, № 3. — С. 396–398.
- Бойко М.Ф., Мойсієнко І.І. Знахідка *Aldrovanda vesiculosa* L. (*Droseraceae*) на Кардашинському болоті в Херсонській області // Укр. ботан. журн. — 2001. — **58**, № 6. — С. 706–709.
- Бойко М.Ф., Подгайній М.М. Червоний список Херсонської області: Рідкісні та зникаючі види рослин, грибів та тварин. — Херсон, 2002. — 32 с.
- Бондарцев А.С. Трутовые грибы Европейской части СССР и Кавказа. — М.–Л., 1953. — 1106 с. (С. 607–608).
- Бондаренко О.Ю. Конспект флори низиня межириччя Дністер-Тилігул. — К.: Фітосоціоцентр, 2009. — 332 с.
- Борисова А.Г. Астрагалы и трагаканты Крыма // Ботан. мат-лы Гербария БИН АН СССР. — 1951. — **14**. — С. 213–228.
- Борисова Е.В., Орлов А.А. К изучению харовых водорослей (*Charales*) Житомирского Полесья (Украина) // Альгология. — 2009. — **19**, № 2. — С. 197–205.
- Бородин Р.М. Леонтице одесская — перспективное растение для ранневесенних цветников // Тез. докл. Второй научн. конф. молод. иссл. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 12–14.
- Брадiс Є.М., Андрієнко Т.Л. Рідкісні та зникаючі види болотних рослин в УРСР та необхідність їх охорони // Фізична географія та геоморфологія. Міжвід. наук. зб. — К.: Вища шк., 1973. — 10. — С. 107–113.
- Брадiс Є.М., Андрієнко Т.Л., Лихобабіна Є.П. Оліготрофні болота Закарпатської області // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 1. — С. 29–35.
- Бувальцев М.Н. Поширення *Tofieldia calyculata* (L.) Wahl. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 3. — С. 316–318.
- Бурда Р.И., Остапко В.М., Ларин Д.А. Атлас охраняемых растений (виды флоры юго-востока Украины, занесенные в Красную книгу). — К.: Наук. думка, 1995. — 124 с.
- Бухало А.С. Нове місцезнаходження гастероміцета *Mutinus caninus* (Huds. et Pers.) Fr. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1960. — **17**, № 1. — С. 89–90.
- Бухало А.С., Митропольська Н.Ю. Каталог колекції культур шапинкових грибів. — К.: Ін-т ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2001. — 40 с.
- Бухало А.С., Митропольська Н.Ю., Михайлова О.Б. Каталог колекції культур шапинкових грибів ІВК. — К.: Ін-т ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2006. — 36 с.
- Вавриш П.О., Крись О.П., Смик Г.К. Нові місцезнаходження *Chamaespartium sagittale* (L.) P. Gibbs в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1982. — **39**, № 6. — С. 62–65.
- Вавриш П.Е., Лихобабіна Е.П. Нові місцезнаходження *Hyperzia selago* (L.) Bernh. на території Українського Полісся // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 3. — С. 342–343.

- Вайнагії І.В. Про поширення еритронію собачого зуба (*Erythronium dens-canis* L.) на Україні // Укр. ботан. журн. — 1964. — **21**, № 1. — С. 99–101.
- Вакулин Д.Я. *Scopolia carniolica* Jacq. в окрестностях Каменец-Подольска // Сов. ботан. — 1936. — 5. — С. 104–107.
- Васильєва Т.В., Коваленко С.Г. Конспект флори Південної Бессарабії. — Одеса, 2003. — 250 с.
- Вассер С.П. *Armillaria rickenii* Bohus — новий для СРСР агарикальний гриб, виявлений в Степовій зоні України // Укр. ботан. журн. — 1971 а. — **28**, № 4. — С. 509–511.
- Вассер С.П. Знаходження в Карпатах *Amanita caesarea* (Scop. ex Fr.) Pers. ex Schw. — Укр. ботан. журн. — 1971 б. — **28**, № 6. — 776–777.
- Вассер С.П. *Agaricales*, *Aphyllorphorales*, *Gasteromycetales* целинної степи, полезащитних лесополос и дендропарка заповідника «Асканія-Нова» Херсонської області // Мат-лы I конф. по спор. раст. Украины. — К.: Наук. думка, 1971 в. — С. 136–138.
- Вассер С.П. Огляд грибів роду *Agaricus* L. ex Fr. Степової зони Української РСР // Укр. ботан. журн. — 1973 а. — **30**, № 1. — С. 54–56.
- Вассер С.П. Флора *Agaricales* цілинних степів Української РСР // Укр. ботан. журн. — 1973 б. — **30**, № 4. — С. 437–458.
- Вассер С.П. *Paxillus zerovae* S. Wasser sp. nov. (*Boletales*) — новий вид із Степової зони Української РСР // Укр. ботан. журн. — 1973 в. — **30**, № 5. — С. 667–668.
- Вассер С.П. До вивчення *Basidiomycetes* Української РСР. I. Нові для науки, мікофлори СРСР та УРСР види із степової зони України // Укр. ботан. журн. — 1974 а. — **31**, № 1. — С. 78–82.
- Вассер С.П. Агарикальні гриби Донецького ботанічного саду АН УРСР // Інтродукція та експериментальна екологія рослин. — 1974 б. — Вип. 3. — С. 64–68.
- Вассер С.П. До вивчення *Basidiomycetes* Української РСР. IV. Нові й рідкісні види з родини *Agaricaceae* Cohn (пор. *Agaricales* Clem.) 3 // Укр. ботан. журн. — 1974 в. — **31**, № 4. — С. 362–367.
- Вассер С.П. Заметки об агарикальных грибах Степной зоны Украины новых или малоизвестных для флоры Советского Союза // Нов. систем. высш. и низш. раст. — 1974 г. — С. 166–171.
- Вассер С.П. Види агарикальних грибів (порядок *Agaricales*) и сроки их плодоноше-
- ний в заповідних целинних разнотравно-типчакково-ковильних степах України // Микол. и фитопатол. — 1974 д. — **8**, вып. 4. — С. 292–297.
- Вассер С.П. Сучасні погляди на систематичне положення роду *Galeropsis* Vel. emend. S. Wasser // Укр. ботан. журн. — 1974 е. — **31**, № 5. — С. 567–577.
- Вассер С.П. До вивчення *Basidiomycetes* Української РСР. II. Нові та рідкісні види з родини *Agaricaceae* Cohn (порядок *Agaricales* Clem.) 1 // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 1. — С. 32–38.
- Вассер С.П. Види *Armillaria* P. Kummer Степової зони Української РСР // Досягнення ботанічної науки на Україні. 1970–1973 рр. — К.: Наук. думка, 1976 а. — С. 49.
- Вассер С.П. До вивчення *Basidiomycetes* Української РСР. V. Нові та рідкісні види з родини *Agaricaceae* Cohn (порядок *Agaricales* Clem.) 4 // Укр. ботан. журн. — 1976 б. — **33**, № 5. — С. 493–497.
- Вассер С.П. Нові та рідкісні види з родини *Agaricaceae* Cohn // Укр. ботан. журн. — 1977 а. — **37**, № 3. — С. 305–308.
- Вассер С.П. *Dictyophora duplicata* (Bosc.) E. Fischer — новий для України вид *Gasteromycetes* // Нов. систем. высш. и низш. раст. 1976. — К.: Наук. думка, 1977 б. — С. 299–330.
- Вассер С.П. Нові таксономічні комбінації та нові таксони в родині *Agaricaceae* Fr. // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 5. — С. 516–519.
- Вассер С.П. Флора грибів України. Агариковые грибы. — К.: Наук. думка, 1980. — 360 с.
- Вассер С.П. Агариковые грибы СССР. — К.: Наук. думка, 1985. — 184 с.
- Вассер С.П. Нові таксони та нові таксономічні комбінації в порядку *Amanitales* Locq. // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 6. — С. 76–78.
- Вассер С.П. Съедобные и ядовитые грибы Карпат. — Ужгород: Карпаты, 1990. — 204 с.
- Вассер С.П. Флора грибів України. Базидиомицеты. Аманитальные грибы. — К.: Наук. думка, 1992. — 168 с.
- Вассер С.П., Солдатова И.М. Высшие базидиомицеты Степной зоны Украины. — К.: Наук. думка, 1977. — 355 с.
- Вахрамеева М.Г., Денисова Л.В., Никитина С.В., Самсонов С.Л. Орхидеи нашей страны. — М.: Наука, 1991. — 224 с.
- Вахрамеева М.Г., Загульский М.Н., Быченко Т.М. Ятрышник шлемоносный // Биол. флора Москов. обл. — 1995. — Вып. 10. — С. 64–74.
- Вахрушева Л.П. Экология популяций папоротников Керченского полуострова // Мат-лы Междунар. регион. конф. «Проблемы экологии и рекреации Азово-Черноморского региона». — Симферополь: Таврида, 1995. — С. 193–194.
- Вахрушева Л.П. Пространственная и возрастная структура ценопопуляций *Atropa belladonna* L. в фитоценозах Крымского государственного заповедника // Заповедники Крыма на рубеже тысячелетий. — Симферополь, 2001. — С. 24–26.
- Вахрушева Л.П., Имрякова О.А. Возрастная структура ценопопуляции *Pulsatilla taurica* Juz. в Долгоруковской яйле (Крым) // Заповедники Крыма: заповедное дело, биоразнообразие, экообразование. Ч. 1. — Симферополь, 2005. — С. 151–154.
- Вахрушева Л.П., Сволинский М.Д., Кучер Е.Н. Новое местонахождение *Ophrys taurica* (Agg.) Nevski в Крыму // Экосистемы Крыма, их оптимизация и охрана. — Симферополь: ТНУ, 2002. — Вып. 12.
- Веденьков Е.П. Специфика растительности Большого Чапельского пода // Вісті біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна: Проблеми екомоніторингу та збереження біорізноманіття. — Асканія-Нова, 1998. — С. 20–25.
- Веденьков Е.П., Дрогобич Н.Е. Распространение редких, исчезающих и эндемичных видов флоры цветковых в заповедной степи «Асканія-Нова». 1. Особо охраняемые виды // Вісті біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна. — 2003. — **5**. — С. 18–30.
- Верніченко Ю.В. Про умови зростання мітлиці скельної (*Agrostis rupestris* All.) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1966. — **23**, № 5. — С. 71–74.
- Визначник рослин Українських Карпат / Ред. В.І. Чопик. — К.: Наук. думка, 1977. — 434 с.
- Вініченко Т.С. Рослини України під охороною Бернської конвенції. — К.: Хімджест, 2006. — 176 с.
- Вініченко Т.С. Рослини Бернської конвенції в Україні (поширення, екологія, ценологія та охорона) // Дисерт. ... канд. біол. наук. — К., 2007. — 495 с.
- Виноградова К.Л. Ульвовые водоросли (*Chlorophyta*) морей СССР. — Л.: Наука, 1974. — 167 с.
- Винтер А.Н., Казаков С.М., Маценко А.Л. Некоторые аспекты репродуктивной биологии цимбохазмы днепровской — *Cymbaria borysthenica* (Pall. ex Schlecht.) Klok. et Zoz // Охорона генофонду рослин

- в Україні: Тез. доп. наук. конф. (Кривий Ріг, травень 1994). — Донецьк, 1994. — С. 84–86.
- Вірченко В.М. Поширення і ценологія *Helodium blandowii* (Web. et Mohr) Warnst. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1985. — **42**, № 4. — С. 47–49.
- Вірченко В.М. Нові знахідки рідкісних для України мохоподібних // Укр. ботан. журн. — 2004. — **61**, № 1. — С. 106–110.
- Вірченко В.М. Мохоподібні «Тясминського каньйону» // Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність. Мат-ли міжнарод. наук.-практ. конф. — К.: Наук. світ, 2007. — С. 13–14.
- Витко К.Р. О распространении птицемлечника двулопастного *Ornithogalum amphibolum* Zahar. (*Liliaceae*) // Изв. АН Молд. ССР. Сер. биол. и хим. науки. — 1976, вып. 6. — С. 73–76.
- Вовк О.Г. Про зростання в Українській РСР польовиці альпійської (*Agrostis alpina* Scop.) // Укр. ботан. журн. — 1964. — **21**, № 5. — С. 104–106.
- Водоросли, лишайники и мохообразные СССР. — М., 1978.
- Вопросы развития Крыма // Науч.-практ. дискус.-аналит. сб. Вып. 13. Мат-лы к Красной книге Крыма. — Симферополь: Таврия-Плюс, 1999. — 164 с.
- Воронихин Н.Н. К познанию флоры и растительности водорослей из пресных водоемов Крыма // Ботан. журн. СССР. — 1932. — **17**, № 3. — С. 265–319.
- Воронова С.М. Фітораритети судинних рослин міжнародного та державного природоохоронного статусу у природному заповіднику «Еланецький степ» // Вісник Нац. наук.-природн. музею. Сер. Ботан. — 2005. — 2007. — Ч. 2., № 4, 5 — С. 298–333.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 1. Вып. 3. Однодольные. *Monocotyledoneae*. — Л.: Изд-во НБС, 1930. — 126 с.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 1. Вып. 4. Злаки. — М.: Сельхозгиз, 1951. — 156 с.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 2. Вып. 1. — М.–Л.: Огиз-Сельхозгиз, 1947. — 330 с.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 2. Вып. 2. Двудольные: толстянковые — бобовые. — М.: Сельхозгиз, 1960. — 312 с.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 2. — Вып. 3. — М.: Сов. наука, 1958. — 220 с.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 3. — Вып. 2. — М.: Колос, 1966.
- Вульф Е.В. Флора Крыма. Т. 3. — Вып. 3. — Ялта, 1969. — 396 с.
- Ганжа Р.В. Шляпочные грибы ольшанников долины р. Ворсклы на Полтавщине // Ботан. журн. — 1960а. — **45**, № 2. — С. 187–191.
- Ганжа Р.В. Шляпочные грибы дубовых лесов долины р. Ворсклы // Ботан. журн. — 1960 б. — **45**, № 5. — С. 758–764.
- Ганжа Р.В. Матеріали до екології та флори шапинкових грибів заплавних частин долини р. Ворскли на Полтавщині // Укр. ботан. журн. — 1960в. — **27**, № 2. — С. 102–106.
- Ганжа Р.В. Гриби порядку *Agaricales* Заворсклянських суборів // Укр. ботан. журн. — 1960 г. — **27**, № 5. — С. 72–84.
- Ганжа Р.В. Про екологічні групи грибів порядку *Boletales* // Укр. ботан. журн. — 1977. — **34**, № 4. — С. 379–382.
- Ганон С.В. *Desmatodon randii* (Kenn.) Lazar. (Musc.) та його поширення в межах Лівобережного Лісостепу України // Укр. фітоцен. зб. — Сер. А. — 1999. — № 1-2 (12–13). — С. 228–229.
- Гаухман З.С. Альгофлора водоемов долины р. Самары в связи с расположением их на разных террасах долины // Науч. зап. Днепропетр. гос. ун-та. — 1948. — **32**. — С. 115–126.
- Гейдеман Т.С., Витко К.Р., Истратий А.И. и др. Редкие виды флоры Молдавии: биология, экология, география. — Кишинев: Штиинца, 1982. — 103 с.
- Гейдеман Т.С., Николаева Л.П. Амариллисовые флоры Молдавии // Изв. АН МССР. Сер. биол. и химич. наук. — 1973. — № 3. — С. 3–9.
- Гелюта В.П. *Gyromitra slonevskii* Heluta — новый вид дискомицета (*Pezizales*) з України // Укр. ботан. журн. — 2001. — **58**, № 1. — С. 83–85.
- Гелюта В.П., Вакаренко Л.П., Дубина Д.В. Нові знахідки *Hydrocotyle vulgaris* L. (*Ariaceae* Lindl.) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1999. — **56**, № 3. — С. 304–309.
- Гелюта В.П., Вакаренко Л.П., Дубина Д.В. Рослинність проектного заказника «Озеро Любче» (Західне Полісся) // Укр. ботан. журн. — 2000. — **57**, № 1. — С. 37–42.
- Гелюта В.П., Вакаренко Л.П., Дубина Д.В. та ін. Заказник «Любче». Природні умови, біорізноманітність, збереження та управління. — К.: 2001. — 222 с.
- Гелюта В.П., Висоцька О.П. Нові знахідки видів роду *Mutinus* Fr. (*Phallaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 2007. — **64**, № 3. — С. 454–459.
- Генова Л.Ф. Особенности сохранения уникальных фитоценозов и редких видов растений в Украинском государственном степном заповеднике // Пробл. охраны генофонда и управления экосистемами в заповедниках степной и пустынной зон. Тез. докл. всес. совещ. (21–25 мая 1984 г., Аскания-Нова). — М., 1984. — С. 88–90.
- Голицын С.В., Данилов В.И. *Onobrychis radiata* M. B. — новое кавказское растение во флоре Восточной Украины // Ботан. журн. — 1960. — **45**, № 5. — С. 727–730.
- Голицын С.В., Данилов В.И. *Hedysarum ucrainicum* V. Kaschm. — эндем бассейна р. Айдар // Бюл. об-ва естествоиспытат. при Воронеж. гос. ун-те. — 1964. — **13**. — С. 38–51.
- Голицын С.В., Доронин Ю.А., Матюшенко В.В. *Hedysarum cretaceum* Fisch. в западной части его ареала // Изв. Воронеж. отд. Всесоюз. ботан. об-ва. — Воронеж, 1963. — С. 29–34.
- Голлербах М.М., Паламар-Мордвинцева Г.М. Харові водорості (*Charophyta*) // Визн. прісновод. водор. України. — Т. IX. — К.: Наук. думка. — 1991. — 196 с.
- Головкин Б.Н., Китаева Л.А., Немченко Э.П. Декоративные растения СССР. — М.: Мысль, 1986. — 320 с.
- Голубев В.Н. Редкие растительные сообщества — трагакантники Южной Демерджи // Бюл. Никитск. ботан. сада. — 1988. — Вып. 65. — С. 5–13.
- Голубев В.Н. Новые для флоры Крыма виды цветковых растений // Ботан. журн. — 1991 а. — **76**, № 10. — С. 1614–1616.
- Голубев В.Н. Новое местонахождение бересклета карликового (*Euonymus nana* Vieb.) в Крыму и вопрос о его эколого-фитоценотической природе // Бюл. Моск. об-ва испытат. природы. Отд. биол. — 1991 б. — **96**, № 5. — С. 82–91.
- Голубев В.Н. Биологическая флора Крыма. 2-е изд. — Ялта: Изд-во ГНБС, 1996. — 86 с.
- Голубев В.Н., Ена А.В. Популяционно-количественный состав некоторых вечнозеленых реликтовых кустарников Южного берега Крыма // Бюл. Никитск. ботан. сада. — 1984. — Вып. 55. — С. 12–17.
- Голубев В.Н., Ена А.В., Сазонов А.В. О новых находках *Anogramma leptophylla* (*Hemontiaceae*) в Крыму // Ботан. журн. — 1984. — **69**, № 4. — С. 550–553.
- Голубев В.Н., Ена А.В., Сазонов А.В. Высшие сосудистые растения // Вопросы развития Крыма. — Симферополь: Таврия-плюс, 1999. — С. 81–116.

- Голубев В.Н., Маслова И.И. Аннотированный каталог редких, исчезающих и эндемичных растений флоры Крыма, культивируемых в Никитском ботаническом саду. — Ялта, 1985.
- Голубев В.Н., Русина Г.В. Белоцветник летний (*Leucosium aestivum* L. *Amaryllidaceae*) в Крыму // Бюл. Никитск. ботан. сада. — 1985. — Вып. 56. — С. 9–13.
- Голубев В.Н., Сазонов А.В. Эколого-биологическая структура скальнотубовых лесов заказника Аю-даг. — Ялта, 1989. — 234 с. — Деп. в ВИНТИ 19.04.89, № 2795-89.
- Голубева И.В. Возрастная структура популяций земляничника мелкоплодного в заповеднике «Мыс Мартыан» // Структура растительности и биоэкология растений Крыма. — Ялта, 1982.
- Голубева И.В. Эколого-биологическая характеристика высокоможжевеловой формации горы Кошка // Тр. Никитск. ботан. сада. — 1984. — **94**. — С. 56–66.
- Голубкова Н.С. Определитель лишайников средней полосы Европейской части СССР. — М.; — Л., 1966.
- Гончаренко В.И., Калинович Н.О., Степанова А.В., Одінцов Є.О. Нові місцезростання видів флори заходу України // Мат-ли конф. молодих вчених ботаніків України «Актуальні проблеми ботаніки і екології» (Одеса, 26–29 вересня 2003 р.). — Одеса, 2003. — С. 49–51.
- Гончаренко І.В., Карпенко К.К. Брандушка різнокольорова (*Bulbocodium versicolor* (Ker.-Gawl.) Spreng.) на Сумщині // Вана-лівщина. До 30-річчя біол. стаціонару Сумського педін-ту: 36. наук. праць. — Суми, 1998. — С. 211–215.
- Горбач Н.В. Лишайники Белоруссии. Определитель. — Минск, 1973.
- Горбик В.П., Клоков В.М. Эколого-ценотические особенности произрастания альдрованды пузырчатой в Киевском водохранилище // Гидробиологические исследования пресных вод. — К.: Наук. думка, 1985. — С. 76–78.
- Горелова Л.Н., Альохін О.О. Рідкісні рослини Харківщини (Систематичний список рідкісних судинних рослин, питання їх охорони). — Харків, 1999. — 52 с.
- Горелова Л.Н., Алехин А.А. Растительный покров Харьковщины: очерк растительности, вопросы охраны, аннотированный список сосудистых растений. — Харьков: Издат. центр Харьков. нац. ун-та им. В.Н. Каразина, 2002. — 231 с.
- Горова Т.Л. Макроміцети похідних ялиників Українських Карпат // Укр. ботан. журн. — 1980. — **37**, № 1. — С. 44–50.
- Григора І.М. Болота водозбору нижньої течії р. Стиру в межах Української РСР. — К.: Вид-во АН УРСР, 1958. — 39 с.
- Григора І.М. Еколого-фітоценотичні властивості *Oxycoccus microcarpus* Turz. ex Rupr. на Українському Поліссі // Укр. ботан. журн. — 1984. — **41**, № 6. — С. 24–26.
- Гринь Ф.О. Про минуле і сучасне лісових гайків на Нижньодніпровських пісках // Укр. ботан. журн. — 1954. — **11**, № 1. — С. 45–54.
- Гринь Ф.О. Білик Г.П. Рослинність крейдяних відслонень // Рослинність УРСР. Степи, кам'янисті відслонення, піски. — К.: Наук. думка, 1973. — С. 338–356.
- Гринь Ф.О., Клоков М.В. Новый вид мерингии з гранітів р. Південного Бугу // Ботан. журн. АН УРСР. — 1951. — **7**, № 4. — С. 55–60.
- Гриценко В.В. *Fritillaria ruthenica* Wikstr. (*Liliaceae*) на Київському плато // Наукова спадщина академіка М.М. Гришка. Мат-ли конф., присвячені пам'яті академіка М.М. Гришка — видатного селекціонера, генетика, ботаніка та громадського діяча. — Глухів: ГДПУ, 2005. — С. 56–58.
- Гусяков Н.Е. Дятлов С.Е., Ружицкая И.П. Современное состояние и прогноз изменения распределения гимноспермиума одесского в зоне влияния водохозяйственного комплекса Дунай — Днепр // Мат-лы научн. конф. мол. уч. Одес. ун-та. Биол. — Одесса, 29 — 30 марта 1984. — С. 155–158.
- Гуцевич С.А. Гименомицеты основных древесных пород Крымского заповедника // Тр. Крымск. гос. зап-ка. — 1940. — **2**. — С. 3–37.
- Данилик І.М. Поширення видів роду *Carex* L. секції *Flavae* (Carey) Christ у західних регіонах України // Тез. допов. IX з'їзду УБТ. — К., 1992. — С. 13.
- Данилик І.М. *Carex bicolor* All. — рідкісний аркто-альпійський вид флори Карпат // Актуал. питан. ботан. і екол. Тез. допов. конф. мол. учених і спеціалістів. — К., 1993. — С. 35.
- Данилик І.М. Рід *Carex* L. (*Cyperaceae*) у флорі Львівщини (Україна) // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 1. — С. 49–54.
- Данилик І.М. *Carex strigosa* Huds. (*Cyperaceae*) — новий вид для флори України // Укр. ботан. журн. — 1995. — **52**, № 2. — С. 277–279.
- Данылык И.Н. Распространение видов рода *Eleocharis* (*Cyperaceae*) в Украинских Карпатах // Ботан. журн. — 1995. — **80**, № 10. — С. 55–58.
- Данилик І.М. Стратегія популяцій видів роду *Carex* L. (*Cyperaceae*) у природних і антропогенних екосистемах Українських Карпат // Наук. вісник. 36. наук.-техн. праць. — Львів: УкрДЛТУ, 2000. — Вип. 10.1. — С. 78–86.
- Данилик І.М., Андрієнко Т.Л. Нове знаходження *Carex obtusata* Liljebl. (*Cyperaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1995. — **52**, № 4. — С. 542–544.
- Данилик І.М., Антосяк В.М. *Carex davalliana* Smith (*Cyperaceae*) — новий вид для флори високогір'я Українських Карпат // Укр. ботан. журн. — 1997. — **54**, № 3. — С. 275–278.
- Данилик І.М., Малиновський К.А. Рідкісні аркто-альпійські види роду *Carex* L. (*Cyperaceae*) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1997. — **54**, № 2. — С. 168–174.
- Данилик І.М., Орлов О.О. Нові знахідки *Eleocharis mamillata* (*Cyperaceae*) на Правобережному Поліссі України // Укр. ботан. журн. — 2004. — **61**, № 5. — С. 84–90.
- Данилик І.М., Панченко С.М. *Carex brunnescens* (Pers.) Poiret (*Cyperaceae*) — новий вид флори України // Укр. ботан. журн. — 2001. — **58**, № 1. — С. 73–77.
- Данилик І.М., Соломаха В.А., Соломаха Т.Д., Цимбалюк З.М. *Utricularia australis* R. Br. (*Lentibulariaceae*) — новий вид для флори Прикарпаття // Укр. ботан. журн. — 2007. — **64**, № 2. — С. 242–246.
- Дашко-Шпрингвальд Р.Д. До вивчення внутрішньовидового різноманіття та поширення *Muscari botryoides* (L.) Mill. на Закарпатті // Стейкий розвиток сільськогосподарства та збереження біорізноманіття: Мат-ли міжнар.-регіон. конф. (17-18 травня 1996 р., Ужгород). — Ужгород: Патент, 1996. — С. 50–52.
- Дашко-Шпрингвальд Р.Д. Біолого-морфологічне і популяційне дослідження видів роду *Muscari* (L.) Mill. (*Hyacinthaceae* Batsch) в Українських Карпатах // Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 2000. — 20с.
- Декоративные травянистые растения СССР. Т. 1. — Л., 1977.
- Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — Ч. 1. — 448 с.
- Деревья и кустарники. Справочник / Отв. ред. Л.И. Рубцов. — К.: Наук. думка, 1974.
- Деркач О.М. Доповнення до флори Правобережного степу // Укр. ботан. журн. — 1990. — **47**, № 6. — С. 84–86.

- Деркач О.М. Ключові ботанічні території Миколаївщини: сучасний стан та проблеми збереження // Теорія і практика заповідної справи в Україні. Зб. наук. праць. — К., 2005 — С. 167–173.
- Деркач О.М. Рослини Миколаївщини у Світовому червоному списку // Зб. наук. праць VI Новорічних біол. читань. — Миколаїв: МДУ, 2006. — С. 63–66.
- Диденко С.Я. Хорология, онтогенез и возрастная структура ценопопуляций *Galanthus plicatus* (*Amaryllidaceae*) в Крыму // Ботан. журн. — 1999. — **84**, № 7. — С. 64–71.
- Дідух Я.П. Сосновий ліс з участю вовчих ягід пахучих (*Daphne genkya* L.) на півдні Волинського Полісся // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 2. — С. 242–244.
- Дідух Я.П. Біоморфологічна структура флори Ялтинського гірсько-лісового державного заповідника // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 5. — С. 470–475.
- Дідух Я.П. Эколого-ценотические особенности поведения некоторых реликтовых и редких видов в свете теории оттеснения реликтов // Ботан. журн. — 1988. — **73**, № 12. — С. 1686–1698.
- Дідух Я.П. Растительный покров Горного Крыма (структура, динамика, эволюция и охрана). — К.: Наук. думка, 1992. — 256 с.
- Дідух Я.П. Гірські бори (*Erico-Pinetea* Horvat 1959) України // Рослинність хвойних лісів України. Мат-ли роб. наради (Київ, листопад 2003). — К.: Фітосоціоцентр, 2003. — С. 43–79.
- Дідух Я.П., Вакаренко Л.П. Эколого-ценотична характеристика *Cyclamen kuznetzovii* Kotov et Czernowa (*Primulaceae*), що зростає в Гірському Криму // Укр. ботан. журн. — 1982. — **39**, № 1. — С. 31–33.
- Дідух Я.П., Вакаренко Л.П. Флористичні та ценотичні особливості Тарханкутського півострова (Крим) // Укр. ботан. журн. — 1987. — **43**, № 3. — С. 31–36.
- Дідух Я.П., Вакаренко Л.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Флористическая классификация хвойных лесов нижнего пояса растительности Горного Крыма // Ботан. журн. — 1986. — **71**, № 3. — С. 281–291.
- Дідух Я.П., Єременко Л.П., Куковиця Г.С., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Рослинність Лисої гори (Ів.-Франківська область) // Укр. ботан. журн. — 1982. — **39**, № 5. — С. 88–92.
- Дідух Я.П., Камелін Р.В., Куковиця Г.С. *Allium obliquum* (*Alliaceae*) — новый вид для флоры Украины // Ботан. журн. — 1982. — **67**, № 4. — С. 547–549.
- Дідух Я.П., Павлюк В.С. Ландшафтно-екологічні особливості розподілу рослинних угруповань у карстових воронках Прутсько-Дністровського Лісостепу // Укр. ботан. журн. — 2008. — **65**, № 4. — С. 495–503.
- Дідух Я.П., Ткаченко В.С., Генов А.П. Судинні рослини // Український природний степовий заповідник. Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 1998. — С. 232–248.
- Дідух Я.П., Ткаченко В.С., Плюта П.Г., Коротченко І.А., Фіцайло Т.В. Порівняльна оцінка фіторізноманітності заповідних степових екосистем України з метою оптимізації режимів їх охорони. — К.: 1998. — 75 с.
- Дідух Я.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Карадагский государственный заповедник. Растительный мир. — К.: Наук. думка, 1982. — 152 с.
- Дмитрах Р.І. Еколого-популяційна характеристика популяцій *Rhodiola rosea* L. у Чорногірському масиві Українських Карпат // Укр. фітоценол. зб. — 1999. — Сер. А, № 1–2. — С. 231–232.
- Доброчаєва Д.М., М'якушко Т.Я., Сябряй С.В. Водяний горіх (рід *Trapa* L.) в басейні середньої частини р. Дніпра // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 1. — С. 87–90.
- Домбровская А.В. *Lasallia rossica* Dombr. — новый вид лишайника из Советского Союза и его таксоны // Новости систем. низш. раст. — Л.: Наука, 1978. — **15**.
- Донбас заповідний. Науково-інформаційний довідник-атлас / Під заг. ред. С.С. Куруленка, С.В. Третьякова. — Донецьк: ДФ ДІПКПК Мінекоресурсів України, 2003. — 160 с.
- Дохман Г.И. О находке *Cymbaria borysthenica* Pall. в Сальском округе вблизи Сало-Маньчского водораздела // Изв. Гл. ботан. сада СССР. — 1930. — **29**, № 5–6. — С. 543–549.
- Драпайло Н.М. *Gentiana nivalis* L. у флорі України // Акт. пробл. ботан. та екол. (мат-ли конф. молодих вчених-ботаніків України. 20–23 серпня 2001 р., смт. Зноб-Новгородське, Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський»). — Ніжин, 2001. — С. 34–35.
- Дрогобыч Н.Е., Шаповал В.В. Распространение редких, исчезающих и эндемичных видов флоры цветковых в заповедной степи «Аскания-Нова». 2. Эндемичное ядро // Вісті біосфер. зап-ка «Асканія-Нова». — Асканія-Нова, 2004. — **6**. — С. 6–13.
- Дубина Д.В., Шеляг-Сосонко Ю.Р., Жмуд О.І. та ін. Дунайський біосферний заповідник. Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 2003. — 459 с.
- Дубовик О.М. Нарис флори Донецького Лісостепу. II Ендемічні та заміщуючі види // Укр. ботан. журн. — 1964. — **21**, № 4. — С. 85–94.
- Дубовик О.Н. Новые виды рода *Rosa* L. флоры Донецкого края и Северного Приазовья // Новости сист. высш. раст. — Л.: Наука, 1966. — С. 151–181.
- Дубовик О.Н. Новый род злаков (*Psathyrostachys* Nevski) для флоры УССР // Новости сист. высш. и низш. раст. 1975. — К.: Наук. думка, 1976. — С. 121–123.
- Дубовик О.Н. Новые материалы к изучению рода *Elytrigia* Desv. // Новости сист. высш. и низш. раст. 1976. — К.: Наук. думка, 1977. — С. 7–28.
- Дубовик О.М. До питання номенклатури *Arum orientale* M. Bieb. // Укр. ботан. журн. — 1981. — **38**, №1. — С. 14–17.
- Дубовик О.М. Рід *Stipa* L. у Кримсько-Новоросійській провінції // Укр. ботан. журн. — 1989. — **46**, №6. — С. 31–35.
- Дубовик О.Н. Род *Centaurea* (*Asteraceae*) Крымско-Новороссийской провинции и некоторых прилежащих регионов // Ботан. журн. — 1990. — **75**, № 11. — С. 1573–1582.
- Дубовик О.Н. Новые материалы к изучению типовой секции рода *Crambe* (*Brassicaceae*) // Ботан. журн. — 1995. — **80**, № 6. — С. 87–93.
- Дубовик О.М. Флорогенез Крымско-Новороссийской провинции / Под ред. В.В. Новосада. — К.: Фитон, 2005. — 180 с.
- Дубовик О.М., Крицкая Л.И. Новые материалы у изучению рода астрагал (*Astragalus* L.) на Украине // Новости сист. высш. и низш. раст., 1977. — К.: Наук. думка, 1978. — С. 126–139.
- Дубовик О.М., Крицка Л.І., Мороз І.І. Про поширення і походження деяких молодіш підсекції *Lutescentes* Prokh. на Україні // V з'їзд Укр. ботан. тов-ва. — Ужгород, 1972 а. — С. 15.
- Дубовик О.М., Крицка Л.І., Мороз І.І. Нові відомості про види роду молочай (*Euphorbia* L.) у флорі України // Укр. ботан. журн. — 1972 б. — **29**, б. — С. 80–88.
- Дубовик О.М., Ткаченко В.С. Деякі нові та рідкісні рослини Південно-Східної України // Укр. ботан. журн. — 1967. — **24**, № 3. — С. 50–54.
- Дубина Д.В. Поширення, екологія і фенологія *Marsilea quadrifolia* L. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1981. — **38**, № 1. — С. 27–32.
- Дубина Д.В. Распространение, экология и ценология *Trapa natans* L. (*Trapaceae*)

- на Украине // Ботан. журн. — 1982. — **67**, № 5. — С. 659–667.
- Дубина Д.В. Вища водна рослинність // Рослинність України. — К.: Фітосоціоцентр, 2006. — 412 с.
- Дубина Д.В., Мороз С.А. Плавун щитолистий (*Nymphoides peltata* (S.G.Gmel.) O. Kuntze) на Україні // Укр. ботан. журн. — 1977. — **37**, № 4. — С. 398–402.
- Дубина Д.В., Протопопова В.В. Знахідка *Pilularia globulifera* L. в УРСР // Укр. ботан. журн. — 1982. — **38**, № 6. — С. 56–59.
- Дубина Д.В., Семеніхіна К.А. *Trapa natans* L. на р. Десні // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 4. — С. 371–374.
- Дубина Д.В., Шеляк-Сосонко Ю.Р. Плавни Причерномор'я. — К.: Наук. думка, 1989. — 272 с.
- Дудка І.О. Колекція грибів Державного природознавчого музею НАНУ як джерело інформації про рідкісні та маловідомі види макроміцетів для включення їх до Червоної книги України // Пр. наук. тов-ва ім. Т. Шевченка. — 2008. — **23**. — С. 48–62.
- Дудка І.О., Островська В.А. Знахідки *Mutinus ravenelii* (Berk. et M.A. Curtis) E. Fischer — рідкісного макроміцета, запропонованого до включення у нове видання Червоної книги України // Екологічний вісник. — 2006. — № 2. — С. 2–5.
- Европейський червоний список живих тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у всьому світі. — Нью-Йорк: ООН, 1992. — 167 с.
- Евстигнеева І.К. Видовий склад і кількісна характеристика епіфітів *Cystoseira* Ag. // Альгологія. — 1993. — **3**, № 4. — С. 52–57.
- Евстигнеева І.К. Пространственно-временная морфодинамика *Laurencia coronopus* J. Ag. (*Rhodophyta*) в районі Севастопольської бухти (Крим, Чорне море) // Альгологія. — 2001 а. — **11**, № 3. — С. 287–298.
- Евстигнеева І.К. Еколого-фітоценологічна характеристика і запаси донної рослинності бухти Планерська (Чорне море) // Альгологія. — 2001 б. — **11**, № 4. — С. 423–432.
- Егорова Т.В. Система і конспект роду *Eleocharis* R. Br. (*Cyperaceae*) флори СРСР // Новості систематики вищих рослин. — 1981. — **18**. — С. 95–124.
- Егорова Т.В. Осоки (*Carex* L.) Росії і сопредельних держав (в межах колишнього СРСР) / Отв. ред. А.Л. Тахтаджян. — СПб.: СПб. гос. хим.-фарм. акад.; Сент-Луїс: Миссурийський ботан. сад, 1999. — 772 с.
- Егорова Т.В. Таксономічний огляд роду *Eleocharis* R. Br. (*Cyperaceae*) флори Росії // Новості систематики вищих рослин. — 2001. — **33**. — С. 56–85.
- Екофлора України. Т. 1 / Я.П. Дідух, П.Г. Плюта, В.В. Протопопова та ін. / Відпов. ред. Я.П. Дідух. — К.: Фітосоціоцентр, 2000. — 284 с.
- Екофлора України. Т. 2 / Я.П. Дідух, Р.І. Бурда, С.М. Зиман та ін. / Відпов. ред. Я.П. Дідух. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 480 с.
- Екофлора України. Т. 3 / М.М. Федорончук, Я.П. Дідух та ін. / Відпов. ред. Я.П. Дідух. — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — 496 с.
- Екофлора України. Т. 5 / А.П. Ільїнська, Я.П. Дідух, Р.І. Бурда, І.А. Коротченко / Відпов. ред. Я.П. Дідух. — К.: Фітосоціоцентр, 2007. — 584 с.
- Еленкін А.А. К морфології і анатомії рідкого лишайника *Rhytidocaulon arboricola* (Jatta) Elenk., в світлі критичного обговорення інших видів цього роду і положенням його в системі // Изв. Император. ботан. сада Петра Великого. — 1916. — **16**, № 2.
- Ена А.В. Популяційно-кількісний склад і екологічні особливості вічнозелених реліктових дендрофлори Криму і проблеми їх охорони: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — Київ, 1986 а. — 20 с.
- Ена А.В. Особливості просторово-вікової структури популяцій деяких вічнозелених дерев'янистих рослин Криму // Флора і рослинність України. — К.: Наук. думка, 1986 б. — С. 30–32.
- Ена А.В. Ретроспективний аналіз причин вимирання *Echinophora sibthorpiana* Guss. в Криму // Охорона генофонду рослин в Україні: Тези доп. наук. конф. (Кривий Ріг, травень 1994 р.). — Донецьк, 1994. — С. 86–87.
- Ена А.В. Деякі результати вивчення прибережної флори Криму // Кримський гос. агроун-т. Науч. тр. — Симферополь: Таврія, 1997. — С. 200–204.
- Ена А.В. Аннотований чеклист ендеміків флори Криму // Укр. ботан. журн. — 2001. — **58**, № 6. — С. 667–677.
- Ена А.В. О двох узких ендеміках флори Криму з околиць г. Феодосія // Тр. Никитск. ботан. сада. — 2001. — **120**. — С. 86–92.
- Ена А.В. Зоологічна кваліфікація ендеміків флори Криму // Екосистеми Криму, їх оптимізація і охорона. — Вып. 12. — Симферополь: ТНУ, 2002. — С. 9–17.
- Ена А.В. Ботанико-географічні коментарії до списку ендеміків флори Криму // Укр. ботан. журн. — 2003 а. — **60**, № 3. — С. 255–264.
- Ена А.В. Нові сторінки в вивченні флори Северо-Западного Закавказ'я // Укр. ботан. журн. — 2003 б. — **60**, № 5. — С. 579–583.
- Ена А.В. Огляд новітніх флористичних знахідок в Криму // Й.К. Пачоський та сучасна ботаніка. — Херсон: Айлант, 2004. — С. 272–275.
- Ена А.В., Гаврилов А.А. Ломкоколосник (*Psathyrostachys Nevski*) — новий род флори Криму // Природа. — Симферополь, 2002, № 3. — С. 15–17.
- Ена А.В., Ена А.Л. *Lepidium turczaninowii* Lipsky — узкий ендемік флори Криму // Бюл. Гл. ботан. сада. — 2001 а. — Вып. 182. — С. 57–64.
- Ена А.В., Ена А.Л. Генезис і динаміка метопуляції *Silene jailensis* N.I. Rubtsov (*Caryophyllaceae*) — реліктового ендеміка флори Криму // Укр. ботан. журн. — 2001 б. — **58**, № 1. — С. 27–35.
- Ена А.В., Ковтун С.В., Мрук Ю.Н. і др. Знахідки великих популяцій весняних ефемероїдів в степному Криму // Актуальні питання збереження і відновлення степових екосистем: Мат-ли міжнар. наук. конф., присв. 100-річчю заповідання асканійського степу. — Асканія-Нова, 1998. — С. 174–176.
- Ена А.В., Свирин С.А. Знахідка другої популяції кендыря кримського — локального ендеміка флори Криму // Природа. — Симферополь, 2008, № 3-4. — С. 37.
- Ена А.В., Терещенко А.В. Кендырь сарматський. К. Кримський // Природа. — Симферополь, 1997, № 3-4. — С. 34.
- Еременко Т.І. Макрофітобентос // Біологія северо-западної частини Чорного моря. — Київ, 1967. — С. 126–146.
- Ефремов А.П., Антосяк В.М. О знахідці сосюрей Порціуса (*Saussurea porcii* Degen) в Українських Карпатах // Біол. науки. — 1987. — № 11. — С. 101–102.
- Жижин М.П., Загальський М.М., Кагало О.О. Розширення та охорона рідкісних видів у Вороняках (Волино-Поділля УРСР) // Укр. ботан. журн. — 1987. — **44**, № 6. — С. 73–77.
- Жижин Н.П., Кагало А.А. Структура популяцій і особливості охорони берізи

- низкой (*Betula humilis* Schrank.) в заповіднику «Расточье» // Популяционные исследования в заповедниках. — М., 1989. — С. 88–103.
- Жижин М.П., Кагало О.О., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Стан і перспективи охорони ценопопуляцій *Crambe tataria* Sebeók на Опіллі (УРСР) // Укр. ботан. журн. — 1990. — **47**, № 6. — С. 77–83.
- Журавель Н.М. Сучасний стан популяцій *Raemonia tenuifolia* L. та *Raemonia daurica* Andr. в Україні та їх охорона // Вісн. Нац. природн. музею НАН України. — К.: Ін-т ботаники ім. М.Г. Холодного, «Фітон», 2004. — С. 224–235.
- Заверуха Б.В. Береза темная с Кременецких гор // Природа. — 1960. — № 2. — С. 106–107.
- Заверуха Б.В. Нові та рідкісні види берез української флори // Укр. ботан. журн. — 1964. — **21**, № 5. — С. 78–86.
- Заверуха Б.В. Збереження генофонду рідкісних рослин на Волино-Подільській височині // Укр. ботан. журн. — 1976. — **33**, №3. — С. 279–283.
- Заверуха Б.В. Новий локалітет рідкісної для Радянського Союзу формації *Festuceta pallens* з Подільської височини // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 1. — С. 42–45.
- Заверуха Б.В. *Allium pervestitum* Klok. — новий для флори Волино-Поділля вид // Укр. ботан. журн. — 1983. — **40**, № 3. — С. 19–21.
- Заверуха Б.В. Флора Волино-Подоліи и ее генезис. — К.: Наук. думка, 1985. — 192 с.
- Заверуха Б.В., Андриенко Т.Л., Протопова В.В. Охраняемые растения Украины. — К.: Наук. думка, 1983. — 176 с.
- Заверуха Б.В., Дідух Я.П., Любінська Л.Г. Реліктовий вид *Allium obliquum* L. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 6. — С. 61–62.
- Загальський М.М. Созологічна характеристика родини Орхідних західних регіонів України // Біотичні ресурси Розточчя і Зовнішніх Карпат та їх антропогенні зміни. — Вісн. Львів. ун-ту. — Сер. біол. — Львів: Світ, 1991. — Вип. 21. — С. 226.
- Загальський М.М. Хорологія, структура популяцій та охорона орхідних (*Orchidaceae* Juss.) західних регіонів України: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 1994. — 26 с.
- Загальський М.М. Поширення та созологічна характеристика орхідних (*Orchidaceae* Juss.) Українського Розточчя // Пр. наук. тов-ва ім. Т. Шевченка. Екологія. — 2001 а. — 1. — С. 226–236.
- Загальський М. Поширення та охорона *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó (*Orchidaceae*) в Україні // Вісник Львів. ун-ту. Сер. біол. — 2001 б. — Вип. 27. — С. 70–77.
- Загальський М.М. *Corallorhiza trifida* Châtel. (*Orchidaceae* Juss.) у західних регіонах України // Укр. ботан. журн. — 2001 в. — **58**, № 1. — С. 67–73.
- Загальський М.М. *Orchis purpurea* Huds. (*Orchidaceae*) у Західних регіонах України // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 4. — С. 386–391.
- Загальський М.М., Чорней І.І. Нове місцезнаходження *Nigritella nigra* (L.) Reichenb. (*Orchidaceae*) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1993. — **50**, № 2. — С. 125–129.
- Загальський М.М., Чорней І.І. *Gentiana urticulosa* L. (*Gentianaceae* Juss.) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 2003. — **61**, № 2. — С. 79–83.
- Зайко Л.Н. Солодка голая // Атлас ареалов и ресурсов лекарственных растений СССР / Под ред. А.И. Толмачева. — М., 1980. — С. 301–302.
- Заповідні скарби Сумщини / Під заг. ред. Т.Л. Андриенко. — Суми: Джерело, 2001. — 280 с.
- Заповідні перлини Хмельниччини / Під заг. ред. Т.Л. Андриенко. — Хмельницький, 2006. — 230 с.
- Зелена книга України. Ліси / Ю.Р. Шеляг-Сосонко, П.М. Устименко, С.Ю. Попович, Л.П. Вакаренко. — К.: Наук. думка, 2002. — 253 с.
- Зеленая книга Украинской ССР: Редкие, исчезающие и типичные, нуждающиеся в охране растительные сообщества / Под общ. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко — К.: Наук. думка, 1987. — 216 с.
- Зеленчук А.Т. Особенности семенного размножения и возобновления *Carlina oporordifolia* (*Asteraceae*) в условиях Западной Подоліи // Ботан. журн. — 1985. — **70**, № 4. — С. 500–507.
- Зеленчук А.Т. Биоморфологические особенности *Carlina oporordifolia* Bess., ее интродукция и охрана // Бюл. Главн. ботан. сада АН СССР. — 1986. — Вып. 142. — С. 69–74.
- Зеров Д.К. Печіночники Криму // Укр. ботан. журн. — 1958. — **15**, № 1. — С. 78–87.
- Зеров Д.К. Флора печіночних і сфагнових мохів України. — К.: Наук. думка, 1964. — 356 с.
- Зеров Д.К. Рід *Cololejeunea* Spruce в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 1. — С. 104–105.
- Зеров Д.К., Партіка Л.Я. Рід *Clevea* Lindb. в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1972. — **29**, № 3. — С. 376–377.
- Зеров Д.К., Партіка Л.Я. Нові та рідкісні види мохоподібних у флорі Українських Карпат // Укр. ботан. журн. — 1973. — **30**, № 4. — С. 521–523.
- Зеров Д.К., Партіка Л.Я. Мохоподібні Українських Карпат. — К.: Наук. думка, 1975. — 231 с.
- Зерова М.Я. Новий зморшок з цілинного степу (*Morchella steppicola* Zerova sp. nov.) // Ботан. журн. АН УРСР. — 1941. — **2**, № 1. — С. 156–157.
- Зерова М.Я. Наземні гриби цілинних степів Української РСР // Укр. ботан. журн. — 1956. — **13**, № 2. — С. 68–78.
- Зерова М.Я. Нові та маловідомі види агарикових грибів в УРСР // Укр. ботан. журн. — 1959. — **16**, № 2. — С. 75–82.
- Зерова М.Я. До флори агарикових грибів Криму // Укр. ботан. журн. — 1962. — **19**, № 5. — С. 94–101.
- Зерова М.Я., Радзієвський Г.Г., Шевченко С.В. Визначник грибів України. Т. 5, кн. 1. — К.: Наук. думка, 1972. — 240 с.
- Зерова М.Я., Сосін П.Є., Роженко Г.Л. Визначник грибів України. Т. 5, кн. 2. — К.: Наук. думка, 1979. — 564 с.
- Зерова М.Я., Яценко М.П. *Morchella crassipes* (Vent. ex Fr.) Pers. ex Fr. у флорі грибів України // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 6. — С. 762–764.
- Зиман С.М. Новий для флори України вид — первоцвіт борошністий (*Primula farinosa* L.) // Укр. ботан. журн. — 1964. — **21**, № 3. — С. 91–92.
- Зиман С.Н. Жизненные формы и биология степных растений Донбасса. — К.: Наук. думка, 1976. — 192 с.
- Зиман С.М. Біоморфологічний аналіз роду *Apetone* L. // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 2. — С. 113–121.
- Зиман С.Н. Морфологія і філогенія семейства лютикових. — К.: Наук. думка, 1985. — 248 с.
- Зиман С.М., Вайнагіш І.В. Еколого-географічні та фітоценологічні особливості рідкісних видів *Primula farinosa* L. й *Gentiana verna* L. // Укр. ботан. журн. — 1991. — **48**, № 5. — С. 99–101.
- Зинова А.Д. Определитель зеленых, бурых и красных водорослей южных морей СССР. — М.-Л.: Наука, 1967. — 400 с.
- Злаки Украины (Анатомо-морфологический, карио-систематический и эко-

- лого-фитоценотический обзор) / Прокудин Ю.Н., Вовк А.Г., Петрова О.А. и др. — К.: Наук. думка, 1977. — 518 с.
- Зоз І.Г. Релікти водяної рослинності України та Європейської частини РСФРР // Вісник природознавства. — Харків, 1931. — № 1–2. — С. 16–45.
- Зоз І.Г., Клоков М.В. Нотатки про українську *Tulipa biebersteiniana* s. amp. Попереднє повідомлення // Харків. держ. ун-т. Тр. наук.-досл. ін-ту ботаніки. — 1935. — 1. — С. 61–74.
- Зуб Л.М., Карпова Г.О. Рідкісні види водяних рослин та умови їх збереження у Шацькому національному природному парку // Шацький національний природний парк. Наук. дослідж. 1994–2004. — Світязь, 2004. — С. 70–71.
- Іванов В., Кочербокова Н. Красящие свойства солодки // Ботан. журн. — 1956. — 41, № 10. — С. 1486–1488.
- Івашин Д.С. До біології та екології *Adonis vernalis* L. // Укр. ботан. журн. — 1962. — 19, № 4. — С. 84–90.
- Івашин Д.С., Чуприна Т.Т., Хархота Г.І. *Stipa anomala* P. Smirg. в Донбасі // Укр. ботан. журн. — 1975. — 32, № 2. — С. 214–216.
- Івченко І.С. Сучасний стан охорони рідкісних та зникаючих видів дендрофлори України // Укр. ботан. журн. — 1983. — 15, № 3. — С. 81–86.
- Ігошина К.Н. Дополнения к флоре Закарпатской области УССР // Ботан. мат-лы гербария Ботан. ин-та АН СССР. — 1955. — 17. — С. 461–517.
- Ілларионова Н.Б. Ключ к определению васильков (*Centaurea* L.) дикорастущих в Крыму // Тр. Никит. ботан. сада. — 1961. — 35. — С. 257–262.
- Ільин М.М. Секція *Phalolepis* Cass. рода *Centaurea* L. в пределах европейской части СССР // Изв. Гл. ботан. сада. — 1927. — 26, вып. 1. — С. 1–8.
- Ільїнська А.П. Цитотаксономічний аналіз представників секції *Odontarrhena* (С.А. Мей.) Koch роду *Alyssum* L. флори України // Укр. ботан. журн. — 1987. — 43, № 3. — С. 19–23.
- Ільїнська А.П. Типіфікація видів судинних рослин, описаних з території України: родина *Brassicaceae* (роди *Erysimum* L. – *Turritia* L.) // Укр. ботан. журн. — 2002. — 59, № 3. — С. 259–267.
- Ісіков В.П. Ксилотрофні макроміцети Криму // Укр. ботан. журн. — 2003. — 60, № 4. — С. 447–463.
- Ісіков В.П., Гелюта В.П., Попкова Л.Л. и др. Распространение и современное состояние популяций *Triticum boeoticum* Boiss. (*Poaceae*) в Крыму // Укр. ботан. журн. — 2005. — 62, № 1. — С. 56–65.
- Ісіков В.П., Євмененко О.Ф. Дереворуйнівні гриби в Ялтинському гірсько-лісовому заповіднику // Укр. ботан. журн. — 1991. — 48, № 5. — С. 19–23.
- Кагало О.О. Фітосозологічна характеристика болотного масиву у верхів'ї р. Західний Буг // Укр. ботан. журн. — 1990. — 47, № 1. — С. 80–84.
- Кагало О.О., Сичак Н.М. Рідкісні, зникаючі та інші види судинних рослин Львівської області (Україна), які потребують охорони // Наук. основи збереження біотичного різноманіття. — 2002. — Вип. 4. — С. 47–58.
- Калугина-Гутник А.А. Фитобентос Черного моря. — К.: Наук. думка, 1975. — 248 с.
- Калугина-Гутник А.А. Водоросли-макрофіты // Флора и фауна заповедников. Водоросли, грибы, мохообразные Карадагского заповедника. — М.: Наука, 1992. — С. 19–35.
- Калугина-Гутник А.А., Евстигнеева И.К. Многолетняя динамика видового состава и структуры фитоценозов Филлофорного поля Зернова // Экология моря. — 1993. — Вып. 43. — С. 90–97.
- Каменских Л.Н., Миронова Л.П. Конспект флоры высших сосудистых растений Карадагского природного заповедника НАН Украины (Крым) // Карадаг. История, геология, ботаника, зоология (Сб. науч. тр., посвящ. 90-летию Карадаг. науч. станции им. Т.И. Вяземского и 25-летию Карадаг. природн. зап-ка). Книга 1. — Симферополь: Сонат, 2004. — С. 161–249.
- Кардаш Я.В. Про охорону рідкісних та ендемічних видів флори високогір'я Свидовця в Українських Карпатах // Вісник Львів. ун-ту. Сер. Біол. — Вип. 21. Біотичні ресурси Розточчя і Зовнішніх Карпат та їх антропогенні зміни. — Львів, 1991. — С. 37–41.
- Карпатські сторінки «Червоної книги України» / Ред. В.Г. Собко. — К. 2002. — 195 с.
- Карпенко К.К. Нові та рідкісні для України види макроміцетів із північно-східної частини Лівобережного Лісостепу // Укр. ботан. журн. — 2004. — 61, № 2. — С. 34–35.
- Каталог растений Донецкого ботанического сада. Справочное пособие / Под ред. Е.Н. Кондратюка. — К.: Наук. думка, 1988. — 528 с.
- Каталог растений Криворожского ботанического сада. Справочное пособие / Под ред. А.Т. Гревцовой. — К.: Фитосоциотцентр, 2000. — 164 с.
- Каталог растений Центрального ботанического сада им. Н.Н. Гришко: справ. Пособие / Под ред. Н.А. Кохно. — К.: Наук. думка, 1997. — 437 с.
- Каталог раритетного біорізноманіття заповідників і національних природних парків України. Фітогенетичний фонд, мікогенетичний фонд, фітоценотичний фонд / Під наук. ред. д.б.н. С.Ю. Поповича. — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — 276 с.
- Каталог редких, исчезающих и уничтожаемых растений флоры Крыма, рекомендуемых для заповедной охраны. — Ялта, 1975. — 20 с.
- Келарев В.С. Съедобные и ядовитые грибы Крыма и юга Украины. — Симферополь: Таврия, 1997. — 144 с.
- Кіш Р., Андрік Є., Мірутенко В. Біотопи Natura 2000 на Закарпатській низовині. — Ужгород: Мистецька лінія, 2006. — 64 с.
- Кіш Р.Я., Данилик І.М., Проць Б.Г. Нові знахідки рідкісних видів судинних рослин на Притисянській низовині (Закарпаття, Україна) // Наук. вісник. Ужгород. нац. ун-ту. — 2005. — Серія: Біологія. — Вип. 16. — С. 22–26.
- Кияк В.Г. Угруповання за участю *Oreochloa disticha* (Wulf.) Link на Туркулі (Українські Карпати) під загрозою // Мат-ли X з'їзду Укр. ботан. тов-ва. — Київ-Полтава, 1997. — С. 201.
- Кияк В.Г. Структура і динаміка популяцій *Leontopodium alpinum* Cass. в Українських Карпатах. Загроза зникнення // Наук. вісник: Дослідження, охорона та збагачення біорізноманіття / Зб. наук.-техн. праць. — Львів: УкрДЛТУ. — 1999. — Вип. 9.9. — С. 194–201.
- Кияк В. Особливості структури й життєздатності малих популяцій рідкісних та ендемічних видів рослин високогір'я Карпат // Вісник Львів. ун-ту. Сер. Біол. — 2002, вип. 29. — С. 93–101.
- Кияк В.Г., Речевська Н.Я. Стратегія малочисельних популяцій // Стратегія популяцій рослин у природних і антропогеннозмінених екосистемах Карпат / Ред. М.А. Голубець й Й.В. Царик. — Львів: Євросвіт, 2001. — С. 93–103.
- Клеонов Ю.Д. Ботаніко-географічні етюди. 1. Про нові знахідки *Euonymus nana* M.B. і *Coronilla elegans* Panč в УРСР // Журн. Ін-ту ботан. АН УРСР. — 1938. — 17 (25). — С. 135–165.
- Клеонов Ю.Д. Аналіз флори широколистяних лісів Європейської частини СРСР. — К.: Наук. думка, 1990. — 350 с.
- Клеонов Ю.Д., Гринь Ф.О. Про умови росту та історію *Euonymus nana* M.B. в Понтійсь-

- кій області // Вісник Київськ. ботан. саду. — 1933. — Вип. 16. — С. 103–115.
- Клімов О.В., Вовк О.Г., Філатова О.В. та ін. Природно-заповідний фонд Харківської області. — Харків: Райдер, 2005. — 304 с.
- Клімук Ю.В., Міскевич У.Д., Якушенко Д.М. та ін. Природний заповідник «Горгани». Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 2006. — 400 с.
- Клоков В.М., Дяченко Т.М. Повторна знахідка *Marsilea quadrifolia* в пониззі річки Дунаю // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 2. — С. 74–75.
- Клоков В.М., Карпова Г.А. Применение методов школы Браун-Бланке для классификации сообществ болотноцветника щитолистного *Nymphoides peltata* (S.G. Gmel.) O. Kuntze на Украине // Ботан. журн. — 1988. — **73**, № 6. — С. 845–849.
- Клоков М.В. Анализ группы перлових волошок (*Centaurea margaritacea* Ten. *Sensu amplo*) // Тр. Ін-ту ботан. Харків. держ. ун-ту. — 1935. — 1. — С. 78–105.
- Клоков М.В. Четвертий вид роду *Syrenia* Andr. // Тр. Ін-та ботан. Харк. ун-ту. — 1936. — 1. — С. 107–112.
- Клоков М.В. Нові матеріали до пізнання української флори // Ботан. журн. — 1948. — **5**, № 1. — С. 26–31.
- Клоков М.В. О некоторых украинских астрагалах // Ботан. мат-лы Гербария БИН им. В.Л. Комарова АН СССР. — М.–Л., 1953. — **15**. — С. 150–154.
- Клоков М.В. Новые виды рода *Onosma* L. // Ботан. мат-лы Гербария БИН им. В.Л. Комарова АН СССР. — М. — Л., 1953. — **15**. — С. 229–239.
- Клоков М.В. Новые украинские мотыльковые // Ботан. мат-лы Гербария БИН им. В.Л. Комарова АН СССР. — 1961. — **21**. — С. 238.
- Клоков М.В. Псаммофильные флористические комплексы на территории УССР (опыт анализа псаммофитона) // Новости сист. высш. и низш. раст. 1980. — К.: Наук. думка, 1981. — С. 90–150.
- Клоков М.В., Зоз І.Г. Про родову самостійність *Cymbaria borysthenica* Pall. // Уч. зап. Харк. ун-ту. — 1935. — **2–3**. — С. 141–148.
- Клоков М., Котов М., Лавренко Є. Опис деяких нових видів з України // Укр. ботан. журн. — 1926, № 3. — С. 243–252.
- Клоков М.В., Краснова А.Н., Ткаченко В.С. Новый вид норичника с приазовских гранитов и условия его произрастания // Новости сист. высш. и низш. раст. 1979. — К.: Наук. думка, 1981. — С. 80–86.
- Клоков М.В., Осычнюк В.В. Ковыли Украины // Новости сист. высш. и низш. раст. 1975. — К.: Наук. думка, 1976. — С. 7–92.
- Кобів Ю.Й. Популяційно-онтогенетичні показники, біологія та охорона *Pedicularis oederi* Vahl (*Scrophulariaceae*) у Чорногорі // Наук. вісник Укр. держ. лісотех. ун-ту. — 2000. — 10.3. — С. 217–226.
- Кобів Ю. Популяції видів *Cortusa matthioli* L., *Pedicularis oederi* Vahl і *Swertia perennis* L. subsp. *alpestris* (Baumg. ex Fuss) Simonk. // Внутрішньопопуляційна різноманітність рідкісних, ендемічних і реліктових видів рослин Українських Карпат. — Львів: Поллі, 2004 а. — С. 78–87.
- Кобів Ю. Популяції видів *Sempervivum montanum* L. і *Ligularia sibirica* (L.) Cass. // Внутрішньопопуляційна різноманітність рідкісних, ендемічних і реліктових видів рослин Українських Карпат. — Львів: Поллі, 2004 б. — С. 149–151.
- Кобів Ю.Й., Нестерук Ю.Й. Унікальна популяція *Callianthemum coriandrifolium* Reichenb. (*Ranunculaceae*) у Чорногорі (Українські Карпати) // Укр. ботан. журн. — 1996. — **53**, № 3. — С. 218–223.
- Коваленко А.Е. Цезарев гриб — *Amanita caesarea* (Fr.) Guel. в СССР // Нов. систем. низш. раст. — 1979. — **16**. — С. 72–74.
- Коваленко А.Е. Определитель грибов СССР. Порядок Нугrophorales. — Л.: Наука, 1989. — 176 с.
- Коваль Е.З. Цікаві мікологічні знахідки у Кримському заповідно-мисливському господарстві // Укр. ботан. журн. — 1962. — **19**, № 2. — С. 86–87.
- Ковальчук С.І., Кльоц О.М. Знахідки *Euonymus papa* Vieb. на Поділлі (Хмельницька область) // Укр. ботан. журн. — 1984. — **41**, № 4. — С. 69–71.
- Ковальчук С.І., Кльоц О.М. *Scorolia cartioica* Jacq. у Придністров'ї (Хмельницька обл.) // Укр. ботан. журн. — 1989. — **46**, № 5. — С. 88–92.
- Ковтун І.В. *Carex alba* Scop. (*Cyperaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 2004. — **61**, № 1. — С. 55–61.
- Ковтун І., Гончаренко І. Нове місцезнаходження рідкісного для України виду *Carex alba* Scop. // Акт. пробл. ботаніки та екології: Мат-ли конф. молод. Уч. — Ніжин, 2001. — С. 37–38.
- Кожура М.Г. Насінневе поновлення підсніжника ельвесії (*Galanthus elwesii* Hook.) в різних умовах зростання // V з'їзд Укр. ботан. тов-ва. — Ужгород, 1972. — С. 19.
- Кожура М.Г., Шапошнікова Л.А. *Galanthus elwesii* Hook. — новий вид підсніжника для півдня України // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 5. — С. 115–117.
- Козій Г.В. Ліннея північна (*Linnaea borealis* L.) в Радянських Карпатах // Наук. зап. Природознав. музею АН УРСР. — К.: Вид-во АН УРСР, 1954. — 3. — С. 21–23.
- Коломійчук В.П. Рідкісні види судинних рослин Азово-Сиваського національного природного парку // Вісті біосферн. зап-ка «Асканія-Нова». — 2002. — № 4. — С. 37–44.
- Коломійчук В.П. *Psathyrostachys juncea* (Fisch.) Nevski в Северном Приазовье // Вісник Запорізьк. держ. ун-ту: 3б. наук. статей. Біол. науки. — Запоріжжя: ЗДУ. — 2005. — № 2. — С. 35–36.
- Коломійчук В.П., Подорожний С.М., Пюрко О.Є. Рідкісні види судинних рослин Запорізької області // Й.К. Пачоський та сучасна ботаніка / Відповід. ред. М.Ф. Бойко. — Херсон: Айлант, 2004. — С. 282–286.
- Комендар В.І. Ефемероїди Карпат та їх охорона // Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів у західних областях УРСР. — Львів, 1974.
- Комендар В.І., Грицак М.А., Неймет І.І., Стойка І.В. Про поширення та біологічні особливості *Erythronium dens-canis* L. в Закарпатті // Укр. ботан. журн. — 1976. — **33**, № 2. — С. 129–131.
- Комендар В.І., Неймет І.І. К изучению эфемероидов Украинских Карпат // Ботан. журн. — 1980. — **65**, № 2. — С. 240–249.
- Комендар В.І., Скунець П.М., Гнатюк М.Ю. Зелені перлини Карпат. — Ужгород, 1985.
- Комендар В.І., Фодор С.С. Водные папоротники в Закарпатье // Карпатские заповедники. — Ужгород: Карпаты, 1966. — С. 119–122.
- Комендар В.І., Фодор С.С. О водной растительности среднего течения реки Тисы и ее приток // Tiscia. — 1980. — **15**. — P. 53–59.
- Кондратюк Є.М. Дикоростучі хвойні України. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — 120 с.
- Кондратюк Є.М., Бурда Р.І. Флора Донбасу як об'єкт охорони // Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. — 1979. — Вип. 15. — С. 36–42.
- Кондратюк Є.М., Бурда Р.І. Заповідна охорона флори Донбасу // Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. — 1980. — Вип. 17. — С. 34–41.
- Кондратюк Є.М., Бурда Р.І. Стан і перспективи охорони видів флори Донбасу, за-

- несених до «Червоної книги Української РСР» // Укр. ботан. журн. — 1981. — **38**, № 5. — С. 1–7, 23.
- Кондратюк Є.М., Бурда Р.І. Охорона рослин на Південному Сході України // Укр. ботан. журн. — 1987. — **44**, № 3. — С. 23–27.
- Кондратюк Е.Н., Бурда Р.И., Остапко В.М. Конспект флоры юго-востока Украины. Сосудистые растения. — К.: Наук. думка, 1985. — 272 с.
- Кондратюк Е.Н., Бурда Р.И., Чуприна Т.Т., Хомяков М.Т. Луганский государственный заповедник. Растительный мир. — К.: Наук. думка, 1988. — 187 с.
- Кондратюк Е.Н., Гумеч В.С., Кусков А.Е. «Скифский корень» с Азовского моря и перспективы его освоения в культуре. — Донецк, 1985. — 2 с. (буклет).
- Кондратюк Е.Н., Остапко В.М. Редкие, эндемичные и реликтовые растения юго-востока Украины в природе и культуре. — К.: Наук. думка, 1990. — 152 с.
- Кондратюк Е.Н., Тарабрин В.П., Бакланов В.И., Бурда Р.И., Хархота А.И. Промышленная ботаника. — К.: Наук. думка, 1980. — 260 с.
- Кондратюк Е.Н., Чуприна Т.Т. Ковыльные степи Донбасса. — К.: Наук. думка, 1992. — 172 с.
- Кондратюк С.Я., Макарова И.И., Окснер А.Н., Ходосовцев А.Е. Определитель лишайников России. Вып. 9. Фусцидеевые, Телосхистовые / Ред. Андреев М.П., Ромс Е.Г. — СПб.: Наука, 2004. — 339 с.
- Коніщук В.В. Рідкісні види рослин Черемського природного заповідника // Укр. ботан. журн. — 2003. — **60**, № 3. — С. 264–272.
- Коніщук В.В. Нові місцезнаходження рідкісних рослин у Черемському природному заповіднику // Заповідна справа в Україні. — Канів, 2004. — С. 18–23.
- Конопля О.М., Ісаєва Р.Я., Конопля М.І., Остапко В.М. Рідкісні й зникаючі рослини Луганської області. — Донецьк: УкрНТЕК, 2003. — 241 с.
- Копачевская Е.Г. Лихенофлора Крыма и ее анализ. — К.: Наук. думка, 1986. — 296 с.
- Корецький П.М. Нагрунтові макроміцети ботанічного саду ім. О.В. Фоміна Нац. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка // Укр. ботан. журн. — 1997. — **54**, № 1. — С. 21–31.
- Корженевский В.В., Багрикова Н.А., Рыф Л.Э., Бондарева Л.В. Редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды и проблемы их охраны в Севастополе (Крым) // Тр. Никит. ботан. сада. — 2004. — **123**. — С. 196–210.
- Корженевский В.В., Ена Ан.В., Костин С.Ю. Концепция Красной книги Крыма // Вопросы развития Крыма. Научн.-практ. дискус.-аналит. сб. Вып. 13. Мат-лы к Красной книге Крыма / Сост.: В.В. Корженевский, Ан.В. Ена, С.Ю. Костин. — Симферополь: Таврия-Плюс, 1999. — С. 15–27.
- Корженевский В.В., Клюкин А.А. Класс *Asplenietea trichomanis* на территории Крыма // Бюл. Никит. ботан. сада. — 1989. — Вып. 70. — С. 19–21.
- Корженевский В.В., Рыф Л.Э. О новых синтаксонах и объеме класса *Opostomopolyphyllae-Ptilostemonetea* // Вісті Біосферного заповідника «Асканія-Нова». — 2002. — **4**. — С. 20–29.
- Коротченко І.А. Рідкісні види флори степів південної частини Лівобережного Лісостепу України // Наукові основи збереження біотичної різноманітності / Темат. зб. Ін-ту екології Карпат НАН України. — Вип. 3: — Львів: Ліга-Прес, 2001. — С. 26–36.
- Коршиков О.А. Підклас Протококові (*Protococcineae*). Вакуольні (*Vacuolales*) та Протококові (*Protococcales*). — К.: Вид-во АН УРСР, 1953. — 440 с.
- Косець М.І. Систематика, географічне поширення і історія *Sorbus torminalis* (L.) Crantz на фоні загального розвитку роду *Sorbus* // Ботан. журн. АН УРСР. — 1941. — **2**, № 1. — С. 3–50.
- Костіков І.Ю., Романенко П.О., Демченко Е.М. та ін. Водорості ґрунтів України (Історія та методи дослідження, система, конспект флори). — К.: Фітосоціоцентр, 2001. — 300 с.
- Кости́кова Л.Е., Литвинова В.М., Скорик Л.В. Систематический список водорослей Днепра и водохранилищ днепровского каскада // Растительность и бактериальное население Днепра и его водохранилищ / Ред. Н.В. Кондратьева. — К.: Наук. думка, 1989. — С. 129–185.
- Косых В.М. Крупноплодные боярышники Крыма // Сб. науч. трудов. — М.: Колос, 1964. — **37**. — С. 414–420.
- Косых В.М. К познанию дикорастущих боярышников Крыма // Бюл. ботан. сада. — 1965. — Вып. 57. — С. 77–82.
- Косых В.М. Численность и структура популяций некоторых редких и исчезающих видов флоры Крыма // Тр. Гос. Никитского ботан. сада. — Ялта, 1978. — **74**. — С. 85–90.
- Косых В.М. Итоги изучения популяционно-количественного состава редких и исчезающих видов флоры Крыма // Биоэкология растений и фитоценозов Крыма. — Ялта, 1978.
- Косых В.М. Итоги изучения популяционно-количественного состава редких и исчезающих растений Горного Крыма // Эколого-биологическая и фитоценотическая структура растительности Крыма. — Ялта, 1986.
- Косых В.М., Голубев В.Н. Современное состояние популяций редких, исчезающих и эндемичных растений Горного Крыма / ГНБС. — Ялта, 1983. — 119 с. — Деп. в ВИНТИ 14.04.83, № 3360-83 Деп.
- Косых В.Н., Усачева О.Г. Современное состояние популяций эндемичных видов на южном макросклоне Крымских гор и меры их охраны // Эколого-биологическая и фитоценотическая структура растительности Крыма. — Ялта, 1986.
- Котенко Т.И., Уманец Ю., Селюнина З.В. Природный комплекс Казачье-Лагерской арены Нижнеднепровских песков и проблемы его сохранения // Заповідна справа в Україні. — 1999. — 5, вип. 1. — С. 61–72.
- Котов М.И. Редкие, эндемичные и исчезающие виды растений УССР и необходимость их охраны // Охрана природы и заповедное дело в СССР. — 1962. — № 7. — С. 50–53.
- Коцера В.В. Цитогенетическая особенность *Zingiber biebersteiniana* // Цитология. — 2001. — **43**, № 2. — С. 178–181.
- Крайнюк Е.С. Редкие виды высших растений в заповеднике «Мыс Мартьян» // Бюл. Гос. Никит. ботан. сада. — 1988. — Вып. 67.
- Красная книга Брянской области. Растения. Грибы. — Брянск: ЗАО Изд-во «Читай-город», 2004. — 272 с.
- Красная книга Республики Беларусь. — Минск: Беларуская Энцыклапедыя імені Петрыся Бровкі, 2005. — 456 с.
- Красная книга Ростовской области. — Ростов-на-Дону: Малыш, 2004. — 364 с.
- Красная книга РСФСР. Растения. — М.: Росагропромиздат, 1988. — 590 с.
- Красная книга СССР. Дикорастущие виды флоры СССР, нуждающиеся в охране. — Л., 1975. — 204 с.
- Красная книга СССР. Редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды животных и растений. Т. 2 / Главн. ред. коллегия: А.М. Бородин, А.Г. Банников, В.Е. Соколов и др. — Изд. 2-е перераб. и доп. — М.: Лесн. пром-сть, 1984. — 480 с.
- Краснова А.М. Нові види ліщиць з України та Жигулів // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 1. — С. 92–98.

- Краснова А.Н. К систематике *Typha* L. подсемьи *Rohrbachia* Kronf. ex Riedl. (*Typhaceae*) // Укр. ботан. журн. — 2002. — **58**, № 6. — С. 702–706.
- Краснова А.М., Кузьмичов А.І. Стан охорони рідкісних та ендемічних видів рослин заповідника «Асканія-Нова» // Укр. ботан. журн. — 1987. — **44**, № 3. — С. 77–80.
- Крицька Л.І. Нові види астрагалу на Україні, близькі до *Astragalus macropus* Bunge // Укр. ботан. журн. — 1974. — 31, № 4. — С. 455–462.
- Крицька Л.І. Критические заметки к Флоре Правобережной Злаковой степи // Актуал. вопр. современ. ботан. — К.: Наук. думка. — 1976. — С. 70–78.
- Крицька Л.І., Деркач О.М. Сучасний стан популяцій видів ряду *Margaritaceae* Klok. (*Centaurea* L.) // Укр. ботан. журн. — 1991. — **48**, № 3. — С. 78–81.
- Крицька Л.І., Новосад В.В. Флоросоциологические особенности степных флор региона Западного Причерноморья в связи с вопросами оптимизации его природно-заповедной сети // Вісник Нац. наук-природн. музею НАН України. — Сер. Ботан. — 2001. — С. 147–188.
- Крицька Л.І., Новосад В.В. Ендемічне ядро флори Середнього Придністров'я та його генезисні зв'язки // Вісник Нац. наук-природн. музею НАН України. — Сер. Ботан. — 2003 — 2004 а. — С. 81–102.
- Крицька Л.І., Новосад В.В. Ендемізм флори Середнього Придністров'я / Степові і галофітні екосистеми України. Зб. статей до 100-річчя д.б.н., проф. Г.І. Білика / Ін-т ботаніки НАНУ. — К., 2004 б. — С. 179–196. — Укр. — Деп. в ДНТБ України. 17.05.04, № 24 — Ук 2004.
- Кричфалуший В.В. Дельфіній східнокарпатський (*Delphinium nacladense* Zarat.) — забутий вид флори Закарпаття // Проблеми екологічної стабільності Східних Карпат: Мат-ли міжнарод. наук.-практ. конф., присвяч. 10-річчю створення НПП «Синевир» (24–27 червня 1999 р., Синевир, Україна). — Синевир, 1999. — С. 118–119.
- Кричфалуший В.В., Будніков Г.Б., Мигаль А.В. Червоний список Закарпаття: види рослин та рослинні угруповання, що знаходяться під загрозою зникнення. — Ужгород, 1999. — 196 с.
- Кричфалуший В.В., Вайнагіт А.В., Андрик Є.Й., Дашко Р.Д. Раритетна флора Закарпаття. Лілієцвіті рослини. — Ужгород: Патент, 1999. — 144 с.
- Кричфалуший В.В., Гендей О.І. Флора и растительность долины нарциссов (Карпатский заповедник). К таксономии сообществ *Narcissus angustifolius* Curt. // Редкол. Журн. «Биол. науки». — Ужгород, 1987. — С. 1–18. — Деп. в ВИНТИ 30.10.1987, № 8112-В87.
- Кричфалуший В.В., Комендар В.І. Биоэкология редких видов растений на примере Карпат. — Львов: Свит, 1990. — 158 с.
- Криштофович А.Н. Очерк растительности Ласпи и Байдарской долины (Крым) // Сб. студенч. биол. кружка при императорск. Новороссийск. ун-те, 1908, № 3.
- Крись О.П. Тирлич жовтий (*Gentiana lutea* L.) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 4. — С. 22–29.
- Крись О.П., Вайнагіт І.Ф. Флора осоково-сфагнового болота в урочищі Рацина (Українські Карпати) // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 1. — С. 73–77.
- Криштофович А.Н. Очерк растительности Ласпи и Байдарской долины (Крым) // Сб. студенч. биол. кружка при императорск. Новороссийск. ун-те, 1908, № 3.
- Круганова Е.А. Обзор видов рода *Glycyrrhiza* L. и *Meristotropis* Fisch. et Mey. // Тр. Ботан. ин-та АН СССР. — Сер. 1. — 1955. — Вып. 2. — С. 161–197.
- Крюкова И.В. О некоторых редких и новых для Крыма бобовых // Ботан. журн. — 1965. — **50**, № 4.
- Крюкова И.В. Эндемичные бобовые Крыма и их ареалы // Ареалы растений флоры СССР. — Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1969. — Вып. 2. — С. 233–247.
- Крюкова И.В., Лукс Ю.А. Новые данные о *Tulipa biflora* Pall. (*Liliaceae*) в Крыму // Ботан. журн. — 1978. — **63**, № 5. — С. 700–711.
- Крюкова И.В., Лукс Ю.А., Привалова Л.А. Заповедные растения Крыма. — Симферополь, 1980. — 112 с.
- Крюкова И.В., Лукс Ю.А., Привалова Л.А. и др. Редкие растения и животные Крыма. — Симферополь: Таврия, 1988. — 176 с.
- Кузьмичов А.І. Гигрофильная флора юго-запада Русской равнины и ее генезис. — С-Пб: Гидрометеоздат, 1992. — 216 с.
- Кузярін О.Т. Раритетні рослини та фітоценози заплави Західного Бугу // Наук. зап. держ. природозн. музею. — Львів, 2001. — **16**. — С. 87–102.
- Кузярін О.Т. Синтаксономічний склад азональної рослинності класу *Phragmitetea* R. Tx. & Prsg. 1942 басейну Західного Бугу // Наук. зап. держ. природозн. музею. — Львів, 2003 а. — **18**. — С. 53–76.
- Кузярін О.Т. *Sesleria caerulea* (L.) Ard. (*Poaeseae*) — новий вид флори України з Зороняків (Північно-західне Поділля) // Укр. ботан. журн. — 2003 б. — **60**, № 2. — С. 182–188.
- Купрюшина Л.В. Онтогенез та вікові стани ромети *Caragana scythica* (Kom) Pojark. (*Fabaceae* Lindl.) в Україні // Мат-ли XI з'їзду Укр. ботан. тов-ва. (Харків, 25–27 вересня 2001 р.). — Харків, 2001. — С. 207–208.
- Курсон В.В. Поширення і еколого-ценотичні особливості *Euonymus nana* Bieb. на території Наддніпрянської височини // Укр. ботан. журн. — 1987. — **35**, № 3. — С. 318–321.
- Куткова О.В., Сухомлин М.М. Поширення представників родини *Morchellaceae* на території України // Наук. вісн. Волин. ун-ту ім. Лесі Українки. — 2007. — № 11 (Ч. 2). — С. 122–124.
- Кучеревський В.В. Еколого-біологічні особливості *Cymbocasma borysthenica* (Pall. ex Schlecht.) Klok. et Zoz на Дніпропетровщині // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 6. — С. 72–73.
- Кучеревський В.В. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Дніпропетровщини. — К.: Фітосоціоцентр, 2001. — 360 с.
- Кучеревський В.В. Конспект флори Правобережного степового Придніпров'я. — Дніпропетровськ: Проспект, 2004. — 292 с.
- Кучерявая Л.Ф. Реликты водной флоры Киевского водохранилища // Охрана, изуч. и обогащение раст. мира. — 1985. — Вып. 12. — С. 37–41.
- Лавренко Е.М. Новые данные к флоре Харьковской губернии. Список редких растений // Тр. об-ва испыт. природы Харьковск. ун-та, 1925. — **50**, вып. 1. — С. 26–33.
- Лавренко Е.М. *Caldesia* Parl. Кальдезія // Флора УРСР. Визначник квіткових та вищих спорових рослин УРСР. Частина 1. — К., 1935. — С. 115.
- Лавренко Е.М. Злаки и осоки, доминирующие в степных сообществах // Растительность европейской части СССР. — Л.: Наука, 1980. — С. 206–220.
- Лавренко Е.М., Дохман Г.І. Рослинність Старобільських степів // Журн. біоботан. циклу ВУАН. — 1933. — № 5/6. — С. 23–133.
- Лазаренко А.С. Відомості про найцікавіших представників української бріофлори // Тр. фіз.-мат. від. ВУАН. — 1929. — **15**, вип. 1. — С. 3–35.
- Лазаренко А.С. Визначник листяних мохів УРСР. — К.: Вид-во УАН, 1936. — 300 с.
- Лазаренко А.С. Мохова рослинність вогких гранітних скель р. Тящина // Наук. зап. Львів. наук.-природ. музею АН УРСР. — 1951. — **1**. — С. 40–49.

- Лазаренко А.С., Улична К.О. Гукерія блискуча в Східних Карпатах // Наук. зап. природознав. музею Львів. філіалу АН УРСР. — 1956. — 5. — С. 145–149.
- Лазебна А.М. Нові місцезростання *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall. (= *S. autumnalis* (Balb.) Rich) // Укр. ботан. журн. — 1979. — 36, № 4. — С. 369–370.
- Летухова В.Ю. Современный ареал исчезающего вида боярышника Поярковой // Тр. Никит. ботан. сада. — 2001. — 120. — С. 73–79.
- Летухова В.Ю. Мониторинг популяции боярышника Поярковой — *Crataegus rojarkovae* Kossyuch в Карадагском природном заповеднике // Карадаг: история, геология, ботаника, зоология. — Симферополь: Сонат, 2004. — С. 250–264.
- Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / Відп. ред. А.М. Гродзинський. — К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1992. — 544 с.
- Липський В.И. Заметка о флоре Крыма // Зап. Киев. об-ва. естествоиспытат. — 1894. — 13. — С. 407–421.
- Литвиненко О.И. Особенности побегообразования леонтицы одесской // Бюлл. МОИП. — 1986. — 91, вып. 4. — С. 53–56.
- Ловелиус О.Л. Видовой состав, географическое распространение и экологическая приуроченность видов рода *Atraphaxis* L. (*Polygonaceae*) // Новости сист. высш. и низш. раст. 1977. — К.: Наук. думка, 1978. — С. 85–108.
- Ловелиус О.Л., Калачова Л.І. Розповсюдження і фітоценотичні особливості *Glycyrrhiza glabra* L. на Україні // Укр. ботан. журн. — 1990. — 47, № 5. — С. 89–91.
- Ловелиус О.Л., Стойко С.М. *Rhodiola rosea* L. в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1990. — 47, № 1. — С. 90–93.
- Лоскот Н.П. До флори Присивашья // Укр. ботан. журн. — 1973. — 30, № 4. — С. 526–529.
- Лукаш О. Нові місцезнаходження представників роду *Diphasiastrum* на Лівобережному Поліссі // Актуал. пробл. ботан. та екол. Мат-ли конф. молодих вчених-ботаніків України (13-16 вересня 2000 р., Чернігів, Седнів). — К.: Центр екол. освіти та інформ., 2000. — С. 47–48.
- Лукаш О.В. Локалітети дуже рідкісних видів флори Лівобережного Полісся України у південній його частині // Проблеми охорони генофонду природи Полісся. Зб. наук. праць. — Луцьк: Надстир'я, 2001. — С. 63–68.
- Лукаш О. *Astragalus arenarius* L. на Чернігівському Поліссі // Актуал. пробл. флористики, систематики, екології та збереження фіторізноманіття. Мат-ли конф. молодих вчених-ботаніків України (Львів, Івано-Франково, 6-10 серпня 2002 р.) — Львів, 2002. — С. 218–220.
- Лукаш О.В. Поширення та охорона *Pulsatilla patens* (L.) Mill в Східній підпровінції Поліської провінції // Наукова спадщина академіка М.М. Гришка. Мат-ли всеукр. наук.-практ. конф. — Глухів: ГДПУ, 2005. — С. 91–93.
- Лукаш О.В., Карпенко Ю.О., Прядко О.І. *Diphasiastrum complanatum* (L.) Holub та *D. zeilleri* (Rouy) Holub на Лівобережному Поліссі // Укр. ботан. журн. — 1998. — 55, № 4. — С. 410–413.
- Лукс Ю.А., Крюкова И.В., Привалова Л.А. Растения флоры Крыма, рекомендуемые для заповедной охраны // Бюл. Госуд. Никитск. ботан. сада. — 1975. — Вып. 3. — С. 28.
- Любінська Л.Г. *Fritillaria montana* Норре (*Liliaceae* Juss.) в національному природному парку «Подільські Товтри» // Укр. ботан. журн. — 2000. — 57, № 3. — С. 284–286.
- Любінська Л.Г., Ковальчук С.І., Матвеев М.Д. Природні цінності Національного Природного Парку «Подільські Товтри». — Кам'янець-Подільський, 1999. — 87 с.
- Любченко В.М. Чина синеватая в грабовом лесу Каневского заповедника // Бюл. Главн. ботан. сада АН СССР. — 1983, № 127.
- Любченко В.М. Особенности произрастания *Scopolia carniolica* Jacq. в широколиственных лесах на восточной границе её ареала на Украине // Растит. ресурсы. — 1984. — 20, вып. 2. — С. 182–188.
- Макаревич М.Ф., Навроцкая И.Л., Юдина И.В. Атлас географического распространения лишайников в Украинских Карпатах. — К.: Наук. думка, 1982. — 404 с.
- Макрофиты — индикаторы изменений природной среды / Д.В. Дубына, С. Гейны, З. Гроудова и др. — К.: Наук. думка, 1993. — 434 с.
- Малеєв В.П., Станков С.С. Сем. *Umbelliferae* Moris. — Зонтичні // Вульф Е.В. Флора Крыма. — Т. 2, вып. 3. — М.: Сов. наука, 1958. — С. 153–209.
- Малиновський К.А. Нові місцезнаходження дельфінія середнього (*Delphinium intermedium* Soland.) і дрючка крилатого (*Genistella sagittalis* (L.) Gams.) у Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1962. — 19, № 6. — С. 100–102.
- Малиновський К.А. Рослинисті високігір'я Українських Карпат. — К.: Наук. думка, 1980. — 280 с.
- Малиновський К.А. Поширення популяцій рідкісних видів // Структура популяцій рідкісних видів флори Карпат. — К.: Наук. думка, 1998. — С. 11–29.
- Малиновський К.А., Кричфалушій В.В. Рослинні угруповання високогір'я Українських Карпат. — Ужгород: Карпатська вежа, 2002. — 244 с.
- Малиновський К.А., Царик Й.В., Жилаєв Г.Г. та ін. Структура популяцій рідкісних видів флори Карпат. — К.: Наук. думка. — 1998. — 175 с.
- Малиновський К., Царик Й., Кияк В., Нестерук Ю. Рідкісні, ендемічні, реліктові та пограничноареальні види рослин Українських Карпат. — Львів: Ліга-Прес, 2002. — 75 с.
- Маргиттай А. Взносы к флоре Подкарпатской Руси // Квартальник IV-ой секции. Ч. 1. — Мукачево: Паннония, 1923. — С. 8–79.
- Маслов И.И. Фитобентос прибрежного аквального комплекса у мыса Ай-Тодор, Черное море (Украина) // Альгология. — 2001 а. — 11, № 2. — С. 194–200.
- Маслов И.И. Фитобентос прибрежного аквального комплекса у мыса Атлеш, Черное море (Украина) // Экология моря. — 2001 б. — 56. — С. 30–34.
- Маслов И.И. Макрофитобентос некоторых охраняемых территорий Черного моря (Украина) // Альгология. — 2002. — 12, № 1. — С. 81–95.
- Маслов И.И., Борисова Е.В. Харовые водоросли Сиваша // Бюл. Никитск. ботан. сада. — 2008. — Вып. 96. — С. 8–12.
- Маслов И.И., Саркина И.С., Белич Т.В., Садогурский С.Е. Аннотированный каталог водорослей и грибов заповедника «Мыс Мартыан». — Ялта: ГНБС, 1998. — 31 с.
- Маслов И.И., Соколовский С.С. Мониторинг макрофитобентоса в природном заповеднике «Мыс Мартыан» // Сб. науч. тр. ГНБС. — 2004. — 123. — С. 85–92.
- Маслов И.И., Ткаченко Ф.П. Фитосозологические аспекты флоры водорослей-макрофитов Черного моря (Украина) // Бюл. Никитск. ботан. сада. — 2008. — Вып. 96. — С. 12–17.
- Маслова В.Р., Лесняк Л.І., Мельник В.І., Перегрим М.М. Червона книга Луганської області. Судинні рослини. — Луганськ: Знання, 2003. — 280 с.
- Маслова И.И., Крайнюк Е.С. Пшеница боотийская (*Triticum boeoticum* Boiss. — *Poaceae* Barnh.) в Байдарской долине (Крым) // Бюл. Никит. ботан. сада. — 1989. — Вып. 70. — С. 10–13.

- Масюк Н.П. Протококові водорості озер Західноукраїнського Полісся. — К., 1958. — 44 с.
- Масюк Н.П., Лилицкая Г.Г. Новые для флоры Карпатского биосферного заповедника (Украина) виды *Chlorophyta* и *Xanthophyta* // Альгология. — 1996. — **6**, № 4. — С. 447–455.
- Матвієнко О.М. Матеріали до вивчення водоростей УРСР. 1. Водорості клюквеного болота // Уч. зап. Харк. держ. ун-ту. — 1938. — **3**, № 14. — С. 29–70.
- Матвієнко О.М., Догадіна Т.В. Жовтозелені водорості — *Xanthophyta* // Визн. прісн. водор. УРСР. Вип. 10. — К.: Наук. думка, 1978. — 512 с.
- Матлай І.Й. *Spiranthes amoena* (Bieb.) Spreng. — новий для флори України вид // Укр. ботан. журн. — 1984. — **41**, № 3. — С. 80.
- Махмет Б.М. Культура береки в Українській РСР. — К.: Урожай, 1965. — С. 3–38.
- Мельник В.И. Охрана редких видов растений ex situ // Интродукция и акклиматизация растений. — 1991. — Вып. 15. — С. 14–16.
- Мельник В.И. *Goodyera repens* (Orchidaceae) на Украине // Ботан. журн., 1991. — **76**, № 10. — С. 1402–1408.
- Мельник В.И. Острівні ялинники Українського Полісся. — К.: Наук. думка, 1993 а. — 104 с.
- Мельник В.И. Распространение, эколого-ценотические особенности и структура ценопопуляций *Galanthus elwesii* Hook. fil. на восточном пределе ареала (Одесская обл., Украина) // Растительные ресурсы. — 1993 б. — 3. — С. 43–50.
- Мельник В.И. *Galanthus elwesii* Hook. fil. (Amaryllidaceae) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 1. — С. 29–33.
- Мельник В.И. Фітоценотичний аналіз місцезростань *Daphne sneorum* L. (Thymelaeaceae) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1995 а. — **52**, № 1. — С. 38–48.
- Мельник В.И. Эколого-ценотические закономерности распространения *Daphne sophia* (Thymelaeaceae) в реликтовых местообитаниях // Ботан. журн. — 1995 б. — **80**, № 3. — С. 46–50.
- Мельник В.И. Реликт неогеновых лесов клекачка перистая (*Staphylea pinnata* L.) в Украине // Интродукция и акклиматизация растений. — 1995 в. — Вып. 23. — С. 23–29.
- Мельник В.И. *Fritillaria meleagris* L. (Liliaceae) на Украине // Ботан. журн. — 1999. — **84**, № 8. — С. 81–86.
- Мельник В.И. Редкие виды флоры равнинных лесов Украины — К.: Фитосоцицентр, 2000. — 212 с.
- Мельник В.И., Баранський О.Р. Нові місцезнаходження рідкісних видів флори Волинського Полісся // Укр. ботан. журн. — 2006. — **63**, № 3. — С. 333–339.
- Мельник В.И., Гриценко В.В., Перегрим М.М. Ценопопуляції *Raeonia tenuifolia* L. (Raeoniaceae) в степових культурфітоценозах // Интродукция растений. — 2003. — № 1–2. — С. 49–51.
- Мельник В.И., Гриценко В.В., Шевченко Д.Ю. *Vulbocodium versicolor* (Melantiaceae) в Украине // Ботан. журн. — 2006. — **91**, № 10. — С. 88–97.
- Мельник В.И., Савчук Л.А. Географічне поширення *Betula humilis* Schrank. в Україні // Интродукция растений. — 2004. — № 4. — С. 3–9.
- Мельник В.И., Савчук Р.І. Орхідеї долини річки Замчисько на Поліссі // Охорона і культивування орхідей. — К.: Наук. думка, 1999. — С. 59–61.
- Мельник В.И., Савчук Р.И., Баточенко В.Н. Растительный покров Острожской долины (Украина) // Ботан. журн. — 2001. — **86**, № 12. — С. 112–119.
- Мельник В.И., Свистун О.В. Географічне поширення, еколого-ценотичні умови місцезростань та сучасний стан популяцій *Euonymus nana* Bieb. (Celastraceae) в Європі // Интродукция растений. — 2004. — № 4. — С. 14–20.
- Мельник В.И., Парубок М.І. Горлицвіт весняний (*Adonis vernalis* L.) в Україні. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 163 с.
- Мельник С.А. Ще одна знахідка альдрованди на Україні // Укр. ботан. журн. — 1972. — **29**, № 3. — С. 381–383.
- Методические рекомендации по рациональному использованию Крымского генфонда *Juniperus foetidissima* Willd., 1992.
- Мигаль А.В. Дослідження репродуктивної біології *Crocus banaticus* на заході України // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 1997. — Вип. 4. — С. 63–66.
- Мигаль А.В. Поширення *Crocus banaticus* J. Gaу на заході України // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 1998. — Вип. 5. — С. 44–47.
- Мигаль А.В. Фітоценотична приуроченість *Crocus heuffelianus* Herb. в Карпатах // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 2001. — Вип. 10. — С. 56–60.
- Мигаль А.В. Біолого-екологічна характеристика видів роду *Crocus* L. в Українських Карпатах та заході по їх охороні: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — К., 2002. — 22 с.
- Мілкина Л.І. Нове місцезнаходження *Saxifraga luteo-viridis* Schott et Kotschy (Saxifragaceae) в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 6. — С. 137–140.
- Мильков Р.Н., Бережной А.В. Волчеягодник Софии на юге Среднерусской возвышенности // Географ. аспект. охр. природы. — Воронеж, 1990. — С. 54–65.
- Мильчакова Н.А. Ресурсы макрофитов Черного моря: проблемы охраны и рационального использования // Экология моря. — 2001. — Вып. 57. — С. 7–12.
- Мильчакова Н.А. Макрофитобентос // Современное состояние биоразнообразия прибрежных вод Крыма (черноморский сектор) / Под ред. В.Н. Еремеева, А.В. Гаевской. — Севастополь: Экокси-Гидрофизика, 2003 а. — С. 152–208.
- Мильчакова Н.А. Систематический состав и распространение зеленых водорослей-макрофитов (*Chlorophyceae* Wille S.L.) Черного моря // Альгология. — 2003б. — **13**, № 1. — С. 70–83.
- Миронова Л.П. Редкие виды растений и грибов в Карадагском заповеднике // Карадаг. История, биология, археология. Сб. науч. тр. — Симферополь: Сонат, 2001. — С. 49–51.
- Миронова Л.П., Каменских Л.Н. Сосудистые растения Карадагского заповедника (аннотированный список видов) // Флора и фауна заповедников. — М.: Наука, 1995. — 104 с.
- Миронова Л.П., Шатко В.Г. Популяционное изучение редких растений в Карадагском заповеднике // Редкие виды растений в заповедниках. — М.: Наука, 1987. — С. 95–108.
- Миронова Л.П., Шатко В.Г. Мониторинг редких, исчезающих и охраняемых растений флоры Крыма в Карадагском природном заповеднике // Карадаг. История. Геология. Ботаника. Зоология. Сб. науч. тр., посвящ. 90-летию Карадаг. науч. станции и 25-летию Карадаг. природ. зап-ка НАН Украины. — Симферополь: СОНАТ, 2004. — С. 224 — 249.
- Мойсієнко І.І. Деякі особливості розмноження та життєва форма *Betula borysthenica* Klok // Актуал. пит. ботаніки і екології: Конф. молодих учених і спеціалістів (Ялта, 1993). — К., 1993. — С. 87–88.
- Мойсієнко І.І., Коломійчук В.П. Перше повідомлення про зростання *Colchicum ancurense* V.L. Burtт на Херсонщині // Чорномор. ботан. журн. — 2009. — **4**. (у друку).

- Мойсієнко І.І., Соломаха В.А., Соломаха Т.Д., Драбинюк Г.В. Еколого-ценотичні особливості *Scutellaria verna* Besser в умовах природного заповідника «Єланецький степ» (Миколаївська обл., Україна) // Чорномор. ботан. журн. — 2005. — **1**, № 2. — С. 83–91.
- Мороз І.І. Порівняльне вивчення скополії з Карпат, Поділля і Кавказу // Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. — 1971. — 5. — С. 27–34.
- Мороз О.М. Попередня оцінка созологічного статусу видів роду *Linum* L. флори України // Вісник Запорізьк. держ. ун-ту: Зб. наук. статей. Біол. науки. — Запоріжжя: Запорізьк. держ. ун-т, 2004. — С. 149–153.
- Морозова-Водяницкая Н.В. Растительные ассоциации в Чёрном море // Тр. Севастоп. биол. ст. АН СССР. — 1959. — **11**. — С. 3–28.
- Морозюк С.С. Ендемічні рослини і коротка історія розвитку флори крейдяних відслонень басейну р. Сіверський Донець // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 3. — С. 327–331.
- Мосякін С.Л. Рослини України у Світовому Червоному списку // Укр. ботан. журн. — 1999. — **56**, № 1. — С. 79–88.
- Мошкова Н.О. Доповнення до вивчення прісноводних червоних водоростей України // Укр. ботан. журн. — 1970. — **27**, № 5. — С. 563–568.
- Мошкова Н.О. Улотрихові водорості — *Ulotrichales*. Кладофорові водорості — *Cladophorales* // Визначник прісноводних водоростей Української РСР. — К.: Наук. думка, 1979. — 499 с.
- Мошкова Н.О., Водоп'ян Н.С. До флори обростань річки Перги в Поліському заповіднику // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 4. — С. 415–424.
- Мошкова Н.О., Фролова І.О. Червоні та бурі водорості (*Rhodophyta*, *Phaeophyta*) // Визначник прісноводних водоростей Української РСР. Вип. XII. — К.: Наук. думка, 1983. — 208 с.
- Муравьев И.А., Соколов В.С. Состояние и перспективы изучения и использования солодки в народном хозяйстве СССР // Вопр. изуч. и использ. солодки в СССР. — М.–Л.: Наука, 1966. — С. 5–14.
- Наконечний О.М., Кагало О.О. *Sedum antiquum* Omelcz. et Zaverucha на Західному Опіллі: екологічна приуроченість, фітоценологічні особливості, хорологічний та созологічний аналіз // Уч. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В.И. Вернадского. Сер. Биол. — 2001. — **14**, № 1. — С. 141–144.
- Нестерук Ю.Й. Новий для флори України рід *Callianthemum* С.А. Mey. // Пр. наук. тов-ва ім. Т. Шевченка. — Екол. зб. — Львів: НТШ, 1998. — **2**. — С. 527–537.
- Нестерук Ю.Й. Рослини Українських Карпат / Під ред. К.А. Малиновського. — Львів: Поллі, 2000. — 136 с.
- Нестерук Ю. Рослинний світ Українських Карпат. Чорногора. Екологічні мандрівки. Львів: БаК, 2003. — 520 с.
- Нестерук Ю. Популяція виду *Callianthemum coriandrifolium* Reichenb. // Внутрішньопуляційне різноманіття рідкісних, ендемічних і реліктових видів високогір'я Карпат. — Львів: Поллі, 2004. — С. 96–102.
- Никирса Т.Д., Чорней І.И. *Botrychium virginianum* (L.) Sw. (*Ophioglossaceae*) — рідкий вид флори Хотинської возвищенности (Черновицкая область, Украина) // Матлы VIII Молодеж. конф. ботан. в Санкт-Петербурге (17-21 мая 2004 г.). — СПб: СПГУТД, 2004. — С. 45.
- Никифоров А.Р. Популяція *Silene jailensis* N.I. Rubtsov (*Caryophyllaceae*) в составе экосистемы юго-восточного приобровочного склона Никитской яйлы // Тр. Никитск. ботан. сада: ННЦ. — 2004. — **123**. — С. 29–35.
- Никифоров А.Р., Волошин Р.Р. *Lamium glaberrimum* (C. Koch) Taliev (*Lamiaceae* Lindley) в екосистемі подвижної осыпи южного склона гори Еклизи-Бурун (верхнє плато гори Чатыр-Даг) і в культурі ех сїту в Южном Криму // Екосистеми Криму, их оптимізація і охрана. — 2005. — Вип. 15. — С. 20–25.
- Никифоров А.Р., Корженевский В.В. Інтродукція рослин рідких видів флори Криму і її використання для оптимізації екосистем регіону // Екологія, фітоценологія і оптимізація екосистем. Сб. научн. тр. — Ялта. — 2004. — **123** — С. 211–218.
- Никифоров А.Р., Корженевский В.В., Волошин Р.А. Ценолітична природа і генезис *Triticum boeoticum* Boiss. (*Poaceae*) в растительности Байдарской долины Горного Криму // Наук. зап. Тернополь. ун-та. — 2004. — № 2. — С. 251–254.
- Новиков В.С. 51. Осока плевельная // Биол. флора Московск. обл. / Под ред. Т.А. Работнова. — М.: Изд-во МГУ, 1980. — Вип. 6. — С. 189–190.
- Новиков В.С., Вахрамеева М.Г. 24. Осока шаровидная // Биол. флора Московск. обл. / Под ред. Т.А. Работнова. — М.: Изд-во МГУ, 1980. — Вип. 6. — С. 106–109.
- Новосад В.В. Флора Керченско-Таманского региона (структурно-сравнительный анализ, экофлоротопологическая дифференциация, генезис, перспективы рационального использования и охраны). — К.: Наук. думка, 1992. — 278 с.
- Новосад В.В., Крицька Л.І., Любінська Л.Г. Раритетний фітогенофонд судинних рослин регіону Середнього Придністров'я: сучасний стан вивчення та збереження // Ландшафтне та біологічне різноманіття Хмельниччини. — Кам'янець-Подільський. — 2004. — С. 27–34.
- Новосад В.В., Крицька Л.І., Протопопова В.В. Новий для науки ендемічний вид Гранітостепоного Побужжя смілки Ситника (*Silene sytnikii* Krytzka, Novosad et Protoporova), його таксономічні, еколого-ценотичні, хорологічні, генезисні та созологічні особливості // Укр. ботан. журн. — 1996. — **53**, № 5. — С. 578–585.
- Новосад В.В., Крицька Л.І., Протопопова В.В. Смолевка Сьтніка (*Silene sytnikii* Krytzka, Novosad et Protoporova) — новий для науки вид (таксономія, хорологія, генезисні зв'язи, созологія) // Ботаника і микологія на пути в третьє тисячеліття: Міжнарод. сб. статей, посвящ. 70-літтю акад. НАНУ К.М. Сьтніка / Отв. ред. С.П. Вассер. — К.: Ін-тут ботаники НАНУ, 1996. — С. 413–419.
- Носова Л.М. Флоро-географічний аналіз северной степи Европейской части СССР. — М., 1973. — С. 88–91.
- Окснер А.М. Визначник лишайників УРСР. — К.: Вид-во АН УРСР. Ін-т ботаники, 1937. — 341 с.
- Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 1. — К.: Вид-во АН УРСР, 1956. — 495 с.
- Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 2. — К.: Наук. думка, 1968. — Вип. 1. — 500 с.
- Окснер А.М. Флора лишайників України. Т. 2. — К.: Наук. думка, 1968. — Вип. 2. — 541 с.
- Окснер А.М., Копачевська Є.Г. Про *Rocella fucoids* (Neck.) Vain., знайдено в Криму // Укр. ботан. журн. — 1959. — **16**, № 1. — С. 105.
- Омельчук-М'якушко Т.Я., Заверуха Б.В. Новий вид *Sedum antiquum* Omelcz. et Zaverucha sp. nova // Укр. ботан. журн. — 1978. — **35**, № 2. — С. 180–184.
- Омельчук-М'якушко Т.Я., Зінченко Т.В. До систематики українських чистеців (рід *Stachys* L.) // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 5. — С. 636–639.
- Онищенко В.А. Закономірності поширення весняних ефемероїдів у широколистяних та хвойно-широколистяних лісах України // Укр. ботан. журн. — 2007. — **64**, № 6. — С. 806–824.

- Онищенко В.А., Андрієнко Т.Л., Остапко В.М. та ін. Представленість раритетних видів судинних рослин у національних природних парках України // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 4. — С. 476–486.
- Онищенко В.А., Андрієнко Т.Л., Ткаченко В.С. Репрезентативність раритетних видів судинних рослин у заповідниках України // Укр. ботан. журн. — 1998. — **55**, № 5. — С. 546–555.
- Определитель высших растений Крыма / Под общ. ред. Н.И. Рубцова. — Л.: Наука, 1972. — 550 с.
- Определитель высших растений Молдавской ССР / Под ред. Т.С. Гейдемана. — Кишинев: Штиинца, 1975. — 576 с.
- Определитель высших растений Украины / Доброчаева Д.Н., Котов М.И., Прокудин Ю.Н. и др. — К.: Наук. думка, 1987. — 548 с.
- Определитель лишайников СССР. — Л.: Наука, 1971, вып. 1. — 410 с.
- Определитель лишайников СССР. — Л.: Наука, 1975, вып. 3. — 275 с.
- Определитель лишайников СССР. — Л.: Наука, 1977, вып. 4. — 343 с.
- Определитель лишайников СССР. — Л.: Наука, 1978, вып. 5. — 304 с.
- Орлов О.О. Флористичні знахідки червонокнижних видів у Житомирській області за період 1987–2002 рр. // Ю.Д. Клеопов та сучасна ботанічна наука. — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — С. 384–392.
- Орлов О.О. Рідкісні та зникаючі види судинних рослин Житомирської області. — Житомир: Волинь, ПП «Рута», 2005. — 296 с.
- Орлов О.О., Сіренький С.П. Центральноевропейські види у флорі західної частини Центрального Полісся та їх охорона // Біорізноманіття флори: проблеми збереження і раціонального використання. — Львів, 2004. — С. 111–112.
- Орлов О.О., Сіренький С.П., Подобайло А.В., Сесін В.А. Заповідна Житомирщина. — К.: Фітосоціоцентр, 2001. — 196 с.
- Остапко В.М. Изменчивость видов рода *Tilipia* L. флоры юго-востока Украины при интродукции // Интродукция и акклиматизация растений. — 1997. — Вып. 28. — С. 20–24.
- Остапко В.М. Раритетный флорофонд юго-востока Украины (хорология). — Донецк: ООО «Лебедь», 2001. — 121 с.
- Остапко В.М. Эйдологические, популяционные и ценогические основы фитосозологии на юго-востоке Украины. — Донецк: ООО «Лебедь», 2005. — 408 с.
- Остапко В.М., Приходько С.А. Сохранение раритетных видов природной флоры юго-востока Украины в Донецком ботаническом саду НАН Украины // Промышл. ботан. — 2003. — Вып. 3. — С. 73–77.
- Остапко В.М., Тохтарь В.К., Бойко Г.В. та ін. Нові доповнення до складу флори південного сходу України // Промышл. ботан. — Донецк, 2001. — Вып. 1. — С. 45–51.
- Охрана важнейших ботанических объектов Украины, Белоруссии, Молдавии / Шеляг-Сосонко Ю.Р., Парфенов В.И., Чопик В.И. и др. — К.: Наук. думка, 1980. — 389 с.
- Паламар Г.М. До питання про водорості деяких водойм України // Наук. зап. Херсон. держ. пед. ін-ту. — 1957. — **8**. — С. 369–387.
- Паламар-Мордвинцева Г.М. Аналіз флори *Desmidiaceae* Українських Карпат // Укр. бот. журн. — 1978. — **35**, № 1. — С. 29–38.
- Паламар-Мордвинцева Г.М. Конъюгати — *Conjugatophyceae*. Ч. 1. Мезотенієві — *Mesoteniales*, гонатозигові — *Gonatozygales*, десмідієві — *Desmidiaceae* // Визн. прісн. водор. Української РСР. Т. VIII. — К.: Наук. думка. — 1984. — 510 с.
- Паламар-Мордвинцева Г.М. Конъюгати — *Conjugatophyceae*. Ч. 2. Десмідієві — *Desmidiaceae* // Визн. прісн. водор. Української РСР. Т. VIII. — К.: Наук. думка. — 1986. — 320 с.
- Паламар-Мордвинцева Г.М., Петльованій О.А. Родина Мезотенієві — *Mesoteniaceae* // Флора водоростей України. Том 12. — К., 2009. — 156 с.
- Паламар-Мордвинцева Г.М., Царенко П.М. *Charales* Волинського Полісся (Україна) // Альгологія. — 2004. — **14**, № 2. — С. 178–184.
- Паламар-Мордвинцева Г.М., Шиндановина І.П. Нові для флори Чернігівського Полісся види роду *Spirogyra* Link. (*Zygnematales*, *Chlorophyta*) // Укр. ботан. журн. — 2000. — **57**, № 1. — С. 77–79.
- Паламарь Г.М. К флоре мезотениевых, гонатозиговых и десмидиевых водорослей болот Украинского Западного Полесья // Ботан. мат-лы отд. спор. раст. Ботан. ин-та АН СССР. — 1960. — **13**. — С. 71–87.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М. *Charophyta* Крымского полуострова (Украина). — Альгология. — 1998. — **8**, № 1. — С. 14–22.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М. К изучению видового состава *Conjugatophyceae* Карпатского биосферного заповедника (Украина) // Альгология. — 1999. — **9**, № 1. — С. 67–79.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М. Десмидиевые водоросли. Вып. 1, ч. 1: Гонатозиговые — *Gonatozygaceae*, пениевые — *Peniaceae*, клостериевые — *Closteriaceae*, десмидиевые — *Desmidiaceae* // Флора водорослей континентальных водоемов Украины. — Киев, 2003. — 354 с.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М., Борисова Е.В. Новые местонахождения *Charales* в Украине // Альгология. — 2006. — **16**, № 4. — С. 453–458.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М., Петльованій О.А. *Gonatozygales* / Разнообразие водорослей Украины (Под ред. С.П. Вассера, П.М. Царенко) // Альгология. — 2000. — **10**, № 4. — С. 229.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М., Царенко П.М. Красный список *Charales* Украины // Альгология — 2004. — **14**, № 4. — С. 399–412.
- Паламарь-Мордвинцева Г.М., Шиндановина І.П. *Conjugatophyceae* гидрологического заказника Сосенское (Черниговское Полесье, Украина) // Альгология. — 1998. — **8**, № 3. — С. 301–307.
- Панова Л.С. Каменные Могилы. — Донецк, 1974.
- Панченко С.М. Особливості клонів *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank & Mert. (*Huperziaceae* Rothm.) на північному сході України // Укр. ботан. журн. — 2000. — **57**, № 2. — С. 148–155.
- Панченко С.М. Флора національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» та проблеми охорони фіторізноманіття Новгород-Сіверського Полісся. — Суми: Університетська книга, 2005. — 170 с.
- Панченко С.М. Особенности вегетативного размножения клонов *Huperzia selago* (*Huperziaceae*) на востоке Полесской низменности // Ботан. журн. — 2006. — **91**, № 5. — С. 716–728.
- Панченко С.М., Лукаш О.В., Черноус О.П. Весняні ефемероїди листяних лісів Лівобережного Полісся // Укр. ботан. журн. — 2006. — **64**, № 5. — С. 671–680.
- Панченко С.М., Онищенко В.А. Союзи *Dicrano-Pinion* Libb. 1933 і *Pino-Quercion* Medw.-Korn. 1959 в Деснянсько-Старогутському НПП // Рослинність хвойних лісів України. Мат-ли робочої наради (Київ, листопад, 2003). — К.: Фітосоціоцентр, 2003 а. — С. 146–167.
- Панченко С.М., Онищенко В.А. Дубові ліси Старогутського лісового масиву // Заповідна справа в Україні. — 2003 б. — **9**, вип. 3. — С. 11–16.
- Парнікоза І.Ю. Знахідка *Botrychium matricariifolium* A. Br. ex Koch (*Ophioglossaceae*) в Середньому Придніпров'ї // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 6. — С. 728–730.

- Партика Л.Я. Нове місцезнаходження *Hookeria lucens* (Hedw.) Smith в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 1. — С. 107–110.
- Партика Л.Я. До бріофлори Поліського заповідника // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 6. — С. 770–773.
- Партика Л.Я. Поширення мохоподібних в лісах Поліського заповідника // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 4. — С. 440–444.
- Партика Л.Я. *Anoetangium handellii* Schiffn. — новий для бріофлори Європи вид моху // Укр. ботан. журн. — 1986 а. — **43**, № 2. — С. 66–67.
- Партика Л.Я. Бріофлора Карадазького заповідника // Укр. ботан. журн. — 1986 б. — **43**, № 3. — С. 26–30.
- Партика Л.Я. Мохоподібні природно-заповідних територій центральної частини Південного берега Криму // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 2/3. — С. 217–224.
- Партика Л.Я., Слободян М.П. Нові для бріофлори Криму види мохоподібних // Укр. ботан. журн. — 1989. — **46**, № 3. — С. 38–41.
- Пачоский Й.К. Очерк флоры окрестностей г. Переяславля Полтавской губернии. — Киев, 1893. — 79 с.
- Пачоский И.К. Херсонская флора. Т. I. — Херсон, 1914.
- Пачоский И.К. Описание растительности Херсонской губернии. Вып. 1. Леса // Мат-лы по исслед. почв и грунтов Херсонской губернии. — Херсон, 1915. — 258 с.
- Пачоский Й.К. Растительность Херсонской губернии. Вып. 2. Степи // Мат-лы по исслед. почв и грунтов Херсонской губернии. — Херсон, 1917. — 367 с.
- Пачоский И.К. Описание растительности Херсонской губернии. Вып. 3. Плавни, пески, солончаки, сорные растения // Мат-лы по исслед. почв и грунтов Херсонской губернии. — Херсон, 1927. — 223 с.
- Пезегрим М.М. Нові перспективні території для створення об'єктів природно-заповідного фонду на Луганщині // Заповідна справа в Україні. — 2003. — **9**, вип. 1. — С. 88–90.
- Пезегрим М.М. *Crocus reticulatus* Stev. ex Adam. на Донецькому кряжі // Інтродукція рослин. — 2004. — № 4. — С. 61–67.
- Пезегрим М.М., Након'юк І.П. *Fritillaria ruthenica* Wikstr. на Донецькому кряжі // Інтродукція рослин. — 2005. — № 1. — С. 3–10.
- Петлеванный О.А. Новые виды водорослей для заповедных территорий Донецко-Приазовской Степи // Альгология. — 2000. — **10**, № 2. — С. 201–206.
- Петлеванный О.А. *Chlorophyta* Украинского степного природного заповедника. Отделение «Каменные Могилы» // Альгология. — 2001. — **11**, № 2. — С. 236–249.
- Погребняк И.И. Фитобентос и кормовые ресурсы Тузловской группы лиманов Измаильской области // Мат-лы по гидробиол. и рыболовству лиманов сев.-зап. Причерноморья. — Одесса, 1952. — С. 69–84.
- Погребняк И.И. Фитобентос Днепровского лимана // Тр. Ин-та гидробиол. АН УССР. — 1953. — **31**. — С. 154–189.
- Погребняк П.С. Нове природне місцезнаходження клокички (*Staphylea pinnata* L.) в басейні Південного Бугу // Доповіді АН УРСР. — 1951. — № 2. — С. 93–94.
- Попов М.Г. Очерк растительности и флоры Карпат // Бюл. Моск. об-ва испытат. природы. — 1949. — 303 с.
- Пошкурлат А.П. Род горицвет — *Adonis* L. Систематика. Распространение. Биология. — М., 2000. — 200 с.
- Пояркова Е.И. Новые виды мятлики из Крыма // Новости сист. высш. раст. — Л.: Наука, 1965. — С. 51–54.
- Прудюк М.П. Нові та рідкісні для України агарикальні гриби з Дніпровсько-Орельського природного заповідника // Укр. ботан. журн. — 1999 — **56**, № 6. — С. 593–596.
- Прудюк М.П. Шапінкові гриби соснових лісів Кримського заповідника // Мат-ли міжнар. конф. «Гори і люди» (14–18 жовтня 2002 р.). Т. II. — Рахів, 2002 а. — С. 445–448.
- Прудюк Н.П. Новые и редкие для Украины виды макромицетов (*Basidiomycetes: Cortinariales*) из Горного Крыма // Микол. и фитопатол. — 2002 б. — **36**, вып. 2. — С. 35–42.
- Прудюк Н.П. Базидиальные макромицеты Днепровско-Орельского природного заповедника. II // Микол. и фитопатол. — 2005. — **39**, вып. 2. — С. 34–40.
- Прудюк М.П. Базидіальні макроміцети Луганського природного заповідника // Біорізноманітність Луганського природного заповідника НАН України. Зб. наук. праць Луганськ. нац. аграр. ун-ту. Сер. біол. науки. — Луганськ: Елтон-2, 2005. — № 56 (79). — С. 69–92.
- Приходько С.А. Нові місцезнаходження *Bulbocodium versicolor* (Ker.-Gawl.) Spreng. (*Liliaceae*) в Донбасі // Укр. ботан. журн. — 1994. — **51**, № 2/3. — С. 228–231.
- Прокудин Ю.Н., Вовк А.Г., Петрова О.А. и др. Страницы красной книги. — Донецк, 1982.
- Прокудин Ю.Н., Тверетинова В.В., Горелова Л.Н. и др. Редкие и исчезающие растения Харьковской области, требующие охраны // Вестник Харьков. ун-та. Проблемы флористики, биосистематики, физиологии питания и иммунитета растений. — Харьков: Вища шк., 1979. — № 189. — С. 26–33.
- Протопопова В.В. Нові для України види роду *Diphysium* C. Presl. // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 6. — С. 690–694.
- Протопопова В.В., Мринський О.П., Мельник С.К. Нове місцезнаходження білоцвіта літнього (*Leucojum aestivum* L.) на Херсонщині // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 2. — С. 231–233.
- Проць Б.Г. Флористичний резерват г. Ловачка (Закарпаття) // Тези допов. міжнарод. наук.-практ. конф. присвяч. 25-річчю Карпатського біосфер. зап-ка «Екологічні основи оптимізації режиму охорони і використання природно-заповідного фонду» (11-15 жовтня 1993 року, м. Рахів). — Рахів, 1993. — С. 57–58.
- Прошкина-Лавренко А.И. Новые роды и виды водорослей из соленых водоемов СССР. I // Ботан. мат-лы. отд. спор. раст. Ботан. Ин-та АН СССР. — 1945. — **13**, вып. 10–12. — С. 142–154.
- Прядко О.І. Флористичні знахідки на території запроєктованого Дніпровського природного парку // Укр. ботан. журн. — 1982. — **39**, № 5. — С. 93–96.
- Прядко О.І. Нові дані про фіторізноманіття заказників Волинської області // Шацький національний природний парк. Наук. дослідж. 1994–2004 рр. — Луцьк: Волинська обл. друкарня, 2004 а. — С. 66–67.
- Прядко О.І. Ценотичне та флористичне різноманіття РЛП «Міжречинський» (Чернігівська обл.) // Вісник Запоріж. держ. ун-ту. Біол. науки. — Запоріжжя, 2004 б. — С. 190–195.
- Прядко О.І., Андрієнко Т.Л., Крицька Л.І. *Dianthus hypanicus* Andr. (*Caryophyllaceae* Juss.) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1999. — **56**, № 3. — С. 310–313.
- Прядко О.І., Онищенко В.А., Сіденко В.М. Ботанічні раритети Кіровоградщини // Заповідні куточки Кіровоградської землі. — Кіровоград: Арктур-А, 1999. — С. 42.
- Рало В.М. Чи існує у флорі північно-західного Поділля *Rhamnus tinctoria* Waldst. et Kit. (*Rhamnaceae*)? // Наук. основи збереж. біотичної різноманітності. Тематичн. зб. Ін-ту екології Карпат НАН України. — 2003, вип. 5. — Львів: Ліга-Прес, 2004. — С. 161–164.
- Расевич В.В. Еколого-ценотичні особливості популяції *Daphne sophia* Kalen. у

- природній флорі України // Укр. ботан. журн. — 2008. — **65**, № 1. — С. 90–103.
- Растительные ресурсы СССР: Цветковые растения, их химический состав, использование. Семейства Racomitriaceae — Thymelaeaceae.* — Л.: Наука, 1985. — 336 с.
- Рева М.Л. Страницы Красной книги. — Донецк, 1982. — 112 с.
- Рева М.Л., Дубовик О.М. Нове місцезнаходження еремуруса гарного (*Eremurus spectabilis* M. B.) на Україні // Укр. ботан. журн. — 1960. — **17**, № 1. — С. 85–86.
- Редкие и исчезающие виды природной флоры СССР, культивируемые в ботанических садах и других интродукционных центрах страны. — М., 1983.
- Редкие и исчезающие виды растений, грибов и лишайников Ростовской области / Под ред. В.В. Федяевой. — Ростов-на-Дону: Пайк, 1996. — 248 с.
- Редкие и исчезающие виды флоры СССР, нуждающиеся в охране / Под ред. акад. А.Л. Тахтаджяна. — Л.: Наука, 1981. — 264 с.
- Редкие и исчезающие растения и животные Украины. Справочник. — К.: Наук. думка, 1988. — 256 с.
- Редкие растения и животные Крыма. Справочник. — Симферополь: Таврия, 1988. — 176 с.
- Рейнгардт Л.В. Микрофлора Сухого Торца // Тр. об-ва испытат. природы Харьк. ун-та. — 1916. — **49**. — С. 1–18.
- Решетюк О.В. Рід *Cypripedium* L. (*Orchidaceae* Juss.) в Україні (систематика, хорология, фітоценологія та охорона його видів *ex situ* та *in situ*): дисертація канд. біол. наук: 03.00.05 / НАН України; Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка. — К., 2003.
- Рідкісні й зникаючі рослини Луганської області / О.М. Конопля, Р.Я. Ісаєва, М.І. Конопля, В.М. Остапко. — Донецьк: Вид-во УкрНТЕК, 2003. — 340 с.
- Родінка О.С., Панченко С.М. Знахідки *Goodyera repens* (L.) R.Br. (*Orchidaceae*) у Сумській області // Біол. науки: Зб. наук. праць Сумськ. держ. ун-ту. — Суми, 1998. — С. 112–114.
- Ролл Я.В. Предварительные сведения о микрофлоре водоёмов окрестностей Сев.-Донецк. биол. ст. // Рус. архив протист. — 1926. — **5**, вып. 1. — С. 1–44.
- Ролл Я.В. Пресноводные водоросли СССР — *Oedogoniaceae*. — К.: Изд-во Киев. гос. ун-та, 1948. — 139 с.
- Ромашенко К.Ю., Дідух Я.П., Соломаха В.А. Синтаксономія класу *Helianthemata* *Thymetea* cl. nov. рослинності відслонень Південно-східної України // Укр. фітоцен. зб. Сер. А. — 1996. — № 1. — С. 49–62.
- Ромс О.Г., Блюм О.Б. Нові місцезнаходження рідкісних видів лишайників на території УРСР // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 5. — С. 55–61.
- Рослинність УРСР. Степи, кам'яністі відслонення, піски. — К.: Наук. думка, 1971. — 427 с.
- Рубцов Н.И. Новый вид рода *Silene* L. с Крымского нагорья (яйлы) // Бюл. Гос. Никитск. ботан. сада. — Ялта, 1974. — Вып. 2 (24). — С. 5–8.
- Рубцов Н.И., Купатадзе Г.А. *Fumana thymifolia* — новый вид флоры СССР // Ботан. журн. — 1978. — **63**, № 2. — С. 254–255.
- Рундіна Л.О. Зигнемові — *Zygnematales* // Визн. прісн. водор. Української РСР. Т. VIII, ч. 3. — К.: Наук. думка, 1988. — 202 с.
- Рыфф Л.Э. Растительность осыпей на магматических породах и роговиках в Горном Крыму // Укр. фітоцен. зб. Сер. А. — 1999. — Вып. 3 (14). — С. 67–84.
- Рыфф Л.Э. Флористические находки на денудационных склонах Горного Крыма // Совр. научн. исслед. в садоводстве (Ялта, сентябрь, 2000). — Ялта: Никит. ботан. сад, 2000. — С. 115–119.
- Рыфф Л.Э. Редкие растения осыпей Крыма // Тр. Никит. ботан. сада. — 2001. — **120**. — С. 58–63.
- Рыфф Л.Э. Флора і рослинність кам'янистих відслонень Гірського Криму: Автореф. дис. ... канд. біол. наук. — Ялта, 2004. — 20 с.
- Рыфф Л.Э., Крайнюк Е.С. Редкие виды и эндеми флоры полуострова Меганом // Мат-лы междунар. конф., посв. 200-летию Ботан. сада Харьков. нац. ун-та. — Харьков, 2004. — С. 109–111.
- Сабодош В.И. Ареал, биоморфологическая характеристика и мероприятия по охране *Leucosjum aestivum* L. в СССР: Автореф. дис. ... канд. биол. наук. — Днепропетровск, 1988. — 16 с.
- Сабодош В.И., Уманець О.Ю. Екологічна характеристика двох популяцій *Leucosjum aestivum* L. // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 1. — С. 78–81.
- Савич-Любицкая Л.И., Смирнова З.Н. Определитель листостебельных мхов СССР. Верхоплодные мхи. — Л.: Наука, 1970. — 824 с.
- Садогурська С.А., Маслов І.І. До вивчення фітобентосу прибережного аквального комплексу біля мису Плака (Чорне море) // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. біол. — 2001. — **10**. — С. 123–126.
- Садогурский С.Е. Изменение видового состава водорослей зостеровых фитоценозов в Керченском проливе (у Крымского побережья, Украина) // Альгология. — 1998. — **8**, № 2. — С. 146–155.
- Садогурський С.Е. Видовий склад макрофітобентосу Сари-Булатської лагуни (заповідника «Лебедині острови») // Заповідна справа в Україні на межі тисячоліть (сучасний стан, проблеми і стратегія розвитку). Мат-ли всеукр. загальнотеор. та наук.-практ. конф. (Канів, 11-14 жовтня 1999 р.). — Канів, 1999. — С. 151–157.
- Садогурский С.Е. Макрофітобентос морської акваторії заповідника «Лебязькі острови» (Чорне море) // Заповідна справа в Україні. — 2002. — **8**, № 1. — С. 39–48.
- Садогурський С.Е. Про деякі нові місцезнаходження *Charophyta* у Криму // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 2. — С. 179–183.
- Садогурский С.Е., Садогурская С.А. К изучению макрофітобентоса соленого озера Аджиголь (Украина, Крым) // Альгология. — 1998. — **8**, № 3. — С. 295–300.
- Сазонов А.В. Птеридофлора ландшафтного заказника Аюдаг // Тр. Никит. ботан. сада. — 1986. — **98**. — С. 53–62.
- Сазонов А.В. Папоротникообразные флоры Крыма // Структура флоры и растительности Крыма: Тр. Никит. ботан. сада. — 1997. — **117**. — С. 44–52.
- Сапегин А.А. Мхи Горного Крыма // Зап. Новоросс. об-ва естествоиспытат. — 1910. — **36**. — С. 15–271.
- Саркина И.С. Базидиальные макромицеты фитоценозов Ай-Петринской яйлы: Ялтинский горно-лесной заповедник // Мат-ли міжнар. конф. «Гори і люди» (14–18 жовтня 2002 р.). Т. II. — Рахів, 2002. — С. 459–464.
- Семенов А.И. О грибах и грибниках. Справочник по сбору грибов в Крыму. — Симферополь: Таврия, 1990. — 186 с.
- Сенников А.Н. *Crepis jacquinii* Tausch — новый вид для флоры Украины // Новости систем. высш. раст. 1995. — СПб.: Мир и семья, 1996. — **30**. — С. 157–158.
- Саркіна І.С., Придюк М.П., Гелюта В.П. Макромицети Криму, занесені до Червоної книги України // Укр. ботан. журнал. — 2003. — **60**, № 4. — С. 438–446.
- Скворцов О.К. Про темнокорі берези із підсекції *Albae* // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 3. — С. 83–88.
- Скворцова Л.С. Види роду *Crocus* L. української флоры, их использование и охрана // Интродукция растений и зеленое строительство. — К.: Наук. думка, 1973.

- Слободян М.П. Бріофлористичні нотатки з околиць Старого Криму // Укр. ботан. журн. — 1969. — **26**, № 3. — С. 86–87.
- Слободян М.П. До вивчення природного поширення п'ядича баранця (*Lycopodium selago* L.) на заході Української РСР // Укр. ботан. журн. — 1972. — **29**, № 2. — С. 286–238.
- Слюсаренко Л.П. Об украинских ковылях из цикла *Stipa joannis* Čel. // Уч. зап. Харьк. ун-та. — 141. Тр. науч.-исслед. ин-та биол. и биол. фак-та. — 1963. — **37**. — С. 25–27.
- Смаглюк К.К. Сосна кедровая европейская (*Pinus cembra* L.) в Украинских Карпатах // Лесоведение. — 1991. — №1. — С. 3–15.
- Смык Г.К., Бортняк Н.Н. Флористические находки на Словечанско-Овручском кряже (Центральное Полесье УССР) // Ботан. журн. — 1984. — **69**, № 8. — С. 1096–1099.
- Смик Г.К., Бортняк М.М. Маловідомі види родини *Orchidaceae* Juss. на Центральному Поліссі // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 6. — С. 64–66.
- Смицкая М.Ф. Флора грибов Украины. Оперкулятные дискомицеты. — К.: Наук. думка, 1980. — 223 с.
- Смицька М.Ф., Бойко М.Ф. Нове місцезнаходження *Morchella steppicola* Zerova в УРСР // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 2. — С. 71–72.
- Смицька М.Ф., Смик Л.В., Славна Н.М. Вивчення *Morchella semilibera* DC. ex Fr. [*Morchella hybrida* (Sow.) Pers.] в культурі // Укр. ботан. журн. — 1975. — **32**, № 2. — 222–225.
- Смицька М.Ф., Соломаха В.М. Рідкісні види грибів, виявлені в урочищі Лиса Гора // Укр. ботан. журн. — 1984 — **41**, № 2. — С. 83–84.
- Смолко С.С. Третинний релікт — вовчі ягоди Софії (*Daphne sophia* Kalenicz.) на Середньоросійській височині та його сучасне поширення // Укр. ботан. журн. — 1967. — **24**, № 1. — С. 69–75.
- Собко В.Г. Ендемічні та реліктові елементи флори гранітних відслонень Придніпровської височини // Укр. ботан. журн. — 1972. — **29**, № 5. — С. 624–630.
- Собко В.Г. Новий вид вишні (*Cerasus klokovii* Sobko sp. nov.) з гранітних відслонень Південного Бугу // Укр. ботан. журн. — 1973. — **30**, № 5. — С. 663–665.
- Собко В.Г. Орхидеи Украины. — К.: Наук. думка, 1989. — 192 с.
- Собко В.Г. Нові види та нові місцезнаходження рідкісних видів флори України // IX з'їзд Укр. ботан. тов-ва: Тези доп. / Відп. ред. К.М. Ситник. — К.: Наук. думка, 1992. — С. 44.
- Собко В.Г. Стежинами Червоної книги України. — К.: Урожай, 1993. — 180 с.
- Собко В.Г. Науки заповідне зілля. — К.: Фітосоціоцентр, 2005а. — 452 с.
- Собко В.Г. Фітараритети України у світовому червоному списку. — К.: Фітосоціоцентр, 2005 б. — 156 с.
- Собко В.Г., Гапоненко М.Б. Інтродукція рідкісних і зникаючих рослин флори України. — К.: Наук. думка, 1996. — 280 с.
- Собко В.Г., Крицкая Л.И. К вопросу о вымирании жемчужных васильков на Украине // Тез. докл. III Всесоюзн. конф. молодых исслед. ботан. садов СССР по прикладной ботанике и интродукции растений. — М., 1973. — С. 62–63.
- Собко В.Г., Мордатенко Л.П. Срібних хвиль ковилових степове море. — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 276 с.
- Солдатова І.М. Афілофоральні гриби заплавлених та аренних лісів Степової зони УРСР // Укр. ботан. журн. — 1974. — **31**, № 5. — С. 578–585.
- Соломаха В.А., Шаповал В.В., Вініченко Т.С., Мойсієнко І.І. Фітоценотична приуроченість *Allium regelianum* A. Becker ex Iljin і *Ferula orientalis* L. та стан їх популяцій у регіоні Біосферного заповідника «Асканія Нова» // Чорномор. ботан. журн. — 2005. — **1**, № 1. — С. 66–81.
- Соломаха В.А., Якушенко Д.М., Крамарець В.О. Національний природний парк «Сколівські Бескиди». Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 240 с.
- Соломаха В.М. Грибні хвороби стовбурів та коренів лісових деревних порід Західного Полісся УРСР // Наук. зап. Київ. держ. ун-ту. — 1957. — **16**, вип. 20, № 14. — С. 163–166.
- Соломаха В.М., Клоченко П.Д. Дереворазрушающие базидиомицеты граба обыкновенного (*Carpinus betulus* L.) лесов Каневского заповедника // Проблемы общей и молекулярной биологии. — К., 1982.
- Соломаха В.М., Пруденко М.Н. Грибы (Mycobiota) Каневского заповедника // Пр. Канів. зап-ка. — 1998. — Вип. 11. — С. 1–107.
- Сорока М.І. Судинні рослини державного заповідника «Розточчя». — Препринт. — Львів. — 1990. — 278 с.
- Сосин П.Е. Определитель гастеромицетов СССР. — Л.: Наука, 1973. — 163 с.
- Срединский Н.К. Материалы для флоры Новороссийского края и Бессарабии // Зап. Новорос. об-ва испытат. природы. — 1873. — **1**, № 2. — С. 1–292.
- Стойко С.М. Про поширення в дубовому пасмі Закарпаття елементів середземноморської дендрофлори дуба австрійського (*Quercus cerris*) та ясена білого (*Fraxinus ornus*) // Флора і фауна Карпат. Тези допов. міжвуз. ювіл. конф. (жовтень 1965 р. Ужгород). — Ужгород, 1965. — С. 49–50.
- Стойко С.М. О распространении реликтовых деревьев и кустарников в Украинских Карпатах // Растительность высокогорий и вопросы ее хозяйственного использования. — М.-Л.: Наука, 1966 а. — С. 180–188.
- Стойко С.М. Заповідники та пам'ятки природи Українських Карпат. — Львів, 1966 б. — 142 с.
- Стойко С.М., Мілкіна Л.І., Яценко П.Т. та ін. Раритетні фітоценози західних регіонів України. — Львів: Поллі, 1998. — 190 с.
- Стойко С.М., Тасенкевич Л.О., Мілкіна Л.І. та ін. Флора і рослинність Карпатського заповідника. — К.: Наук. думка. — 1982. — С. 196.
- Стойко С.М., Третяк П.Р., Бойчук І.І. Сосна кедрова (*Pinus cembra* L.) на верхній межі лісу в Гедзь Гор'янах: хорологія, екологія, ценологія // Наук. вісник ДЛГУ: Дослідження, охорона та збагачення біорізноманіття. — Львів: Вив-во ДЛГУ, 1999. — Вип. 99. — С. 173–179.
- Стойко С.М., Яценко П.Т., Кагало О.О. та ін. Раритетний фітогенофонд західних регіонів України (созологічна оцінка й наукові засади охорони). — Львів: Ліга-Прес, 2004. — 232 с.
- Стоянов Н., Стефанов Б. *Stachys* L. — Ранилист // Флора на България. — София: Университетская печатница, 1948. — С. 961–968.
- Струк М.О., Борисова О.В., Гриньов В.В. Нове місцезнаходження *Nitella gracilis* (J.E. Sm.) S. Agardh — рідкісного виду для флори України // Мат-лы міжнар. конф. молодых ученых «Актуальні проблеми ботаніки та екології» (Кам'янець-Подільський, 13-16 серпня 2008р.). — К.: Фітосоціоцентр, 2008. — С. 35–36.
- Судинні рослини флори Чернівецької області, які підлягають охороні. Атлас-довідник / Чорней І.І., Буджак В.В., Термена Б.К. — Чернівці: Рута, 1999. — 140 с.
- Сухомлин М.М., Куткова О.В., Паніна З.О. *Morchella steppicola* Zer.: морфологічні особливості, ультраструктура та поширення в Південно-Східній Україні // Укр. ботан. журн. — 2007. — **64**, № 6. — С. 867–874.
- Талиев В.И. *Daphne sophia* Kalenicz. // Тр. Харьков. об-ва естествоиспытат. — 1912. — **45**. — С. 95–152.

- Таран Н.А., Солдатова И.М., Вассер С.П. Макромицеты Присамарского леса // Биогеоценологические исследования лесов техногенных ландшафтов степной Украины. — Днепропетровск: Днепропетровск. гос. ун-т, 1989. — С. 58–73.
- Тарасов В.В. Редкие и исчезающие растения Днепропетровщины, подлежащие охране // Исчезающие и редкие растения, животные и ландшафты Днепропетровщины: Сб. науч. тр. Днепропетровск. гос. ун-та. — Днепропетровск: ДГУ, 1983. — С. 2–28.
- Тарасов В.В. Основные редкие и исчезающие растения Днепропетровской и Запорожской областей. (К итогам работы комплексной экспедиции ДГУ по исследованиям лесных биогеноценозов степной зоны и их биологического разнообразия) // Экология та ноосферология. — 1999. — **6**, № 1–2. — С. 91–116.
- Тарасов В.В. Флора Дніпропетровської та Запорізької областей. Судинні рослини. Біолого-екологічна характеристика видів: Моногр. — Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровськ. ун-ту, 2005. — 276 с.
- Темченко А.М. Нові місцезнаходження *Scopolia carniolica* Jacq. та *Matteuccia struthiopteris* (L.) Tod. на Придніпровській височині // Укр. ботан. журн. — 1998. — **45**, № 3. — С. 72–73.
- Темченко А.М., Дідух Я.П., Любченко В.М. Фітоценотична характеристика *Daphne sneorum* L. (*Thymelaeaceae* Juss.) у Придніпров'ї // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 3. — С. 53–57.
- Терлецкий В.К., Охримович В.М., Кудрик В.В. Поширення деяких видів рідкісних рослин на Західному Поліссі // Укр. ботан. журн. — 1985. — **42**, № 2. — С. 24–27.
- Терлецкий В.К., Філіпенко А.В. Знахідка *Genistella sagittalis* (L.) Gams на Волині // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 2. — С. 75–76.
- Термена Б.К., Виклюк М.І., Буджак В.В. *Sorbus torminalis* (L.) Crantz на Північній Буковині // Укр. ботан. журн. — 1993. — **50**, № 5. — С. 80–83.
- Тимченко І.А. Структура популяцій видів роду *Epipactis* Adans. і тенденції її зміни під антропогенним впливом // Укр. ботан. журн. — 1996. — **53**, № 6. — С. 690–695.
- Тимченко І.А. Фитоценотическая приуроченность *Epipactis palustris* (L.) Crantz в Украине // Бюл. ботан. сада им. И.С. Косенко Кубанского госагроун-та. — 1998. — № 7. — С. 158–160.
- Тимченко І.А., Андрієнко Т.Л. *Epipactis purpurata* Smith (*Orchidaceae*) в Україні // Укр. ботан. журн. — 1992, **49**, № 4. — С. 91–93.
- Тимченко І.А., Фіцайло Т.В. Еколого-фітоценотична приуроченність видів роду *Epipactis* Zinn (*Orchidaceae*) // Укр. фітосоц. зб. Сер. С. — 2003. — Вип. 1 (20). — С. 103–112.
- Тищенко О.В. Раритетні види флори Північноприазовських кіс / Ю.Д. Клепов та сучасна ботанічна наука. Мат-ли читань, присв. 100-річчю з дня народження Ю.Д. Клепова (Київ, 10-13 листопада 2002 р.). — К.: Фітосоціоцентр, 2002. — С. 392–395.
- Ткаченко В.С., Генов А.П. Флороценотична характеристика запропонованого Кальміуського державного заказника // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 5. — С. 92–96.
- Ткаченко В.С., Генов А.П., Лиманський С.В. Основні зміни в рослинному покриві «Крейдової флори» за 10 років заповідання // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 5. — С. 562–569.
- Ткаченко В.С., Генов А.П., Мовчан Я.І. Флористична характеристика Криволуцького кретофільного степу на Донбасі та необхідність його заповідання // Укр. ботан. журн. — 1987. — **44**, № 4. — С. 70–75.
- Ткаченко В.С., Дідух Я.П., Генов А.П. та ін. Український природний степовий заповідник. Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 1998. — 280 с.
- Ткаченко В.С., Дронова І.С. Синфітоіндикаційна характеристика кретофільної рослинності заповідника «Крейдова флора» // Укр. ботан. журн. — 2003. — **60**, № 1. — С. 18–25.
- Ткаченко В.С., Дубовик О.М. Еколого-ценотичні особливості біотопів *Schivereckia mutabilis* (M. Alexeenko) M. Alexeenko в басейні Сіверського Дінця та необхідність їх охорони // Укр. ботан. журн. — 1986. — **43**, № 3. — С. 89–93.
- Ткаченко В.С., Парахонська Н.О. Флороценотичне обґрунтування організації нової пам'ятки природи на крейдяних відслоненнях Старобільщини // Укр. ботан. журн. — 1985. — **42**, № 2. — С. 6–10.
- Ткаченко В.С., Сова Т.В., Боровик Л.П. Еколого-генетичний ряд рослинності «Стрільцівського степу» на Луганщині // Степові і галофітні екосистеми України. Зб. статей до 100-річчя д.б.н., проф. Г.І. Білика / Ін-т ботаніки НАНУ. — К., 2004. — С. 595–620. — Укр. — Деп. в ДНТБ України. 17.05.04 № 24-Ук 2004.
- Ткаченко Ф.П. Внутришньовидова мінливість розмірів клітин таломів видів *Cladophora* Kütz. в Чорному морі // Укр. ботан. журн. — 1991. — **48**, № 4. — С. 53–56.
- Ткаченко Ф.П. Макрофитобентос Одеського залива Чорного моря и его динамика // Альгология. — 2001 а. — **11**, № 1. — С. 115–121.
- Ткаченко Ф.П. Макрофіти Березанського лиману Чорного моря // Вісн. Одеськ. держ. ун-ту. — 2001 б. — **6**, № 1. — С. 102–107.
- Ткаченко Ф.П. Видовой состав водорослей-макрофитов северо-западной части Чорного моря (Украина) // Альгология. — 2004. — **14**, № 3. — С. 277–293.
- Ткаченко Ф.П., Ковтун О.О. Макрофіти Тилігульського лиману Чорного моря // Укр. ботан. журн. — 2001. — **59**, № 2. — С. 184–191.
- Ткаченко Ф.П., Маслов И.И. Морской макрофитобентос Черноморского биосферного заповедника // Экология моря. — 2002. — **62**. — С. 34–40.
- Ткаченко Ф.П., Попова О.М., Бабенко О.А. Нові знахідки грибів, занесених до Червоної книги України (Одеська обл.) // Укр. ботан. журн. — 2009. — **66**, № 2. — С. 250–253.
- Ткачик В.П. Нові знахідки флори Прикарпаття // Укр. ботан. журн. — 1983. — **40**, № 3. — С. 22–26.
- Ткачик В.П. Флора Прикарпаття. — Львів: НТШ, 2000. — 254 с.
- Томин М.П. Определитель кустистых и листоватых лишайников СССР. — Минск: Изд-во АН СССР, 1937.
- Топачевський О.В. Нові місцезнаходження червоних водоростей в Україні // Ботан. журн. — 1946. — **3**, № 3–4. — С. 85–87.
- Трискиба С.Д., Полохіна І.І., Сухомлин М.М. Знахідка *Grifola frondosa* (Fr.) S. Gray на півночі Донецької області // Укр. ботан. журн. — 2005. — **62**, № 1. — С. 87–90.
- Тисячелистники / Сытник К.М., Андрощук А.Ф., Клоков М.В. и др. — К.: Наук. думка, 1984. — 272 с.
- Улична К.О. Зведений список листяних мохів Чернівецької області УРСР // Наук. зап. Природознавч. музею Львів. філіалу АН УРСР. — 1956. — **5**. — С. 126–144.
- Улична К.О. *Pleuroclada albescens* (Hook.) Spruce в Українських Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 2. — С. 227–228.
- Улична К.О. Бриологический гербарий. Семейства *Ptychomitriaceae*, *Cryphaeaceae*, *Hypopterigiaceae* и *Fabroniaceae* // Каталог музейных фондов. — Львов: АН УССР, Гос. природ. музей УССР, 1990. — С. 45–49.
- Уманець О.Ю. Рідкісні види судинних рослин флори Чорноморського державно-

- го біосферного заповідника АН УРСР // Укр. ботан. журн. — 1988. — **45**, № 5. — С. 87–90.
- Уманець О.Ю. Высшие растения Красной книги Украины и Европейского Красного списка на территории Черноморского биосферного заповедника // Заповідна справа в Україні. — 1998. — **4**, вип. 2. — С. 10–13.
- Уманець О.Ю. Изменение флоры и растительности Казачье-Лагерской арены Нижнеднепровских песков за 65 лет // Заповідна справа в Україні. — 1999. — **5**, вип. 2. — С. 9–15.
- Уманець О.Ю., Войтюк Б.Ю., Соломаха І.В. Ценотичний діапазон існування рідкісного виду *Allium regelianum* A. Becker ex Iljin на території Чорноморського біосферного заповідника (Херсонська обл.) // Вісник Київськ. ун-ту ім. Т. Шевченка. Інтродукція та збереження рослинного різноманіття. — 2002. — Вип. 5. — С. 63–64.
- Уманець О.Ю., Соломаха І.В. Синтаксономія рослинності Чорноморського біосферного заповідника. III. Ділянка Івано-Рибальчанська // Укр. фітоцен. зб. — 1999. — Сер. А, вип. 3(14). — С. 84–101.
- Федорончук М.М. Систематика, географія і філогенія родів тринія, румія і ледебуриелла. — Киев.: Наук. думка, 1983. — 172 с.
- Федорончук М.М. *Silene* L. sensu lato в Україні: огляд роду *Silene* L. sensu stricto (*Caryophyllaceae* Juss.) // Укр. ботан. журн. — 1997 — **54**, № 6. — С. 557–564.
- Федорончук М.М. Біорізноманітність роду *Dianthus* L. (*Caryophyllaceae* Juss.) у флорі Українських Карпат // Значення та перспективи стаціонарних досліджень для збереження біорізноманіття. Мат-ли конф., присвяч. 40-річчю функціонування високогірного біол. стаціонару на г. Пожижевська, Львів, 23 грудня 1997 р. — Львів, 1998. — С. 161–163.
- Федорончук М.М. Рід *Dianthus* L. (*Caryophyllaceae*) флори України (хорологія, філогенетичні зв'язки, аспекти розселення). 1. Секції *Armerium* F. Williams, *Carthusianorum* F. Williams, *Barbulatum* F. Williams // Укр. ботан. журн. — 2000. — **57**, № 3. — С. 277–283.
- Федорончук М.М., Чорней І.І. Гвоздика показна — *Dianthus speciosus* Rchb. // Еколог. журн. «Жива Україна». — 2004. — № 7–8. — С. 20.
- Фіторізноманіття національних природних парків України / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко та В.А. Онищенко. — К.: Наук. світ, 2003. — 143 с.
- Фіторізноманіття Українського Полісся та його охорона / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко. — К.: Фітосоціоцентр, 2006. — 316 с.
- Флора Восточной Европы. Т. IX / Отв. ред. Н.Н. Цвелев. — СПб.: Мир и семья, 1996. — 456 с.
- Флора Восточной Европы. — Т. X / Отв. ред. Н.Н. Цвелев. — СПб.: Мир и Семья, 2001. — 671 с.
- Флора Восточной Европы. Т. XI / Отв. ред. Н.Н. Цвелев. — М.; — СПб.: Тов-во науч. изданий КМК, 2004. — 536 с.
- Флора европейской части СССР. Т. I / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1974. — 404 с.
- Флора европейской части СССР. Т. II / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1976. — 236 с.
- Флора европейской части СССР. Т. III / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1978. — 260 с.
- Флора европейской части СССР. Т. IV / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1979. — 356 с.
- Флора европейской части СССР. Т. V / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1981. — 380 с.
- Флора европейской части СССР. Т. VI / Под ред. Ан.А. Федорова. — Л.: Наука, 1987. — 256 с.
- Флора европейской части СССР. Т. VII. — СПб.: Наука, 1994. — 371 с.
- Флора европейской части СССР. Т. VIII / Под ред. Н.Н. Цвелева. — СПб.: Наука, 1989. — 415 с.
- Флора СССР. Т. III / Под ред. В.Л. Комарова. — Л.: Изд-во АН СССР, 1935. — 636 с.
- Флора СССР. Т. IV / Под ред. В.Л. Комарова. — Л.: Изд-во АН СССР, 1935. — 760 с.
- Флора СССР. Т. XI / Под ред. В.Л. Комарова. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1945. — 432 с.
- Флора СССР. Т. XII / Под ред. В.Л. Комарова. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1946. — 918 с.
- Флора СССР. Т. XIV / Под ред. Б.К. Шишкина и Е.Г. Боброва. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1949. — 790 с.
- Флора СССР. Т. XVI / Под ред. Б.К. Шишкина. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1950. — 648 с.
- Флора СССР. Т. XVII / Под ред. Б.К. Шишкина. — М.; — Л.: Изд. АН СССР, 1951. — 391 с.
- Флора СССР. Т. XIX / Под ред. Б.К. Шишкина. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР. — 1953. — 752 с.
- Флора СССР. Т. XXVII / Под ред. Б.К. Шишкина и Е.Г. Боброва. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1962. — 758 с.
- Флора СССР. Т. XXVIII / Под ред. Е.Г. Боброва и С.К. Черепанова. — М.; — Л.: Изд-во АН СССР, 1963. — 654 с.
- Флора УРСР. Т. I / Під ред. О.В. Фомина. — К.: Вид-во АН УРСР, 1936. — 200 с.
- Флора УРСР. Т. II / Під ред. Є.І. Бордзіловського. — К.: Вид-во АН УРСР, 1940. — 590 с.
- Флора УРСР. Т. III / Під ред. М.І. Котова та А.І. Барбарича. — К.: Вид-во АН УРСР, 1950. — 426 с.
- Флора УРСР. Т. IV / Під ред. М.І. Котова. — К.: Вид-во АН УРСР, 1952. — 691 с.
- Флора УРСР. Т. V / Під ред. М.І. Котова. — К.: Вид-во АН УРСР, 1953. — 528 с.
- Флора УРСР. Т. VI / Під ред. Д.К. Зерова. — К. Вид-во АН УРСР, 1954. — 610 с.
- Флора УРСР. Т. VII / Під ред. М.В. Клокова та О.Д. Віскіліної. — К.: Вид-во АН УРСР, 1955. — 658 с.
- Флора УРСР. Т. VIII / Під ред. М.І. Котова та А.І. Барбарича. — К.: Вид-во АН УРСР, 1957. — 544 с.
- Флора УРСР. Т. IX / Під ред. М.І. Котова. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — 691 с.
- Флора УРСР. Т. X / Під ред. М.І. Котова. — К. Вид-во АН УРСР, 1961. — 491 с.
- Флора УРСР. Т. XI / Під ред. О.Д. Віскіліної. — К.: Вид-во АН УРСР, 1962. — 590 с.
- Флора УРСР. Т. XII / Під ред. О.Д. Віскіліної. — К.: Вид-во АН УРСР, 1965. — 590 с.
- Фодор С.С. Флора Закарпаття. — Львів: Вища шк., 1974. — 208 с.
- Халилов І.І. Система рода *Crambe* (*Brassicaceae*) // Ботан. журн. — 1991. — **76**, № 11. — С. 1612–1613.
- Халилов І.І. Конспект рода *Crambe* L. (*Brassicaceae*) // Ботан. журн. — 1993. — **78**, № 1. — С. 107–115.
- Харкевич С.С. О некоторых линейных флоры Кавказа // Нов. сист. высш. растений. 1966. — М.–Л., — 1966.
- Хмелевский В.М. Материалы к флоре водорослей Изюмского уезда Харьковской губ. // Тр. о-ва испыт. природы Харьк. ун-та. — Харьков, 1889 а. — **23**. — С. 79–107.
- Хмелевский В.М. Два новых вида водорослей // Тр. о-ва испыт. природы Харьк. ун-та. — Харьков, 1889 б. — **23**. — С. 167–171.
- Ходосовцев О.Є. Лишайники причорноморських степів України. — К.: Фітосоціоцентр, 1999 а. — 236 с.
- Ходосовцев О.Є. Материалы к Красной книге Крыма. Лишайники // Вопросы развития Крыма. — 1999б. — Вып. 13. — С. 68–75.
- Ходосовцев О.Є. *Rhizoplaca* Zopf (*Lecanorales* Nannf., *Parmeliaceae* Zenker) новий рід макролишайників для ліхенофлори Ук-

- раїни // Актуальні проблеми ботаніки та екології. Зб. наук. праць. Конф. молодих вчених-ботаніків України. — Ніжин. — 2001. — С. 26.
- Ходосовцев О.Є. Екологічні індекси лишайників кам'янистих відслонень Карабі-яйли (АР Крим, Україна) // Природничий Альманах. Сер. Біол. наук. — Херсон, 2002 а. — № 3, вип. 2. — С. 225–239.
- Ходосовцев О.Є. Лишайники карстових обнажень Чатырдага (Крым) // Ботан. журн. — 2002 б. — **87**, № 1. — С. 46–56.
- Ходосовцев О.Є. Нові для України та Кримського півострова види лишайників з Кримських яйл // Укр. ботан. журн. — 2002 в. — **59**, № 2. — С. 171–178.
- Ходосовцев О.Є. Нові для України роди лишайників // Укр. ботан. журн. — 2005. — **62**, № 2. — С. 170–174.
- Ходосовцев О.Є., Попов Є.В. *Leptogium imbicatum* P. Jørg. та *L. magnussonii* Degel. & P. Jørg. нові види для ліхенофлори України // Метода. — 2003. — Вип. «Мастр» — С. 25–28.
- Ходосовцев О.Є., Редченко О.О. Анотований список лишайників заповідника «Мис Мартьян» // Укр. ботан. журн. — 2002. — **59**, № 1. — С. 64–71.
- Хорология флоры Украины / Барбарич А.И., Доброчаева Д.Н., Дубовик О.Н. и др. — К.: Наук. думка, 1986. — 272 с.
- Хржановский В.Г. Розы. — М.: Сов. наука, 1958. — 497 с.
- Христюк П.М. Съедобные грибы Крыма. — Симферополь: Крымиздат, 1960. — 48 с.
- Христюк П.М. Очерко съедобных и ядовитых грибах Крыма. Сер. «Природа Крыма». — Симферополь: Крым, 1966. — 70 с.
- Царенко П.М. Краткий определитель хлорококковых водорослей Украинской ССР. — К.: Наук. думка, 1990. — 208 с.
- Царенко П.М., Парчук Г.В. Особливості різноманіття деяких груп гідробіонтів Українських Карпат // Мат-лы міжнар. наук. практ. конф. «Карпатський регіон і проблеми сталого розвитку». Т. 2. (Ужгород, 13-15 жовтня 1998 р.). — Ужгород, 1998. — С. 297–303.
- Царик Й., Жиляев Г., Кияк В. та ін. Внутрішньопопуляційна різноманітність рідкісних, ендемічних і реліктових видів рослин Українських Карпат. — Львів: Поллі, 2004. — 198 с.
- Царик Й.В., Малиновський К.А. Розпад популяції *Linnaea borealis* L. в ситуації стресу // Укр. ботан. журн. — 1995. — **52**, № 3. — С. 379–383.
- Цвелёв Н.Н. *Cleome ornithopodioides* L. sensu lato в СССР // Ботан. мат-лы Гербария Ботан. ин-та АН СССР. — 1963. — **22**. — С. 122–134.
- Цвелёв Н.Н. О некоторых более редких растениях европейской части СССР // Новости сист. высш. раст., 1969. — Л.: Наука. — 1970. — **6**. — С. 294–301.
- Цвелёв Н.Н. Злаки СССР. — Л.: Наука, 1976. — 788 с.
- Цвелёв Н.Н. О ковылях (*Stipa* L., *Gramineae*) Украины // Бюл. Московск. об-ва испыт. природы. Отд. биол. — 1986. — **91**, вып. 1. — С. 17–23 с.
- Цвелёв Н.Н. О некоторых крестоцветных (*Brassicaceae*) // Новости сист. высш. раст. — Л.: Из-во госуд. хим.-фарм. академии, 2003. — **35**. — С. 95–108.
- Червената книга на България. Зникли и застрашени от изчезване и редки растения и животни. — Т. 1. Растения. — София, 1984. — 447 с.
- Червона книга України. Рослинний світ. — К.: Укр. енцикл. ім. М.П. Бажана, 1996. — 608 с.
- Черкасов О.А., Стихин В.А., Савчук В.М. Содержание галантамина в некоторых видах сем. *Amaryllidaceae* флоры УССР // Растит. ресурсы. — 1984. — **20**, вып. 4. — С. 566–568.
- Чернова Н.М. Сем. *Umbelliferae* (*Apiaceae*) — Зонтичные // Определитель высших растений Крыма. — Л.: Наука, 1972. — С. 331–359.
- Чернявська В.С. Рід *Saxifraga* L. у флорі Карпат: географія та екологія. — Значення та перспективи стаціонарних досліджень для збереження біорізноманітності. — Львів. — 1998. — С. 169–170.
- Чопик В.І. Скополія карніолійська — *Scopolia carniolica* Jacq. в Східних Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1957. — **14**, № 3. — С. 59–67.
- Чопик В.І. Рідкісні рослини України. — К.: Наук. думка, 1970. — 188 с.
- Чопик В.І. Високогірна флора Українських Карпат. — К.: Наук. думка, 1976. — 272 с.
- Чопик В.І. Редкие и исчезающие растения Украины. Справочник. — К.: Наук. думка, 1978. — 216 с.
- Чопик В.І., Веренко Г.М., Орнст Е.Й. Прозростання на території Українських Карпат ласкавця жовтецевого (*Vupleurum ranunculoides* L.) // Укр. ботан. журн. — 1971. — **28**, № 2. — С. 237–240.
- Чорна Г.А. Перспективи інтродукції водяного горіха плаваючого (*Trapa natans* L. s. l.) в Україні // Інтродукція рослин. — 2002. — № 2. — С. 34–42.
- Чорна Г.А. Про перспективні до включення у третє видання «Червоної книги України» гідрофільні види // Наук. зап. еколог. лабораторії УДПУ. — К.: Наук. світ, 2004. — Вип. 7. — С. 86–96.
- Чорней І.І. *Ligularia bucovinensis* Nakai (*Asteraceae*) — новий вид для флори Українських Карпат // Укр. ботан. журн. — 1999. — **56**, № 1. — С. 19–21.
- Чорней І.І., Буджак В.В. Нове місцезнаходження раритетних видів флори у Чивчинських горах (Українські Карпати) // Укр. ботан. журн. — 2003. — **60**, № 1. — С. 53–57.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Баканова Н.В. *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó (*Orchidaceae*) — новий вид флори Північної Буковини // Наук. зап. Тернопіль. педун-ту. Сер. біол. — 1999. — № 1 (4). — С. 27–30.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Загульський М.М. та ін. Флористичні знахідки в Буковинських Карпатах і Прикарпатті // Наук. вісник Чернівецьк. ун-ту: Зб. наук. праць. Вип. 39: Біологія. — Чернівці, 1999. — С. 3–14.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Термена Б.К. та ін. Нові відомості про поширення на Чернівецьчині судинних рослин з «Червоної книги України» та їх охорона // Укр. ботан. журн. — 2001. — **58**, № 1. — С. 78–83.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Токарюк А.І. Хорологічна характеристика раритетних ефемероїдних геофітів Чернівецької області // Наук. вісник Ужгород. держ. ун-ту. — Сер. Біологія. — 2000. — № 8. — С. 181–196.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Токарюк А.І., Никирса Т.Д. Рід *Epipactis* Zinn. (*Orchidaceae*) у флорі Буковини — хорологічна характеристика // Наук. вісник Чернівецьк. ун-ту: Зб. наук. праць. Біологія. — 2001. — Вип. 126. — С. 180–192.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Токарюк А.І., Никирса Т.Д. Рід *Orchis* L. (*Orchidaceae* Juss.) у флорі Буковини — хорологічна характеристика // Наук. вісник Чернівецьк. ун-ту: Зб. наук. праць. Біологія. — 2002а. — Вип. 145. — С. 229–238.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Токарюк А.І., Никирса Т.Д. Рід *Cephalanthera* Rich. (*Orchidaceae*) у флорі Буковини — хорологічна характеристика // Наукові основи збереження біотичної різноманітності. — 2002 б. — Вип. 4. — С. 111–119.
- Чорней І.І., Буджак В.В., Токарюк А.І. та ін. Нова знахідка *Epipodium aphyllum* (F.W. Schmidt) Sw. на Хотинській височині (Чернівецька обл.) // Охрана редких видов растений: проблемы и перспективы. — Харьков, 2004. — С. 138–139.

- Чорней І.І., Буджак В.В., Якушенко Д.М. та ін. Національний природний парк «Вижницький». Рослинний світ. — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 248 с.
- Чорней І.І., Загальський М.М., Смолінська М.М., Корольюк В.І. Стан та перспективи охорони видів флори верхів'я Білого Черемошу // Екологічні основи оптимізації режиму охорони і використання природно-заповідного фонду. Тези допов. міжнарод. наук.-практ. конф. присвяч. 25-річчю Карпатського біосфер. зап-ка (11-15 жовтня 1993 року). — Рахів, 1993. — С. 70–71.
- Чорней І.І., Никурса Т.Д. Жировик Лезеля — *Liparis loeselii* (L.) Rich. (Orchidaceae) // Зелена Буковина. — 2001. — № 1–2. — С. 69–70.
- Чорней І.І., Токарюк А.І. Про поширення *Diphysastrum complanatum* (L.) Holub (Lycorodiaceae) на Буковині // Заповідна справа в Україні. — 2002. — 8, вип. 2. — С. 47–48.
- Чорней І., Якимчук М. Бруслина карликова (*Euonymus pana* Vieb.) на Буковині // Зелені Карпати. — 1995. — № 3–4. — С. 82–83.
- Чорноус О.П. Флористичні знахідки на території Шосткинського геоботанічного району (Сумська область) // Укр. ботан. журн. — 2005. — 62, № 5. — С. 360–364.
- Чорноус О.П., Андрієнко Т.Л. Осередок бореальних видів на півдні Новгород-Сіверського Полісся // Укр. ботан. журн. — 2004. — 61, № 3. — С. 89–93.
- Шакула О.А. Локальная гетерогенность возрастной структуры популяций тысячелистника голого (*Achillea glaberrima* Klokov) на обнажениях гранитов заповедника «Каменные Могилы» // Промышленная ботаника. — 2007. — Вып. 7. — С. 100–104.
- Шаповал В.В. Поширення і структура ценопопуляцій видів роду *Phlomis* L. (Lamiaceae Lindl.) на території Біосферного резервату «Асканія-Нова» // Й.К. Пачоський та сучасна ботаніка. — Херсон: Айлант, 2004. — С. 184–190.
- Шатко В.Г. Редкие, исчезающие и эндемичные растения флоры Крыма на Карадаге и вопросы их охраны // Бюл. Гл. ботан. сада. — 1979. — Вып. 114. — С. 28–31.
- Шевченко М.С., Тимченко І.А., Парні коза І.Ю. Унікальне місцезнаходження *Liparis loeselii* (L.) Rich. в м. Києві // Укр. ботан. журн. — 2007. — 64, № 3. — С. 438–443.
- Шевчик В.Л. Новое местонахождение *Hydrocotyle vulgaris* (Apiaceae) на территории европейской части СССР // Ботан. журн. — 1986. — 71, № 9. — С. 1274–1277.
- Шелест С.Л. Про деякі рідкісні рослини Львівської області // Укр. ботан. журн. — 1956. — 13, № 4. — С. 45–46.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П. Ковиліві степи Кримських яйл // Укр. ботан. журн. — 1978 а. — 35, № 1. — С. 9–14.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П. Поширення горицвіту весняного (*Adonis vernalis* L.) в Кримській області та запаси його сировини // Біологічні особливості корисних рослин природної флори в зв'язку з їх інтродукцією. — К.: Наук. думка, 1978 б. — С. 73–77.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П. Ялтинский горно-лесной государственный заповедник: (Ботан.-географ. очерк). — К.: Наук. думка, 1980. — 184 с.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П., Куковиця Г.С. Поширення *Viola jooi* Janka на Україні // Укр. ботан. журн. — 1980. — 37, № 3. — С. 79–80.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П., Молчанов Е.Ф. Государственный заповедник «Мыс Мартьян». — К.: Наук. думка, 1985. — 260 с.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р., Куковиця Г.С., Педь А.И. Распространение и запасы *Adonis vernalis* L. в западных областях Украины // Растит. ресурсы. — 1978. — 14, вып. 2. — С. 192–198.
- Шляков Р.Н. Печеночные мхи Севера СССР. Антоцеротовые; печеночники: Гагломитриевые — Метцгериевые. — Л.: Наука, 1976. — 92 с.
- Шляков Р.Н. Печеночные мхи Севера СССР, вып. 2. Печеночники: Гербертовые — Геокаликсовые. — Л.: Наука, 1979. — 192 с.
- Шляков Р.Н. Печеночные мхи Севера СССР. Печеночники: Юнгерманиевые — Скапаниевые. — Л.: Наука, 1981. — Вып. 4. — 222 с.
- Шумська Н.В. Онтогенез та вікова структура популяцій *Leucojum vernum* L. (Amaryllidaceae) // Укр. ботан. журн. — 1992. — 49, № 2. — С. 44–50.
- Шушман В.С. Ботанічні нотатки про цікаві знахідки // Фіторізноманіття Карпат: сучасний стан, охорона та відтворення: Мат-ли міжнар. конф. — Ужгород: Ліра, 2008. — С. 177–180.
- Щепотьєв Ф.Л. Карликовий бересклет в лесах Украины // Лесное хозяйство. — 1938. — № 6 (12). — С. 77–79.
- Щепотьєв Ф.Л. Биология цветения *Euonymus pana* Vieb. // Советская ботаника. — 1941. — № 3. — С. 130–135.
- Щербакова О.Ф. Біоморфологічні особливості, структура популяцій та проблеми охорони вузьколокального ендемічного виду Кодимо-Єланецького Побужжя смілки південнобузької (*Silene hypanica* Klokov) // Вісник Нац. наук.-природ. музею. — Сер. Ботан. — 2005. — 2007. — Ч. 1., № 4–5. — С. 365–388.
- Щербакова О.Ф. Біоморфологічні та популяційні особливості гвоздики південнобузької *Dianthus hypanicus* Andr. в Кодимо-Єланецькому Побужжі // Укр. ботан. журн. — 2008. — 65, № 4. — С. 552–564.
- Щербакова О.Ф., Новосад В.В. Чистець вузьколистий (*Stachys angustifolia* M. Bieb.) в ексклаві Гранітно-степового Побужжя (біоморфологічні особливості, структура популяцій та проблеми охорони) // Вісник Нац. наук.-природ. музею. — Сер. Ботан. — 2003 — 2004. — Ч. 1., № 2–3. — С. 161–188.
- Щербакова О.Ф., Новосад В.В., Крицька Л.І. Біоморфологічні та демографічно-популяційні особливості смілки Ситника (*Silene sytnikii* Krytzka, Novosad et Protoporova) в Кодимо-Єланецькому Побужжі // Інтродукція рослин. — 2008. — № 2. — С. 3–10.
- Щербакова О.Ф., Крицька Л.І., Новосад В.В. Фітосоціологічні аспекти популяційно-видового та екологічного різноманіття раритетної компоненти флори регіону Гранітно-степове Побужжя // Степові і галофітні екосистеми України: зб. наук. праць присвяч. 100-річчю з дня народж. д.б.н., проф. Г.І. Білика, 7 квітня 2004 р. / Ін-т ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. — К., 2004. — С. 375–397. — Укр. — Деп. в ДНТБ України 17.05.04, № 24 — Ук2004.
- Юзефчук С.В. Заметки о некоторых новых, критических и редких растениях крымской флоры // Ботан. мат-лы Герб. БИНа АН СССР. — М.–Л.: Из-во АН СССР. — 1951. — 14. — С. 9–10.
- Юнгер В.П. Едогонієві водорості озера Біле (Українське Полісся) // Укр. ботан. журн. — 1985. — 42, № 3. — С. 38–44.
- Юнгер В.П. Едогонієві водорості (Oedogoniales) Українського Полісся / Автореф. ... канд. біол. наук. — 1987. — 23 с.
- Юнгер В.П., Мошкова Н.О. Едогонієві водорості — Oedogoniales // Визначник прісноводних водоростей України. Вип. VII. — К.: Наук. думка, 1993. — 412 с.
- Яценко О.В. До поширення цимбохазми дніпровської (*Cymbochasma borysthenica* (Pall.) Klok. et Zoz) у Запорізькій області // Укр. ботан. журн. — 1974. — 31, № 2. — С. 238–239.
- Яценко П.Т. Про східну межу поширення щитолистика звичайного (*Hydrocotyle vulgaris* L.) на Західному Поліссі України // Проблеми ботаніки і мікології на порозі III тисячоліття. Мат-ли Х з'їзду УБТ (Полтава, 22-23 травня 1997 р.). — К., 1997. — С. 54.

- Algae of Ukraine: diversity, nomenclature, taxonomy, ecology and geography.* Vol. 1. *Cyanoprocarvota, Euglenophyta, Chrysophyta, Xanthophyta, Raphidophyta, Phaeophyta, Dinophyta, Cryptophyta, Glaucocystophyta, Rhodophyta* / Eds. P.M. Tsarenko, S.P. Wasser & E. Nevo. — Ruggell: A. R. G. Gantner Verlag, 2006. — 713 p.
- Atlas Florae Europaeae.* Distribution of vascular plants in Europae. — Helsinki, 1994. — Vol. 10. — 215 p.
- Atlas Florae Europaeae.* Distribution of vascular plants in Europae / Ed. J. Jalas, J. Suominen, R. Lampinen. — Helsinki, 1996. — Vol. 11. — 295 p.
- Bateman R.M., Pridgeon A.M., Chase M.W.* Phylogenetics of subtribe *Orchidinae* (*Orchidoideae, Orchidaceae*) based on nuclear ITS sequences. 2. Infrageneric relationships and taxonomic revision to achieve monophyly of *Orchis* sensu stricto // *Lindleyana*. — 1997. — **12**. — P. 113–141.
- Bernacki L.* *Epipactis albensis* Nováková et Rydlo // *Kaźmierczakowa R., Zarzycki K.* (eds.) *Polska czerwona księga roślin.* Instytut Botaniki PAN, Kraków, 2001. — S. 531–532.
- Bertová L.* *Fraxinus* L. // *Flóra Slovenska.* Vol. 4, 1. — Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1984. — S. 66–73.
- Bhattacharjee B.* *Stachys* L. // *Flora of Turkey and the East Aegean Islands.* — Edinburgh: University press, 1982. — P. 199–262.
- Bielczyk U., Lackovicova A., Farkas E.E., Lokos L., Liska J., Breuss O., Kondratyuk S.Ya.* Checklist of Lichens of the Western Carpathians. — Biodiversity of the Carpathians. Vol. 1. — Krakow: W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, 2004. — 181 p.
- Boratyński A., Didukh Ja., Lucah M.* The jew (*Taxus baccata*) population in Knyazhdvir Nature Reserve in the Carpathians (Ukraine) // *Dendrobiology*. — 2001. — **46**. — P. 3–8.
- Boros A., Vajda L.* Bryoflora Carpathorum Septentrionali-Orientaliorum // *Revue Bryol. et Lichen.* — 1968-1969. — **26**, № 3-4. — P. 397–450.
- Borsčow J.* Ein Beitrag zur Pilzflora der Provinz Černigow // *Bulletin de l'Academie Impériale des sciences de St-Pétersbourg.* — 1869. — 13. — P. 219–245.
- Buček J.* Vraneček helvetský (*Selaginella helvetica* Link.) v zemi Podkarpatoruské // *Přiroda*. — 1931 (1932). — 24. — S. 275.
- Buček J.* Příspěvek ku květené Země Podkarpatoruské a Slovenské // *Sborník klubu přírodovědeckého v Brně za rok 1931.* — 1932. — Ročník. 14. — S. 79–102.
- Casper S.J., Krausch H.-D.* *Caldesia* Parlatores // *Süßwasserflora von Mitteleuropa. Pteridophyta und Anthophyta.* 1 Teil. — Jena: VEB Gustav Fisher Verlag, 1980. — S. 175–177.
- Casper S.J., Krausch H.* — *D. Subularia* L. // *Süßwasserflora von Mitteleuropa. Pteridophyta und Anthophyta.* 2 Teil. — Stuttgart — New York: Gustav Fischer Verlag, 1981. — S. 530–531, 559.
- Červená kniha ohrožených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR.* — Bratislava: Priroda, 1999. — S. 232.
- Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe* / ed. Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Kraków wyd. PAN. — 2008. — 614 s.
- Chater A.O.* *Astragalus* L. // *Flora Europaea* / Ed. 2. — Cambridge: Univ. Press, 1969. — P. 108–124.
- Cheek M.* Proposal to reject the name *Drosera longifolia* (*Droseraceae*) // *Taxon*. — 1998. — **47**, № 3. — P. 749–750.
- Cheek M.* Good news: *Drosera longifolia* L. rejected, *Sarracenia purpurea* L. conserved with a new type // *Carniv. Pl. Newslett.* — 2001. — **30**. — P. 29–30.
- Cieślak E., Ronikier M., Koch F.V.* Western Ukrainian *Cochlearia* (*Brassicaceae*) — the identity of an isolated edge population // *Taxon*. — 2007. — **56**, № 1. — P. 112–118.
- Contini L., Lavarelo J.* Le pin cembro *Pinus cembra* L. — Paris: INRA, 1982. — 197 p.
- Convention on conservation of European wildlife and natural habitats.* Appendix 1 of May 1999: Strictly protected flora species. — Bern, 1999. — 18 p.
- Coppins B.J., Kondratyuk S.Ya., Khodosovtsev A., Wolseley P., Zelenko S.D.* New for Crimea and Ukraine species of lichens // *Ukr. Botan. Journ.* — 2001. — **58**, № 6. — S. 716–722.
- Cristea V.* La conservation de la nature en Roumanie. — Camerino, 1995.
- Cullen J.* *Cardamine* L. // *Flora of Turkey* / ed. Davis R.H. — Edinburg: university press, 1966. — P. 438–444.
- Davis A.P.* The genus *Galanthus* — Portland: Timber Press, 1999. — 297 p.
- Deyl K.* Z květeny podkarpatoruské. *Muscari botryoides, Ornithogalum boucheanum, Cerastium sylvaticum, Fraxinus ornus* et ctr. // *Věda prirodní.* — 1936. — 17.
- Deyl M.* Plants, soil and climate of Pop Ivan. Synecological study from Carpathian Ukraine // *Opera Bot. Čech.* — Vol. II. — Praha, 1940. — P. 1–290.
- Deyl M.* *Sesleria* Scop. // *Flora Europaea.* V. 5. — Cambridge University Press, 1980. — P. 173–177.
- Didukh Ya.P.* The Communities of the Class *Quercetea pubescenti-petraeae* at the Crimean Mountains // *Ukr. phytocoen. col. Ser. A.* — 1996, № 1. — P. 63–77.
- Domin K.* Introductory remarks to the fifth international phytogeographic excursion (I. P. E.) through Czechoslovakia // *Acta botan. bohémica.* — 1928. — **6–7**. — P. 3–77.
- Domin K.* Additamenta ad cognitionem florum Rossiae Subcarpatice // *Acta Botan. Bohémica.* — 1929. — **8**. — P. 26–43.
- Domin K.* Schedae ad floram Čechoslovenicam, exciccatam. Centuria III // *Acta Bot. Bohem.* — 1931 — **10**. — P. 3–79.
- Dostál J.* Nová Květena ČSSR. — Vol. 1,2. — Praha: Akademia, 1989. — 1548 p.
- Drescher A., Prots B., Mountford O.* The world of old oxbowlakes, ancient riverine forests and meliorated mires in the Tisza river basin // *Fritschiana.* — 2003. — **39**. — P. 1–23.
- Duell R.* Distribution of European and Macaronesian liverworts (*Hepaticophytina*) // *Bryol. Beitr.* — 1983. — Bd. 2. — 115 p.
- Duell R.* Distribution of European and Macaronesian mosses (*Bryophytina*) Part I. // *Bryol. Beitr.* — 1984. — Bd. 4. — 113 p.
- Duell R.* Distribution of European and Macaronesian mosses (*Bryophytina*) Part II. // *Bryol. Beitr.* — 1985. — Bd. 5. — P. 110–232.
- Duell R.* Distribution of European and Macaronesian mosses (*Bryophytina*). Annotations and Progress // *Bryol. Beitr.* — 1992. — Bd. 8/9. — 223 p.
- Esslinger Th.L.* A chemosystematic revision of the brown Parmeliae // *Journ. of the Hattori Botan. Laboratory.* — 1977. — **42**. — P. 1–211.
- Fabiszewski J.* *Allium strictum* Schrader // *Polska Czerwona księga roślin* / Red. R. Kazmierczakowa, K. Zarzycki. — Kraków, 2001. — S. 421–422.
- Felbaba-Klushina L.M.* Genus *Colchicum* L. (*Melanthiaceae* Batsch.) within the Eastern Carpathians (Ukraine): geography, morphology, biology, population structure. — Uzhgorod: Lira, 2001. — 136 p.
- Flora Europaea (Cruciferae).* Vol. 1, Ed. 2. — Cambridge, 1993. — P. 313–417.
- Flora Polska.* T. 12. — Warszawa, Kraków: Panstw. wydaw. naukowe, 1971. — S. 149–150.
- Flora Slovenska.* Vol. 3 / Ed. J. Futak, L. Bertova. — Bratislava: VEDA, 1982. — P. 180–182.
- Flora of Turkey* / ed. Davis P.H. — Edinburgh: University Press, 1966.
- Frey W., Frahm J.-P., Fischer E., Lobin W.* Die Moos- und Farnpflanzen Europas. —

- Stuttgart, Jena, New-York: Gustav Fischer Verlag, 1995. — 426 s.
- Fungi of Ukraine. A Preliminary Checklist / Minter, D.W., Dudka, I.O. [eds]. — Egham: International Mycological Institute; Kiev: M.G. Kholodny Institute of Botany. — 1996. — 361 p.*
- Futák J. Diphasiastrum issleri (Rouy) Holub // Flóra Slovenska. T. 2. — Bratislava: SAV, 1966. — S. 33–34.*
- Gusuleac M. Consideratiuni geobotanice asupra Pinului silvestru din Bucovina. — Bul. Facultatii de Stiinte din Cernauti. — 1931. — 4 (2). — P. 310–375.*
- Gutwiński R. Flora glonów okolic Lwowa // Spraw. Kom. fizyogr. Akad. umiejet. Krakowie. — Krakow, 1892. — 27. — P. 1–124.*
- Hadač E., Stoyko S.M., Tassenkevich L., Terray J., Bural M. Notes on the flora and vegetation of the botanical reserve «Stinka» (biosphere reserve «The Eastern Carpathians») // Укр. ботан. журн. — 1996. — 53, № 1/2. — С. 105–111.*
- Hegi G. Erigeron alpinus L. // Illustrierte flora von Mitteleuropa. — Wien, 1906. — 6. — S. 438.*
- Heikkilä H., Kallio P. On the problem of subarctic basidiolichens // Annales of Univesity of Turku. — Ser. A. — 1966. — № 36.*
- Hiltzer A. Limba na Podkarpatské Rusi // Věstn. Českoslov. Akadem Zemědělsk věd. — 1932. — 8. — S. 367–369.*
- Holub J. Diphasiastrum, a new genus in Lycopodiaceae // Preslia. — 1975. — 14. — P. 97–100.*
- Jackson Wyse P.S., Akeroyd J.R. Genus Cochlearia L. // Flora Europaea / Ed. 2. — Cambridge, 1993. — P. 378–380.*
- Jäger E.J. Die Verbreitung von Frankenia in der Mongolei, in Westurasien und im Weltmasstab // Flora. — 1992. — 186, № 3–4. — S. 177–186.*
- Jasičová M., Futák J. Saxifraga L. // Flóra Slovenska. — Vol. 4, 2. — Bratislava: VEDA, vydavateľ'stvo Slovenskej akadémie vied, 1985. — 322 s.*
- Kagalo A. Leucojum aestivum L. on the southern macroslope of Beskydy Mts. // Roczniki bieszczadzkie. — 1998. — № 7. — S. 409–411.*
- Kaleniczenko J. Les daphnés russe et description d'une nouvelle espèce // Bull. Soc. Imp. Nat. Moscou. — 1849. — 22, № 1. — P. 293–317.*
- Keissler K. Usneaceae // Rabenhorst's Kryptogamen Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz. — Leipzig, 1958. — Bd. 9. — Abt. 5. — Teil. 4, Lief. 1.*
- Keissler K. Usneaceae // Rabenhorst's Kryptogamen Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz. — Leipzig, 1959. — Bd. 9. — Abt. 5. — Teil. 4, Lief. 3,4.*
- Klaštorský J. Ad floram Carpatorossicam additamenta critica. Pars. III // Preslia. — 1931. — Vol. 10. — S. 76–87.*
- Klein E., Deutsch G. Dactylorhiza transsilvanica (Schur) Averyanov ist definitiv keine weitere diploide Sippe aus dem Dactylorhiza maculata Komplex // Jour. Eur. Orch. — 2005. — 37, №1. — С. 229–233.*
- Kliment J., Valachovič M. (eds.) Rastlinné spoločenstvá Slovenska 4. Vysokohorská vegetácia. — 2007. — Bratislava:VEDA, Vidavateľ'stvo SAV. — 388 p.*
- Kobiv Y. Ligularia sibirica (L.) Cass. (Asteraceae) in the Chornohora Mountains (Ukrainian Carpathians): population-ontogenetic parameters, morphology, taxonomy and conservation // Ukr. Bot. Journ. — 2005. — 62, № 3. — P. 383–395.*
- Kobiv Y., Kish R., Gleb R. Sempervivum marmoreum Griseb. (Crassulaceae) in the Ukrainian Carpathians: location, morphology, coenotic conditions, population parameters and conservation. — Ukr. Bot. Journal. — 2007. — 64, № 1. — P. 22–29.*
- Kobiv Y, Nesteruk Y. Pedicularis oederi (Scrophulariaceae) in the Chornohora Mts (Ukrainian Carpathians): distribution, biology, ecology and threat // Polish Botan. Journ. — 2001. — 46, №2. — P. 1–10.*
- Kochjarová J., Valachovič M., Bureš P., Mráz P. The genus Cochlearia L. (Brassicaceae) in the Eastern Carpathians and adjacent area // Botanical Journal of the Linnean Society. — 2006. — 151. — P. 355–364.*
- Kondratyuk S.Ya. & Coppins B.J. Basement for the lichen monitoring in Uzhansky National Nature Park, Ukrainian Part of the Biosphere Reserve «Eastern Carpathians» // Roczniki Bieszczadzkie. — 1999 (2000). — 8. — S. 149–192.*
- Kondratyuk S.Ya. & Kärnefelt I. Five new Xanthorias from Holarctic // Ukr. Bot. Journ. — 2003. — 60, № 2. — S. 5–14.*
- Kondratyuk S. Ya., Popova L.P., Lackovicova A. & Pisut I. A Catalogue of the Eastern Carpathian Lichens. — Kiev-Bratislava: M.N. Kholodny Institute of Botany, 2003. — 264 p.*
- Kontny P. Materiały do historii lasów w Karpatach Wschodnich. I. Sosna, limba i kosówka w Górach Pokuckich // Sylwan. — 1938. — 56, №3 (4). — S. 173–210.*
- Korshinsky S. Astragalus zingeri sp. n. // Acta horti Petrop. — 1890. — 2. — P. 297–298.*
- Kozij G. Zapiski florystyczne z Karpat Pokuckich // Kosmos. — 1936. — Ser. A. — 61, №4. — S. 515–523.*
- Krog H. Lethariella and Protousnea, two new lichen genera in Parmeliaceae // Nordic Journ. of Botan. — 1976. — 23, № 2.*
- Krog H., Østhaugen H. The genus Ramalina in the Canary Islands Nordic // Journ. of Botan. — 1980. — 27, №4.*
- Kubát K. Diphasiastrum Holub // Květena České socialistické republiky. T. 1. — Praha: Academia, 1988. — S. 196–200.*
- Kull T. Cyripedium calceolus L. (Biological Flora of the British Isles, No. 208) // J. Ecology. — 1999. — 87, №5. — P. 913–924.*
- Kurokawa S.A. A monograph of the genus Anaptychia // Beihefte zur Nova Hedwigia. — 1962. — Heft 6.*
- Kwitkowska A. Cochlearia polonica Frohlich // Polska Czerwona księga roślin. Red. R. Kazmierczakowa, K. Zarzycki. — Kraków, 2001. — S. 166–167.*
- Léveillé J.H. Observations medicales et énumération des plantes recueillies en Tauride. Voyage dans la Russie meridionale et la Crimée pur la Hongrie, la Valachie et la Moldavie 1837, sous la direction de A. Demidoff. T. 2. — Paris: Ernest Bourgin et Cie, 1842. — P. 33–242.*
- Löve A. Conspectus of the Triticae // Feddes Repertorium, 1984, Bd. 95. hf. 7–8.*
- Mąkowski J. Carex obtusata Liljeb. nowy element borealno-leśny we florze Polski // Spraw. Kom. fizyograf. — 1938. — 71. — S. 209–220.*
- Mąkowski J. Botrychium virginianum Sw. na północnej krawędzi Podola // Kosmos. Ser. A. — 1938. — 63. — S. 363–375.*
- Magic D. Quercus L. // Flóra Slovenska. Vol. 3. — Bratislava: VEDA, vydavateľ'stvo Slovenskej akadémie vied, 2006. — S. 108–143.*
- Maglocký Š., Vágenknecht V. Leucanthemella serotina (L.) Tzvelev. // Čerovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š., Procházka F. Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlin a živočíchov SR a ČR. Vyššie rastliny. — Bratislava: Priroda, 1999. — S. 216.*
- Margittai A. Adatok Beregvármegye flórájához // Mag. Bot. Lap. — 1911. — 10. — Old. — P. 388–413.*
- Margittai A. Adatok Északkeleti felvidék flórájához // Bot. Köz. — 1927. — 24, 1–2. — P. 154–164.*
- Margittai A. Additamenta ad floram Carpatorum Septentrionali-orientalium // Mag. Bot. Lap. — 1933. — 31, № 1–6. — P. 95–104.*

- Margittai A.A. Potamogeton alpinus* Balb. előfordulása Máramarosban // Bot. Köz. — 1934. — **32**. — Old. — P. 158–159.
- Margittai A.* A körösmezei (jaszinai) Pietros-havas flórája // Bot. Köz. — 1935. — **32**. — Old. — P. 75–91.
- Margittai A.* Az Északkeleti Kárpátok néhány érdekes növénye // Bot. Köz. — 1938. — **35**, 1-2. — Old. — P. 58–63.
- Markgraf-Dannenberg I.* *Festuca L.* // Flora Europaea. Vol. 5. — Cambridge: Univ. Press. — 1980. — P. 125–153.
- Martinovský J.O., Stipa L.* // Flora Europaea. Vol. 5. — Cambridge: Univ. Press. — 1980. — P. 249–250.
- Medwecka-Kornaś A., Kornaś J., Pawłowski B.* Przegląd zbiorowisk roślinnych łądowych i słodkowodnych // Szata roślinna Polski. T. 1. — Warszawa: PWN, 1959. — S. 1–486.
- Meusel H., Kärstner A.* Lebengeschichte der Gold- und Silberdisteln. Monographie der mediterran-mitteuropäischen Compositen-Gattung *Carlina*. Band 2. Artenvielfalt und Stammesgeschichte der Gattung. — Wien: Springer, 1994. — 657 s.
- Mihaly A., Kricsfalusy V.* Population biology and ecology of *Crocus heuffelianus* Herb. (*Iridaceae*) in Ukraine // Linzer biol. Beitr. — 1997. — **29**, № 2. — P. 641–681.
- Mitka J.* The genus *Aconitum* (*Ranunculaceae*) in Poland and adjacent countries. A phenetic — geographic study. — Kraków: Zakład Poligraficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. — 204 s.
- Mitka J., Starmihler W.* Phenetic variability of *Aconitum lasiocarpum* (Rchb.) Gayer (*Ranunculaceae*): extension of taxonomic and geographic borders // Acta Societatis Botanicorum Poloniae. — 2000. — **69**, № 2. — P. 145–155.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H.* Jeżogłówka pokrewna. *Sparganium angustifolium* F. Michx. / Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H. (red.) Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe. — Kraków, 2008. — S. 552–553.
- Molnár V.A.* Növényritkaságok a Kárpát-medencében. — Szeged: WinterFair Kft., 2003. — 232 p.
- Moser M.* Remarkable species of *Agaricales* collected in the Crimean Mountains (Ukraine) // Укр. ботан. журн. — 1993. — **50**, № 4. — P. 93–103.
- Motyka J.* Porosty // Flora Polska. T. 5. Cz. 1. — Warszawa, 1960.
- Müller K.* Die Lebermoose Europas // Rabenhorst's Kryptogamen Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz. — Leipzig, 1957. — **6**, Abt. 2. — 944 s.
- Müller-Doblies U., Müller-Doblies D.* Ordnung Typhales // Hegi G. Illustrierte Flora von Mittel Europa. Bd. 2., Teil 1. — Berlin: Hamburg: Verlag Paul Parey, 1977. — S. 275–317.
- Mulligan G.A. et Calder J.A.* The genus *Subularia* (*Cruciferae*) // Rhodora. — 1964, **66**. — 127–135.
- Med-Checklist* / ed. W. Greuter, H.M. Burdet et G. Long. Geneve, 1986. — **3**. — 395 (+ CXXIX) p.
- Melnik V.I.* Distribution and plant communities of *Daphne cneorum* and *Daphne sophia* in Ukraine // Thaiszia. Journal of Botany. — 1996. — **6**, №1–2. — P. 49–66.
- Oberwinkler F.* Fungus-alga interactions in basidiolechenes // Beihefte zur Nova Hedwigia. — 1984. — Bd. 79.
- Pawłowski B.* De positione systematica nec non affinitate *Minuartia oxypetalae* (Wof.) Kulcz. // Acta Soc. Bot. Poloniae. — 1939. — **16**, № 2. — P. 153–167.
- Pawłowski B.* Ogólna charakterystyka geobotaniczna gór Czywcyńskich // Rozpr. wydz. mat.-przyrod. PAU. — 1946. — **72**. — Dz. B. — S. 1–75.
- Pawłowski B.* *Armeria pocutica* B. Pawł. // Fragm. Flor. et geobot. — 1962. — **8**, № 4. — S. 399–403.
- Pawłowski B., Walas J.* Les associations des plantes vasculaires des Monts de Czywczyn // Extrait du Bull. Int. Acad. Pol. — Ser. B. Sc. Natur. — 1949. — **1**. — 181 s.
- Pifko D.* *Chamaecytisus rochelii* (Wierzb.) Rothm. in Transcarpathia // Фіторизноманіття Карпат: сучасний стан, охорона, відтворення. Мат.-ли міжн. наук. конф. присвяч. 15-річчю Мідвідомч. лабор. охорони природи екосистем Ужгород. нац. ун-ту (11-13.09. 2008, м. Ужгород). — Ужгород: Ліра, 2008. — С. 127–129.
- Pilát A.* Hymenomycetes Carpatorum Orientalium // Sb. nár. Mus. Praze. — 1940. — Vol. II.B. — № 3. — P. 37–80.
- Poelt J.* Bestimmungsschlüssel Europäischer Flechten. J. Cramer. — Verlag, 1969. — 757 s.
- Polska Czerwona Księga roślin.* — Kraków, 2001. — 664 s.
- Požgai J., Horváthová J.* Variabilita a ekológia druhov rodu *Quercus* L. na Slovensku. — Bratislava: VEDA vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1986. — 155 p.
- Procházka F.* *Sparganium angustifolium* F. Michaux. fil. / Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š., Procházka F. Červená kniha ohrozených a vzácných druhů rostlin a živočichů SR a ČR. Vyššie rastliny. — Bratislava: Príroda, 1999. — S. 352.
- Procházka F.* *Stipa transcarpatica* Klokov // Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š., Procházka F. Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlin a živočichov SR a ČR. Vyššie rastliny. — Bratislava: Príroda, 1999. — S. 360.
- Procházka F., Jatiová M., Růžička V.* *Pedicularis exaltata* Besser // Červená kniha ohrozených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Kn. 5 Vyšší rostliny. — Bratislava: Príroda, 1999. — S. 273.
- Procházka F., Rydlo J., Potůček O.* *Epipactis albensis* Nováková et Rydlo // Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š., Procházka F. Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlin a živočichov SR a ČR. Vyššie rastliny. — Bratislava: Príroda, 1999. — S. 148.
- Prydiuk M.P.* The genus *Crepidotus* (Fr.) Staude in Crimea (Ukraine) // XIV Congress of European Mycologists. Abstracts. (22–27 September 2003, Katsiveli, Yalta, Crimea, Ukraine). — Kiev: St DRUK, 2003. — P. 87.
- Prydiuk M.P.* Two remarkable species of *Crepidotus* (*Cortinariaceae*) from the Crimean Mountains (Ukraine) // Mycologia Balcanica. — 2005. — 2. — P. 161–164.
- Raciborski M.* Róślinność wód stojących okolicy Lwowa // Kosmos. — 1910. — **35** (1-2). — C. 44–65.
- Randjelović N., Randjelović V.* *Crocus banaticus* Gay // Stevanović V. (Ed.) Crvena knjiga flore Srbije. 1. Iščezli i krajnje ugroženi taksoni. — Beograd, 1999. — S. 67–68.
- Randuska D., Krizo M.* Chranene rastliny. — Bratislava: Príroda, 1986. — 430 s.
- Red Data Book of the Baltic Region. Part 1.* Institute of Biologi. — Riga, 1993. — 95 s.
- Red Data Book. Lists of threatened plants and animals of the Carpathian National Parks and Reserves. Red. I.* Voloskuk. Tatr. Lomnica, Slovak Republ., 1996.
- Řehořek V., Kliment J., Feráková V.* *Lathyrus transsilvanicus* (Spreng.) Fritsch. // Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š., Procházka F. Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlin a živočichov SR a ČR. Vyššie rastliny. — Bratislava: Príroda, 1999. — S. 214.
- Rilke S.* Revision der Sektion *Salsola* s. I. der Gattung *Salsola* (*Chenopodiaceae*) // Bibliotheca Botanica (Stuttgart). — 1999. — Heft 149. — S. 1–190.

- Rothmaler W. Exkursionsflora für die Gebiete der DDR und der BRD. Bd. 4. — Berlin: VVVV, 1988. — S. 76.
- Sanda V., Biță-Nicolae C.D., Barabaș N. Flora cormofitelor spontane și cultivate din România. — Bacău: Ion Borcea, 2003. — 316 p.
- Sanda V., Claudia D., Biță-Nicolae, Barabaș N. Flora cormofitelor spontanei și cultivate din România. — Bacău : Ion Borcea, 2003. — S. 137.
- Sanda V., Popescu A. Raspindirea speciilor *Primula farinosa* L., *P. halleri* J.F. Gmel., *P. auricula* L. și *P. intricata* Gren. & Godr. in Flora Romanei // Stud. Cerc. Biol. Ser. Bot. — 1971. — 3, 4. — P. 331–335.
- Shefferson R.P., Weiss M., Kull T., Taylor D.L. High specificity generally characterizes mycorrhizal association in rare lady's slipper orchids, genus *Cypripedium* // Molecular Ecology. — 2005. — **14**. — P. 613–626.
- Šipošová H., Otahelová H. *Utricularia* L. // Flóra Slovenska. — V. 2. — Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1997. — S. 544–555.
- Smith A.J.E. The liverworts of Britain and Ireland. — Cambridge: Cambridge University Press, 1991. — 362 p.
- Somlyay L. A *Muscari botryoides* (L.) Mill. hazai alakkörének rendszertani-chorológiai vizsgálata. Doktori (PhD) értekezés. — Debrecen: Debreceni Egyetem Természettudományi Kar, 2003. — 56 old.
- Somlyay L., Pintér I., Csontos P. Taxonomic Studies of the *Muscari botryoides* complex in Hungary // Folia Geobotanica. — 2006. — 41. — P. 213–228.
- Środoń A. Rozmieszczenie limby w Polskich Karpatach i jej ochrona // Ochrona przyrody. — 1936. — **16**. — S. 22–42.
- Steere W.C. *Metaneckera*, nomen novum for *Neckeradelphus* Steere // Bryologist. — 1967. — **70**, № 3. — P. 343–344.
- Szabados M. Karpát Ukraina vizeiek, hydrobiológiai vizsgálatok (Gidrobiológiczeskie issledovanyija rek i ozjor v Zakarpatskoj Ukraine) // Acta Bot. — 1949. — **4**, № 1–6. — C. 35–53.
- Szucki P. Nowy gatunek flory Czarnohory // Paj. — 1994, № 8. — S. 83–84.
- Tasenkevich L. Vascular Plants // Witkowski Z.J., Król W., Solarz W. (eds.). Carpathian List of Endangered Species. — WWF and Institute of Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Vienna-Krakow, 2003. — P. 6–19.
- Teppner H., Klein E., Drescher A., Zahulskij M. *Nigritella carpatica* (Orchidaceae) — ein Reliktendemit der Ost-Karpaten // Phyt. Annales rei botanicae. — 1994. — **34**, № 2. — P. 169–187.
- Thaisz L.A. *Syringa josikaea* Jacq. fil. mint növénygeográfiai útmutató // Magyar Bot. Lap. — 1909. — **8**. — P. 217–221.
- Thaisz L. *Syringa josikaea* Jacq. fil. újabb termőhelyei // Magyar Bot. Lap. — 1912. — **11**. — P. 236–237.
- Tokaryuk A. State of Coenopopulation *Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietr. (Orchidaceae) in the Bukovynske Prykarpattya // Proceeding of the III International Young scientists «Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution», dedicated to 100 anniversary from birth of famous ukrainian lichenologist Maria Makarevich (Odessa, 15–18 May, 2007). — Odessa: Pechatniy dom, 2007. — S. 296.
- Țopa E. Fragmente florističe din Bucovina și Basarabia de Nord // Bul. Gradini Botaniče și al Muzeului Botanic de la Univ. din Cluj. — 1936. — **15**, № 1–4. — P. 209–218.
- Țopa E. Contribuțiuni la flora Basarabia de Nord // Bull. Fac. de St. din Cernauti. — 1934. — **7**. — P. 321–328.
- Trinajstić I. Rod *Quercus* L. // Analitička Flora Jugoslavije. — Vol. 1, 3. — Zagreb, 1974. — S. 460–481.
- Vakhrusheva L.P. Age structure of cenopopulations of *Cyclamen kuznetzovii* Kotov et Czernova in Crimean piedmount // Plant resources in the creation of new values: Third International Balkan Botanical Congress. — Sarajevo, 2003. — P. 19.
- Vězda A. *Ramalina pontica* // Folia Geobot. Phytotax. — Praha, 1975. — **10**. — 326 s.
- Vlčko J., Ditě D., Kolník M. Orchids of Slovakia. — Zvolen, 2003. — 120 p.
- Vogt R. Die *Cochlearia pyrenaica* — Gruppe in Zentraleuropa // Ber. Bayer. Bot. Ges. — 1985. — **56**. — S. 5–52.
- Yakovlev G.P., Sytin A.K., Roskov Yu.R. Legumes of Northern Eurasia. A Checklist. Kew: Royal Botanic Gardens, 1996. — 724 p.
- Yena A. *Euphorbia paralias* Linnaeus, 1753 // Dumont H.J., Mamaev V.O. & Zaitsev Ju.P. (eds). Black Sea Red Data Book. — NY: United Nations Publications, 1999 a. — P. 57–59.
- Yena A. *Parapholis incurva* (Linnaeus) C.E. Hubbard, 1946 // Dumont H.J., Mamaev V.O. & Zaitsev Ju.P. (eds). Black Sea Red Data Book. — NY: UN Publications, 1999 6. — P. 83–85.
- Yena A., Filipova M. *Calystegia soldanella* (Linnaeus) R. Brown, 1810 // Dumont H.J., Mamaev V.O. & Zaitsev Ju.P. (eds). Black Sea Red Data Book. — NY: United Nations Publications, 1999. — P. 29–31.
- Yena A.V., Moysienko I.I. *Trachomitum venetum* subsp. *russanovii* (Pobed.) Yena & Moysienko, comb. & stat. nov. / Greuter W. & Raus Th. (ed.). Med-Checklist Notulae, 26 // Willdenowia. — 2007. — № 37. — P. 435.
- Wagner L. A megye növényzetének // Máramaros vármegye egyetemese leírása. — Budapest, 1876. — № 6. — S. 153–210.
- Walter K.S., Gillet H.J. (eds.) 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. Compiled by the World Conservation Monitoring Centre, UK, 1998. — 1xiv + 862 pp.
- Wasser S.P. Fungorum rariorum Icones, Coloratae. Pars X. — Vaduz, 1979.
- Wasser S.P. Tribe *Agariceae* Pat. of the Soviet Union. — Koenigstein: Koeltz. Sci. Books, 1989. — 120 p.
- Wasser S.P. Tribes *Cystodermatae* Singer and *Leucocoprineae* Singer of the CIS and Baltic States. — Eching: IHW-Verlag, 1993. — 105 p. (Libri Botanici, vol. 9).
- Webb D.A., Gornall R.J. Saxifrages of Europe. — London: Christopher Helm, 1989. — 307 p.
- Whalen M. A. Systematics of *Frankenia* (Frankeniaceae) // Systematic Botany Monographs (Ann Arbor, ASPT). — 1987. — **17**. — 93 p.
- Wołoszczak E. Sprawozdanie z wycieczek botanicznych w Karpaty Stryjskie i Samborskie // Spraw. Komis. Fizyogr. 1893. — **28**. — S. 49–85.
- Zahariadi C. Genul *Ornithogalum* L. Flora Republ. Soc. Romania. T. 11. — Editura Acad. Republ. Soc. Romania, 1966. — P. 320–349.
- Zahulsky M. Distribution et protection des Orchidees dans l'ouest de L'Ukraine // Cah. Soc. Fr. Orch. — Act. du 14 Colloque Paris (20–21 Novebre 1999). — 2000. — **6**. — P. 151–161.
- Zaitsev Yu.P. & Alexandrov B.G. Black Sea Biological Diversity Ukraine. — New York: Unit. Nat. Publ., 1998. — 351 c.
- Zapałowicz H. Roślinna szata gór Pokucko-Marmaroskich // Sprawozd. Kom. fuzujogr. — 1889. — **24**. — 390 s.
- Zapałowicz H. Krytyczny przegląd roślinności Galicyi. — Krakow, 1906. — **1**. — 296 p.
- Zapałowicz H. Conscpectus florum Galiciae criticus. Krytyczny przegląd roślinności Galicyi. — Krakowie: Nakładem Akademii Umiejętności. — 1911. — **3**. — 252 s.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ ВИДІВ РОСЛИН ТА ГРИБІВ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (РОСЛИННИЙ СВІТ)

А		Б		Г	
Агрестія щетиниста	736	Білоцвіт літній	65	Верба чорнична	586
Аденофора кримська	380	Бамбузіна Бребіссона	670	Вероніка безлиста	616
Адiant венерин волос	22	Баранець звичайний	19	Вероніка кущикова	618
Айстра альпійська	294	Батрахоспермум драглистий	636	Вероніка стокроткова	617
Аконіт Бессера	548	Батрахоспермум зовнішньооплідний	635	Веселка подвоєна	821
Аконіт Жакена	549	Беладонна звичайна	604	Вишня Клокова	573
Аконіт несправжньо-протитруйний	551	Белонія геркулінська	733	Відкасник осотоподібний	296
Аконіт опушеноплодий	550	Береза дніпровська	342	Відкасник татарниколистий	297
Алекторія лозовидна	749	Береза Клокова	344	Вітеринка нарцисоквіткова	554
Алекторія паросткова	749	Береза низька	343	Вовна гірська пухнаста	543
Аллоцетрарія Океза	750	Береза темна	345	Вовче лико кримське	610
Альдранда пухирчаста	422	Берека	579	Вовче лико пахуче	608
Анакампт запашний	152	Бешишниця багаторічна	494	Вовче лико Софії	609
Анакампт пірамідальний	157	Билинець довгорогий	183	Водяний горіх плаваючий	612
Анакампт додон сплахноподібний	715	Билинець найзапашніший	185	Водяний жовтець плаваючий	557
Анаптіхія переплутана	778	Билинець щільноквітковий	184	Волошка білоперлинна	305
Анаптіхія прекрасна	777	Білогнойовик Богуша	792	Волошка Ванькова	315
Анектангій Ганделя	702	Білопавутинник бульбистий	808	Волошка великопридаткова	298
Анемона нарцисоквіткова	554	Білопечериця дівоча	791	Волошка верболиста	310
Анограма тонколиста	31	Білопечериця довгокоренева	789	Волошка донецька	302
Антурус Арчера	804	Білопечериця Мозера	790	Волошка козяча	300
Армерія покутська	517	Білотка альпійська	328	Волошка Компера	301
Аройник білокрилий	69	Білоцвіт весняний	66	Волошка Конки	303
Аройник східний	70	Борідник паростковий	414	Волошка короткоголова	299
Арум білокрилий	69	Борідник шерстистоволосистий	413	Волошка напівзаконна	312
Арум східний	70	Боровик	608	Волошка несправжньо-блідолускова	309
Аспіцилія куциста	737	Боровик бронзовий	797	Волошка Пачоського	306
Аспіцилія блукаюча	738	Боровик королівський	799	Волошка первинногерберова	307
Аспіцилія щетиниста	736	Боровик темно-каштановий	797	Волошка первинноперлинна	308
Аспленій Білло	24	Борщівник лігустиколистий	280	Волошка перлиста	304
Аспленій Гейфлера	25	Борщівник пухнастий	281	Волошка Сарандінакі	311
Аспленій чорний	23	Ботридина зелена	779	Волошка Стевена	313
Астрагал безстрілковий	439	Брандушка різнобарвна	75	Волошка Талієва	314
Астрагал Геннінга	441	Бріопсис адриатичний	652	Вошерія прибережна	622
Астрагал дніпровський	436	Бровник однобульбовий	187	Вудсія альпійська	29
Астрагал донський	450	Бруслина карликова	407	Вудсія ельбська	30
Астрагал зігнутий	446	Будяк пагорбовий	295	Вязіль стрункий	481
Астрагал Крайни	442	Бузок угорський	527		
Астрагал крейдолюбний	437	Булатка великоквіткова	158	Гадюча цибулька гроноподібна	143
Астрагал монпелійський	443	Булатка довголиста	159	Галеропсис пустельний	796
Астрагал одеський	444	Булатка червона	160	Гапломітрий Гукера	684
Астрагал піщаний	435	Бульбохета майже квадратна	658	Гвоздика бесарабська	387
Астрагал подібний	449	Бурачок Борзи	350	Гвоздика бузька	389
Астрагал понтійський	445	Бурачок голоніжковий	351	Гвоздика гарна	391
Астрагал сарептський	447	Бурачок савранський	352	Гвоздика граціано-політанська	388
Астрагал сизий	440			Гвоздика гренобльська	388
Астрагал Цингера	452			Гвоздика несправжньо-пізня	390
Астрагал шерстистоквітковий	438	Вайда прибережна	370	Гелодій Бландова	721
Астрагал щетинистий	448	Вальдштейнія гравілатоподібна	581	Гельвела монашка	781
Астрагал яйцеплідний	451	Верба альпійська	583	Гельмінтора розчепірена	638
Астраканта арнакантова	434	Верба лапландська	585	Генедієла Гайма	703
Асфоделіна жовта	72	Верба Старке	588	Генікулярія спіротенієва	668
Аталамія Спатиза	683	Верба трав'яна	584	Герицій коралоподібний	813
		Верба туполиста	587	Гермінія однобульбовий	187

Гетеродермія прекрасна	777
Гетерофіл споріднений	725
Галекта стовбурова	734
Гацінтик Палласів	112
Гігроцибе ковпакоподібна	814
Гімноспермій одеський	341
Гіпокрепіс чубатий	470
Гісоп крейдовий	499
Глевчак однолистяний	193
Глід Пояркової	574
Глід Турнефора	575
Глуха кропива гола	500
Гніздівка звичайна	196
Головатень високий	320
Головачка Дмитра	419
Головачка Литвинова	420
Голчатка під'язикова	267
Гомф булавоподібний	812
Гонатозігон волохатий	667
Горицвіт весняний	552
Горицвіт волзький	553
Горобина берека	579
Горох високий	480
Горянка дворяна	231
Грабельки Бекетова	495
Гриб-зонтик дівочий	791
Грифола листувата	817
Громовик багатолістяний	347
Громовик гранітний	346
Громовик донський	348
Гронянка багатороздільна	36
Гронянка віргінська	37
Гронянка півмісяцева	34
Гронянка ромашколиста	35
Гудієра повзуча	182
Гукерія блискуча	714
Д	
Дактиліна мадрепорова	752
Дволусківниця зігнута	232
Дворятник крейдовий	366
Дев'ятисил татарниколистий	297
Дельфіній високий	559
Дельфіній Палласа	560
Дельфіній руський	562
Дельфіній Сергія	563
Дельфіній яскраво-червоний	561
Деревій голий	289
Деревій Шура	332
Деревій язичковий	331
Десмідіум Бейлі	671
Дзвінець крейдовий	535
Дзвінка кримська	380
Дзвоники карпатські	381
Дзвоники Кладни	382
Дивина розлога	603
Дикранодонцій шорсткий	701
Дифазіаструм альпійський	12
Дифазіаструм Ісслера	14
Дифазіаструм сплюснутий	13
Дифазіаструм триколоський	15

Дифазіаструм Цайллера	16
Дифеліпея червона	530
Діктиота дихотомічна	623
Діходон роговиковий	392
Доліхоуснея найдовша	759
Дошовик соскоподібний	816
Дріада восьмипелюсткова	576
Дрік малонасінний	462
Дрік скіфський	463
Дрік чотиригранний	464
Дрочок крилатий	465
Дуб австрійський	485
Дуб кошенільний	485
Е	
Евастропсіс Ріхтера	656
Евгодон короткогострокінцевий	637
Едельвейс	328
Едогоній косопооровий різновид донський	659
Ектокарпус стручковатий	624
Ентероморфа азовська	654
Ентолома смердюча	809
Еремур кримський	74
Еремур показний	73
Еритроній собачий зуб	136
Еспарцет Васильченка	478
Еспарцет Палласа	477
Ж	
Жабриця Лемана	286
Жеруха грецька	355
Жеруха ніжна	356
Жимолость голуба	385
Жимолость синя	385
Жировик Льюзеля	190
Жовтець татранський	569
Жовтець Тора	569
Жовтозілля Бессера	337
Жовтозілля карпатське	338
Жовтозілля кримське	339
Жовтушник кринкський	368
Жовтушник український	369
Жовтушниця Талієва	379
Жостір фарбувальний	572
Журавлина дрібноплода	429
З	
Залізник скіфський	502
Зелениця альпійська	12
Зелениця Ісслера	14
Зелениця сплюснута	13
Зелениця триколоськова	15
Зелениця Цайллера	16
Зеленоплідниця фіолетова	221
Зіновать біла	455
Зіновать Блоцького	456
Зіновать Вульфа	461
Зіновать гранітна	457
Зіновать Пачоського	458
Зіновать подільська	459
Зіновать Рошеля	460
Зіркоплідник частуховий	50

Злинка альпійська	321
Злинка залозиста	322
Змієголовник австрійський	497
Змієголовник Рюйша	498
Зміячка австрійська	336
Зморшок степовий	783
Зморшок товстоногий	782
Зозулинець блідий	205
Зозулинець блощичний	151
Зозулинець болотний	155
Зозулинець Ванькова	211
Зозулинець дрібнокрапчастий	207
Зозулинець запашний	152
Зозулинець мавп'ячий	210
Зозулинець обпалений	195
Зозулинець прикрашений	209
Зозулинець прованський	206
Зозулинець пурпуровий	208
Зозулинець рідкокрітковий	153
Зозулинець розмальований	156
Зозулинець салеповий	154
Зозулинець тризубчастий	194
Зозулинець чоловічий	203
Зозулинець шоломоносний	204
Зозулині сльози серцелисті	191
Зозулині сльози яйцеподібні	192
Зозулині черевички справжні	164
Зозульки бузинові	172
Зозульки іберійські	167
Зозульки м'ясочервоні	168
Зозульки плямисті	169
Зозульки римські	171
Зозульки серценосні	165
Зозульки травневі	170
Зозульки трансильванські	173
Зозульки Траунштейнера	174
Зозульки Фукса	166
Золотень жовтий	72
Золотобородник цикадовий	222
Зореморквиця прибережна	274
Зорянка південнобузька	402
І	
Їжача голівка вузьколиста	269
К	
Калітамніон зернистий	651
Калофака волзька	453
Кальдезія білорозлиста	49
Кальмарник веретеноподібний	805
Кампілостелій скельний	696
Капуста кримська	354
Карагана скіфська	454
Катателазма царська	802
Катран великокрітковий	359
Катран коктебельський	360
Катран мітрідатський	362
Катран морський	361
Катран пірчостонадрізаний	363
Катран Стевена	364
Катран татарський	365
Катран шершавий	358

Квітохвісник Арчера	804
Келерія Талієва	230
Кендир венеційський	288
Кендир кримський	288
Кендир Русанова	288
Кендир сарматський	288
Кермек чурюцький	520
Кермечник злаколистий	518
Кермечник червонуватий	519
Кисличник двостовпчиковий	541
Клаваріадельф товкачиковий	806
Кладонія альпійська	729
Кладонія зірчаста	729
Кладостефус губчатий	626
Кладостефус кільчастий	627
Кладофора вадорська	662
Кладофора далматська	663
Кладофоропсис шкірястий	664
Клеома донецька	383
Клеома птахоніжкоподібна	383
Клеома сива	383
Кліщинець білокрилий	69
Кліщинець східний	70
Клокичка периста	606
Ключ-трава	34
Клязея донецька	324
Клязея донська	325
Ковила азовська	253
Ковила Браунера	243
Ковила відмінна	239
Ковила відокремлена	246
Ковила волосиста	244
Ковила вузьколиста	261
Ковила гірська	256
Ковила гранітна	249
Ковила дивна	238
Ковила дніпровська	241
Ковила донецька	247
Ковила закарпатська	262
Ковила Залеського	264
Ковила каменелюбна	252
Ковила короткокрила	242
Ковила Лессінга	251
Ковила Мартиновського	255
Ковила найкрасивіша	259
Ковила облудна	248
Ковила пірчаста	257
Ковила поетична	258
Ковила пухнастолиста	245
Ковила різнолиста	250
Ковила Сирейщикова	260
Ковила травнева	254
Ковила українська	263
Ковила шорстка	240
Кодіум черв'якуватий	653
Козельці донецькі	340
Кололежена Россетта	689
Колючконос Сіборпа	279
Комишник двозонтиковий	109
Комишник двороздільний	109

Комонничок зігнутий	421
Комперія компера	162
Комперія кримська	162
Конардія компактна	716
Конюшина темно-каштанова	483
Конюшина червонувата	484
Коральковець тричінадрізаний	163
Корисціум зелений	779
Корнікулярія степова	751
Короличка пізня	327
Кортуза Маттіолі пухнаста	543
Коручка болотна	179
Коручка дрібнолиста	178
Коручка ельбська	175
Коручка пізньоквітуча	175
Коручка пурпурова	180
Коручка темно-червона	176
Коручка чемерникоподібна	177
Коручка широколиста	177
Косарики болотні	126
Косарики італійські	125
Косарики тонкі	127
Косарики черепитчасті	124
Костриця білдувата	227
Костриця гірська	225
Костриця крейдова	224
Костриця Порціуса	228
Костриця різнолиста	226
Костриця скельна	229
Котячі лапки карпатські	290
Краєкучни персидський	40
Краєкучник верхівковий	39
Крепідот македонський	807
Критм морський	278
Критмій морський	278
Крупка аїзоподібна	367
Ксантоанаптіхія загадкова	773
Ксантоанаптіхія ямчаста	772
Ксантопармелія грубозморшкувата	755
Ксантопармелія загорнута	760
Ксантопармелія камчадальська	760
Куга гострокінцева	110
Кулівниця вузькопелюсткова	496
Кульківник куленосний	33
Курай туполистий	408
Кучерявка відігнута	540
Кучерявка кущова	539
Л	
Ліннея північна	384
Лагозерис пурпуровий	326
Ламкококосник ситниковий	235
Лампротамніум пухирчастий	681
Ласалія пухирчаста	774
Ласалія російська	775
Ласкавець жовтецевий	275
Ласкавець тонкий	276
Левкой запашний	374
Лейкорхіс білуватий	214
Леканора Реутера	740

Лептогія Шредера	732
Лептогіум насичений	731
Лептогіум черепицеподібний	730
Летарієла переплутана	753
Леукокарпія біаторова	728
Лешиця дністровська	395
Лешиця скупчена	394
Липа пухнастостовпчикова	611
Листочня кучерява	831
Лікопердон соскоподібний	816
Лікоподієлла заплавна	17
Лілійка пізня	142
Лілія лісова	141
Лімацела степова	795
Лімодор недорозвинений	189
Ліюфіл Фавре	833
Ліхеномфалія Гудсонова	779
Ллойдія пізня	142
Лобарія легеневоподібна	742
Лобарія широка	741
Ложечниця піренейська	357
Ломикамінь аїзоподібний	589
Ломикамінь болотний	595
Ломикамінь бульбистий	592
Ломикамінь жовто-зелений	596
Ломикамінь зернистий	594
Ломикамінь карпатський	593
Ломикамінь мохоподібний	591
Ломикамінь напівзонтиковий	598
Ломикамінь переломниковий	590
Ломикамінь супротивнолистий	597
Лорансія чашоподібна	649
Лофосифонія повзуча	647
Лунарія оживаюча	373
Лускач	801
Лусківниця марантова	41
Любка дволиста	212
Любка зеленоквіткова	213
Людвігія болотна	528
Люцерна приморська	475
Люцерна щebenиста	476
Льон бесарабський	521
Льон Палласів	522
Льонок бесарабський	614
Льонок крейдовий	615
М	
Малаксіс однолистий	193
Марсилея чотирилиста	32
Мачок жовтий	538
Меезія багнова	709
Меезія довгоніжкова	710
Меезія тригранна	711
Меланелія елегантна	754
Меланелія незабарвлена	754
Меланохалеа елегантна	754
Мерингія бузька	399
Меч-трава болотна	104
Мікромерія чебрецелиста	501
Мінуарція гостропелюсткова	398
Мінуарція рідкоквіткова	397

Міріостома дірчаста	811
Міріостома стрижневидна	811
Міріостома шийкова	811
Місячниця оживаюча	373
Мітлиця альпійська	219
Мітлиця скельна	220
Міхурниця альпійська	26
Міхурниця гірська	27
Міхурниця судетська	28
Модрина польська	44
Модринова губка	810
Модринофомес лікарський	810
Молодило гірське	418
Молодило мармурове	417
Молодильник озерний	11
Молочай волинський	433
Молочай густоволохатоплодий	432
Молочай прибережний	431
Морківниця прибережна	274
Моховик паразитний	798
Мутин малиновий	820
Мутин собачий	819
Мухомор Цезаря	793
Мухомор щетинистий	794
М'якух болотний	186
Н	
Надбородник безлистий	181
Накорінниця червона	530
Нарцис вузьколистий	67
Наскельниця лежача	428
Негній-дерево	48
Некера Мензіса	727
Нектароскордій болгарський	61
Немаліон глистовидний	642
Неотіанта каптурувата	197
Неотінея обпалена	195
Неотінея тризубчаста	194
Неофусцелія грубозморшкувата	755
Нефрома загорнута	746
Нефрома рівна	745
Нігрітеля карпатська	198
Нітела найтонша	674
Нітела струнка	673
Нітелопсіс притуплений	676
Нотолена марантова	41
О	
Омфаліна Гудсонова	779
Оокардіум простягнутий	672
Орлики трансильванські	556
Орлики чорніючі	555
Орнітопус крихітний	479
Ортотей рудуватий	723
Осінник пізньоцвітовий	68
Осмундея гібридна	644
Осмундея зрізана	645
Осока біла	80
Осока блискуча	94
Осока богемська	82
Осока Буксбаума	84
Осока буріюча	83

Осока Госта	92
Осока дводомна	88
Осока двоколірна	81
Осока Девелла	86
Осока житня	100
Осока затінкова	102
Осока збіднена	87
Осока кулястоподібна	90
Осока лапкоподібна	98
Осока Лахеналія	93
Осока малоковіткова	97
Осока пажитницева	95
Осока пажитницеподібна	95
Осока піхвова	103
Осока притуплена	96
Осока скельна	99
Осока темно-бура	89
Осока тонкокореневищна	85
Осока торфова	91
Осока Хоста	92
Осока щетиниста	101
Осот різнолистий	316
Оставник одеський	341
Остіжник валеріаноподібний	613
Офрис бджолоносна	199
Офрис комахоносна	200
Офрис кримська	202
Офрис оводоносна	201
Очиток застарілий	416
Очки гладенькі	353
П	
Паламокладій справжньозелений	722
Паліμβія солончакова	282
Паліμβія тургайська	283
Палудела відстовбурчена	712
Пальчатокорінник бузиновий	172
Пальчатокорінник іберійський	167
Пальчатокорінник м'ясочервоний	168
Пальчатокорінник плямистий	169
Пальчатокорінник римський	171
Пальчатокорінник серценосний	165
Пальчатокорінник травневий	170
Пальчатокорінник трансильванський	173
Пальчатокорінник Траунштейнера	174
Пальчатокорінник Фукса	166
Паннарія шерстиста	747
Парафоліс зігнутий	232
Пармелієла щетинистоліста	748
Пармелія блукаюча	760
Пармелія грубозморшкувата	755
Пармелія елегантна	754
Пармелія перлинова	756
Пармотрема китайська	756
Пармотрема перлинова	756
Педіаструм Каврайського	655
Пеніум Борге	669
Первоцвіт борошнестий	545
Первоцвіт Галлера	546
Первоцвіт дрібний	547

Переломник Козо-Полянського	542
Петалонія зостеролисна	633
Печериця мухомороподібна	786
Печериця Романьєзі	787
Печериця таблитчаста	788
Пирій ковилолистий	223
Півники борові	129
Півники несправжньосмикавцеві	131
Півники понтичні	130
Півники рогаті	128
Півники сибірські	132
Півонія кримська	536
Півонія тонколиста	537
Підковка чубата	470
Підсніжник білосніжний	63
Підсніжник Ельвеза	62
Підсніжник звичайний	63
Підсніжник складчастий	64
Пізньоцвіт анкарський	76
Пізньоцвіт осінній	77
Пізньоцвіт різнобарвний	75
Пізньоцвіт тінювий	79
Пізньоцвіт Фоміна	78
Пізоліт безкореневий	823
Пілайєла прибережна	625
Пілюльниця куленосна	33
Плавун щитолістий	524
Плагіотей некероподібний	724
Плакун чебрецелистий	523
Плаун річний	18
Плаунець заплавної	17
Плаунок плауноподібний	21
Плаунок швейцарський	20
Плаунчик швейцарський	20
Плеврокладула білувата	687
Плетуха сольданелова	412
Плодоріжка блощична	151
Плодоріжка болотна	155
Плодоріжка запашна	152
Плодоріжка пірамідальна	157
Плодоріжка рідкоковіткова	153
Плодоріжка розмальована	156
Плодоріжка салєпова	154
Повстанка дніпровська	529
Полин Дзевановського	292
Полин суцільнобілий	293
Полісифонія дрібношипова	646
Порхавка болотяна	815
Прангос трироздільний	284
Псевдобрій цинклієподібний	713
Псевдокалієргон плауноподібний	717
Псевдокалієргон трирядний	718
Псевдорхіс білуватий	214
Пташник крихітний	479
Птеригоневр Козлова	704
Птерогоній граціозний	726
Птеросифонія пірчаста	648
Птиходій складчастий	720
Пунктарія хвиляста	629
Пунктарія широколиста	628

Пустельниця головчата	393
Пухирник альпійський	26
Пухирник Брема	514
Пухирник гірський	27
Пухирник малий	516
Пухирник південний	513
Пухирник середній	515
Пухирник судетський	28
Пшениця дика однозернянка	265
Р	
Рамаліна канарська	763
Рамаліна понтійська	765
Рамаліна рвана	764
Ранник весняний	602
Ранник гранітний	601
Ранник донецький	600
Ранник крейдовий	599
Регнерія палермська	236
Редька приморська	375
Ремнепелюстник козячий	188
Решіточник червоний	803
Ризоплака темноглазкова	739
Рогіз малий	271
Роговик Біберштейна	386
Роговиця роговикова	392
Родіола рожева	415
Рододендрон Кочі	430
Рододендрон миртолистий	430
Рододендрон східнокарпатський	430
Родохортон пурпуровий	634
Рожевопластинник смердючий	809
Рокитничок білий	455
Рокитничок Блоцького	456
Рокитничок Вульфа	461
Рокитничок гранітний	457
Рокитничок Пачоського	458
Рокитничок подільський	459
Рокитничок Рошеля	460
Роман карпатський	291
Росичка англійська	424
Росичка довголиста	424
Росичка середня	423
Рочела водоростеподібна	766
Роя англійська	665
Румія критмолиста	285
Русавскія долоненосна	771
Рускус під'язиковий	267
Руслиця угорська	425
Рутвиця гачкувата	571
Рутвиця смердюча	570
Рутовик коріандрolistий	558
Рябчик гірський	139
Рябчик малий	138
Рябчик руський	140
Рябчик шаховий	137
Рядовка величезна	835
Рядовка опенькоподібна	836
Рястка Буше	114
Рястка відігнута	116
Рястка гірська	115

Рястка двозначна	113
С	
Сальвінія плаваюча	38
Саркосома куляста	784
Сашник іржавий	111
Сверція багаторічна	494
Свинуха Зерової	818
Свиняче вухо	812
Свистуля татарська	277
Сейрофора загадкова	773
Сейрофора ямчата	772
Селанія сизувата	700
Селітрянка Шобера	525
Серпій донецький	324
Серпій донський	325
Сеслерія голуба	237
Сиренія Талієва	379
Сироїжка синювата	829
Ситник бульбистий	133
Ситник кулястоплодий	134
Ситник тупопелюстковий	135
Ситняг багатостебловий	107
Ситняг гостролуковий	108
Ситняг карніолійський	105
Ситняг сосочкоподібний	106
Сифонокладус маленький	660
Сітконоска подвоєна	821
Скапанія компактна	685
Скапанія швейцарська	686
Сквамарина небезпечна	769
Сквамарина сочевиценосна	768
Сквамарина щетиниста	767
Скереда Жакена	317
Склеродерма зірчата	830
Скополія карніолійська	605
Скорзонера австрійська	336
Скорпідій скорпіоноподібний	719
Скрученик приємний	215
Скрученик спіральний	216
Смілка Равадського	400
Смілка бузька	402
Смілка зеленоквіткова	406
Смілка крейдова	401
Смілка литовська	404
Смілка Ситника	405
Смілка яйлинська	403
Смілковітка Завадського	400
Соболевськія сибірська	377
Сокироносиця струнка	481
Солодка гола	466
Солодушка крейдова	467
Солодушка солодушкова	468
Солодушка українська	469
Солоріна двоспорова	762
Солоріна мішкувата	761
Сон білий	567
Сон богемський	566
Сон великий	564
Сон кримський	568
Сон лучний	566

Сон розкритий	565
Сон чорніючий	566
Сон Шерфеля	567
Сонценасінник таємний	396
Сонцезвіт сивий	411
Сонянка сива	411
Сонячник гладкий	410
Сосна кедрова	45
Сосна кедрова європейська	45
Сосна крейдова	46
Сосна піцундська різноподібність Станкевича	47
Сосна Станкевича	47
Соссюрея альпійська	333
Соссюрея Порціуса	335
Соссюрея різноколірна	334
Софора китникоподібна	482
Сочевиця східна	474
Спарасис кучерявий	831
Сперматохнус особливий	630
Спірогіра Рейнгарда	666
Стевеніелла сатирієподібна	217
Стигеоклоніум пучкуватий	657
Стилофора ніжна	631
Стікта закопчена	743
Стікта лісова	744
Стілонема альсіді	641
Строчок Слоневського	780
Сугайник угорський	318
Сугайник штирійський	319
Сунічник дрібноплодий	426
Сфагн балтійський	690
Сфагн блискучий	691
Сфагн Вульфа	692
Сфагн м'який	693
Сфагн тоненький	694
Сфацелярія карликова	632
Т	
Таволга польська	580
Тамарикс стрункий	607
Тамнолія щетиниста	735
Таргіонія підлиста	682
Тейлорія язичкова	708
Телосхістес ямчастий	772
Тимія мекленбурзька	695
Тирлич безстебловий	487
Тирлич весняний	493
Тирлич жовтий	489
Тирлич крапчастий	491
Тирлич мішкоподібний	492
Тирлич роздільний	488
Тирлич сніговий	490
Тис ягідний	48
Товстянка альпійська	510
Товстянка двоколірна	511
Товстянка звичайна	512
Толіпела проліферуюча	675
Тонконіг кримський	234
Тонконіг Ремана	233
Торея найрозраженіша	650

Торнабеа щитоподібна	778
Тортела ламка	705
Тортула Ранда	706
Торфяниця чашечкова	427
Тофільдія чашечкова	270
Траунштейнера куляста	218
Тринія Біберштейна	287
Трубноцвіт Біберштейна	349
Трутовик зонтичний	825
Трутовик коренелюбний	824
Трюфель їстівний	785
Трюфель літній	785
Тукерманопсис Лаурера	757
Тукерманопсис Океза	750
Тукнерарія Лаурера	757
Тюльпан бузький	146
Тюльпан гранітний	145
Тюльпан двоквітковий	144
Тюльпан дібровний	148
Тюльпан зміелистий	147
Тюльпан скіфський	150
Тюльпан Шренка	149
у	
Умбілікарія багатолістоподібна	776
Уснея квітуча	758
Уснея найдовша	759
Ф	
Фелоринія Геркулесова	822
Фелоринія пластівчасто-луската	822
Феолепіота золотиста	834
Фіалка біла	619
Фіалка Джоя	620
Фіалка кримська	621
Фіалка скельна	621
Філопор рожево-золотистий	800
Філофора псевдороза	643
Фісиденс джерельний	697
Фісиденс рудуватий	698
Фісиденс струмковий	699
Фісташка туполиста	272
Флокулярія Рікена	832
Франкенія припорошена	486
Фруланія Яка	688
Фульгенція пустельна	770
Х	
Хамедафна чашечкова	427

Хаммарбія болотна	186
Хара витончена	679
Хара Брауна	677
Хара мохувата	680
Хара сивіюча	678
Хетоморфа Зернова	661
Холодок коротколистий	71
Холодок Палласа	71
Хрінниця сиваська	371
Хрінниця Турчанінова	372
Хроодактилон Волле	640
Хроодактилон розгалужений	639
Хрящ-молочник деревний	828
Хрящ-молочник золотисто-жовтий	826
Хрящ-молочник криваво-червоний	827
Хрящ-молочник чорний	828
Ц	
Целокаулон степовий	751
Центрантус валеріаноподібний	613
Центрарія Океза	750
Цетрарія Лаурера	757
Цетрарія степова	751
Цибуля скіфська	57
Цибуля білувата	51
Цибуля ведмежа	60
Цибуля коса	53
Цибуля круглонога	58
Цибуля лінійна	52
Цибуля перевдягнена	54
Цибуля пряма	59
Цибуля Регеля	55
Цибуля савранська	56
Цикламен косий	544
Цикламен Кузнецова	544
Цимбохазма дніпровська	529
Цингерія Біберштейна	266
Цинклідот водяний	707
Ч	
Чебрець кальміуський	508
Чебрець прибережний	509
Черемша	60
Чина венеціанська	473
Чина гладенька	471
Чина ряба	473
Чина трансильванська	472

Чист кримський	409
Чистець вузьколистий	507
Чихавка тонколиста	332
Чихавка язичкова	331
Чорнянка карпатська	198
Ш	
Шавлія кременецька	503
Шавлія скабіозолиста	504
Шафран банатський	118
Шафран вузьколистий	117
Шафран гарний	122
Шафран Гейфелів	119
Шафран кримський	123
Шафран Палласа	120
Шафран сітчастий	121
Шафран сузький	117
Шейхцерія болотна	268
Шиверекія подільська	376
Шильник водяний	378
Шипшина донецька	578
Шипшина Чацького	577
Шишкогриб лускатий	801
Шовкова косиця	328
Шоломниця весняна	506
Шоломниця крейдова	505
Шолудивник високий	531
Шолудивник Едера	532
Шолудивник королівський	533
Шолудивник лісовий	534
Штернбергія пізноцвітлова	68
Щ	
Щитолісник звичайний	273
Ю	
Юринія Талієва	323
Я	
Ясник	799
Язичник буковинський	330
Язичник сибірський	330
Язичник сивий	329
Язичник український	330
Язичок зелений	161
Яловець високий	42
Яловець смердючий	43
Ясен білоцвітний	526
Ясенець білий	582

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ РОСЛИН І ГРИБІВ ,ЗАНЕСЕНИХ ДО «ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ. РОСЛИННИЙ СВІТ»

A			
Achille schurii Sch.Bip.	332	Allium saxatile auct. non M.Bieb.	56
Achillea glaberrima Klokov	289	Allium scythicum Zoz	57
Achillea lingulata Waldst. et Kit. (A. alpina Schur)	331	Allium sphaeropodium Klokov	58
Achillea oxyloba (DC.) Sch.Bip. subsp. schurii (Sch.Bip.) Heimerl	332	Allium stellerianum Besser, nom. illeg.	51
Aconitum anthora auct. non L.	549, 551	Allium strictum Schrad.	59
Aconitum besserianum Andr. ex Trautv.	548	Allium tortuosum Willd. ex Schult. et Schult.f.	52
Aconitum eulophum auct. non Rchb.	551	Allium ucrainicum (Kleopow et Oxner) Bordz.	60
Aconitum jacquinii Rchb.	549	Allium ursinum L.	60
Aconitum lycoctonum aggr.	548	Allium ursinum L. subsp. ucrainicum Kleopow et Oxner	60
Aconitum pseudanthora Błocki ex Pacz.	551	Allium ursinum var. ucrainicum (Kleopow et Oxner) Soó	60
Acrostichum alpinum Bolton	29	Allium volhynicum Besser	59
Acrostichum ilvense L.	30	Alloctetaria oakesiana (Tuck.) Randlane & Thell	750
Adenophora lilifolia (L.) A.DC. subsp. taurica Sukacz.	380	Alsine oxypetala Woł.	398
Adenophora taurica (Sukacz.) Juz.	380	Alyssum borzaeanum Nyár.	350
Adiantum capillus-veneris L.	22	Alyssum gymnopodium P.Smirn.	351
Adonantha vernalis (L.) Spach	552	Alyssum obtusifolium auct. non Steven ex DC.	350
Adonantha wolgensis (Steven ex DC.) Chrtek et Slaviková	553	Alyssum savranicum Andr.	352
Adonis vernalis L.	552	Alyssum tenderiense Kotov	350
Adonis wolgensis Steven ex DC.	553	Alyssum tortuosum aggr.	352
Agaricus amanitaeformis Wasser	786	Alyssum tortuosum Waldst. et Kit. ex Willd. subsp. borzaeanum (Nyár.) Nyár.	350
Agaricus radicans (Vittad.) Romagn.	787	Alyssum tortuosum Waldst. et Kit. ex Willd. subsp. cretaceum Kotov	351
Agaricus romagnesii Wasser	787	Alyssum cretaceum (Kotov) Kotov	351
Agaricus tabularis Peck	788	Amanita caesarea (Scop.) Pers.	793
Agrestia hispida (Mereschk.) Hale & W.L. Culb.	736	Amanita solitaria (Bull.) Fr.	794
Agropyron stipifolium Czern. ex Nevski	223	Amblystegium compactum (Müll. Hal.) Austin	716
Agrostis alpina Scop.	219	Anacamptis coriophora (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase s.l.	151
Agrostis biebersteiniana Claus	266	Anacamptis coriophora (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase subsp. fragrans (Pollini) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	152
Agrostis rupestris All.	220	Anacamptis coriophora subsp. nervulosa (Sakalo) Mosyakin et Tymchenko	151
Aldrovanda vesiculosa L.	422	Anacamptis fragrans (Pollini) R.M. Bateman	152
Alectoria sarmentosa (Ach.) Ach.	749	Anacamptis laxiflora (Lam.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	153
Alisma damasonium L.	50	Anacamptis morio (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	154
Alisma parnassifolium L.	49	Anacamptis palustris (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	155
Alisma stellatum Lam.	50	Anacamptis picta (Loisel.) R.M. Bateman	156
Allium paczoskianum auct. non Tuzson	58		
Allium albidum Fisch. ex M.Bieb.	51		
Allium angulosum L. var. caucasicum Regel	51		
Allium bulgaricum (Janka) Prodán	61		
Allium lineare auct. non L.	59		
Allium lineare L.	52		
Allium obliquum L.	53		
Allium pervestitum Klokov	54		
Allium regelianum A. Becker ex Iljin	55		
Allium rotundum auct. non L.	54		
Allium savranicum Besser	56		
Anacamptis pyramidalis (L.) Rich.	157		
Anacamptodon splachnoides (Froel. ex Brid.) Brid.	715		
Anaptychia intricata (Duf.) Massal.	778		
Anaptychia speciosa (Wulf.) Massal.	777		
Andromeda calyculata L.,	427		
Andropogon gryllus L.	222		
Androsace koso-poljanskii Ovcz.	542		
Androsace villosa L. subsp. koso-poljanskii (Ovcz.) Fed.	542		
Anemone grandis (Wender.) Kerner	564		
Anemone laxa (Ulbr.) Juz.	554		
Anemone narcissiflora L.	554		
Anemone patens L.,	565		
Anemone polonica Błocki	564		
Anoetangium handelii Schiffn.	702		
Anogramma leptophylla (L.) Link	31		
Antennaria carpatica (Wahlenb.) Bluff et Fingerh.	290		
Anteriorchis fragrans (Pollini) Szlach.	152		
Anthemis carpatica Waldst. et Kit ex Willd.	291		
Anthurus archeri (Berk.) Fischer	804		
Anthurus javanicus (Penz.) Cunn.	805		
Aquilegia nigricans Baumg.	555		
Aquilegia transsilvanica Schur	556		
Arbutus andrachne L.	426		
Arenaria cephalotes M. Bieb.	393		
Armeria elongata auct. non (Hoffm.) W.D.J.Koch.	517		
Armeria maritima (Mill.) Willd. subsp. elongata auct. non (Hoffm.) Bonnier	517		
Armeria pocutica Pawł.	517		
Armeria vulgaris auct. non Willd.	517		
Armillaria colossa (Fr.) Boud.	835		
Armillaria focalis (Fr.) P. Karst.	836		
Armillaria imperialis (Fr.) Quél.	802		
Armillaria rickenii Bohus	832		
Artemisia dzevanovskiyi Leonova	292		
Artemisia hololeuca M.Bieb. ex Besser	293		
Arum italicum Mill. subsp. albispatham (Steven ex Ledeb.) Prime	69		
Arum orientale M.Bieb. subsp. albispatham (Steven ex Ledeb.) Nyman	69		
Arum albispatham Steven ex Ledeb.	69		
Arum maculatum auct. non L., p.p.	70		
Arum orientale M.Bieb.	70		
Arum orientale M.Bieb. var. albispatham (Steven ex Ledeb.) Engl.	69		
Asparagus brachyphyllus auct. non Turcz.	71		
Asparagus pallasii Miscz.	71		
Asphodeline lutea (L.) Rchb.	72		

<i>Aspicilia fruticulosa</i> (Eversm.) Flag	737
<i>Aspicilia hispida</i> Mereschk.	736
<i>Aspicilia vagans</i> Oxner	738
<i>Aspidium montanum</i> (Lam.) Sw.	27
<i>Asplenium</i> × <i>alternifolium</i> Wulfen nothosubsp. <i>heuffleri</i> (Reichardt) Risto et Jaakko	25
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i> L.	23
<i>Asplenium billotii</i> F.W.Schultz.	24
<i>Asplenium germanicum</i> Weis subsp. <i>heuffleri</i> (Reichardt) A.Bohr.	25
<i>Asplenium obovatum</i> Viv. subsp. <i>lanceolatum</i> auct. non (Fiori) P.Silva	24
<i>Asplenium</i> × <i>heuffleri</i> Reichardt	25
<i>Aster alpinus</i> L.	294
<i>Asterocystis ramosa</i> (Thwait) Gobi	639
<i>Asterocystis wolleana</i> (Hansg.) Lagerh.	640
<i>Astracantha arnacantha</i> (M.Bieb.) Podlech	434
<i>Astragalus arenarius</i> L.	435
<i>Astragalus arnacantha</i> M.Bieb.	434
<i>Astragalus australis</i> (L.) Lam. subsp. <i>krajinae</i> (Domin) Dostál	442
<i>Astragalus borysthenticus</i> Klokov	436
<i>Astragalus concavus</i> Boriss.	446
<i>Astragalus cretophilus</i> Klokov	437
<i>Astragalus dasyanthus</i> Pall.	438
<i>Astragalus dealbatus</i> Pall.	440
<i>Astragalus exscapus</i> L.	439
<i>Astragalus glaucus</i> M.Bieb.	440
<i>Astragalus hedysaroides</i> L.	468
<i>Astragalus henningii</i> (Steven) Boriss.	441
<i>Astragalus krajinae</i> Domin	442
<i>Astragalus monspessulanus</i> L.	443
<i>Astragalus odessanus</i> Besser	444
<i>Astragalus onobrychis</i> auct. non L.	436
<i>Astragalus ponticus</i> Pall.	445
<i>Astragalus reduuncus</i> Pall.	446
<i>Astragalus sareptanus</i> A.Beck.	447
<i>Astragalus setosulus</i> Gontsch.	448
<i>Astragalus similis</i> Boriss.	449
<i>Astragalus tanaiticus</i> K.Koch	450
<i>Astragalus tarchankuticus</i> Boriss.	440
<i>Astragalus testiculatus</i> Pall.	451
<i>Astragalus zingeri</i> Korsh.	452
<i>Astragalus buchtormensis</i> auct. non Pall.	441
<i>Astragalus novoascanicus</i> Klokov	441
<i>Astragalus cornutus</i> auct. non Pall.	437, 444
<i>Astrodaucus littoralis</i> (M. Bieb.) Drude	274
<i>Athalamia spathysii</i> (Lindenb.) S.Hatt.	683
<i>Atocion hypanicum</i> (Klokov) Tzvelev	402
<i>Atraphaxis frutescens</i> (L.) K. Koch.	539
<i>Atraphaxis replicata</i> Lam.	540
<i>Atropa belladonna</i> L.	604
<i>Azalea procumbens</i> L.	428
<i>Aconitum degenii</i> auct. non Gáyér	550
<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gáyér	550

B	
<i>Bambusina brebissonii</i> Kütz. ex Kütz.	670
<i>Batrachium fluitans</i> (Lam.) Wimm.	557
<i>Batrachospermum densum</i> Sirodot	636
<i>Batrachospermum ectocarpum</i> Sirodot	635
<i>Batrachospermum gelatinosum</i> (L.) D. C.	636
<i>Batrachospermum moniliforme</i> f. <i>densum</i> (Sirodot) Israelson	636
<i>Batrachospermum moniliforme</i> Roth	636
<i>Bellardiocloa violacea</i> (Bellardi) Chiov.	221
<i>Belonia herculina</i> (Rehm ex Lojka) Hazsl	733
<i>Betula borysthentica</i> Klokov	342
<i>Betula fruticosa</i> Pall.	343
<i>Betula humilis</i> Schrank	343
<i>Betula klokovii</i> Zaverucha	344
<i>Betula kotulae</i> Zaverucha	345
<i>Betula myrsinoides</i> Tausch	343
<i>Betula obscura</i> A.Kotula	345
<i>Betula pendula</i> Roth subsp. <i>obscura</i> (A.Kotula) Á.Löve	345
<i>Betula rossica</i> Minjaev	343
<i>Betula verrucosa</i> Ehrh. subsp. <i>obscura</i> (A.Kotula) Á.Löve et D.Löve	345
<i>Biannularia imperialis</i> G. Beck,	802
<i>Biscutella laevigata</i> L. s.l.	353
<i>Biscutella laevigata</i> L. subsp. <i>austriaca</i> (Jord.) Mach.-Laur.	353
<i>Biscutella laevigata</i> L. subsp. <i>hungarica</i> Soó	353
<i>Boletus aereus</i> Bull	797
<i>Boletus officinalis</i> Vill.	810
<i>Boletus parasiticus</i> Fr.	798
<i>Boletus regius</i> Krombh	799
<i>Botrychium anthemoides</i> C.Presl	37
<i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw.	34
<i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw. var. <i>matricariifolium</i> A.Braun ex Döll	35
<i>Botrychium matricariae</i> (Schrank) Spreng.	36
<i>Botrychium matricariifolium</i> (A.Braun ex Döll) W.D.J.Koch	35
<i>Botrychium matricarioides</i> Willd.	36
<i>Botrychium multifidum</i> (S.G.Gmel.) Rupr.	36
<i>Botrychium virginianum</i> (L.) Sw.	37
<i>Botrychium virginicum</i> Willd.	37
<i>Botrypus virginianus</i> (L.) Holub	37
<i>Bovista paludosa</i> Lévl.	815
<i>Bovistella paludosa</i> (Lévl.) Lloyd	815
<i>Brassica incana</i> auct. non Ten.	354
<i>Brassica taurica</i> (Tzvelev) Tzvelev	354
<i>Brassica sylvestris</i> auct. non (L.) Mill.	354
<i>Brassicasylyvestris</i> (L.) Miller subsp. <i>taurica</i> Tzvelev	354
<i>Bryopsis adriatica</i> (J. Agardh) Menegh.	652
<i>Bulbochaete subquadrata</i> Mrozińska-Webb	658
<i>Bulbocodium autumnale</i> (L.) L.	77
<i>Bulbocodium ruthenicum</i> Bunge	75

<i>Bulbocodium serotinum</i> L.	142
<i>Bulbocodium vernum</i> L. subsp. <i>versicolor</i> (Ker Gawl.) K. Richt.	75
<i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker Gawl.) Spreng.	75
<i>Bupleurum ranunculoides</i> L.	275
<i>Bupleurum tenuissimum</i> L.	276
C	
<i>Cachrys taurica</i> M.Bieb. 1808, non Willd. 1801	285
<i>Cachrys trifida</i> Mill.	284
<i>Caldesia parnassifolia</i> (L.) Parl.	49
<i>Callianthemum coriandrifolium</i> Rchb.	558
<i>Calliargon trifarium</i> (F. Weber et D. Mohr) Kindb.	718
<i>Callithamnion granulatum</i> (Ducluz.) C. Agardh	651
<i>Calophaca wolgarica</i> (L. f.) DC.	453
<i>Calystegia soldanella</i> (L.) R.Br.	412
<i>Campanula carpatica</i> Jacq.	381
<i>Campanula kladniana</i> (Schur) Witasek	382
<i>Campanula reniformis</i> Schur	381
<i>Campylostelium saxicola</i> (F. Weber et D. Mohr) Bruch et Schimp.	696
<i>Cantharellus clavatus</i> Fr.	812
<i>Caragana scythica</i> (Kom.) Pojark.	454
<i>Cardamine uliginosa</i> M. Bieb. subsp. <i>tenera</i> (S.G. Gmelin ex C.A. Meyer) Schmalh.	356
<i>Cardamine graeca</i> L.	355
<i>Cardamine tenera</i> S.G. Gmelin ex C.A. Meyer	356
<i>Carduus collinus</i> subsp. <i>Collinus</i>	295
<i>Carduus collinus</i> Waldst. et Kit.	295
<i>Carduus heterophyllus</i> L.	316
<i>Carex alba</i> Scop.	80
<i>Carex bicolor</i> All.	81
<i>Carex bohémica</i> Schreb.	82
<i>Carex bordzilowskii</i> V.Krecz.	94
<i>Carex brunnescens</i> (Pers.) Poirét	83
<i>Carex buxbaumii</i> Wahlenb.	84
<i>Carex chordorrhiza</i> Ehrh.	85
<i>Carex cyperoides</i> Murr.	82
<i>Carex davalliana</i> Smith	86
<i>Carex depauperata</i> Curt. ex With.	87
<i>Carex dioica</i> L.	88
<i>Carex fuliginosa</i> Schkuhr	89
<i>Carex globularis</i> L.	90
<i>Carex heleonastes</i> Ehrh.	91
<i>Carex hornsuschiana</i> Hoppe	92
<i>Carex hostiana</i> DC.	92
<i>Carex lachenalii</i> Schkuhr	93
<i>Carex liparocarpos</i> Gaud.	94
<i>Carex liparocarpos</i> Gaud. subsp. <i>bordzilowskii</i> (V.Krecz.) T.V.Egorova	94
<i>Carex loliacea</i> L.	95
<i>Carex nitida</i> Host	94
<i>Carex obtusata</i> Liljeb.	96
<i>Carex pauciflora</i> Lightf.	97
<i>Carex pediformis</i> C. A. Mey.	98

<i>Carex petraea</i> Wahlenb.	99	<i>Centaurea taliewii</i> Kleopow	314	<i>Chrysochrysis badia</i> (Schreb.) Greene	483
<i>Carex polygama</i> Schkuhr, non J.F.Gmel.	84	<i>Centaurea transcaucasica</i> uct. non Grossh.	311	<i>Chrysocyathus vernalis</i> (L.) Holub	552
<i>Carex rupestris</i> All.	99	<i>Centaurea vankovii</i> Klokov	315	<i>Chrysocyathus volgensis</i> (Steven ex DC.) Holub	553
<i>Carex secalina</i> Willd. ex Wahlenb.	100	<i>Centaurea margaritalba</i> Klokov, ortho	305	<i>Chrysopogon gryllus</i> (L.) Trin.	222
<i>Carex strigosa</i> Huds.	101	<i>Centranthus calcitrapa</i> (L.) Dufr.	613	<i>Cinclidotus aquaticus</i> (Hedw.) Bruch et Schimp.	707
<i>Carex tripartita</i> auct. non All.	93	<i>Cephalanthera damasonium</i> (Mill.) Druce	158	<i>Cirsium heterophyllum</i> (L.) Hill	316
<i>Carex umbrosa</i> Host	102	<i>Cephalanthera ensifolia</i> (Sw.) Rich.	159	<i>Cistus incanus</i> auct. non L.	409
<i>Carex vaginata</i> Tausch	103	<i>Cephalanthera grandiflora</i> auct. non S.F.Gray	158	<i>Cistus tauricus</i> J.Presl et C.Presl	409
<i>Carlina acaulis</i> L. subsp. <i>simplex</i> auct. non Nym.	296	<i>Cephalanthera grandiflora</i> S.F.Gray	159	<i>Cistus thymifolius</i> auct. non L.	410
<i>Carlina acaulis</i> subsp. <i>acaulis</i> var. <i>alpina</i> auct. non Jacq.	296	<i>Cephalanthera latifolia</i> Janch.	158	<i>Cladium mariscus</i> (L.) Pohl s.l.	104
<i>Carlina transsilvanica</i> auct. non Schur	296	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch.	159	<i>Cladium mariscus</i> (L.) Pohl subsp. <i>martii</i> (Roem. et Schult.) T.V.Egorova	104
<i>Carlina acanthifolia</i> All. subsp. <i>utzka</i> auct. non (Hacq.) Meusel et Kärstner	297	<i>Cephalanthera pallens</i> Sw.	158	<i>Cladium martii</i> (Roem. et Schult.) K.Richt.	104
<i>Carlina cirsioides</i> Klokov	296	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.	160	<i>Cladonia alpestris</i> (L.) Rabenh.	729
<i>Carlina onopordifolia</i> Besser ex Szafer, Kulcz. et Pawł.	297	<i>Cephalaria demetrii</i> Bobrov	419	<i>Cladonia stellaris</i> (Opiz.) Brodo	729
<i>Carlina utzka</i> auct. non Hacq.	297	<i>Cephalaria litvinovii</i> Bobrov	420	<i>Cladophora dalmatica</i> Kütz.	663
<i>Catathelasma imperiale</i> (Fr.) Sing.	802	<i>Cerastium biebersteinii</i> DC.	386	<i>Cladophora vadorum</i> (Aresch.) Kütz.	662
<i>Caucalis littoralis</i> M. Bieb.	274	<i>Cerastium cerastoides</i> (L.) Britt.	392	<i>Cladophoropsis membranacea</i> (Hofm. Bang. ex C. Agardh) Börg.	664
<i>Centaurea appendicata</i> Klokov	298	<i>Cerasus fruticosa</i> auct. non (Pall.) Woronow	573	<i>Cladostephus spongiosus</i> (Huds.) C. Agardh	626
<i>Centaurea breviceps</i> Iljin	299	<i>Cerasus klokovii</i> Sobko	573	<i>Cladostephus spongiosus</i> (Huds.) C. Agardh f. <i>verticillatus</i> (Lightf.) Prud'houme van Reine	627
<i>Centaurea caprina</i> Steven	300	<i>Cetraria complicata</i> Laur.	757	<i>Cladostephus verticillatus</i> (Lightf.) C. Agardh	627
<i>Centaurea comperiana</i> Steven	301	<i>Cetraria steppae</i> (Savicz) Kärnef.	751	<i>Clathrus ruber</i> Pers. (C. <i>cancellatus</i> Fr.)	803
<i>Centaurea donetzica</i> Klokov	302	<i>Chaetomorpha zernovii</i> Woronich.	661	<i>Clavaria pistillaris</i> Fr.	806
<i>Centaurea gerberi</i> auct. non Steven	306	<i>Chamaebetula humilis</i> (Schrank) Opiz	343	<i>Cleome ornithopodioides</i> subsp. <i>canescens</i> (Steven ex DC.) Tzvelev	383
<i>Centaurea konkae</i> Klokov	303	<i>Chamaecistus procumbens</i> (L.) Kuntze	428	<i>Cleome ornithopodioides</i> subsp. <i>donetzica</i> (Tzvelev) Tzvelev	383
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten.	304	<i>Chamaecytisus albus</i> (Hacq.) Rothm.	455	<i>Cleome canescens</i> Steven ex DC.	383
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>appendicata</i> (Klokov) Dostál	298	<i>Chamaecytisus blockianus</i> (Pawł.) Klásk.	456	<i>Cleome donetzica</i> Tzvelev	383
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>breviceps</i> (Iljin) Dostál	299	<i>Chamaecytisus graniticus</i> (Rehmann) Rothm.	457	<i>Cleome ornithopodioides</i> L. s.l.	383
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>donetzica</i> (Klokov) Dostál	302	<i>Chamaecytisus paczoskii</i> (V. Krecz.) Klásk.	458	<i>Clevea spathysii</i> (Lindenb.) Müll.Frib.	683
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>konkae</i> (Klokov) Dostál	303	<i>Chamaecytisus podolicus</i> (Błocki) Klásk.	459	<i>Clinopodium serpyllifolium</i> (M.Bieb.) Kuntze	501
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>margarita-alba</i> (Klokov) Dostál	305	<i>Chamaecytisus rochelii</i> (Wierzb.) Rothm.	460	<i>Cochlearia polonica</i> auct. non E.Froehl.	357
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>paczoskii</i> (Kotov ex Klokov) Dostál	306	<i>Chamaecytisus skrobiszewskii</i> (Pacz.) Klásk.	457	<i>Cochlearia pyrenaica</i> DC.	357
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>protogerberi</i> (Klokov) Dostál	307	<i>Chamaecytisus wulffii</i> (V. Krecz.) Klásk.	461	<i>Codium vermilara</i> (Olivi) Delle Chiaje	653
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>pseudoleucolepis</i> (Kleopow) Dostál	309	<i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench	427	<i>Coelocaulon steppae</i> (Savicz.) Barreno & Vazques	751
<i>Centaurea margaritacea</i> Ten. subsp. <i>protomargaritacea</i> (Klokov) Dostál	308	<i>Chara braunii</i> C.C. Gmellin	677	<i>Coeloglossum viride</i> (L.) C. Hartm.	161
<i>Centaurea margarita-alba</i> Klokov	305	<i>Chara canescens</i> Desv. et Loisel in Loisel	678	<i>Colchicum ancyrense</i> B.L.Burttt	76
<i>Centaurea ovina</i> Pall. ex Willd. subsp. <i>steveniana</i> (Klokov) Dostál	313	<i>Chara delicatula</i> C. Agardh	679	<i>Colchicum arenarium</i> auct. non Waldst. et Kit.	78
<i>Centaurea paczoskii</i> Kotov ex Klokov	306	<i>Chara muscosa</i> J. Groves et Bull.–Webst.	680	<i>Colchicum autumnale</i> L.	77
<i>Centaurea protogerberi</i> Klokov	307	<i>Cheilanthes acrosticha</i> (Balb.) Tod.	39	<i>Colchicum bulbocodioides</i> M.Bieb., non Brot.	76
<i>Centaurea protomargaritacea</i> Klokov	308	<i>Cheilanthes fragrans</i> auct. non (L.f.) Sw.	39	<i>Colchicum fominii</i> Bordz.	78
<i>Centaurea pseudoleucolepis</i> Kleopow	309	<i>Cheilanthes marantae</i> (L.) Domin	41	<i>Colchicum triphyllum</i> auct. non G.Kuntze	76
<i>Centaurea salicifolia</i> M.Bieb.	310	<i>Cheilanthes persica</i> (Bory) Mett. ex Kuhn	40	<i>Colchicum umbrosum</i> (Ker Gawl.) Steven	79
<i>Centaurea sarandinakiae</i> N.B.Illar.	311	<i>Cheilanthes pteridioides</i> auct. non (Reichard) C.Chr.	39	<i>Colchicum versicolor</i> Ker Gawl.	75
<i>Centaurea semijusta</i> Juz.	312	<i>Chroodactylon ramosum</i> (Thwait.) Hansg.	639	<i>Colchicum arenarium</i> Waldst. et Kit. var. <i>umbrosum</i> Ker Gawl.	79
<i>Centaurea sterilis</i> Steven subsp. <i>semijusta</i> (Juz.) Dostál	312	<i>Chroodactylon wolleanum</i> Hansg.	640	<i>Cololejeunea rossettiana</i> (C.Massal.) Schiffn.	689
<i>Centaurea sterilis</i> Steven subsp. <i>vankovii</i> (Klokov) Dostál	315	<i>Chrysanthemum serotinum</i> L.	327		
<i>Centaurea steveniana</i> Klokov	313				

Comperia comperiana (Steven) Asch. et Graebn.	162
Comperiataurica K.Koch	162
Conardia compacta(Drumm. ex Müll. Hal.) H. Rob.	716
Conioselinum tataricum Hoffm.	277
Conioselinum vaginatum (Spreng.) Thell.	277
Convolvulus soldanella L.	412
Corallorhiza neottia Scop.	163
Corallorhiza trifida Châtel.	163
Corallorhiza innata R.Br.	163
Coriscium viride (Ach.) Vain.	779
Cornicularia steppae Savicz	751
Coronilla elegans Pančić (C. latifolia (Hazsl.) Jáv.)	481
Cortusa matthioli L. subsp. pubens (Schott, Nyman et Kotschy) Jáv.	543
Crambe pontica Stev. ex Rupr., nom. nud.	361
Crambe aspera M. Bieb.	358
Crambe buschii (O.E. Schulz) Grossh.	358
Crambe grandiflora DC.	359
Crambe juncea M. Bieb. var. koktebelica Junge	360
Crambe koktebelica (Junge) N. Busch	360
Crambe koktebelica auct. non (Junge) N. Busch	362
Crambe maritima L. subsp. pinnatifida (W.T.Aiton) Schmalh.	363
Crambe maritima L.	361
Crambe mitridatis auct. non Juz.	360
Crambe mitridatis Juz.	362
Crambe orientalis L. var. koktebelica (Junge) O.E. Schulz	360
Crambe pinnatifida auct. non W.T.Aiton, p.p.	359
Crambe pinnatifida Steven non W.T. Aiton	364
Crambe pinnatifida W.T.Aiton	363
Crambe steveniana Rupr.	364
Crambe tataria Sebeók	365
Crambetataria Sebeók var. pinnatifida (W.T.Aiton) O.E. Schulz	363
Crataegus pojarkovae Kossyich	574
Crataegus schraderiana Ledeb.	575
Crataegus torminalis L.	579
Crataegus tournefortii Griseb.	575
Craterellus clavatus (Pers.) Fr.	812
Crepidotus macedonicus Pilát	807
Crepis jacquinii Tausch	317
Crepis purpurea (Willd.) M.Bieb.	326
Crithmum maritimum L.	278
Crocus adamii auct. non J.Gay	123
Crocus angustifolius Weston	117
Crocus autumnalis Pallas ex M.Bieb. 1808, non Poir. 1804	120
Crocus banaticus Heuff., nom. illeg.	119
Crocus banaticus J. Gay	118
Crocus biflorus auct. non Mill.	123
Crocus heuffelianus Herb.	119
Crocus iridiflorus Heuff. ex Rchb.	118
Crocus luteus M.Bieb., nom. illeg.	121

Crocus pallasianus Herb.	120
Crocus pallasii Goldb.	120
Crocus reticulatus Steven ex Adams	121
Crocus speciosus M.Bieb.	122
Crocus susianus Ker Gawl.	117
Crocus tauricus (Trautv.) Puring	123
Crocus variegatus Hoppe et Hornsch.	121
Crocus vernus auct. non (L.) Hill, p.p.	119
Crouan ex Kjellm.) Gallardo	624
Cyclamen coum Mill. s.l.	544
Cyclamen kuznetzovii Kotov et Czernowa	544
Cymbaria borysthena Pall. ex Schlecht.	529
Cymbosasma borysthena (Pall. ex Schlecht.) Klokov et Zoz	529
Cypripedium calceolus L.	164
Cystopteris alpina (Lam.) Desv.	26
Cystopteris fragilis (L.) Bernh. subsp. alpina (Lam.) C.Hartm.	26
Cystopteris fragilis (L.) Bernh. var. alpina (Lam.) Desv.	26
Cystopteris montana (Lam.) Bernh. ex Desv.	27
Cystopteris regia auct. non (L.) Desv.	26
Cystopteris sudetica A.Braun et Milde	28
Cytisus albus Hacq.	455
Cytisus blockianus Pawł.	456
Cytisus graniticus Rehmann	457
Cytisus paczoskii V. Krecz	458
Cytisus podolicus Błocki	459
Cytisus rochelii Wierzb.	460
Cytisus skrobiszewskii Pacz.	457
Cytisus wulffii V. Krecz.	461
D	
Dactylina madreporiformis (Ach.) Tuck.	752
Dactylorhiza incarnata (L.) Vermeulen	168
Dactylorhiza cordigera (Fries) Soó	165
Dactylorhiza cruenta (O.F.Müll.) Soó	168
Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó	166
Dactylorhiza iberica (M.Bieb. ex Willd.) Soó	167
Dactylorhiza incarnata (L.) Soó s.l.	168
Dactylorhiza maculata (L.) Soó var. transsilvanica (Schur) P.Delforge	173
Dactylorhiza maculata (L.) Soó s.l.	169
Dactylorhiza majalis (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes s.l.	170
Dactylorhiza majalis auct. non (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes, p.p.	174
Dactylorhiza romana (Sebast.) Soó	171
Dactylorhiza russowii auct. non (Klinge) Holub	174
Dactylorhiza sambucina (L.) Soó	172
Dactylorhiza sambucina (L.) Soó subsp. romana (Sebast.) Bornm.	171
Dactylorhiza sulphurea (Link) Franco subsp. pseudosambucina (Ten.) Franco	171

Dactylorhiza transsilvanica (Schur) Aver.	173
Dactylorhiza traunsteineri (Saut. ex Rchb.) Soó	174
Dactylorhiza viridis (L.) R.M.Bateman, Pridgeon et M.W.Chase	161
Dactylorhiza ochroleuca (Boll) Holub	168
Damasonium alisma Mill.	50
Damasonium stellatum (Lam.) Thuill.	50
Daphne cneorum L.	608
Daphne sophia Kalen.	609
Daphne taurica Kotov	610
Dasyopsis apiculata (C. Agardh) Zinova	637
Daucus bessarabicus DC.	274
Deidropetala punicea (Pall.) Galushko	561
Delphinium cuneatum auct. non Steven ex DC.	562
Delphinium elatum L.	559
Delphinium elatum subsp. nacladense (Zapał.) Holub	559
Delphinium fissum auct. non Waldst. et Kit.	560
Delphinium fissum Waldst. et Kit. subsp. pallasii (Nevski) Greuter et Burdet	560
Delphinium hybridum Steven ex Willd. subsp. puniceum (Pall.) Schmalh.	561
Delphinium nacladense Zapał.	559
Delphinium pallasii Nevski	560
Delphinium puniceum Pall.	561
Delphinium rossicum Litv.	562
Delphinium schmalhauseni auct. non Albov	563
Delphinium sergii Wissjul.	563
Desmatodon heimii (Hedw.) Mitt.	703
Desmatodon randii (Kenn.) Laz.	706
Desmidium baileyi (Ralfs) Nordst.	671
Desmotrichum undulatum (J. Agardh) Reinke	629
Dianthus caesius Smith	388
Dianthus arenarius L. subsp. pseudoserotinus (Błocki) Tutin	390
Dianthus arenarius L. var. glaucus Błocki	390
Dianthus bessarabicus Klokov	387
Dianthus gratianopolitanus Vill.	388
Dianthus hypanicus Andrz.	389
Dianthus polymorphus auct. non M.Bieb.	387
Dianthus polymorphus M.Bieb. subsp. bessarabicus Kleopow	387
Dianthus pseudoserotinus Błocki	390
Dianthus serotinus Besser, non Waldst. et Kit.	390
Dianthus serotinus var. pseudoserotinus (Błocki) Zapał.	390
Dianthus speciosus Rchb.	391
Dianthus superbus L. subsp. alpestris Kablik ex Čelak.	391
Dianthus superbus L. var. speciosus Rchb.	391
Dianthus superbus L. subsp. speciosus (Rchb.) Simonk.	391

Dichodon cerastioides ((L.) Rchb.	392
Dicranodontium asperulum (Mitt.) Broth.	701
Dictamnus albus L.	582
Dictamnus fraxinella DC.	582
Dictyophora duplicata (Bosc) E. Fisch.	821
Dictyota dichotoma (Huds.) J.V. Lamour.	623
Diphasiastrum alpinum (L.) Holub	12
Diphasiastrum complanatum (L.) Holub	13
Diphasiastrum complanatum (L.) Holub subsp. zeilleri (Rouy) Kukkonen	16
Diphasiastrum issleri (Rouy) Holub	14
Diphasiastrum tristachyum (Pursh) Holub	15
Diphasiastrum zeilleri (Rouy) Holub	16
Diphasium alpinum (L.) Rothm.	12
Diphasium anceps (Wallr.) A.Löve et D.Löve	13
Diphasium complanatum (L.) Rothm. subsp. issleri (Rouy) Dostál	14
Diphasium issleri (Rouy) Holub	14
Diphasium tristachyum (Pursh) Rothm.	15
Diphasium zeilleri (Rouy) Damboldt	16
Diphasium complanatum (L.) Rothm.	13
Diphelypaea coccinea (M.Bieb.) Nicolson	530
Diphelypaea helenae (Popl.) Tzvelev	530
Diplotaxis cretacea Kotov	366
Dolichousnea longissima (Ach.) Articus	759
Doronicum clusii (All.) Tausch subsp. stiriacum (Vill.) Vierh.	319
Doronicum clusii (All.) Tausch subsp. villosum (Tausch) Vierh.	319
Doronicum clusii auct. non (All.) Tausch	319
Doronicum hungaricum Rchb.f.	318
Doronicum longifolium Griseb. et Schenk	318
Doronicum stiriacum (Vill.) Dalla Torre	319
Draba aizoides L.	367
Dracocephalum austriacum L.	497
Dracocephalum ruyschiana L.	498
Drepanocladus lycopodioides (Brid.) Warnst.	717
Drosera anglica Huds.	424
Drosera intermedia Hayne	423
Drosera longifolia L., nom. rej.	424
Dryas octopetala L.	576
E	
Echinophora sibthorpiana Guss.	279
Echinophora tenuifolia L. subsp. sibthorpiana (Guss.) Tutin	279
Echinops commutatus Juratzka	320
Echinops exaltatus Schrad.	320
Ectocarpus hiemalis (Crouan ex Kjellm.)Kjellm.	624
Ectocarpus siliculosus (Dillw.) Lyngb. var. hiemalis	624

Elatine hungarica Moesz	425
Eleocharis carniolica W.D.J.Koch	105
Eleocharis mamillata Lindb. f.	106
Eleocharis multicaulis (Smith) Desv.	107
Eleocharis oxylepis (Meinsh.) B. Fedtsch.	108
Elisanthe zawadskii (Herbich) Klokov	400
Elymus junceus Fisch.	235
Elymus panormitanus (Parl.) Tzvelev	236
Elymus stipifolius (Czern. ex Nevski) Melderis	223
Elytrigia kotovii Dubovik, E. ninae Dubovik	223
Elytrigia cretacea (Klokov et Prokud.) Klokov et Prokud.	223
Elytrigia stipifolia (Czern. ex Nevski) Nevski	223
Enteromorpha maetotica Proschk.–Lavr.	654
Entoloma nidorosum (Fr.) Quél.	809
Epipactis albensis Nováková et Rydlo	175
Epipactis atropurpurea auct. non Raf.	176
Epipactis atrorubens (Hoffm. ex Bernh.) Besser	176
Epipactis helleborine (L.) Crantz	177
Epipactis latifolia (L.) All.	177
Epipactis longifolia All.	179
Epipactis microphylla (Ehrh.) Sw.	178
Epipactis palustris (L.) Crantz	179
Epipactis purpurata Smith	180
Epipactis rubiginosa (Crantz) Gaudin ex W.D.J.Koch	176
Epipactis sessilifolia Peterm.	180
Epipactis violacea (Dur.-Duq.) Boreau	180
Epipactis viridiflora (Hoffm.) Krock., nom. rej. prop.	180
Epipogium aphyllum Sw.	181
Eremogone cephalotes (M. Bieb.) Fenzl	393
Eremurus jungei Juz.	73
Eremurus spectabilis M.Bieb. s.l.	73
Eremurus tauricus Steven	74
Eremurus thiodanthus Juz.	73
Erigeron alpinus L.	321
Erigeron atticus Vill.	322
Erodium beketowii Schmalh.	495
Ervum orientale Boiss.	474
Erysimastrum cretaceum Rupr.	369
Erysimum cretaceum (Rupr.) Schmalh.	369
Erysimum krynkense Lavrenko	368
Erysimum ucranicum J. Gay.	369
Erythronium dens-canis L.	136
Erythronium dens-canis L. subsp. albiflorum Kricsf.	136
Erythronium maculatum DC.	136
Esula paralias (L.) Fourr.	431
Euastropsis richteri (Schmidle) Lagerh.	656
Euonymus nana M. Bieb.	407
Euphorbia illirica auct. non Lam.	433
Euphorbia paralias L.	431

Euphorbia valdevillosocarpa Arvat et Nyár.	432
Euphorbia villosa auct. non Waldst. et Kit. ex Willd., p.p.	433
Euphorbia volhynica Besser ex Racib.	433
Eupogodon apiculata (C. Agardh) P.C. Silva	637
F	
Festuca cretacea T.Pop. et Proskor.	224
Festuca drymeja Mert. et W.D.J.Koch.	225
Festuca glauca Lam. subsp. pallens (Host) K.Richt.	227
Festuca heterophylla Lam.	226
Festuca pallens Host.	227
Festuca porcii Hack.	228
Festuca rubra L. var. cretacea Lavrenko	224
Festuca rupicola Heuff. subsp. saxatilis (Schur) Rausch.	229
Festuca saxatilis Schur	229
Fimbristylis bisumbellata (Forssk.) Bubani	109
Fimbristylis dichotoma auct. non (L.) Vahl	109
Fissidens fontanus (Bach.Pyl.) Steud.	697
Fissidens rivularis (Spruce) Schimp.	699
Fissidens rufulus Bruch et Schimp.	698
Floccularia rickenii (Bohus) Wasser	832
Fomes officinalis (Vill.) Neum.	810
Fomitopsis officinalis (Vill.) Bond. et Sing.	810
Frankenia pulverulenta L.	486
Fraxinus ornus L.	526
Fritillaria longifolia Steven ex Ledeb., nom. illeg.	138
Fritillaria meleagroides Patrin ex Schult. et Schult.f.	138
Fritillaria montana Hoppe	139
Fritillaria orientalis auct. non Adam	139
Fritillaria ruthenica Wikstr.	140
Fritillaria meleagris L.	137
Frullania jackii Gottsche	688
Fulgensia desertorum (Tomin) Poelt	770
Fumana thymifolia auct. non (L.) Spach ex Webb	410
Fumanopsis laevis (Cav.) Tzvelev	410
G	
Galanthus elwesii Hook.f.	62
Galanthus latifolius Salisb.	64
Galanthus maximus Velen.	62
Galanthus nivalis L.	63
Galanthus plicatus M.Bieb.	64
Galanthus nivalis L. subsp. elwesii (Hook.f.) Gottl.-Tann.	62
Galeropsis desertorum Velen. et Dvor	796
Genicularia spirotaenia (de Bary) de Bary	668
Genista oligosperma (Andrae) Simonk.	462
Genista sagittalis L.	465
Genista scythica Pacz.	463
Genista tetragona Besser	464

Genista tinctoria L. var. depressa (M.Bieb.) Schmalh.	464
Genista verae Juz.	463
Genistella sagittalis (L.) Gams	465
Gentiana acaulis L.	487
Gentiana laciniata Kit. ex Kanitz	488
Gentiana lutea L.	489
Gentiana nivalis L.	490
Gentiana punctata L.	491
Gentiana utriculosa L.	492
Gentiana verna L.	493
Gladiolus apterus Klokov	127
Gladiolus communis L. var. tenuis (M.Bieb.) Wahlb.	127
Gladiolus imbricatus L.	124
Gladiolus italicus Mill.	125
Gladiolus palustris Gaudin	126
Gladiolus segetum Ker Gawl.	125
Gladiolus tenuiflorus K.Koch	125
Gladiolus tenuis M.Bieb.	127
Gladiolus imbricatus auct. non L.	127
Glaucium flavum Crantz	538
Glaucium luteum Scop.	538
Globularia trichosantha Fisch. et C.A.Mey.	496
Glycyrrhiza glabra L.	466
Glycyrrhiza glandulifera Waldst. et Kit.	466
Glycyrrhizahirsuta Pall.	466
Gomphus clavatus (Pers: Fr.) Gray	812
Gonatozygon pilosum Wolle	667
Goniolimon graminifolium (Aiton) Boiss.	518
Goniolimon orae-syvaschicae Klokov	519
Goniolimon rubellum (S.G.Gmel.) Klokov	519
Goniotrichum elegans (Chauv.) Zanard.)	641
Goodyera repens (L.) R.Br.	182
Grifola frondosa (Dicks.: Fr.) Gray	817
Grifola umbellata (Pers.) Pilát	825
Gyalecta truncigena (Ach.) Hepp	734
Gymnadenia alpina (Turcz. ex Rchb.f.) Czer.	183
Gymnadenia carpatica (Zapał.) Teppner et E.Klein	198
Gymnadenia conopsea (L.) R.Br.	183
Gymnadenia conopsea (L.) R.Br. subsp. alpina (Turcz. ex Rchb.f.) Janchen ex Soó	183
Gymnadenia conopsea var. densiflora (Wahlenb.) Lindl.	184
Gymnadenia densiflora (Wahlenb.) A.Dietr.	184
Gymnadenia odoratissima (L.) Rich. (Orchis odoratissima L.)	185
Gymnadenia conopsea (L.) R.Br. subsp. densiflora (Wahlenb.) K.Richt.	184
Gymnospermium odessanum (DC.) Takht.	341
Gypsophila altissima auct. non L.	395
Gypsophila globulosa Steven ex Boiss., G. pallasii Ikonn.	394
Gypsophila glomerata Pall. ex Adam	394

Gypsophila thyracea Krasnova	395
Gyromitra slonevskii Heluta	780
H	
Hammarbya paludosa (L.) O.Kuntze	186
Haplomitrium hookeri (Sm.) Nees	684
Hedysarum cretaceum Fisch.	467
Hedysarum hedysaroides (L.) Schinz et Thell.	468
Hedysarum obscurum L.	468
Hedysarum pallasii Willd.	477
Hedysarum ucrainicum Kaschm.	469
Helianthemum canum (L.) Hornem. s.l.	411
Helianthemum cretophilum Klok. et Dobroc.	411
Helianthemum cretaceum (Rupr.) Juz.	411
Heliosperma arcanum Zapał.	396
Helminthora divaricata (C. Agardh) J. Agardh	638
Helodium blandowii (F.Weber et D.Mohr) Warnst.	721
Helvella monachella (Scop.) Fr.	781
Hennediella heimii (Hedw.) R. H. Zander	703
Heracleum ligusticifolium M.Bieb.	280
Heracleum pubescens (Hoffm.) M.Bieb.	280
Heridium coralloides (Fr.) Gray	813
Herminium monorchis (L.) R.Br.	187
Heterodermia pseudospeciosa (Kurok.) W. Culb.	777
Heterodermia speciosa (Wulf.) Trev.	777
Heterophyllum affine (Hook.) M. Fleisch.	725
Himantoglossum caprinum (M. Bieb.) K.Koch	188
Himantoglossum comperianum (Steven) P.Delforge	162
Himantoglossum hircinum (L.) W.D.J.Koch subsp. caprinum (M.Bieb.) K.Richt.	188
Himantoglossum satyrioides Spreng.	217
Hippocrepis comosa L.	470
Hookeria lucens (Hedw.) Sm.	714
Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank et Mart.	19
Hyacinthella pallasiana (Steven) Losinsk.	112
Hyacinthus botryoides L.	143
Hyacinthus pallasianus Steven	112
Hydrocotyle vulgaris L.	273
Hygrocybe calyptriformis (Berk. et Broome) Fayod	814
Hyssopus cretaceus Dubjan.	499
I	
Iris arenaria Waldst. et Kit. subsp. orientalis (Ugr.) Lavrenko	129
Iris flavissima Pall. subsp. stolonifera f. orientalis Ugr.	129
Iris furcata M.Bieb.	128
Iris graminea L. subsp. pseudocyperus (Schur) Soó	131
Iris graminea var. latifolia Spach	131

Iris humilis Georgi subsp. orientalis (Ugr.) Soó	129
Iris humilis M.Bieb. 1808, non Georgi, 1775	130
Iris hungarica auct. non Waldst. et. Kit. p.p.	128
Iris marschalliana Bobrov	130
Iris pineticola Klokov	129
Iris pontica Zapał.	130
Iris pseudocyperus Schur	131
Iris sibirica L.	132
Isatis littoralis Steven ex DC.	370
Isoetes lacustris L.	11
Ixoca arcana (Zapał.) Ikonn.	396
J	
Jacobaea abrotanifolia (L.) Moench. subsp. carpathica (Herbich) B.Nord. et Greuter	338
Jovibarba hirta (L.) Opiz	413
Jovibarba hirta (L.) Opiz subsp. preissiana (Domin) Soó	413
Jovibarba preissiana (Domin) Omelczuk et Czopik	413
Jovibarba sobolifera (Sims.) Opiz	414
Juncus bulbosus L.	133
Juncus obtusatus Kit. ex Schult.	135
Juncus obtusiflorus Ehrh. ex Hoffm.	135
Juncus sphaerocarpus Nees	134
Juncus subnodulosus Schrank	135
Juncus supinus Moench	133
Juncus uliginosus Roth	133
Juniperus excelsa M.Bieb.	42
Juniperus foetidissima Willd.	43
Jurinea cretacea auct. non Bunge	323
Jurinea talievii Klokov	323
K	
Klasea donetzica (Dubovik) J.Holub	324
Klasea radiata (Waldst. et Kit.) Á.Löve et D.Löve subsp. donetzica (Dubovik) L.Martins	324
Klasea radiata (Waldst. et Kit.) Á.Löve et D.Löve subsp. tanaitica (P.Smirn.) L.Martins	325
Klasea tanaitica (P.Smirn.) J.Holub	325
Koeleria talievii Lavrenko	230
L	
Lactarius chrysorrhoeus Fr.	826
Lactarius lignyotus Fr.	828
Lactarius sanguifluus (Paulet) Fr.	827
Lagoseris callicephalala Juz.	326
Lagoseris purpurea (Willd.) Boiss.	326
Lagoseris robusta Czer.	326
Lamium glaberrimum (K.Koch) Taliev	500
Lamprothamnium papulosum (Wallroth) J. Groves	681
Laricifomes officinalis (Vill.: Fr.) Kotl. et Pouzar	810
Larix decidua Mill. subsp. polonica (Racib.) Domin	44
Larix polonica Racib.	44
Lasallia pustulata (L.) Merat	774
Lasallia rossica Domb.	775

Lathyrus laevigatus (Waldst. et Kit.) Fritsch	471
Lathyrus transsilvanicus (Spreng.) Rchb.	472
Lathyrus variegatus (Ten.) Gren. et Godr.,	473
Lathyrus venetus (Mill.) Wohlf.	473
Laurencia coronopus J. Agardh	649
Laurencia hybrida (DC) Lenorm.	644
Laurencia pinnatifida (Huds.) Lamour.	645
Lecanora reuteri (Trevis.) Scharer	740
Lens culinaris Medik. subsp. orientalis (Boiss.) Ponert	474
Lens orientalis (Boiss.) Schmalh.	474
Leontice odessana (DC.) Fisch.	341
Leontice altaica Pall. var. odessana DC.	341
Leontopodium alpinum Cass.	328
Lepidium cartilagineum auct. non (J.Mayer) Thell.	371
Lepidium meyeri Claus subsp. turczaninowii (Lipsky) Schmalh.	372
Lepidium syvaschicum Kleopow	371
Lepidium turczaninowii Lipsky	372
Lepidium lyratum L. subsp. lacerum (C.A.Mey.) Thell. var. turczaninowii (Lipsky) Thell.	372
Lepiota moseri Wasser	790
Leptogium imbricatum P. Jorg.	730
Leptogium saturninum (Dicks.) Nyl.	731
Leptogium schraderi (Ach.) Nyl.	732
Lepturus incurvus (L.) Druce	232
Lescuraea plicata (F. Weber et D. Mohr) Broth.	720
Lethariella intricata (Moris) Krog	753
Leucanthemella serotina (L.) Tzvelev.	327
Leucanthemum serotinum (L.) Stank	327
Leucoagaricus macrorhizus Locq. ex Horak	789
Leucoagaricus moseri (Wasser) Wasser	790
Leucoagaricus nymphaeum (Kalchbr.) Bon	791
Leucoagaricus steppicolus (Zerova) Wasser	795
Leucocarpia biatorella (Arnold) Vezda	728
Leucocoprinus bohusi Wasser	792
Leucocortinarium bulbiger (Alb. et Schwein.: Fr.) Singer	808
Leucojum aestivum L.	65
Leucojum carpathicum (Sims) Sweet	66
Leucojum vernum L.	66
Leucojum vernum subsp. carpathicum (Sims) A.E. Murray	66
Leucojum vernum var. carpathicum Sims	66
Leucorchis albida (L.) E.Mey.	214
Lichenomphalia hudsoniana (H.S. Jenn.) Redhead, Lutzoni, Moncalvo & Vilgalys	779
Ligularia bucovinensis auct. non Nakai	329
Ligularia bucovinensis Nakai (L. ucrainica Minderova)	330

Ligularia carpatica (Schott, Nym. et Kotschy) Pojark.	329
Ligularia glauca (L.) J.Hoffm.	329
Ligularia sibirica Cass.	330
Ligusticum vaginatum Spreng.	277
Lilium martagon L.	141
Limacella steppicola Zerova et Wasser	795
Limodorum abortivum (L.) Sw.	189
Limonium dubium Gamajun. ex Klokov	520
Limonium tschurjukense (Klokov) Lavrenko ex Klokov	520
Limonium tomentellum auct. non (Boiss.) Kuntze	520
Linaria bessarabica Kotov	614
Linaria biebersteinii auct. non Besser	614
Linaria cretacea Fisch. ex Spreng.	615
Linaria cretacea Fisch. ex Spreng. var. cretica (Kuprian.) Kotov	615
Linaria cretica Kuprian.	615
Linnaea borealis L.	384
Linum basarabicum (Savul. et Rayss) Klokov ex Juz.	521
Linum flavum L. var. basarabicum Săvul. et Rayss	521
Linum pallasianum Schult.	522
Liparis loeselii (L.) Rich.	190
Listera cordata (L.) R.Br.	191
Listera ovata (L.) R.Br.	192
Lloydia serotina (L.) Rchb.	142
Lobaria amplissima (Scop.) Forss	741
Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm.	742
Loiseleuria procumbens (L.) Desv.	428
Lonicera caerulea L.	385
Lophosiphonia reptabunda (Suhr.) Kylin	647
Ludwigia palustris (L.) Elliott	528
Lunaria rediviva L.	373
Lycoperdon velatum Vitt. (L. laxum Bon.)	816
Lycoperdon mammaeforme Pers.	816
Lycoperdon polyrhizon Gmel.	830
Lycopodiella inundata (L.) Holub	17
Lycopodioides helveticum (L.) Kuntze	20
Lycopodium alpinum L.	12
Lycopodium anceps Wallr.	13
Lycopodium annotinum L.	18
Lycopodium complanatum L.	13
Lycopodium complanatum L. subsp. issleri (Rouy) Domin	14
Lycopodium complanatum subsp. fallax Čelak., L. issleri (Rouy) Domin	14
Lycopodium helveticum L.	20
Lycopodium inundatum L.	17
Lycopodium selaginoides L.	21
Lycopodium selago L.	19
Lycopodium tristachyum Pursh	15
Lycopodium zeilleri (Rouy) Greuter et Burdet	16
Lyonia calyculata (L.) Rchb.	427

Lyophyllum favrei (R. Haller Aar. et R. Haller Suhr)	833
Lythrum thymifolia L.	523
M	
Macrolepiota puellaris (Fr.) M.M. Moser	791
Malaxis monophyllos (L.) Sw.	193
Malaxis paludosa (L.) Sw.	186
Marsilea quadrifolia L.	32
Matthiola fragrans Bunge	374
Medicago marina L.	475
Medicago saxatilis M.Bieb.	476
Meesia longisetata Hedw.	710
Meesia triquetra (L. ex Jolycl.) Ångstr.	711
Meesia uliginosa Hedw.	709
Melanelia elegantula (Zahlbr.) Essl.	754
Melanelia incolorata (Parr.) Essl.	754
Melanohalea elegantula (Zahlbr.) O. Blanco et al.	754
Metaneckera menziesii (Drumm.) Steere	727
Micromeria serpyllifolia (M.Bieb.) Boiss.	501
Micromeria fruticosa (L.) Druce subsp. serpyllifolia (M.Bieb.) P.H.Davis	501
Microstylis monophyllos (L.) Lindl.	193
Minuartia gerardii auct. non (Willd.) Hayek	397
Minuartia oxypetala (Woł.) Kulcz.	398
Minuartia pauciflora (Kit. ex Kanitz) Dvořáková	397
Minuartia verna (L.) Hier subsp. oxypetala (Woł.) Halliday	398
Minuartia verna auct. non (L.) Hierr; M. zarecznyi (Zapał.) Klokov	397
Mirmau selago (L.) H.P.Fuchs	19
Mnium cinclidioides Huebener	713
Moehringia hypanica Grynj et Klokov	399
Morchella crassipes (Vent.) Pers	782
Morchella steppicola Zerova	783
Muscari botryoides (L.) Mill.	143
Muscari carpathicum Racib.	143
Muscari pocuticum Zapał.,	143
Muscari transsilvanicum Schur	143
Mutinus caninus (Huds.) Fr.	819
Mutinus ravenelii (Berk. et M.A. Curtis) E. Fish	820
Myriostoma coliforme (With.: Pers.) Corda	811
N	
Narcissus angustifolius Curtis	67
Narcissus poëticus L. subsp. angustifolius (Curtis) Asch. et Graebn.	67
Narcissus poëticus L. subsp. radiiflorus (Salisb.) Baker	67
Narcissus poëticus L. subsp. stellaris Haw.	67
Neckera menziesii Drumm.	727
Nectaroscordum bulgaricum Janka	61
Nectaroscordum dioscoridis auct. non (Sm.) Stank.	61
Nectaroscordum siculum (Ucra) Lindl. subsp. bulgaricum (Janka) Stearn	61

Nectaroscordum meliophilum Juz.	61
Nemalion helminthoides (Velley) Batters	642
Neofuscelia rysssolea (Ach.) Essl.	755
Neotinea tridentata (Scop.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	194
Neotinea ustulata (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	195
Neottia amoena M.Bieb.	215
Neottia latifolia Rich.	192
Neottia nidus-avis (L.) Rich.	196
Neottia vulgaris Kolb.	196
Neottianthe cucullata (L.) Schlechter	197
Nepeta serpyllifolia M.Bieb.	501
Nephroma parile Ach.	745
Nephroma resupinatum (L.) Ach.	746
Neurophyllum clavatum Pat.	812
Nigritella angustifolia Rich. var. carpatica Zapał.	198
Nigritella carpatica (Zapał.) Teppner, Klein et Zagulski	198
Nigritella nigra auct. non (L.) Rchb.f.	198
Nitella gracilis (J.E. Sm.) C. Agardh	673
Nitella tenuissima (Desv.) Kütz.	674
Nitellopsis obtusa (Desv. in Loisel) J. Groves	676
Nitrania schoberi L.	525
Notholaena marantae (L.) Desv.	41
Notholaena persica Bory	40
Nymphoides peltata (S.G. Gmel.) Kuntze	524
O	
Octodicerus fontanum (Bach.Pyl.) Lindb.	697
Oedogonium plagiostomum Wittr. ex Hirn var. tanaiticum Y.V. Roll	659
Omphalina hudsoniana (Jenn.) Bigelow, Botrydina viridis (Ach.) Redh. & Kuyper	779
Omphalina luteoilacina (Favre) Henderson	779
Onobrychis pallasii (Willd.) M.Bieb.	477
Onobrychis radiata auct. non (Desf.) M. Bieb.	478
Onobrychis vassilczenkoi Grossh.	478
Onosma arenaria auct. non Waldst. et Kit., p.p.	346
Onosma graniticola Klokov	346
Onosma polyphylla Ledeb.	347
Onosma simplicissima auct. non L.	348
Onosma tanaitica Klokov	348
Oocardium stratum Nägeli	672
Ophrys apifera Huds.	199
Ophrys aranifera Huds. var. taurica Aggeenko,	202
Ophrys corallorhiza L.	163
Ophrys cordata L.	191
Ophrys cornuta Steven	201
Ophrys insectifera L.	200
Ophrys loeselii L.	190
Ophrys mammosa auct. non Desf.	202
Ophrys monophyllos L.	193
Ophrys monorchis L.	187

Ophrys myodes (L.) Jacq.	200
Ophrys nidus-avis L.	196
Ophrys oestrifera M.Bieb.	201
Ophrys oestrifera M.Bieb. subsp. cornuta (Steven) Soó	201
Ophrys ovata L.	192
Ophrys scolopax Cav. subsp. cornuta (Steven) E.G.Camus	201
Ophrys scolopax Cav. subsp. oestrifera (M.Bieb.) Soó	201
Ophrys sphegodes Mill. subsp. taurica (Aggeenko) Soó	202
Ophrys taurica (Aggeenko) Nevski	202
Ophrys muscifera Huds.	200
Orchis abortiva L.	189
Orchis bifolia L.	212
Orchis caprina M.Bieb.	188
Orchis cassidea M.Bieb.	152
Orchis chlorantha Cust.	213
Orchis comperiana Steven	162
Orchis conopsea L.	183
Orchis conopsea L. var. densiflora Wahlenb.	184
Orchis cordigera Fries	165
Orchis coriophora L.	151
Orchis frangrans Pollini	152
Orchis fuchsii Druce	166
Orchis globosa L.	218
Orchis iberica M. Bieb. ex Willd.	167
Orchis incarnata L.	168
Orchis latifolia L., nom. rej.	168
Orchis laxiflora Lam.	153
Orchis maculata L.	169
Orchis majalis Rchb., nom. conserv.	170
Orchis mascula (L.) L.	203
Orchis mascula (L.) L. subsp. wanjkowii (E.Wulff) Soó	211
Orchis mascula auct. non (L.) L.	209, 211
Orchis mascula L. subsp. signifera (Vest) Soó	209
Orchis militaris L.	204
Orchis morio L.	154
Orchis morio L. var. masculus L.	203
Orchis nervulosa Sakalo	151
Orchis pallens L.	205
Orchis paludosa L.	186
Orchis palustris Jacq.	155
Orchis picta Loisel.	156
Orchis pontica Fleischm. et Hand.-Mazz.	208
Orchis provincialis Balb.	206
Orchis pseudosambucina Ten.	171
Orchis punctulata Steven ex Lindl.	207
Orchis purpurea Huds.	208
Orchis pyramidalis L.	157
Orchis romana Sebast.	171
Orchis sambucina L.	172
Orchis satyrioides Steven, non L.	217
Orchis signifera Vest	209
Orchis simia Lam.	210

Orchis speciosa Host.	209
Orchis steveniana Compère ex Lév.	207
Orchis transsilvanica Schur	173
Orchis traunsteineri Saut. ex Rchb.	174
Orchis tridentata Scop.	194
Orchis ustulata L.	195
Orchis wanjkowii E.Wulff	211
Orchis variegata All.	194
Oreochloa disticha (Wulfen) Link	231
Ornithogalum amphibolum Zahar.	113
Ornithogalum boucheanum (Kunth) Asch.	114
Ornithogalum oreoides Zahar.	115
Ornithogalum refractum Kit. ex Schltld.	116
Ornithopus perpusillus L.	479
Orobanche coccinea M.Bieb.	530
Orobanchus transsilvanicus Spreng.	472
Orobanchus variegatus Ten., O. venetus Mill.	473
Orthothecium rufescens (Dicks. ex Brid.) Schimp.	723
Osmunda multifida S.G.Gmel.	36
Osmundea hybrida (DC.) K.W. Nam in K.W. Nam, Maggs & Garbary	644
Osmundea truncata (Kütz.) K.W. Nam et Maggs	645
Oxycoccus microcarpus Turcz. ex Rupr.	429
Oxycoccus palustris Pers. subsp. microcarpus (Turcz. ex Rupr.) Nyman	429
Oxycoccus quadripetalus Gilib. subsp. microcarpus (Turcz. ex Rupr.) Braun-Blanq.	429
Oxyria digyna (L.) Hill	541
P	
Paeonia biebersteiniana Rupr.	537
Paeonia daurica Andrews	536
Paeonia lithophila Kotov	537
Paeonia mascula (L.) Mill. subsp. triternata (Pall. ex DC.) Stearn et P.H.Davis	536
Paeonia taurica Andrews, sphalm. corr.	536
Paeonia tenuifolia L.	537
Paeonia tenuifolia L. subsp. biebersteiniana (Rupr.) Takht.	537
Palamocladium euchloron (Müll. Hal.) Wijk et Margad.	722
Palimbia rediviva (Pall.) Thell.	282
Palimbia salsa (L. f.) Besser	282
Palimbia turgaica Lipsky ex Woronow	283
Paludella squarrosa (Hedw.) Brid.	712
Pannaria conoplea (Ach.) Bory	747
Pannaria lanuginosa (Hoff.) Szat.	747
Parapholis incurva (L.) C.E.Hubb.	232
Parmelia elegantula (Zahlbr.) Szat.	754
Parmelia rysssolea (Ach.) Nyl.	755
Parmeliella corallinoides (Hoffm.) Zahlbr.	748
Parmeliella triptophylla (Ach.) Müll. Arg.	748

<i>Parmotrema chinense</i> (Osbeck) Hale et Ahti <i>Parmelia perlata</i> (Huds.) Ach.	756	<i>Pisum sativum</i> L. subsp. <i>elatius</i> (M.Bieb.) Asch. et Graebn.	480	<i>Pulsatilla halleri</i> (All.) Willd. subsp. <i>grandis</i> (Wender.) Meikle	564
<i>Parmotrema perlata</i> (Huds.) M. Choisy	756	<i>Pisum sativum</i> var. <i>elatius</i> (M.Bieb.) Trautv.	480	<i>Pulsatilla halleri</i> (All.) Willd. subsp. <i>taurica</i> (Juz.) K.Krause	568
<i>Pastinaca pubescens</i> (Hoffm.) Calest.	280	<i>Plagiothecium neckeroideum</i> Schimp.	724	<i>Pulsatilla kioviensis</i> Wissjul.	565
<i>Paxillus zerovae</i> Wasser	818	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	212	<i>Pulsatilla latifolia</i> Rupr.	565
<i>Pediastrum kawraiskyi</i> Schmidle	655	<i>Platanthera chlorantha</i> (Cust.) Rchb.	213	<i>Pulsatilla litophila</i> Kotov	568
<i>Pedicularis exaltata</i> Besser	531	<i>Platyruscus hypoglossum</i> (L.) A.P.Khokhr. et V.N.Tikhom.	267	<i>Pulsatilla nigricans</i> auct. non Stöerck, nom. illeg.	566
<i>Pedicularis hacquetii</i> exaltata (Besser) Klaster	531	<i>Pleurocladula albescens</i> (Hook.) Grolle	687	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. s.l.	565
<i>Pedicularis oederi</i> Vahl	532	<i>Pleuropus euchloron</i> (Müll. Hal.) Broth.	722	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. s.l.	566
<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i> L.	533	<i>Poa disticha</i> Wulfen	231	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. subsp. <i>bohemica</i> Skalický	566
<i>Pedicularis sumana</i> Grec. var. <i>exaltata</i> (Besser) Limpr.	531	<i>Poa nemoralis</i> L. subsp. <i>rehmannii</i> Asch. et Graebn.	233	<i>Pulsatilla scherfelii</i> (Ullep.) Skalický	567
<i>Pedicularis sylvatica</i> L.	534	<i>Poa rehmannii</i> (Asch. et Graebn.) Woł.	233	<i>Pulsatilla taurica</i> Juz.	568
<i>Pedicularis versicolor</i> Wahlenb.	532	<i>Poa taurica</i> H. Pojark.	234	<i>Pulsatilla ucranica</i> (Ugr.) Wissjul.	566
<i>Penium borgeanum</i> Skuja	669	<i>Poa violacea</i> Bellardi	221	<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill. subsp. <i>grandis</i> (Wender.) Zamels	564
<i>Petalonia zosterifolia</i> (Reinke) Kuntze	633	<i>Polypilus umbellatus</i> (Pers.) P. Karst.	825	<i>Pulsatilla wolfgangiana</i> (Besser) Rupr.	565
<i>Phaeolepiota aurea</i> (Matt.) Maire	834	<i>Polypodium alpinum</i> Lam.	26	<i>Pulsatillaalba</i> auct. non Rchb.	567
<i>Phallus duplicatus</i> Bosc	821	<i>Polypodium leptophyllum</i> L.	31	<i>Punctaria latifolia</i> Grev.	628
<i>Phellorinia herculeana</i> (Pers.) Kreisel	822	<i>Polypodium montanum</i> Lam.	27	<i>Punctaria tenuissima</i> (C. Agardh) Grev.	629
<i>Phellorinia inquinans</i> Berk.	822	<i>Polyporellus rhizophilus</i> Pil., <i>Melanopus rhizophilus</i> Pat.	824	<i>Pylaiella littoralis</i> (L.) Kjellm.	625
<i>Phelypaea coccinea</i> (M.Bieb.) Poir.	530	<i>Polyporus rhizophilus</i> (Pat.) Sacc.	824	<i>Pyrus torminalis</i> (L.) Ehrh.	579
<i>Phelypaea helenae</i> Popl.	530	<i>Polyporus umbellatus</i> (Pers.) Fr.	825	Q	
<i>Phlomis scythica</i> Klokov et Des.-Shost.	502	<i>Polysiphonia spinulosa</i> Grev.	646	<i>Quercus austriaca</i> Willd.	485
<i>Phlomis tuberosa</i> auct. non L., p.p.	502	<i>Porrum lineare</i> (L.) Raf.	52	<i>Quercus cerris</i> L.	485
<i>Phlomoides scythica</i> (Klokov et Des.-Shost.) Czer.	502	<i>Prangos trifida</i> (Mill.) Herrnst. et Heyn	284	R	
<i>Pholiota aurea</i> (Matt.) Pers.	834	<i>Primula farinosa</i> L.	545	<i>Ramalina canariensis</i> Steiner	763
<i>Pholiurus incurvus</i> (L.) Schintz et Thell.	232	<i>Primula halleri</i> J.F.Gmel.	546	<i>Ramalina duriaei</i> (Dnot.) Bagl.	764
<i>Phyllophora pseudoceranoidea</i> (S.G. Gmel.) Newroth et R.A. Taylor	643	<i>Primula minima</i> L.	547	<i>Ramalina evernioides</i> auct. non Nyl.)	764
<i>Phylloporus pelletieri</i> (Lév. apud Crouan) Quéf.	800	<i>Prunus fruticosa</i> auct. non Pall.	573	<i>Ramalina lacera</i> (With.) J.R. Laundon	764
<i>Phylloporus rhodoxanthus</i> (Schwein.) Bres.	800	<i>Psathyrostachys juncea</i> (Fisch.) Nevski	235	<i>Ramalina pontica</i> Vězda	765
<i>Pilularia globulifera</i> L.	33	<i>Pseudobryum cinclidioides</i> (Huebener) T. J. Kop.	713	<i>Ranunculus fluitans</i> Lam.	557
<i>Pinguicula alpina</i> L.	510	<i>Pseudocalliergon lycopodioides</i> (Brid.) Hedenäs	717	<i>Ranunculus tatrae</i> Borbás	569
<i>Pinguicula bicolor</i> Woł.	511	<i>Pseudocalliergon trifarium</i> (F. Weber et D. Mohr) Loeske	718	<i>Ranunculus thora</i> L.	569
<i>Pinguicula vulgaris</i> auct. non L.	511	<i>Pseudocolus fusiformis</i> (E. Fischer) Lloyd	805	<i>Raphanistrum odessanum</i> Andrz.	375
<i>Pinguicula vulgaris</i> L.	512	<i>Pseudorchis albida</i> (L.) A.Löve et D.Löve	214	<i>Raphanus maritimus</i> Sm. s.l.	375
<i>Pinguicula vulgaris</i> L. subsp. <i>bicolor</i> (Woł.) Á. Löve & D. Löve	511	<i>Ptarmica lingulata</i> (Willd. et Kit.) DC.	331	<i>Raphanus raphanistrum</i> L. subsp. <i>odessanus</i> (Andrz.) Schmalh., Spreng.,	375
<i>Pinus brutia</i> subsp. <i>stankewiczii</i> (Sukacz.) Nahal	47	<i>Ptarmica tenuifolia</i> (Schur) Schur	332	<i>Raphanus odessanus</i> (Andrz.) Spreng.,	375
<i>Pinus brutia</i> Ten. var. <i>pityusa</i> (Steven) Silba p.p.	47	<i>Pteris acrosticha</i> Balb.	39	<i>Raphanusraphanistrum</i> L. subsp. <i>maritimus</i> (Sm.) Thell.	375
<i>Pinus cembra</i> L.	45	<i>Pterogonium gracile</i> (Hedw.) Sw.	726	<i>Rhamnus saxatilis</i> Jacq. subsp. <i>tinctoria</i> (Waldst. et Kit.) Nyman	572
<i>Pinus cretacea</i> (Kalenicz.) Kondr.	46	<i>Pterosiphonia pennata</i> (C. Agardh) Sauv.	648	<i>Rhamnus tinctoria</i> Waldst. et Kit.	572
<i>Pinus pityusa</i> Steven var. <i>stankewiczii</i> Sukacz.	47	<i>Pterygoneurum kozlovii</i> Laz.	704	<i>Rhinanthus cretaceus</i> Vassilcz.	535
<i>Pinus stankewiczii</i> (Sukacz.) Fomin	47	<i>Ptychodium plicatum</i> (Schleich. ex F. Weber et D. Mohr) Schimp.	720	<i>Rhinanthus serotinus</i> (Schönh.) Oborny subsp. <i>cretaceus</i> (Vassilcz.) Soó	535
<i>Pinus sylvestris</i> L. var. <i>cretacea</i> Kalenicz. ex Kom.	46	<i>Pulsatilla bohemica</i> (Skalický) Tzvelev	566	<i>Rhizomatopteris montana</i> (Lam.) A.P.Khokhr.	27
<i>Pisolithus arenarius</i> Alb. et Schw.	823	<i>Pulsatilla dacica</i> (Rummelsp.) Tzvelev	566	<i>Rhizomatopteris sudetica</i> (A. Braun et Milde) A.P.Khokhr.	28
<i>Pisolithus arrhizus</i> (Scop.: Pers.) S. Rauschert	823	<i>Pulsatilla donetzica</i> Kotov	566	<i>Rhizoplaca melanophthalma</i> (Ramond) Leuckert & Poelt	739
<i>Pisolithus tinctorius</i> (Micheli: Pers.) Coker et Couch	823	<i>Pulsatilla grandis</i> Wender.	564	<i>Rhodiola rosea</i> L.	415
<i>Pistacia atlantica</i> Desf. subsp. <i>mutica</i> (Fisch. et C.A.Mey.) Rech.f.	272	<i>Pulsatilla grandis</i> Wender. subsp. <i>polonica</i> (Blocki) Aichele et Schwegler	564	<i>Rhodochorton purpureum</i> (Lightf.) Rosenv.	634
<i>Pistacia mutica</i> Fisch. et C.A.Mey.	272			<i>Rhododendron kotschy</i> Simonk.	430
<i>Pisum elatius</i> M.Bieb.	480			<i>Rhododendron myrtifolium</i> Schott et Kotschy	430

Rhodophyllus nidorosum (Fr.) Quél.	809
Rhodophyllus speculum, Lange	809
Rhytidocaulon arboricola (Jatta) Elenk.	753
Roccella phycopsis (Ach.) (=Roccella fucoides (Dicks.) Vain.	766
Roegneria panormitana (Parl.) Nevski	236
Rosa czackiana Besser	577
Rosa donetzica Dubovik	578
Rottboellia incurva (L.) Roem. et Schult.	232
Roya anglica G.S. West in Hodgetts	665
Rumex digynus L.	541
Rumia crithmifolia (Willd.) Koso-Pol.	285
Rumia taurica Hoffm.	285
Rusavskia digitata (S. Kondr.) S. Kondr. & Kärnef.	771
Ruscus hypoglossum L.	267
Russula turci Bres.	829
Russulaamethystina Quél.	829
Ruyschiana austriaca (L.) House	497
Ruyschiana spicata Mill.	498
S	
Saelania glaucescens (Hedw.) Broth.	700
Salix alpina Scop.	583
Salix herbacea L.	584
Salix jacquiniana Willd.	583
Salix jacquinii Host	583
Salix kitaibeliana Willd.	587
Salix lapponum L.	585
Salix livida Wahlenb.	588
Salix myrtilloides L.	586
Salix retusa L.	587
Salix starkeana Willd.	588
Salsola acutifolia (Bunge) Botsch.	408
Salsola mutica C. A. Mey.	408
Salvia cremenecensis Bess.	503
Salvia scabiosifolia Lam.	504
Salvinia natans (L.) All.	38
Sanicula crithmifolia Willd.	285
Sarcosoma globosum (Schmidel) Rehm	784
Satyrium albidum L.	214
Satyrium repens L.	182
Satyrium viride L.	161
Saussurea alpina (L.) DC.	333
Saussurea discolor (Willd.) DC.	334
Saussurea porcii Degen	335
Saxifraga aizoides L.	589
Saxifraga androsacea L.	590
Saxifraga bryoides L.	591
Saxifraga bulbifera L.	592
Saxifraga carpathica Rchb.	593
Saxifraga carpatica Sternb.	593
Saxifraga corymbosa auct. non Boiss.	596
Saxifraga cymosa Waldst. et Kit., nom. inval.	598
Saxifraga granulata L.	594
Saxifraga hirculus L.	595
Saxifraga luteo-viridis Schott et Kotschy	596

Saxifraga oppositifolia L.	597
Saxifraga pedemontana All. subsp. cymosa Engler	598
Scapania compacta (A. Roth) Dumort.	685
Scapania helvetica Gottsche	686
Sceptridium multifidum (S.G.Gmel.) Tagawa	36
Scheuchzeria palustris L.	268
Schivereckia monticola M.Alexeenko subsp. mutabilis M.Alexeenko	376
Schivereckia mutabilis (M.Alexeenko) M.Alexeenko	376
Schivereckia podolica (Besser) Andr. ex DC.	376
Schoenoplectus mucronatus (L.) Palla	110
Schoenus ferrugineus L.	111
Scirpus bisumbellatus Forssk.	109
Scirpus mucronatus L.	110
Scirpus oxylepis Meinsh.	108
Sclerangium polyrhizon (Gmel.) Lév.	830
Scleroderma geaster Fr.	830
Scleroderma herculeana Pers.	822
Scleroderma polyrhizon (Gmel.) Pers.	830
Scleroderma tinctorium Pers.	823
Scopolia carniolica Jacq.	605
Scorpidium scorpioides (Hedw.) Limpr.	719
Scorzonera austriaca Willd.	336
Scrophularia cretacea Fisch. ex Spreng.	599
Scrophularia donetzica Kotov	600
Scrophularia granitica Klokov et A.Krasnova	601
Scrophularia rupestris auct. non M.Bieb. ex Willd.	600
Scrophularia vernalis L.	602
Scutellaria cretica Juz.	505
Scutellaria supina auct. non L.	505, 506
Scutellaria verna Besser	506
Securigera elegans (Pančić) Lassen	481
Sedum antiquum Omelcz. et Zaverucha	416
Sedum hispanicum auct. non L.	416
Seiophora contortuplicata (Ach.) Froden	773
Seiophora lacunosa (Rupr.) Froden	772
Selaginella helvetica (L.) Spring	20
Selaginella selaginoides (L.) P. Beauv. ex Mart. et Schrank	21
Selaginella spinulosa A.Braun	21
Sempervivum carpathicum Wettst. ex Prodan non G.Reuss	418
Sempervivum hirtum L.	413
Sempervivum marmoreum Griseb.	417
Sempervivum montanum L.	418
Sempervivum montanum L. subsp. carpathicum Wettst. ex Hayek	418
Sempervivum schlehanii Schott	417
Senecio abrotanifolius L. subsp. carpathicus (Herbich) Nyman	338
Senecio besserianus Minder.	337
Senecio carpathicus Herbich	338

Senecio carpathicus Herbich, ortho	338
Senecio tauricus Konechn.	339
Serapias damasonium Mill.	158
Serapias helleborine L. var. palustris L.	179
Serapias microphylla Ehrh.	178
Serapias rubra L.	160
Serratula discolor Willd.	334
Serratula donetzica Dubovik	324
Serratula tanaitica P.Smirn.	325
Seseli lehmannii Degen	286
Sesleria caerulea (L.) Ard.	237
Sesleria disticha (Wulfen) Pers.	231
Sesleria uliginosa Opiz	237
Silenanthe zawadskii (Herbich) Griseb. et Schenk	400
Silene chlorantha auct. non (Willd.) Ehrh.	405
Silene frivaldskiana auct. non Hampe	405
Silene caryophylloides auct. non (Poir.) Otth	403
Silene cretacea Fisch. ex Spreng.	401
Silene hypanica Klokov	402
Silene jailensis N.I.Rubtzov	403
Silene lithuanica Zapał.	404
Silene sytnikii Krytzka, Novosad et Protopopova	405
Silene viridiflora L.	406
Silene zawadskii Herbich	400
Siphonocladus pusillus (Kütz.) Hauck	660
Sison salsum L.f.	282
Sobolewsia sibirica (Willd.) P.W.Ball	377
Solenanthus Biebersteinii DC.	349
Solorina bisporea Nyl.	762
Solorina saccata (L.) Ach.	761
Sophora alopecuroides L.	482
Sophora prodanii E.S. Anderson	482
Sorbus torminalis (L.) Crantz	579
Sparassis crispa (Wulfen) Fr.	831
Sparganium affine Schnizl.	269
Sparganium angustifolium Michx.	269
Sparganium natans L. var. angustifolium (Michx.) Pursh	269
Sparganium simplex Huds. var. angustifolium (Michx.) Torr.	269
Spermatocchnus paradoxus (Roth) Kütz.	630
Sphacelaria nana Nägeli ex Kütz.	632
Sphacelaria saxatilis (Kuck.) Sauv.	632
Sphagnum balticum (Russow) C. E. O. Jensen	690
Sphagnum molle Sull.	693
Sphagnum plumulosum Röhl	691
Sphagnum subnitens Russow et Warnst.	691
Sphagnum tenellum (Brid.) Pers. ex Brid.	694
Sphagnum wulfianum Girg.	692
Sphondylium pubescens Hoffm.	281
Spiraea media F.Schmidt subsp. polonica (Błocki) Pawł.	580
Spiraea polonica Błocki	580

<i>Spiranthes amoena</i> (M.Bieb.) Spreng.	215
<i>Spiranthes autumnalis</i> (Balb.) Rich.	216
<i>Spiranthes sinensis</i> (Pers.) Ames var. <i>amoena</i> (M.Bieb.) H.Hara	215
<i>Spiranthes spiralis</i> (L.) Chevall.	216
<i>Spirogyra reinhardii</i> Chmiel. emend. Gauth.–Lièvre	666
<i>Squamarina cartilaginea</i> (With.) P. James in D. Hawksw. et al.	767
<i>Squamarina crassa</i> (Huds.) Poelt	767
<i>Squamarina lentigera</i> (G. H. Weber) Poelt	768
<i>Squamarina periculosa</i> (Schaerer) Poelt	769
<i>Stachys angustifolia</i> M.Bieb.	507
<i>Staphylaea pinnata</i> L.	606
<i>Statice graminifolia</i> Aiton	518
<i>Statice tschurjukiensis</i> Klokov	520
<i>Stella americana</i> Massee	830
<i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. et Kit.	68
<i>Steveniella satyrioides</i> (Spreng.) Schltr.	217
<i>Sticta fuliginosa</i> (Dicks.) Ach	743
<i>Sticta sylvatica</i> (Huds.) Ach.	744
<i>Stigeoclonium fasciculare</i> Kütz.	657
<i>Stilophora tenella</i> (Esper) P.C. Silva	631
<i>Stilophorarhizodes</i> (Turn.) J. Agardh	631
<i>Stipa adoxa</i> Klokov et Ossycznjuk	238
<i>Stipa anomala</i> P.Smirn. ex Roshev.	239
<i>Stipa asperella</i> Klokov et Ossycznjuk	240
<i>Stipa borysthenica</i> Klokov ex Prokudin	241
<i>Stipa borysthenica</i> s. l.	249
<i>Stipa brachyptera</i> Klokov	242
<i>Stipa brauneri</i> (Pacz.) Klokov	243
<i>Stipa capillata</i> L.	244
<i>Stipa crassiculmis</i> P.Smirn. subsp. <i>euroanatolica</i> Martinovský, p.p.	262
<i>Stipa dasyphylla</i> (Czern. ex Lindem.) Trautv.	245
<i>Stipa disjuncta</i> Klokov	246
<i>Stipa donetzica</i> Czupryna	247
<i>Stipa eriocaulis</i> Borb. subsp. <i>lithophila</i> (P.Smirn.) Tzvelev	252
<i>Stipa fallacina</i> Klokov et Ossycznjuk	248
<i>Stipa glabrata</i> P. Smirn.	264
<i>Stipa glabrinoda</i> Klokov	256
<i>Stipa grafiana</i> Steven	259
<i>Stipa graniticola</i> Klokov	249
<i>Stipa heterophylla</i> Klokov	250
<i>Stipa joannis</i> Čelak. subsp. <i>sabulosa</i> (Pacz), Lavrenko	241
<i>Stipa lessingiana</i> Trin. et Rupr.	251
<i>Stipa lessingiana</i> Trin. et Rupr. subsp. <i>brauneri</i> Pacz.	243
<i>Stipa lithophila</i> P.Smirn.	252
<i>Stipa longifolia</i> Borbás	261
<i>Stipa maetica</i> Klokov et Ossycznjuk	253
<i>Stipa majalis</i> Klokov	254
<i>Stipa majalis</i> var. <i>setulosissima</i> (Klokov) Tzvelev	254
<i>Stipa martinovskyi</i> Klokov	255

<i>Stipa oreades</i> Klokov	256
<i>Stipa oreades</i> Klokov var. <i>glabrinoda</i> (Klokov) Dubovik	256
<i>Stipa pennata</i> L.	257
<i>Stipa pennata</i> L. s.l.	246
<i>Stipa pennata</i> L. subsp. <i>sabulosa</i> (Pacz) Tzvelev	241
<i>Stipa poetica</i> Klokov	258
<i>Stipa pontica</i> auct. non P. Smirn.	258
<i>Stipa pulcherrima</i> auct. non K.Koch	262
<i>Stipa pulcherrima</i> K. Koch	259
<i>Stipa pulcherrima</i> K.Koch s.l.	256
<i>Stipa pulcherrima</i> s. l.	250
<i>Stipa rubens</i> P. Smirn.	264
<i>Stipa rubentiformis</i> auct. non P.Smirn.	253
<i>Stipa rubentiformis</i> P. Smirn.	264
<i>Stipa sabulosa</i> (Pacz.) Sjluss.	241
<i>Stipa setulosissima</i> Klokov	254
<i>Stipa stenophylla</i> (Czern. ex Lindem.) Trautv.	261
<i>Stipa syreistschikowii</i> P.Smirn.	260
<i>Stipa syreistschikowii</i> P.Smirn. s.l.	238
<i>Stipa syreistschikowii</i> s.l.	242
<i>Stipa tirsia</i> Steven	261
<i>Stipa transcarpatica</i> Klokov	262
<i>Stipa ucrainica</i> P. Smirn.	263
<i>Stipa zaleskii</i> s. l.	255
<i>Stipa zaleskii</i> Wilensky	264
<i>Stipa zaleskii</i> Wilensky subsp. <i>ucrainica</i> (P. Smirn.) Tzvel.	263
<i>Strobilomyces floccopus</i> (Vahl) P. Karst.	801
<i>Strobilomyces strobilaceus</i> (Scop.) Berk.	801
<i>Stylonema alsidii</i> (Zanardini) K.M. Drew	641
<i>Subularia aquatica</i> L.	378
<i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G. Beck	421
<i>Swertia alpestris</i> Baumg. ex Fuss	494
<i>Swertia perennis</i> L.	494
<i>Swertia perennis</i> L. subsp. <i>alpestris</i> (Baumg. ex Fuss) Simonk.	494
<i>Syrenia talijevii</i> Klokov	379
<i>Syringa josikaea</i> J.Jacq. ex Rchb.	527
T	
<i>Tamarix gracilis</i> Willd.	607
<i>Tanacetum serotinum</i> (L.) Sch. Bip.	327
<i>Targionia hypophylla</i> L.	682
<i>Taxus baccata</i> L.	48
<i>Tayloria lingulata</i> (Dicks.) Lindb.	708
<i>Teloschistes lacunosus</i> (Rupr.) Savicz	772
<i>Tephrosia aurantiaca</i> auct. non (Hoppe ex Willd.) Griseb. ex Schenk	337
<i>Tephrosia besserianus</i> (Minder.) Czer.	337
<i>Thalictrum foetidum</i> L.	570
<i>Thalictrum petaloideum</i> auct. non L.	571
<i>Thalictrum uncinatum</i> Rehm.	571
<i>Thamnotia vermicularis</i> (Sw.) Schaer.	735
<i>Thorea ramosissima</i> Bory	650
<i>Thymus kaljmijussicus</i> Klokov et Des.–Shost.	508

<i>Thymus littoralis</i> Klokov et Des.–Shost.	509
<i>Thymus kalmiussicus</i> Klokov et Des.–Shost., ortho	508
<i>Tilia dasystyla</i> Steven	611
<i>Timmia megapolitana</i> Hedw.	695
<i>Tithymalus paralias</i> (L.) Hill	431
<i>Tithymalus valdevillosocarpus</i> (Arvat et Nyár.) Chrtek & Křisa	432
<i>Tithymalus volhynicus</i> (Besser ex Racib.) Holub	433
<i>Tofieldia calyculata</i> (L.) Wahlenb.	270
<i>Tolypella prolifera</i> (Ziz. ex A. Braun) Leonhar.	675
<i>Tornabea scutellifera</i> (With.) J.R. Laundon	778
<i>Tornabenia atlantica</i> (Ach.) Kurok.	778
<i>Tortella fragilis</i> (Hook. et Wilson) Limpr.	705
<i>Tortula randii</i> (Kenn.) R.H.Zander	706
<i>Trachomitum rusanovii</i> (Pobed.) Pobed.	288
<i>Trachomitum sarmatiense</i> Woodson	288
<i>Trachomitum tauricum</i> (Pobed.) Pobed.	288
<i>Trachomitum venetum</i> (L.) Woodson s.l.	288
<i>Trachomitum venetum</i> subsp. <i>rusanovii</i> (Pobed.) Yena et Moysienko	288
<i>Trachomitum venetum</i> subsp. <i>tauricum</i> (Pobed.) Greuter et Burdet	288
<i>Trachomitum venetum</i> subsp. <i>sarmatiense</i> (Woodson) Avetisjan	288
<i>Tragacantha arnicantha</i> (M.Bieb.) Steven	434
<i>Tragopogon donetzicus</i> Artemcz.	340
<i>Trapa borysthenica</i> V.Vassil.	612
<i>Trapa danubialis</i> Dobrocz.	612
<i>Trapa flerovii</i> Dobrocz.	612
<i>Trapa hungarica</i> Opiz	612
<i>Trapa macrorhiza</i> Dobrocz.	612
<i>Trapa natans</i> L. s.l.	612
<i>Trapa pseudocolchica</i> V.Vassil.	612
<i>Trapa rossica</i> V.Vassil.	612
<i>Trapa ucrainica</i> V.Vassil.	612
<i>Trapa maetica</i> Woronow	612
<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) Rchb.	218
<i>Tricholoma colossus</i> (Fr.) Quel.	835
<i>Tricholoma focale</i> (Fr.) Ricken	836
<i>Trifolium badium</i> Schreb.	483
<i>Trifolium rubens</i> L.	484
<i>Trinia biebersteinii</i> Fedoronzuk	287
<i>Trinia crithmifolia</i> (Willd.) H.Wolff	285
<i>Trinia kitaibelii</i> M. Bieb. p. p., quoad. pl. taur.	287
<i>Trinia taurica</i> (Hoffm.) Schmalh.	285
<i>Triticum boeoticum</i> Boiss.	265
<i>Triticum monococcum</i> L. subsp. <i>boeoticum</i> (Boiss.) Á.Löve et D.Löve	265
<i>Triticum thaoudar</i> Reut. et Hausskn.	265
<i>Tuber aestivum</i> Vitt	785
<i>Tuckermanopsis laureri</i> (Krempelh.) Hale, <i>Cetraria laureri</i> Krempelh.	757

Tuckermanopsis oakesiana (Tuck.) Hale, Cetraria oakesiana Tuck.	750
Tuckneraria laureri (Krempelh.) Randle & Thell	757
Tulipa biebersteiniana Schult.f. s.l.	145-148, 150
Tulipa biflora Pall.	144
Tulipa callieri Halácsy et Levier	144
Tulipa gesneriana L. s.l.	149
Tulipa granitcola (Klokov et Zoz) Klokov	145
Tulipa hypanica Klokov et Zoz	146
Tulipa koktebelica Junge	144
Tulipa ophiophylla Klokov et Zoz	147
Tulipa quercetorum Klokov et Zoz	148
Tulipa schrenkii Regel	149
Tulipa scythica Klokov et Zoz	150
Typha minima Funk.	271
U	
Umbilicaria pustulata (L.) Hoffm.)	774
Umbilicaria rossica (Dombr.) Golubk.	775
Umbilicaria subpolyphylla Oxn.	776
Usnea florida (L.) Web. in Wigg.	758
Utricularia australis R.Br.	513
Utricularia bremii Heer	514
Utricularia intermedia Hayne	515
Utricularia minor L.	516

Utricularia minor L. subsp. bremii (Heer) Nyman	514
Utricularia neglecta Lehm.	513
V	
Vaccinium microcarpum (Turcz. ex Rupr.) Schmalh.	429
Vaccinium oxycoccus L. subsp. microcarpum (Turcz. ex Rupr.) Hook.	429
Vaccinium oxycoccus L. var. microcarpum (Turcz. ex Rupr.) Klinge	429
Vaucheria litorea Hoffm.–Bang. et C.Agardh	622
Verbascum laxum Filar. et Jáv.	603
Veronica aphylla L.	616
Veronica bellidioides L.	617
Veronica fruticans Jacq.	618
Vexibia alopecuroides (L.) Jakovl.	482
Vexibia alopecuroides (L.) Jakovl. subsp. jaubertii (Spach) Jakovl.	482
Vicia orientalis (Boiss.) Beg. et Diratz.	474
Vignea davalliana (Smith) Rchb.	86
Vignea dioica (L.) Rchb.	88
Vignea heleonastes (Ehrh. ex L.f.) Rchb.	91
Viola alba Besser	619
Viola besseri Rupr.	619
Viola jooi Janka	620
Viola oreades M.Bieb.	621
Viola virescens Jord.	619

W	
Waldsteinia geoides L.	581
Woodsia alpina (Bolton) S.F.Gray	29
Woodsia ilvensis (L.) R. Br.	30
X	
Xanthoanptychia contortuplicata (Ach.) S. Kondratyuk	773
Xanthoanptychia lacunosa (Rupr.) S. Kondr. & Kärnefelt	772
Xanthobrychis pallasii (Willd.) Galushko	477
Xanthobrychis vassilczenkoi (Grossh.) Galushko	478
Xanthoparmelia camtschadalis (Ach.) Hale Parmelia vagans' Nyl.	760
Xanthoparmelia convoluta (Krempelh.) Hale	760
Xanthoparmelia rysssolea (Ach.) O. Blanco et al.	755
Xanthoria digitata S. Kondr.	771
Xerocomus parasiticus (Bull.: Fr.) Quéf.	798
Z	
Zingieria biebersteiniana (Claus) P.Smirn.	266
Zingieria trichopoda (Boiss.) P.Smirn. subsp. biebersteiniana (Claus) M.Dogan, comb. illeg.	266

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ СЛОВНИК НАЗВ ВИДІВ РОСЛИН ТА ГРИБІВ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (РОСЛИНИЙ СВІТ)

Назва виду українська	Назва виду російська
Агрестія (аспіцілія) щетиниста	Агрестия щетинистая
Адіант венерин-волос	Адиант венерин волос
Айстра альпійська	Астра альпийская
Аконіт Бессера	Аконит Бессера
Аконіт Жакена	Аконит Жакена
Аконіт несправжньопротитотруйний	Аконит ложнопроводный
Аконіт опушеноплодий	Аконит волосистоплодный
Алекторія паросткова	Алектория паростковая
Аллоцетрарія Океза (Оукса)	Аллоцетрария Оукса
Альдранда пухирчата	Альдранда пузырчатая
Анакамтодон сплахноподібний	Анакамтодон сплахновидный
Анектангій Ганделя	Анектангиум Ганделя
Анограмма тонколиста	Анограмма тонколистная
Армерія покутська	Армерия покутская
Аспіцілія куциста	Аспицилия куцистая
Аспіцілія блукаюча	Аспицилия блуждающая
Аспленій Білло	Костенец Било
Аспленій Гейфлера	Костенец Гейфлера
Аспленій чорний	Костенец чёрный
Астрагал безстрілковий	Астрагал бесстебельный
Астрагал Геннінга	Астрагал Хеннинга
Астрагал дніпровський	Астрагал днепровский
Астрагал донський	Астрагал донской
Астрагал зігнутий	Астрагал изогнутый
Астрагал Крайни	Астрагал Краины
Астрагал крейдолюбний	Астрагал мелолоубивый
Астрагал монпельійський	Астрагал монпельийский
Астрагал одеський	Астрагал одесский
Астрагал піщаний	Астрагал песчаный
Астрагал подібний	Астрагал подобный
Астрагал понтійський	Астрагал понтийский
Астрагал сарепський	Астрагал сарептский
Астрагал сизий	Астрагал сизый
Астрагал Цингера	Астрагал Цингера
Астрагал шерстостоквітковий	Астрагал шерстистоцветковый
Астрагал щетинистий	Астрагал щетинистый
Астрагал яйцеплідний	Астрагал яйчкоплодный
Астраканта арнакантова	Астраканта колючковая (астрагал колючковый)
Аталамія Спатиза	Аталамия Спатиза
Бамбузіна Бребіссона	Бамбузина Бребиссона
Баранець звичайний	Баранец обыкновенный
Батрахоспермум драглистий	Батрахоспермум студенистый
Батрахоспермум зовнішньоплідний	Батрахоспермум внешнеплодный
Беладонна звичайна	Красавка белладонна
Белонія геркулінська	Белония геркулинская
Береза дніпровська	Берёза днепровская
Береза Клокова	Берёза Клокова
Береза низька	Берёза приземистая (низкая)
Береза темна	Берёза тёмная
Берека	Берека лечебная
Билинець довгорогий	Кокушник длиннорогий
Билинець найзапашніший	Кокушник душистый
Билинець щільноквітковий	Кокушник густоцветковый
Білогнойовик Богуша	Белонавозник Богуша
Білопавутинник бульбистий	Белопаутинник клубненосный
Білопечериця дівоча	Белошампignon (гриб-зонтик) девичий
Білопечериця довгокоренева	Белошампignon длиннокорневой
Білопечериця Мозера	Белошампignon Мозера
Білотка альпійська	Эдельвейс альпийский

Назва виду українська	Назва виду російська
Білоцвіт весняний	Белоцветник весенний
Білоцвіт літній	Белоцветник летний
Борідник паростковий	Бородник побегоносный (шароносный)
Борідник шерстистоволосистий	Бородник шершавый
Боровик бронзовий	Болет бронзовый
Боровик королівський	Боровик королевский
Борщівник лігустиколистий	Борщевик лигустиколистный
Борщівник пухнастий	Борщевик пушистый
Брандушка різнобарвна (пізньоцвіт різнобарвний)	Брандушка разноцветная
Бріопсис адриатичний	Бриопсис адриатический
Бровник (герміній) однобульбовий	Бровник одноклубневый
Бруслина карликова	Бересклет карликовый
Будяк пагорбовий	Чертополох холмовый
Бузок угорський	Сирень венгерская
Булатка великоквіткова	Пыльцеголовник крупноцветковый
Булатка довголиста	Пыльцеголовник длиннолистный
Булатка червона	Пыльцеголовник красный
Бульбохета майже квадратна	Бульбохета почти квадратная
Бурачок Борзи	Бурачок Борзы
Бурачок голоніжковий	Бурачок голоножковый
Бурачок савранський	Бурачок савранский
Вайда прибережна	Вайда прибрежная
Вальдштейнія гравілатоподібна	Вальдштейния гравилатовидная
Верба альпійська	Ива альпийская
Верба лапландська	Ива лапландская
Верба Старке	Ива Старке
Верба трав'яна	Ива травянистая
Верба туполиста	Ива туполистная
Верба чорнична	Ива черничная
Вероніка безлиста	Вероника безлистная
Вероніка куцикова	Вероника кустарничковая
Вероніка стокроткова	Вероника маргаритковая
Веселка (диктіофора) подвоєна	Диктиофора сдвоенная
Вишня Клокова	Вишня Клокова
Відкасинок осотоподібний	Колючник осотовидный
Відкасинок татарниколистий	Колючник татарниколистный
Вітеринка (анемона) нарцисоквіткова	Ветреница нарцисоцветковая
Вовна гірська пухнаста (кортуза Маттіолі підвид пухнаста)	Кортуза Маттиоли пушистая
Вовче лико кримське	Волчегодник крымский
Вовче лико пахуче (боровик)	Волчегодник боровой
Вовче лико Софії	Волчегодник Софии
Водяний горіх плаваючий	Водяной орех плавающий
Водяний жовтець плаваючий	Шелковник плавающий
Волошка Стевена	Василёк Стевена
Волошка білоперлинна	Василёк беложемчужный
Волошка Ванькова	Василёк Ванькова
Волошка великопридаткова	Василёк крупноподатковый
Волошка верболиста	Василёк иволистный
Волошка донецька	Василёк донецкий
Волошка козяка	Василёк козий
Волошка Компера	Василёк Компера
Волошка Конки	Василёк Конки
Волошка короткоголова	Василёк короткоголовый

Назва виду українська	Назва виду російська
Волошка напівзаконна	Василек полужаконный
Волошка несправжньоблідолускова	Василёк ложнобелочешуйчатый
Волошка Пачоського	Василёк Пачоского
Волошка первинногерберова	Василёк первичногерберов
Волошка первинноперлинна	Василёк первичножемчужный
Волошка перлиста	Василёк жемчужный
Волошка Сарандінакі	Василёк Сарандинаки
Волошка Талієва	Василёк Талиева
Вошерія прибережна	Вошерия прибрежная
Вудсія альпійська	Вудсия альпийская
Вудсія ельбська	Вудсия эльбская
Гадюча цибулька	Мышиный гиацинт
гроноподібна	гродевидный
Галеропсис пустельний	Галеропсис пустынный
Гапломітрий Гукера	Гапломитриум Хукера (Гукера)
Гвоздика бесарабська	Гвоздика бессарабская
Гвоздика бузька	Гвоздика бугская (южнобугская)
Гвоздика гарна	Гвоздика прекрасная
Гвоздика гренобльська (граціанопольська)	Гвоздика гренобльская
Гвоздика несправжньопізня	Гвоздика ложноосенняя
Гелодій Бландова	Гелодиум Бландова
Гельвела монашка	Гельвелла монашенка
Гельмінтора розчепірена	Гельминтора растопыренная
Генедієла Гайма	Хеннедиелла Хайма
Генікулярія спіротенієва	Геникулярия спиротениевая
Геріцій коралоподібний	Гериций коралловидный
Гетеродермія прекрасна	Гетеродермия прекрасная
Гетерофіл споріднений	Гетерофиллиум близкий
Галекта стовбурава	Гиалекта стволовая
Гиацинтик Палласів	Гиацинтник (гиацинтелла) Палласа
Гігроцибе ковпакоподібна	Гигроцибе колпаковидная
Гісоп крейдовий	Иссоп меловой
Глевчак (малаксис) однолистяний	Мякотница однолистная
Глід Пояркової	Боярышник Поярковой
Глід Турнефора	Боярышник Турнефора
Глуха кропива гола	Яснотка голая
Гніздівка звичайна	Гнездовка настоящая
Головатень високий	Мордовник возвышенный
Головачка Дмитра	Головчатка Дмитрия
Головачка Литвинова	Головчатка Литвинова
Гомф булавоподібний	Гомф булавовидный
Гонатозігон волохатий	Гонатозигон волосистый
Горицвіт весняний	Адонис весенний
Горицвіт волзький	Адонис волжский
Горох високий	Горох высокий
Горянка дворядна	Горянка двурядная
Грабельки Бекетова	Журавельник Бекетова
Грифолі листувата	Грифола многошляпочная
Громовик багатолістяний	Оносма многолистная
Громовик гранітний	Оносма гранитная
Громовик донський	Оносма донская
Гронянка багатороздільна	Гроздовник многораздельный
Гронянка віргінська	Гроздовник виргинский
Гронянка півмісяцева	Гроздовник полулунный
Гронянка ромашколиста	Гроздовник ромашколистный
Гудієра повзуча	Гудайера ползучая
Гукерія блискуча	Гукерия (хукерия) блестящая
Дактіліна мадрепорова	Дактилина мадрепоровая
Дволусківниця зігнута	Двучешуйник согнутый
Дворядник крейдовий	Двурядка меловая
Дельфіній високий	Живокость высокая
Дельфіній Палласа	Живокость Палласа
Дельфіній руський	Живокость русская
Дельфіній Сергія	Живокость Сергея
Дельфіній яскраво-червний	Живокость пунцовая (ярко-красная)

Назва виду українська	Назва виду російська
Деревій голий	Тысячелистник голый
Десмідіум Бейлі	Десмидиум Бейли
Дзвінець крейдовий	Погремек меловой
Дзвінка (аденофора) кримська	Бубенчик крымский
Дзвоники карпатські	Колокольчик карпатский
Дзвоники Кладни	Колокольчик Кладны
Дивина розлога	Коровяк раскидистый
Дикранодонцій шорсткий	Дикранодонциум шероховатый
Діктиота дихотомічна	Диктиота дихотомическая
Долихоуснея (уснея) найдовша (бородач найдовший)	Долихоуснея длиннейшая
Дошовик соскоподібний	Дождевик сосочковидный
Дриада восьмипелюсткова	Дриада восьмилепестная
Дрік малонасінний	Дрок малосеменной
Дрік скіфський	Дрок скифский
Дрік чотиригранний	Дрок четырёхгранный
Дрочок крилатий	Метельничек крылатый
Дуб кошенільний (австрійський)	Дуб кошенильный (австрийский)
Евастропсис Ріхтера	Евастропсис Рихтера
Евпогодон короткогострокінцевий	Еупогодон короткоостроконечный
Едогоній косополювий різновидність донський	Эдогоний косополювий
Ектокарпус стручковатий	Эктокарпус стручковатый
Ентероморфа азовська	Энтероморфа азовская
Ентолома смердюча (рожевопластинник смердючий)	Энтолома вонючая (розовопластинник вонючий)
Еремур кримський	Эремурус (эремур) крымский
Еремур показний	Эремурус (эремур) представительный
Еритроній собачий зуб	Эритроний собачий зуб
Еспарцет Васильченка	Эспарцет Васильченко
Еспарцет Палласа	Эспарцет Палласа
Жабриця Лемана	Жабрица Леманна
Жеруха грецька	Сердечник греческий
Жеруха ніжна	Сердечник тонкий
Жимолость голуба (синя)	Жимолость голубая
Жировик Льозеля	Липарис Лёзеля
Жовтець Тора (татранський)	Лютик тора
Жовтозілля Бессера	Крестовник Бессера
Жовтозілля карпатське	Крестовник карпатский
Жовтозілля кримське	Крестовник крымский
Жовтушник кринкський	Желтушник кринкский
Жовтушник український	Желтушник украинский
Жовтушниця (сиренія)	Сирения Талиева
Талієва	Сирения Талиева
Жостір фарбувальний	Жостер красильный
Журавлина дрібнопліда	Клюква мелкоплодная
Залізник скіфський	Зопник скифский
Зелениця (дифазіаструм) Ісслера	Дифазиаструм Исслера
Зелениця триколоскова (дифазіаструм триколосковий)	Дифазиаструм трёхколосковый
Зелениця (дифазіаструм) Цайллера	Дифазиаструм Цайллера (Зейллера)
Зеленоплідниця фіолетова	Беллардиохла фиолетовая
Зіновать біла	Ракитник белый
Зіновать Блоцького	Ракитник Блоцкого
Зіновать Вульфа	Ракитник Вульфа
Зіновать гранітна	Ракитник гранитный
Зіновать Пачоського	Ракитник Пачоского
Зіновать подільська	Ракитник подольский
Зіновать Рошеля	Ракитник Рошеля
Зірноплідник частуховий	Звездоплодник частуховидный
Злинка альпійська	Мелколепестник альпийский

Назва виду українська	Назва виду російська
Злінка залозиста	Мелкопестник железистый
Змієголовник австрійський	Змееголовник австрийский
Змієголовник Рюйша	Змееголовник Рюйша
Зміячка (скорзонера) австрійська	Козелец австрийский
Зморшок степовий	Сморчок степной
Зморшок товстоногий	Сморчок толстоногий
Зозулинець блідий	Ятрышник бледный
Зозулинець Ванькова	Ятрышник Ванькова
Зозулинець дрібнокрапчастий	Ятрышник мелкоточечный
Зозулинець мавпячий	Ятрышник обезьяний
Зозулинець прикрашений	Ятрышник украшенный
Зозулинець прованський	Ятрышник прованский (провансальский)
Зозулинець пурпуровий	Ятрышник пурпурный
Зозулинець чоловічий	Ятрышник мужской
Зозулинець шоломоносний	Ятрышник шлемоносный
Зозуліні сльози сердцелисті	Тайник сердцелистный
Зозуліні сльози яйцеподібні	Тайник яйцевидный
Зозуліні черевички справжні	Венерин башмачок настоящий
Зозульки бузинові (пальчатокорінник бузиновий)	Ятрышник бузинный
Зозульки іберійські (пальчатокорінник іберійський)	Ятрышник иберийский
Зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний)	Ятрышник мясо-красный
Зозульки пляmistі (пальчатокорінник пляmistий)	Ятрышник пятнистый
Зозульки римські (пальчатокорінник римський)	Ятрышник римский
Зозульки сердценосні (пальчатокорінник сердценосний)	Ятрышник сердценосный
Зозульки травневі (пальчатокорінник травневий)	Ятрышник майский
Зозульки трансильванські (пальчатокорінник трансильванський)	Ятрышник трансильванский
Зозульки (пальчатокорінник) Траунштейнера	Ятрышник Траунштейнера
Зозульки (пальчатокорінник) Фукса	Ятрышник Фукса
Золотень жовтий (асфоделина жовта)	Асфоделина желтая
Золотобородник цикадовий	Золотобородник цикадовый
Їжача голівка вузьколиста	Ежеголовник узколистный
Калітамніон зернистий	Каллитамнион зернистый
Калофака волзька	Майкараган волжский
Кальдезія білоторолиста	Кальдезия белозорлистная
Кальмарник веретеноподібний	Цветохвостник веретеновидный
Кампілостелій скельний	Кампилостелиум скальный
Капуста кримська	Капуста крымская
Карагана скіфська	Карагана скифская
Катателазма царська	Катателазма царская
Катран морський	Катран приморский
Катран пірчастонадрізаний	Катран перистый
Катран великоквітковий	Катран крупноцветковый
Катран коктебельський	Катран коктебельский
Катран мітридатський	Катран митридатский
Катран Стевена	Катран Стевена
Катран татарський	Катран татарский
Катран шершавий	Катран шершавый

Назва виду українська	Назва виду російська
Квітохвісник Архера	Цветохвостник (антурус) Архера
Келерія Талієва	Келерия Талиева
Кендир венеційський	Кендырь венецианский
Кермек чурюкський	Кермек (лимоним) чурюкский
Кермечник злаколистий	Углостебельник (гониолимон) злаколистный
Кермечник червонуватий	Углостебельник (гониолимон) красноватый
Кисличник двостовпчиковий	Кисличник двустолбиковый
Клаваріадельф товкачиковий	Рогатик пестиковый
Кладонія зірчаста	Кладония звездчатая
Кладостефус губчатий	Кладостефус губчатый
Кладостефус кільчастий	Кладостефус мутовчатый
Кладофора вадорська	Кладофора вадорская
Кладофора далматська	Кладофора далматская
Кладофоропсис шкіряста	Кладофоропсис пленчатый
Клеома птахоніжкоподібна (сива, донецька)	Клеома орнитопусовидная (донецкая, сизая)
Кліцинець(аройник) білокрилий	Аройник белокрылый
Кліцинець(аройник) східний	Аройник восточный
Клокичка периста	Клекачка перистая
Ковила азовська	Ковыль азовский
Ковила Браунера	Ковыль Браунера
Ковила відмінна	Ковыль уклоняющийся
Ковила відокремлена	Ковыль обособленный
Ковила волосиста	Ковыль волосатик
Ковила вузьколиста	Ковыль узколистный
Ковила гірська	Ковыль горный
Ковила гранітна	Ковыль гранитный
Ковила дивна	Ковыль удивительный
Ковила дніпровська	Ковыль днепроовский
Ковила донецька	Ковыль донецкий
Ковила закарпатська	Ковыль закарпатский
Ковила Залеського	Ковыль Залесского
Ковила каменелюбна	Ковыль камнелюбивый
Ковила короткокрила	Ковыль короткокрылый
Ковила Лессінга	Ковыль Лессинга
Ковила Мартиновського	Ковыль Мартиновского
Ковила найкрасивіша	Ковыль красивейший
Ковила облудна	Ковыль обманчивый
Ковила пірчаста	Ковыль перистый
Ковила поетична	Ковыль поэтический
Ковила пухнастолиста	Ковыль опушеннолистный
Ковила різнолиста	Ковыль разнолистный
Ковила Сирейщикова	Ковыль Сырейщикова
Ковила травнева	Ковыль майский
Ковила українська	Ковыль украинский
Ковила шорстка	Ковыль шершавый
Кодіум черв'якуватий	Кодиум червеобразный
Козельці донецькі	Козлобородник донецкий
Кололеженя Россетта	Кололеженя Россетта
Колючконос Сіборпа	Колючконос Сибторпа
Комишник двороздільний (двезонтиковий)	Фимбристелис двухзонтичный
Комонночок зігнутий	Сукцизелла изогнутая (сивчик изогнутый)
Комперія кримська	Комперия крымская (Компера)
Конардія компактна	Конардия плотная
Конюшина темно-каштанова	Клевер коричневый
Конюшина червонувата	Клевер красный
Коральковець тричінадрізаний	Ладьян трехнадрезанный
Короличка пізня	Лейкантемелла (нивьяница) осенняя
Коручка болотна	Дремлик болотный
Коручка дрібнолиста	Дремлик мелколистный
Коручка ельбська	Дремлик эльбский
Коручка пурпура	Дремлик пурпурный
Коручка темно-червона	Дремлик темно-красный

Назва виду українська	Назва виду російська
Коручка чемерникоподібна (широколиста)	Дремлик широколистний (чемерицевый)
Косарики болотні	Шпажник болотний
Косарики італійські	Шпажник італійський
Косарики тонкі	Шпажник тонкий
Косарики черепитчасті	Шпажник черепитчатый
Костриця скельна	Овсяниця скальня
Костриця білудвата	Овсяниця бледновата
Костриця гірська	Овсяниця лесная
Костриця крейдова	Овсяниця мелова
Костриця Порціуса	Овсяниця Порциуса
Костриця різнолиста	Овсяниця різнолистна
Котячі лапки карпатські	Кошачья лапка карпатская
Краекучник верхівковий	Краекучник орляковий
Краекучник персидський	Краекучник персидский
Крепідот македонський	Крепидот македонский
Критмія (критм) морський	Критмум (критм) морской
Крупка айзоподібна	Крупка айзовидная
Ксантопармелія (пармелія, неофусцелія) грубозморшквата	Ксантопармелія грубоморщинистая
Ксантопармелія загорнута (камчадальська)	Ксантопармелія завернута
Куга гострокінцева	Схеноплект остроконачний (куга остроконачная)
Кульниця вузькопелюсткова	Шаровниця волосоцвіткова
Курай туполистий	Солянка туполистна
Кучерявка відігнута	Курчавка отогнута
Кучерявка куцова	Курчавка кустарникова
Лагозерис пурпуровий	Лагозерис пурпурний
Ламкоколосник ситниковий	Ломкоколосник ситниковый
Лампротамніум пухирчастий	Лампротамніум пупырчастый
Ласалія пухирчата	Ласаллія пупырчатая
Ласалія російська	Ласаллія русская
Ласкавець жовтецевий	Володушка лютиковидна
Ласкавець тонкий	Володушка тончайшая
Левкой запашний	Левкой пахучий
Леканора Реутера (Ройтера)	Леканора Реутера (Ройтера)
Лептогія Шредера (Шрадера)	Лептогиум Шредера (Шрадера)
Лептогіум насичений	Лептогиум насеченный
Лептогіум черепитчастий	Лептогиум черепитчатый
Летарісла переплутана	Летариелла переплетенная
Леукокарпія біаторова	Леукокарпія биаторовая
Лещиця дністровська	Качим днестровский
Лещиця скупчена	Качим сученный
Липа пухнастостовпчикова	Липа пушистостолбикова
Листочня кучерява	Спарассис курчавий
Лілійка (лойдія) пізня	Ллойдия поздняя
Лілія лісова	Лилия лесная
Лімацела степова	Лимацелла степная
Лімодор недорозвинений	Лимодорум недоразвитый
Ліннея північна	Линнея северная
Ліофіл Фавре	Лиофилл Фавре
Ліхеномфалія (омфаліна) Гудсонова (ботридина зелена)	Лихеномфалія Хадсона (Гудсона)
Лобарія легенепоподібна	Лобарія легочная
Лобарія широка	Лобарія широкая
Ложечниця польська (піренейська)	Ложечниця піренейська
Ломикамінь айзоподібний	Камнеломка жестколистна
Ломикамінь болотний	Камнеломка болотная
Ломикамінь бульбистий	Камнеломка луковичконосна
Ломикамінь жовто-зелений	Камнеломка жёлто-зелёная
Ломикамінь зернистий	Камнеломка зернистая
Ломикамінь карпатський	Камнеломка карпатская
Ломикамінь мохоподібний	Камнеломка моховидна
Ломикамінь напівзонтиковий	Камнеломка полужонтичная (пьемонтская)
Ломикамінь переломниковий	Камнеломка проломниковая

Назва виду українська	Назва виду російська
Ломикамінь супротивнолистий	Камнеломка супротивнолистная
Лорансія чашовидна	Лауренція (лорансія) чашевидная
Лофосифонія повзуча	Лофосифонія ползучая
Лусківниця (нотолена) марантова	Ложнопокровниця марантова
Любка дволиста	Любка двулостная
Любка зеленковіткова	Любка зеленоцвіткова
Людвігія болотна	Людвигія болотная
Люцерна приморська	Люцерна приморская
Люцерна щербениста	Люцерна щербнистая
Льон бессарабський	Лён бессарабский
Льон Палласів	Лён Палласа
Льонек бессарабський	Льянка бессарабская
Льонек крейдовий	Льянка мелова
Марсилія чотирилиста	Марсилия чотирёхлистная
Мачок жовтий	Мачок жёлтый
Меезія багнова	Меезія топяная
Меезія довгоніжкова	Меезія длинноножковая
Меезія тригранна	Меезія трехгранная
Меланохалеа (меланелія) елегантна	Меланохалеа елегантная
Мерингія бузька	Минуарція бугська (южнобугская)
Меч-трава болотна	Меч-трава обыкновенная
Мікромерія чебрецелиста	Микромерія тимьянолистная
Мінуарція гостропелюсткова	Минуарція остролепесткова
Мінуарція рідкокіткова	Минуарція малоцвіткова
Міріостома шийкова (дірчаста, стрижневидна)	Мириостома шейковидна (дырчатая)
Місячниця (лунарія) оживаюча	Лунник оживающий
Мітлиця альпійська	Полевиця альпійська
Мітлиця скельна	Полевиця скальня
Міхурниця альпійська (пухирник альпійський)	Пузырник альпійський
Міхурниця гірська (пухирник гірський)	Пузырник горний
Міхурниця судетська (пухирник судетський)	Пузырник судетський
Модрина польська	Лиственниця польська
Модринофомес лікарський (модринова губка)	Ларицифомес лікарственный (лиственничная губка)
Молодило гірське	Молодило горное
Молодило мармурове	Молодило мраморное
Молочай волинський	Молочай волинський
Молочай густоволохатоплодий	Молочай густомохнатоплодный
Молочай прибережний	Молочай прибрежний
Морківниця (зореморквиця) прибережна	Морковниця прибрежная
Моховик паразитний	Моховик паразитний
Мутин малиновий	Мутинус Равенелія
Мутин собачий	Мутинус собачий
Мухомор Цезаря	Мухомор цезаря
Мухомор щетинистий	Мухомор щетинистый
М'якух болотний (гамарбія болотна)	Хаммарбія болотная
Надбородник безлистий	Надбородник безлистий
Накорінниця (дифеліпея) червона	Дифеліпея червона
Нарцис вузьколистий	Нарцис узколистний
Наскельниця лежача	Луазелерія лежача
Некера Мензіса	Неккера Мензіса
Нектароскордій болгарський	Нектароскордій болгарський
Немаліон глистовидний	Немаліон червеобразний
Неотіанта каптуровата	Неотіанта клобучкова
Неотінея обпалена (зоулинець обпалений)	Неотінея обожжена (ятрышник обожженный)

Назва виду українська	Назва виду російська
Неотінея тризубчаста (зозулинець тризубчастий)	Неотинейя трёхзубчатая (ятрышник трёхзубчатый)
Нефрома загорнута	Нефрома завернутая
Нефрома рівна	Нефрома ровная
Нітела найтонша	Нителла тончайшая
Нітела струнка	Нителла стройная
Нітелопсіс притуплений	Нителлописис притупленный
Оокардіум простягнутий	Оокардиум простертый
Орлики трансильванські	Водосбор трансильванский
Орлики чорніючі	Водосбор чернеющий
Ортотейцій рудуватий	Ортотециум рыжеватый
Осітник пізньоцвіттовий (штернбергія пізньоцвіттова)	Штернбергия безвременникоцветная
Осмундея гібридна	Осмундея гибридная
Осмундея зрізана	Осмундея срезанная
Осока біла	Осока белая
Осока блискуча	Осока блестящеплодная
Осока богемська	Осока богемская
Осока Буксбаума	Осока Буксбаума
Осока буріюча	Осока буреющая
Осока дводомна	Осока двудомная
Осока двоколірна	Осока двуцветная
Осока Девелла	Осока Дэвелла
Осока житня	Осока ржаная
Осока затінкова	Осока теневая
Осока збіднена	Осока обеднённая
Осока кулястоподібна	Осока шариконосная
Осока лапкоподібна	Осока стоповидная
Осока Лахеналія	Осока Лахеналия
Осока малоквіткова	Осока малоцветковая
Осока пажитницеподібна	Осока плевельная
Осока піхвова	Осока влагалищная
Осока притуплена	Осока притуплённая
Осока скельна	Осока наскальная
Осока темно-бура	Осока нижнетычинковая
Осока тонкокореневищна	Осока струннокорневищная
Осока торфова	Осока болотолюбивая
Осока Хоста	Осока Хоста
Осока щетиниста	Осока щетинистая
Осот різнолистий	Бодяк разнолистный
Оставник (гімноспермій) одеський	Голосемьяник (гимноспермиум) одесский
Остіжник (центрантус) валеріаноподібний	Центрантус валериановидный
Офрис бджолоносна	Офрис пчелоносная
Офрис комахоносна	Офрис насекомоносная
Офрис кримська	Офрис крымская
Офрис оводоносна	Офрис оводоносная
Очиток застарілий	Очиток древний
Очки гладенькі	Очки гладкие (бискутелла гладкая)
Паламокладій справжньоозелений	Паламокладий густозелёный
Палімба солончакова	Палимбия солончаковая
Палімба тургайська	Палимбия тургайская
Палудела відстовбурчена	Палюделла оттопыренная
Паннарія шерстиста	Паннария войлочная
Пармеліела щетинистоліста	Пармелиела щетинистая
Пармотрема перлинова (китайська)	Пармотрема жемчужная
Педіаструм Каврайського	Педиаструм Каврайского
Пеніум Борге	Пениум Борге
Первоцвіт борошністий	Первоцвет мучнистый
Первоцвіт Галлера	Первоцвет Галлера
Первоцвіт дрібний	Первоцвет маленький
Переломник Козо-Полянського	Проломник Козо-Полянского
Петалонія зостеролісна (камколіста)	Петалония взморниколистная (зостеролистная)
Печериця мухомороподібна	Шампиньон мухоморовидный

Назва виду українська	Назва виду російська
Печериця Романьезі	Шампиньон Романьези
Печериця таблитчаста	Шампиньон таблитчатый
Пирій ковилістий	Пырей ковылелистный
Півники борові	Касатик боровой
Півники несправжньосмикавцеві	Касатик ложносытевый
Півники понтичні	Касатик понтийский
Півники рогаті	Касатик рогатый
Півники сибірські	Касатик сибирский
Півонія кримська	Пион крымский
Півонія тонколіста	Пион тонколистный
Підковка чубата (гіпокрепіс чубатий)	Подковник хохлатый
Підсніжник білосніжний (звичайний)	Подснежник белоснежный
Підсніжник Ельвеза	Подснежник Эльвеза
Підсніжник складчастий	Подснежник складчатый
Пізньоцвіт анкарський	Безвременник анкарский
Пізньоцвіт осінній	Безвременник осенний
Пізньоцвіт тінювий	Безвременник теневой
Пізньоцвіт Фоміна	Безвременник Фомина
Пізоліт безкореневий	Пизолит бескорневой
Пілайєла прибережна	Пилайелла прибрежная
Пілюльниця куленосна	Пилульница шариконосная
Плавун щитолістий	Плавун щитолистный
Плагіотейцій некероподібний	Плагиотециум некеровидный
Плакун чебрецелистий	Дербенник тимьянолистный
Плаун річний	Плаун годичный
Плаунець заплавний (лікоподієлла заплавна)	Ликоподиелла заливаемая
Плаунок плауноподібний	Плаунок плауновидный
Плаунчик (плаунок) швейцарський	Плаунчик швейцарский
Плеврокладула білувата	Плеврокладула беловатая
Плетуха сольданелова	Повой сольданелловый
Плороріжка блощична (зозулинець блощичний)	Анакамптис (ятрышник) клопоносный
Плороріжка болотна (зозулинець болотний)	Анакамптис (ятрышник) болотный
Плороріжка запашна (зозулинець запашний)	Анакамптис (пахучий) пахучий
Плороріжка пірамідальна (анакампт пірамідальний)	Анакамптис пирамидальный
Плороріжка рідкоквіткова (зозулинець рідкоквітковий)	Анакамптис (ятрышник) рыхлоцветковый
Плороріжка розмальована (зозулинець розмальований)	Анакамптис раскрашенный (ятрышник точечный)
Плороріжка салепова (зозулинець салеповий)	Анакамптис дремлик (ятрышник дремлик)
Повстянка (цимбохазма) дніпровська	Цимбохазма днепровская
Полин Дзевановського	Полынь Дзевановского
Полин суцільнобілий	Полынь белойлочная
Полісифонія дрібношипова	Полисифония мелкошиповатая
Порхавка болотяна	Бовиста болотная
Прангос трироздільний	Прангос трёхраздельный
Псевдобрій цинклідеподібний	Псевдобриум цинклидиевидный
Псевдокалієргон плауноподібний	Псевдокаллиергон плауновидный
Псевдокалієргон трирядний	Псевдокаллиергон трехрядный
Псевдорхіс (лейкорхіс) білуватий	Псевдорхис (лейкорхис) беловатый
Пташник крихітний	Сераделла маленькая
Птеригоневр Козлова	Птеригонеуром Козлова
Птерогоній граціозний	Птерогониум стройный
Птеросифонія пірчаста	Птеросифония перистая
Птиходій складчастий	Птиходидум складчатый
Пунктарія хвиляста	Пунктария волнистая
Пунктарія широколісна	Пунктария широколистная

Назва виду українська	Назва виду російська
Пустельниця головчата	Эремогоне головчатая
Пухирник Брема	Пузырчатка Брема
Пухирник малий	Пузырчатка малая
Пухирник південний	Пузырчатка южная
Пухирник середній	Пузырчатка средняя
Пшениця дика однозернянка	Пшеница дикая однозернянка
Рамаліна канарська	Рамалина канарская
Рамаліна понтійська	Рамалина понтийская
Рамаліна рвана	Рамалина рваная
Ранник весняний	Норичник весенний
Ранник гранітний	Норичник гранитный
Ранник донецький	Норичник донецкий
Ранник крейдвий	Норичник меловой
Регнерія палермська	Регнерия палермская
Редька приморська	Редька приморская
Ремнелюстник козячий	Ремнелепестник козий
Решітчик червоний	Решётчик красный
Ризоплака темноглазкова	Ризоплака темноглазковая
Рогоз малий	Рогоз малый
Роговик Біберштейна	Ясколка Биберштейна
Роговиця роговикова	Диходон ясколковый,
Родиола рожева	Родиола розовая
Рододендрон східнокарпатський (миртолистий)	Рододендрон восточнокарпатский
Родохортон пурпуровий	Родохортон пурпурный
Роман карпатський	Пупавка карпатская
Росичка англійська (довголиста)	Росянка английская (длиннолистная)
Росичка середня	Росянка промежуточная
Рочела водоростеподібна	Рочела водорослеобразная
Роя англійська	Роя английская
Румія критмолиста	Румия критмолистная
Русавскія долоненосна	Русавския дланеносная
Рускус під'язиковий (голчатка під'язикова)	Иглица подъязычная
Руслиця угорська	Повойничек венгерский
Рутвиця гачкувата	Василистник крючковатый
Рутвиця смердюча	Василистник вонючий
Рутовик коріандролістий	Рутовник кориандрolistный
Рябчик гірський	Рябчик горный
Рябчик малий	Рябчик малый
Рябчик руський	Рябчик русский
Рябчик шаховий	Рябчик шахматный
Рядовка величезна	Рядовка огромная
Рядовка опенькоподібна	Рядовка опенковидная
Рястка Буше	Птицемлечник Буше
Рястка відігнута	Птицемлечник преломленный
Рястка гірська	Птицемлечник горный
Рястка двозначна	Птицемлечник двусмысленный
Сальвінія плаваюча	Сальвиния плавающая
Саркосома куляста	Саркосома шаровидная
Сашник іржавий	Схенус ржавый
Сверція (бешишниця) багаторічна	Сверция многолетняя
Свинуха Зерової	Свинуха Зеровой
Свистуля татарська	Гирчовник татарский
Сейрофора (ксантоанатіхія) загадкова	Сейрофора загадочная
Сейрофора (ксантоанатіхія) ямчата (телосхістес ямчастий)	Сейрофора ямчатая
Селанія сизувата	Сэлания сизоватая
Селітрянка Шобера	Селитрянка Шобера
Серпій донецький (клязєя донецька)	Клазея (серпуха) донецкая
Серпій донський (клязєя донська)	Клазея (серпуха) донская
Сеслерія голуба	Сеслерия голубая
Сироїжка синювата	Сыроежка синеватая

Назва виду українська	Назва виду російська
Ситник бульбистий	Ситник луковичный
Ситник кулястоплодий	Ситник круглоплодный
Ситник тупопелюстковий	Ситник узловатый
Ситняг багатостебловий	Ситняг многостебельный
Ситняг гостролуусковий	Ситняг острочешуйчатый
Ситняг карніолійський	Ситняг карниолийский
Ситняг сосочкоподібний	Ситняг сосочковый
Сифонокладус маленький	Сифонокладус маленький
Скапанія компактна	Скапания сжатая
Скапанія швейцарська	Скапания швейцарская
Сквамарина небезпечна	Сквамарина опасная
Сквамарина сочевиценосна	Сквамарина сочевиценосная
Сквамарина щетиниста	Сквамарина толстая
Скереда Жакена	Скереда Жакена
Склеродерма зірчата	Склеродерма звездчатая
Скополія карніолійська	Скополия карниолийская
Скорпідій скорпіоноподібний	Скорпидиум скорпионовидный
Скрученик приемний	Скрученник приятный
Скрученик спіральний	Скрученник спиральный
Смілка бузька	Смолёвка бугская (южнобугская)
Смілка зеленоквіткова	Смолёвка зеленоцветковая
Смілка крейдова	Смолёвка меловая
Смілка литовська	Смолёвка литовская
Смілка Ситника	Смолёвка Сытника
Смілка яйлинська	Смолёвка яйлинская
Смілоквітка (смілка)	Смолевкоцветка (смолёвка)
Завадського	Завадского
Соболєвськія сибірська	Соболевския сибирская
Сокироносиця струнка (в`язіль стрункий)	Вязель изящный
Солодка гола	Солодка голая
Солодушка крейдова	Копеечник меловой
Солодушка солодушкова	Копеечник копеечниковый
Солодушка українська	Копеечник украинский
Солоріна двоспорова	Солорина двуспоровая
Солоріна мішкувата	Солорина мешковатая
Сон великий	Сон-трава большая
Сон кримський	Сон-трава крымская
Сон лучний (чорніючий, богемський)	Сон-трава луговая
Сон розкритий	Сон-трава раскрытая
Сон Шерфеля (білий)	Сон-трава Шерфеля
Сонцєнасіник таємний	Гелиосперма тайная
Сонцєцвіт (сонянка сива)	Солнцецвет седой
Сонянчик гладкий	Фуманопсис гладкий
Сосна кедрова (кедрова європейська)	Сосна кедровая
Сосна крейдова	Сосна меловая
Сосна Станкевича (піцундська різновидність Станкевича)	Сосна Станкевича
Соссюрея альпійська	Соссюрея альпийская
Соссюрея Порціуса	Соссюрея Порциуса
Соссюрея різноколірна	Соссюрея разноцветная
Софора китнікоподібна	Софора лисохвостная
Сочевиця східна	Чечевица восточная
Сперматохнус особливий	Сперматохнус особенный
Спірогіра Рейнгарда	Спирогира Рейнгарда
Стевенієла сатирієподібна	Стевениелла сатириевидная
Стигеоклоніум пучкуватий	Стигеохлоний пучковатый
Стилофора ніжна	Стилофора нежная
Стікта закопчена	Стикта закопченная
Стікта лісова	Стикта лесная
Стілонема альсідії	Стилонема альсиди
Строчок Слонєвського	Строчок Слоневского
Сугайник угорський	Дороникум венгерский
Сугайник штирїйський	Дороникум штирийский
Сунічник дрібноплодий	Земляничник мелкоплодный
Сфагн балтїйський	Сфагнум балтийский
Сфагн блискучий	Сфагнум блестящий

Назва виду українська	Назва виду російська
Сфагн Вульфа	Сфагнум Вульфа
Сфагн м'який	Сфагнум мягкий
Сфагн тоненький	Сфагнум нежный
Сфацелярія карликова	Сфацеллярия карликовая
Таволга польська	Таволга польская
Тамарикс стрункий	Гребенщик стройный
Тамнолія щетиниста	Тамнолия щетинистая
Таргіонія підлиста	Таргиония подлистная
Тейлорія язичкова	Тэйлория язычковая
Тимія мекленбурзька	Тиммия мекленбургская
Тирлич безстебловий	Горечавка бесстебельная
Тирлич весняний	Горечавка весенняя
Тирлич жовтий	Горечавка жёлтая
Тирлич крапчастий	Горечавка точечная
Тирлич мішкоподібний	Горечавка мешочная
Тирлич роздільний	Горечавка разрезанная
Тирлич сніговий	Горечавка снежная
Тис ягідний (негній-дерево)	Тис ягодный
Товстянка альпійська	Жирянка альпийская
Товстянка двоколірна	Жирянка двухцветная
Товстянка звичайна	Жирянка обыкновенная
Толіпела проліферуюча	Толипелла пролиферирующая
Тонконіг кримський	Мятлик крымский
Тонконіг Ремана	Мятлик Реманна
Торея найрозгалуженіша	Торея обильноветвистая
Торнабея щитоподібна	Торнабея щитоподобная
Тортела ламка	Тортелла ломкая
Тортула Ранда	Тортула Ранда
Тофільдія чашечкова	Тофильдия чашецветная
Траунштейнера куляста	Траунштейнера шаровидная
Тринія Біберштейна	Триния Биберштейна
Трубкавіт Біберштейна	Трубкацвет Биберштейна
Трутовик зонтичний	Трутовик разветвленный
Трутовик коренелюбний	Трутовик корнелюбивый
Трюфель літній	Трюфель летний
Тукнерарія (тукерманопсис) Лаурера	Тукнерария Лаурера
Тюльпан бузький	Тюльпан бугский (южнобугский)
Тюльпан гранітний	Тюльпан гранитный
Тюльпан двоквітковий	Тюльпан двуцветковый
Тюльпан дібровний	Тюльпан дубравный
Тюльпан змієлистий	Тюльпан змеелистный
Тюльпан скіфський	Тюльпан скифский
Тюльпан Шренка	Тюльпан Шренка
Умбілікарія багатолістоподібна	Умбиликария многолистовая
Уснея квітуча (бородач квітучий)	Уснея цветущая
Фелоринія Геркулеса	Феллориния Геркулеса
Феолепіота золотиста	Феолепиота золотистая
Фіалка біла	Фиалка белая
Фіалка Джоя	Фиалка Джоя
Фіалка кримська (скельна)	Фиалка крымская
Філопор рожево-золотистий	Филлопор розово-золотистый
Філофора псевдорозата	Филлофора псевдорозатая
Фісиденс джерельний	Фиссиденс ключевой
Фісиденс рудуватий	Фиссиденс рыжеватый
Фісиденс струмковий	Фиссиденс речной
Фісташка туполиста	Фисташка туполистная
Флокулярія Рікена	Флокулярия Рикена
Франкенія припорошена	Франкенция порошистая
Фруланія Яка	Фрулланя Яка
Фульгензія пустельна	Фульгензия пустынная
Хамедафна (торфяниця) чашечкова	Хамедафна чашечная
Хара Брауна	Хара Брауна
Хара витончена	Хара изящная
Хара мохувата	Хара моховатая
Хара сивіюча	Хара седеющая
Хетоморфа Зернова	Хетоморфа Зернова
Холодок Палласа (коротколистий)	Спаржа Палласа

Назва виду українська	Назва виду російська
Хрінниця сиваська	Клоповник сивашский
Хрінниця Турчанінова	Клоповник Турчанинова
Хроодактилон Волле	Хроодактилон Волле
Хроодактилон розгалужений	Хроодактилон разветвленный
Хрящ-молочник золотисто-жовтий	Груздь золотисто-желтый
Хрящ-молочник криваво-червоний	Рыжик кроваво-красный
Хрящ-молочник чорний	Хрящ-молочник чёрный
Цетрарія степова (целокаулон степовий)	Цетрария степная
Цибуля скіфська	Лук скифский
Цибуля білувата	Лук беловатый
Цибуля ведмежа (черемша)	Лук медвежий (черемша)
Цибуля коса	Лук косой
Цибуля круглонога	Лук круглоногий
Цибуля лінійна	Лук линейный
Цибуля перевдягнена	Лук переодетый
Цибуля пряма	Лук прямой
Цибуля Регеля	Лук Регеля
Цибуля савранська	Лук савранский
Цикламен коський (Кузнецова)	Цикламен косский (Кузнецова)
Цингерія Біберштейна	Цингерия Биберштейна
Цинклідот водяний	Цинклидотус водный
Чебрець кальміуський	Тимьян кальмиусский
Чебрець прибережний	Тимьян прибрежный
Чина гладенька	Чина гладкая
Чина ряба	Чина пёстрая
Чина трансильванська	Чина трансильванская
Чист кримський	Ладанник крымский
Чистець вузьколистий	Чистец узколистный
Чихавка тонколиста (деревій Шура)	Чихотник тонколистный
Чихавка язичкова (деревій язичковий)	Чихотник языколистный
Чорнянка (нігрітеля) карпатська	Нигрителла карпатская
Шавлія кременецька	Шалфей кременецкий
Шавлія скабіозолиста	Шалфей скабиозолистный
Шафран банатський	Шафран банатский
Шафран вузьколистий (сузький)	Шафран узколистный
Шафран гарний	Шафран красивейший
Шафран Гейфелів	Шафран Гейффеля
Шафран кримський	Шафран крымский
Шафран Палласа	Шафран Палласа
Шафран сітчастий	Шафран сетчатый
Шейхцерія болотна	Шейхцерия болотная
Шиверекія подільська	Шиверекия подольская
Шильник водяний	Шильница водная
Шипшина Чацького	Шиповник Чацкого
Шишина донецька	Шиповник донецкий
Шишкогриб лускатий	Шишкогриб хлопьеножковый
Шоломниця весняна	Шлемник весенний
Шоломниця крейдова	Шлемник меловой
Шолудивник високий	Мытник высокий
Шолудивник Едера	Мытник Эдера
Шолудивник королівський	Мытник скипетровидный
Шолудивник лісовий	Мытник лесной
Щитолісник звичайний	Щитолистник обыкновенный
Юринія Талієва	Наголоватка Талиева
Язичник сибірський (буковинський, український)	Бузульник сибирский (буковинский)
Язичник сивий	Бузульник сизый (карпатский)
Язичок зелений	Поллопестник зелёный
Яловець високий	Можжевельник высокий
Яловець смердючий	Можжевельник вонючий
Ясен білоцвітий	Ясень белый
Ясенець білий	Ясенец белый

Засідання Національної комісії з питань Червоної книги України від 18.12.2007 (протокол № 7).

Ухвалили:

1. Погодити перелік видів рослин та грибів, що заносяться до третього видання Червоної книги України (рослинний світ), та подати до Мінприроди для розгляду та затвердження.
2. Погодити переліки видів тварин, з урахуванням осетрових, що заносяться до третього видання Червоної книги України (тваринний світ), та подати до Мінприроди для розгляду та затвердження.

Засідання Національної комісії з питань Червоної книги України від 24.04.2009 (протокол № 13).

Ухвалили:

1. Погодити проекти наказів Мінприроди про затвердження Переліку видів рослин та грибів, що заносяться до третього видання Червоної книги України (рослинний світ) та переліку видів тварин, що заносяться до третього видання Червоної книги України (тваринний світ), переліки яких схвалені на засіданні Національної комісії з питань Червоної книги України від 18.12.2007 (протокол № 7)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

НАКАЗ
17.06.2009 N 312

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
13 липня 2009 р.
за N 625/16641

Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ),
та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ)

Відповідно до статей 14, 16 Закону України «Про Червону книгу України», рішення Національної комісії
з питань Червоної книги України від 18.12.2007 (протокол N 7) та з метою збереження і відтворення рідкісних і таких,
що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин та грибів НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Перелік видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), що додається.
2. Затвердити Перелік видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ), що додається.
3. Департаменту біотичних ресурсів та екомережі (Д.Барбарчук) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра М. Мовчана.
5. Наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Г.Г.Філіпчук

ПОГОДЖЕНО:
Президент Національної
академії наук України Б.Є.Патон

**ПЕРЕЛІК ВИДІВ РОСЛИН ТА ГРИБІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО ТРЕТЬОГО
ВИДАННЯ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (УКРАЇНСЬКОЮ, ЛАТИНСЬКОЮ МО-
ВАМИ З ПОСИЛАННЯМ НА СТОРІНКИ) (РОСЛИННИЙ СВІТ)**

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Судинні рослини		
Плауноподібні (Lycopodiophyta)		
Молодильник озерний	Isoetes lacustris L.	11
Зелениця альпійська	Diphasiastrum alpinum (L.) Holub	12
Зелениця сплюснута	Diphasiastrum complanatum (L.) Holub	13
Зелениця Ісслера	Diphasiastrum issleri (Rouy) Holub	14
Зелениця триколоскова	Diphasiastrum tristachyum (Pursh) Holub	15
Зелениця Цайллера	Diphasiastrum zeilleri (Rouy) Holub	16
Плаунець заплавної	Lycopodiella inundata (L.) Holub	17
Плаун річний	Lycopodium annotinum L.	18
Баранець звичайний	Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank et Mart.	19
Плаунчик швейцарський	Lycopodioides helveticum (L.) Kuntze	20
Плаунок плауноподібний	Selaginella selaginoides (L.) P. Beauv. ex Mart. et Schrank	21
Папоротеподібні (Pteridophyta)		
Адіант венерин волос	Adiantum capillus-veneris L.	22
Аспленій чорний	Asplenium adiantum-nigrum L.	23
Аспленій Білло	Asplenium billotii F.W.Schultz.	24
Аспленій Гейфлера	Asplenium x heufferi Reichardt	25
Міхурниця альпійська	Cystopteris alpina (Lam.) Desv.	26
Міхурниця гірська	Cystopteris montana (Lam.) Bernh. ex Desv.	27
Міхурниця судетська	Cystopteris sudetica A.Braun et Milde	28
Вудсія альпійська	Woodsia alpina (Bolton) S.F.Gray	29
Вудсія ельбська	Woodsia ilvensis (L.) R. Br.	30
Анограма тонколиста	Anogramma leptophylla (L.) Link	31
Марсилея чотирилиста	Marsilea quadrifolia L.	32
Пілюльниця куленосна	Pilularia globulifera L.	33
Гронянка півмісяцева	Botrychium lunaria (L.) Sw.	34
Гронянка ромашколиста	Botrychium matricariifolium (A.Braun ex Döll) W.D.J.Koch	35
Гронянка багатороздільна	Botrychium multifidum (S.G.Gmel.) Rupr.	36
Гронянка віргінська	Botrychium virginianum (L.) Sw.	37
Сальвінія плаваюча	Salvinia natans (L.) All.	38
Краекучник верхівковий	Cheilanthes acrosticha (Balb.) Tod.	39
Краекучни персидський	Cheilanthes persica (Bory) Mett. ex Kuhn	40

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Лусківниця марантова	Notholaena marantae (L.) Desv.	41
Голонасінні	Pinophyta (Gymnospermae)	
Яловець високий	Juniperus excelsa M.Bieb.	42
Яловець смердючий	Juniperus foetidissima Willd.	43
Модрина польська	Larix polonica Racib.	44
Сосна кедрова	Pinus cembra L.	45
Сосна крейдова	Pinus cretacea (Kalenicz.) Kondr.	46
Сосна Станкевича	Pinus stankeviczii (Sukacz.) Fomin	47
Тис ягідний	Taxus baccata L.	48
Покритонасінні	Magnoliophyta (Angiospermae)	
Однодольні (Liliopsida)		
Кальдезія білозорлиста	Caldesia parnassifolia (L.) Parl.	49
Зірноплідник частуховий	Damasonium alisma Mill.	50
Цибуля білувата	Allium albidum Fisch. ex M.Bieb.	51
Цибуля лінійна	Allium lineare L.	52
Цибуля коса	Allium obliquum L.	53
Цибуля перевдягнена	Allium pervestitum Klokov	54
Цибуля Регеля	Allium regelianum A. Becker ex Iljin	55
Цибуля савранська	Allium savranicum Besser	56
Цибуля скіфська	Allium scythicum Zoz	57
Цибуля круглонога	Allium sphaeropodium Klokov	58
Цибуля пряма	Allium strictum Schrad.	59
Цибуля ведмежа	Allium ursinum L.	60
Нектароскордій болгарський	Nectaroscordum bulgaricum Janka	61
Підсніжник Ельвеза	Galanthus elwesii Hook.f.	62
Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	63
Підсніжник складчастий	Galanthus plicatus M.Bieb.	64
Білоцвіт літній	Leucojum aestivum L.	65
Білоцвіт весняний	Leucojum vernalis L.	66
Нарцис вузьколистий	Narcissus angustifolius Curtis	67
Осінник пізньоцвітвовий	Sternbergia colchiciflora Waldst. et Kit.	68
Кліщинець білокрилий	Arum albispathum Steven ex Ledeb.	69
Кліщинець східний	Arum orientale M.Bieb.	70
Холодок Палласа	Asparagus pallasii Miscz.	71
Золотень жовтий	Asphodeline lutea (L.) Rchb.	72
Еремур показний	Eremurus spectabilis M.Bieb. s.l.	73
Еремур кримський	Eremurus tauricus Steven	74

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Брандушка різнобарвна	Bulbocodium versicolor (Ker Gawl.) Spreng.	75
Пізньоцвіт анкарський	Colchicum ancyrense B.L.Burt	76
Пізньоцвіт осінній	Colchicum autumnale L.	77
Пізньоцвіт Фоміна	Colchicum fominii Bordz.	78
Пізньоцвіт тіньовий	Colchicum umbrosum (Ker Gawl.) Steven	79
Осока біла	Carex alba Scop.	80
Осока двоколірна	Carex bicolor All.	81
Осока богемська	Carex bohemica Schreb.	82
Осока буріюча	Carex brunnescens (Pers.) Poiret	83
Осока Буксбаума	Carex buxbaumii Wahlenb.	84
Осока тонкокореневищна	Carex chordorrhiza Ehrh.	85
Осока Девелла	Carex davalliana Smith	86
Осока збіднена	Carex depauperata Curt. ex With.	87
Осока дводомна	Carex dioica L.	88
Осока темно-бура	Carex fuliginosa Schkuhr	89
Осока кулястоподібна	Carex globularis L.	90
Осока торфова	Carex heleonastes Ehrh.	91
Осока Хоста	Carex hostiana DC.	92
Осока Лахеналія	Carex lachenalii Schkuhr	93
Осока блискуча	Carex liparocarpos Gaud.	94
Осока пажитницеподібна	Carex loliacea L.	95
Осока притуплена	Carex obtusata Liljeb.	96
Осока малоквіткова	Carex pauciflora Lightf.	97
Осока лапкоподібна	Carex pediformis C. A. Mey.	98
Осока скельна	Carex rupestris All.	99
Осока житня	Carex secalina Willd. ex Wahlenb.	100
Осока щетиниста	Carex strigosa Huds.	101
Осока затінкова	Carex umbrosa Host	102
Осока піхвова	Carex vaginata Tausch	103
Меч-трава болотна	Cladium mariscus (L.) Pohl s.l.	104
Ситняг карніолійський	Eleocharis carniolica W.D.J.Koch	105
Ситняг сосочкоподібний	Eleocharis mamillata Lindb. f.	106
Ситняг багатостебловий	Eleocharis multicaulis (Smith) Desv.	107
Ситняг гостролуковий	Eleocharis oxylepis (Meinsh.) B. Fedtsch.	108
Комишник двороздільний	Fimbristylis bisumbellata (Forssk.) Bubani	109
Куга гострокінцева	Schoenoplectus mucronatus (L.) Palla	110
Сашник іржавий	Schoenus ferrugineus L.	111
Гіацинтик Палласів	Hyacinthella pallasiana (Steven) Losinsk.	112
Рястка двозначна	Ornithogalum amphibolum Zahar.	113
Рястка Буше	Ornithogalum boucheanum (Kunth) Asch.	114
Рястка гірська	Ornithogalum oreoides Zahar.	115

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Рястка відігнута	Ornithogalum refractum Kit. ex Schldtl.	116
Шафран вузьколистий	Crocus angustifolius Weston	117
Шафран банатський	Crocus banaticus J. Gay	118
Шафран Гейфелів	Crocus heuffelianus Herb.	119
Шафран Палласа	Crocus pallasii Goldb.	120
Шафран сітчастий	Crocus reticulatus Steven ex Adams	121
Шафран гарний	Crocus speciosus M.Bieb.	122
Шафран кримський	Crocus tauricus (Trautv.) Puring	123
Косарики черепитчасті	Gladiolus imbricatus L.	124
Косарики італійські	Gladiolus italicus Mill.	125
Косарики болотні	Gladiolus palustris Gaudin	126
Косарики тонкі	Gladiolus tenuis M.Bieb.	127
Півники рогаті	Iris furcata M.Bieb.	128
Півники борові	Iris pineticola Klokov	129
Півники понтичні	Iris pontica Zapal.	130
Півники несправжньосмикавцеві	Iris pseudocyperus Schur	131
Півники сибірські	Iris sibirica L.	132
Ситник бульбистий	Juncus bulbosus L.	133
Ситник кулястоплодий	Juncus sphaerocarpus Nees	134
Ситник тупопелюстковий	Juncus subnodulosus Schrank	135
Еритроній собачий зуб	Erythronium dens-canis L.	136
Рябчик шаховий	Fritillaria meleagris L.	137
Рябчик малий	Fritillaria meleagroides Patrin ex Schult. et Schult.f.	138
Рябчик гірський	Fritillaria montana Hoppe	139
Рябчик руський	Fritillaria ruthenica Wikstr.	140
Лілія лісова	Lilium martagon L.	141
Лілія пізня	Lloydia serotina (L.) Rchb.	142
Гадюча цибулька гроноподібна	Muscari botryoides (L.) Mill.	143
Тюльпан двоквітковий	Tulipa biflora Pall.	144
Тюльпан гранітний	Tulipa granitcola (Klokov et Zoz) Klokov	145
Тюльпан бузький	Tulipa hypanica Klokov et Zoz	146
Тюльпан змієлистий	Tulipa ophiophylla Klokov et Zoz	147
Тюльпан дібровний	Tulipa quercetorum Klokov et Zoz	148
Тюльпан Шренка	Tulipa schrenkii Regel	149
Тюльпан скіфський	Tulipa scythica Klokov et Zoz	150
Плодоріжка блощицна	Anacamptis coriophora (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase s.l.	151
Плодоріжка запашна	Anacamptis fragrans (Pollini) R.M.Bateman	152
Плодоріжка рідкоkwіткова	Anacamptis laxiflora (Lam.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	153
Плодоріжка салепова	Anacamptis morio (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	154

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Плодоріжка болотна	Anacamptis palustris (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	155
Плодоріжка розмальована	Anacamptis picta (Loisel.) R.M. Bateman	156
Плодоріжка пірамідальна	Anacamptis pyramidalis (L.) Rich.	157
Булатка великоквіткова	Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce	158
Булатка довголиста	Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch.	159
Булатка червона	Cephalanthera rubra (L.) Rich.	160
Язичок зелений	Coeloglossum viride (L.) C. Hartm.	161
Комперія кримська	Comperia comperiana (Steven) Asch. et Graebn.	162
Коральковець тричінадрізаний	Corallorhiza trifida Châtel.	163
Зозуліні черевички справжні	Cypripedium calceolus L.	164
Зозульки серценосні	Dactylorhiza cordigera (Fries) Soó	165
Зозульки Фукса	Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó	166
Зозульки іберійські	Dactylorhiza iberica (M.Bieb. ex Willd.) Soó	167
Зозульки м'ясочервоні	Dactylorhiza incarnata (L.) Soó s.l.	168
Зозульки пляmistі	Dactylorhiza maculata (L.) Soó s.l.	169
Зозульки травневі	Dactylorhiza majalis (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes s.l.	170
Пальчатокорінник римський	Dactylorhiza romana (Sebast.) Soó	171
Зозульки бузинові	Dactylorhiza sambucina (L.) Soó	172
Зозульки трансильванські	Dactylorhiza transsilvanica (Schur) Aver.	173
Зозульки Траунштейнера	Dactylorhiza traunsteineri (Saut. ex Rchb.) Soó	174
Коручка ельбська	Epipactis albensis Nováková et Rydlo	175
Коручка темно-червона	Epipactis atrorubens (Hoffm. ex Bernh.) Besser	176
Коручка чемерникоподібна	Epipactis helleborine (L.) Crantz	177
Коручка дрібнолиста	Epipactis microphylla (Ehrh.) Sw.	178
Коручка болотна	Epipactis palustris (L.) Crantz	179
Коручка пурпурова	Epipactis purpurata Smith	180
Надбородник безлистий	Epipogium aphyllum Sw.	181
Гудієра повзуча	Goodyera repens (L.) R.Br.	182
Билинець довгорогий	Gymnadenia conopsea (L.) R.Br.	183
Билинець щільноквітковий	Gymnadenia densiflora (Wahlenb.) A.Dietr.	184
Билинець найзапашніший	Gymnadenia odoratissima (L.) Rich. (Orchis odoratissima L.)	185
М'якух болотний	Hammarbya paludosa (L.) O.Kuntze	186
Бровник однобульбовий	Herminium monorchis (L.) R.Br.	187
Ремнепелюстник козячий	Himantoglossum caprinum (M. Bieb.) K.Koch	188
Ліמודор недорозвинений	Limodorum abortivum (L.) Sw.	189
Жировик Льозеля	Liparis loeselii (L.) Rich.	190

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Зозуліні сльози серцелисті	Listera cordata (L.) R.Br.	191
Зозуліні сльози яйцеподібні	Listera ovata (L.) R.Br.	192
Глевчак однолистий	Malaxis monophyllos (L.) Sw.	193
Неотієня тризубчаста	Neotinea tridentata (Scop.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	194
Неотієня обпалена	Neotinea ustulata (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	195
Гніздівка звичайна	Neottia nidus-avis (L.) Rich.	196
Неотіанта каптурувата	Neottianthe cucullata (L.) Schlechter	197
Чорнянка карпатська	Nigritella carpatica (Zapał.) Teppner, Klein et Zagulski	198
Офрис бджолоносна	Ophrys apifera Huds.	199
Офрис комахоносна	Ophrys insectifera L.	200
Офрис оводоносна	Ophrys oestrifera M.Bieb.	201
Офрис кримська	Ophrys taurica (Aggeenko) Nevski	202
Зозулинець чоловічий	Orchis mascula (L.) L.	203
Зозулинець шоломоносниий	Orchis militaris L.	204
Зозулинець блідий	Orchis pallens L.	205
Зозулинець прованський	Orchis provincialis Balb.	206
Зозулинець дрібнокрапчастий	Orchis punctulata Steven ex Lindl.	207
Зозулинець пурпуровий	Orchis purpurea Huds.	208
Зозулинець прикрашений	Orchis signifera Vest	209
Зозулинець мавп'ячий	Orchis simia Lam.	210
Зозулинець Ванькова	Orchis wanjkwowii E.Wulff	211
Любка дволиста	Platanthera bifolia (L.) Rich.	212
Любка зеленквіткова	Platanthera chlorantha (Cust.) Rchb.	213
Псевдорхіс білуватий	Pseudorchis albida (L.) A.Löve et D.Löve	214
Скрученик приємний	Spiranthes amoena (M.Bieb.) Spreng.	215
Скрученик спіральний	Spiranthes spiralis (L.) Chevall.	216
Стевенієлла сатириєподібна	Stenactis satyrioides (Spreng.) Schltr.	217
Траунштейнера куляста	Traunsteinera globosa (L.) Rchb.	218
Мітлиця альпійська	Agrostis alpina Scop.	219
Мітлиця скельна	Agrostis rupestris All.	220
Зеленоплідниця фіолетова	Bellardiochloa violacea (Bellardi) Chiov.	221
Золотобородник цикадовий	Chrysopogon gryllus (L.) Trin.	222
Пирій ковилolistий	Elytrigia stipifolia (Czern. ex Nevski) Nevski	223
Костриця крейдова	Festuca cretacea T.Pop. et Proskor.	224
Костриця гірська	Festuca drymeja Mert. et W.D.J.Koch.	225
Костриця різнолиста	Festuca heterophylla Lam.	226
Костриця блідувата	Festuca pallens Host.	227
Костриця Порціуса	Festuca porcii Hack.	228

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Костриця скельна	<i>Festuca saxatilis</i> Schur	229
Келерія Талієва	<i>Koeleria talievii</i> Lavrenko	230
Горянка дворядна	<i>Oreochloa disticha</i> (Wulfen) Link	231
Дволусківниця зігнута	<i>Parapholis incurva</i> (L.) C.E.Hubb.	232
Тонконіг Ремана	<i>Poa rehmannii</i> (Asch. et Graebn.) Wolf	233
Тонконіг кримський	<i>Poa taurica</i> H. Pojark.	234
Ламкоколосник ситниковий	<i>Psathyrostachys juncea</i> (Fisch.) Nevski	235
Регнерія палермська	<i>Roegneria panormitana</i> (Parl.) Nevski	236
Сеслерія голуба	<i>Sesleria caerulea</i> (L.) Ard.	237
Ковила дивна	<i>Stipa adoxa</i> Klokov et Ossychnjuk	238
Ковила відмінна	<i>Stipa anomala</i> P.Smirn. ex Roshev.	239
Ковила шорстка	<i>Stipa asperella</i> Klokov et Ossychnjuk	240
Ковила дніпровська	<i>Stipa borysthenica</i> Klokov ex Prokudin	241
Ковила короткокрила	<i>Stipa brachyptera</i> Klokov	242
Ковила Браунера	<i>Stipa brauneri</i> (Pacz.) Klokov	243
Ковила волосиста	<i>Stipa capillata</i> L.	244
Ковила пухнастолиста	<i>Stipa dasphylla</i> (Czern. ex Lindem.) Trautv.	245
Ковила відокремлена	<i>Stipa disjuncta</i> Klokov	246
Ковила донецька	<i>Stipa donetzica</i> Czupryna	247
Ковила облудна	<i>Stipa fallacina</i> Klokov et Ossychnjuk	248
Ковила гранітна	<i>Stipa granitcola</i> Klokov	249
Ковила різнолиста	<i>Stipa heterophylla</i> Klokov	250
Ковила Лессінга	<i>Stipa lessingiana</i> Trin. et Rupr.	251
Ковила каменелюбна	<i>Stipa lithophila</i> P.Smirn.	252
Ковила азовська	<i>Stipa maeotica</i> Klokov et Ossychnjuk	253
Ковила травнева	<i>Stipa majalis</i> Klokov	254
Ковила Мартиновського	<i>Stipa martinovskii</i> Klokov	255
Ковила гірська	<i>Stipa oreades</i> Klokov	256
Ковила пірчаста	<i>Stipa pennata</i> L.	257
Ковила поетична	<i>Stipa poetica</i> Klokov	258
Ковила найкрасивіша	<i>Stipa pulcherrima</i> K. Koch	259
Ковила Сирейщикова	<i>Stipa syreistschikowii</i> P.Smirn.	260
Ковила вузьколиста	<i>Stipa tirsia</i> Steven	261
Ковила закарпатська	<i>Stipa transcarpatica</i> Klokov	262
Ковила українська	<i>Stipa ucrainica</i> P. Smirn.	263
Ковила Залеського	<i>Stipa zaleskii</i> Wilensky	264
Пшениця дика однозернянка	<i>Triticum boeoticum</i> Boiss.	265
Цингерія Біберштейна	<i>Zingiberia biebersteiniana</i> (Claus) P.Smirn.	266
Рускус під'язиковий	<i>Ruscus hypoglossum</i> L.	267
Шейхцерія болотна	<i>Scheuchzeria palustris</i> L.	268
Іжача голівка вузьколиста	<i>Sparganium angustifolium</i> Michx.	269

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Тофільдія чашечкова	<i>Tofieldia calyculata</i> (L.) Wahlenb.	270
Рогіз малий	<i>Typha minima</i> Funk.	271
Дводольні	Magnoliopsida	
Фісташка туполиста	<i>Pistacia mutica</i> Fisch. et C.A.Mey.	272
Щитолісник звичайний	<i>Hydrocotyle vulgaris</i> L.	273
Морківниця прибережна	<i>Astrodaucus littoralis</i> (M. Bieb.) Drude	274
Ласкавець жовтецевий	<i>Bupleurum ranunculoides</i> L.	275
Ласкавець тонкий	<i>Bupleurum tenuissimum</i> L.	276
Свистуля татарська	<i>Conioselinum vaginatum</i> (Spreng.) Thell.	277
Критмій морський	<i>Crithmum maritimum</i> L.	278
Колючконос Сіборпа	<i>Echinophora sibthorpiana</i> Guss.	279
Борщівник лігустиколистий	<i>Heracleum ligusticifolium</i> M.Bieb.	280
Борщівник пухнастий	<i>Heracleum pubescens</i> (Hoffm.) M.Bieb.	280
Паліμβія солончакова	<i>Palimbia salsa</i> (L. f.) Besser	282
Паліμβія тургайська	<i>Palimbia turgaica</i> Lipsky ex Woronow	283
Прангос трироздільний	<i>Prangos trifida</i> (Mill.) Herrnst. et Heyn	284
Румія критмолиста	<i>Rumia crithmifolia</i> (Willd.) Koso-Pol.	285
Жабриця Лемана	<i>Seseli lehmannii</i> Degen	286
Тринія Біберштейна	<i>Trinia biebersteinii</i> Fedoronczuk	287
Кендир венеційський	<i>Trachomitum venetum</i> (L.) Woodson s.l.	288
Деревій голий	<i>Achillea glaberrima</i> Klokov	289
Котячі лапки карпатські	<i>Antennaria carpatica</i> (Wahlenb.) Bluff et Fingerh.	290
Роман карпатський	<i>Anthemis carpatica</i> Waldst. et Kit ex Willd.	291
Полин Дзевановського	<i>Artemisia dzevanovskii</i> Leonova	292
Полин суцільнобілий	<i>Artemisia hololeuca</i> M.Bieb. ex Besser	293
Айстра альпійська	<i>Aster alpinus</i> L.	294
Будяк пагорбовий	<i>Carduus collinus</i> Waldst. et Kit.	295
Відкасок осотоподібний	<i>Carlina cirsioides</i> Klokov	296
Відкасок татарниколистий	<i>Carlina onopordifolia</i> Besser ex Szafer, Kulcz. et Pawł.	297
Волошка великопридаткова	<i>Centaurea appendicata</i> Klokov	298
Волошка короткоголова	<i>Centaurea breviceps</i> Iljin	299
Волошка козяча	<i>Centaurea caprina</i> Steven	300
Волошка Компера	<i>Centaurea comperiana</i> Steven	301
Волошка донецька	<i>Centaurea donetzica</i> Klokov	302
Волошка Конки	<i>Centaurea konkae</i> Klokov	303
Волошка перлиста	<i>Centaurea margaritacea</i> Ten.	304
Волошка білоперлинна	<i>Centaurea margarita-alba</i> Klokov	305
Волошка Пачоського	<i>Centaurea paczkoskii</i> Kotov ex Klokov	306
Волошка первинногерберова	<i>Centaurea protogerberi</i> Klokov	307

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Волошка первинноперлинна	<i>Centaurea protomargaritacea</i> Klokov	308
Волошка несправжньо-блідолускова	<i>Centaurea pseudoleucolepis</i> Kleopow	309
Волошка верболиста	<i>Centaurea salicifolia</i> M.Bieb.	310
Волошка Сарандінакі	<i>Centaurea sarandinakiae</i> N.B.Illar.	311
Волошка напівзаконна	<i>Centaurea semijusta</i> Juz.	312
Волошка Стевена	<i>Centaurea steveniana</i> Klokov	313
Волошка Талієва	<i>Centaurea taliewii</i> Kleopow	314
Волошка Ванькова	<i>Centaurea vankovii</i> Klokov	315
Осот різнолистий	<i>Cirsium heterophyllum</i> (L.) Hill	316
Скереда Жакена	<i>Crepis jacquinii</i> Tausch	317
Сугайник угорський	<i>Doronicum hungaricum</i> Rchb.f.	318
Сугайник штирійський	<i>Doronicum stiriacum</i> (Vill.) Dalla Torre	319
Головатень високий	<i>Echinops exaltatus</i> Schrad.	320
Злинка альпійська	<i>Erigeron alpinus</i> L.	321
Злинка залозиста	<i>Erigeron atticus</i> Vill.	322
Юринея Талієва	<i>Jurinea talievii</i> Klokov	323
Серпій донецький	<i>Klasea donetzica</i> (Dubovik) J.Holub	324
Серпій донський	<i>Klasea tanaitica</i> (P.Smirn.) J.Holub	325
Лагозерис пурпуровий	<i>Lagoseris purpurea</i> (Willd.) Boiss.	326
Короличка пізня	<i>Leucanthemella serotina</i> (L.) Tzvelev.	327
Білотка альпійська	<i>Leontopodium alpinum</i> Cass.	328
Язичник сивий	<i>Ligularia glauca</i> (L.) J.Hoffm.	329
Язичник сибірський	<i>Ligularia sibirica</i> Cass.	330
Чихавка язичкова	<i>Ptarmica lingulata</i> (Willd. et Kit.) DC.	331
Чихавка тонколиста	<i>Ptarmica tenuifolia</i> (Schur) Schur	332
Соссюрея альпійська	<i>Saussurea alpina</i> (L.) DC.	333
Соссюрея різноколірна	<i>Saussurea discolor</i> (Willd.) DC.	334
Соссюрея Порціуса	<i>Saussurea porcii</i> Degen	335
Зміячка австрійська	<i>Scorzonera austriaca</i> Willd.	336
Жовтозілля Бессера	<i>Senecio besserianus</i> Minder.	337
Жовтозілля карпатське	<i>Senecio carpathicus</i> Herbich	338
Жовтозілля кримське	<i>Senecio tauricus</i> Konechn.	339
Козельці донецькі	<i>Tragopogon donetzicus</i> Artemcz.	340
Оставник одеський	<i>Gymnospermium odessanum</i> (DC.) Takht.	341
Береза дніпровська	<i>Betula borysthena</i> Klokov	342
Береза низька	<i>Betula humilis</i> Schrank	343
Береза Клокова	<i>Betula klokovii</i> Zaverucha	344
Береза темна	<i>Betula obscura</i> A.Kotula	345
Громовик гранітний	<i>Onosma graniticola</i> Klokov	346
Громовик багатolistий	<i>Onosma polyphylla</i> Ledeb.	347
Громовик донський	<i>Onosma tanaitica</i> Klokov	348

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Трубноцвіт Біберштейна	<i>Solenanthes biebersteinii</i> DC.	349
Бурачок Борзи	<i>Alyssum borzaeanum</i> Nyár.	350
Бурачок голоніжковий	<i>Alyssum gymnopodium</i> P.Smirn.	351
Бурачок савранський	<i>Alyssum savranicum</i> Andrz.	352
Очки гладенькі	<i>Biscutella laevigata</i> L. s.l.	353
Капуста кримська	<i>Brassica taurica</i> (Tzvelev) Tzvelev	354
Жеруха грецька	<i>Cardamine graeca</i> L.	355
Жеруха ніжна	<i>Cardamine tenera</i> S.G. Gmelin ex C.A. Meyer	356
Ложечниця піренейська	<i>Cochlearia pyrenaica</i> DC.	357
Катран шершавий	<i>Crambe aspera</i> M. Bieb.	358
Катран великоквітковий	<i>Crambe grandiflora</i> DC.	359
Катран коктебельський	<i>Crambe koktebelica</i> (Junge) N. Busch	360
Катран морський	<i>Crambe maritima</i> L.	361
Катран мітрідатський	<i>Crambe mitridatis</i> Juz.	362
Катран пірчстонадрізаний	<i>Crambe pinnatifida</i> W.T.Aiton	363
Катран Стевена	<i>Crambe steveniana</i> Rupr.	364
Катран татарський	<i>Crambe tatarica</i> Sebeók	365
Дворядник крейдовий	<i>Diplotaxis cretacea</i> Kotov	366
Крупка аїзоподібна	<i>Draba aizoides</i> L.	367
Жовтушник кринкський	<i>Erysimum krynkense</i> Lavrenko	368
Жовтушник український	<i>Erysimum ucranicum</i> J. Gay.	369
Вайда прибережна	<i>Isatis littoralis</i> Steven ex DC.	370
Хрінниця сиваська	<i>Lepidium syvaschicum</i> Kleopow	371
Хрінниця Турчанинова	<i>Lepidium turczaninowii</i> Lipsky	372
Місячниця оживаюча	<i>Lunaria rediviva</i> L.	373
Левкой запашний	<i>Matthiola fragrans</i> Bunge	374
Редька приморська	<i>Raphanus maritimus</i> Sm. s.l.	375
Шиверекия подільська	<i>Schivereckia podolica</i> (Besser) Andrz. ex DC.	376
Соболевськія сибірська	<i>Sobolewskia sibirica</i> (Willd.) P.W.Ball	377
Шильник водяний	<i>Subularia aquatica</i> L.	378
Жовтушниця Талієва	<i>Syrenia talijevii</i> Klokov	379
Дзвінка кримська	<i>Adenophora taurica</i> (Sukacz.) Juz.	380
Дзвоники карпатські	<i>Campanula carpatica</i> Jacq.	381
Дзвоники Кладни	<i>Campanula kladniana</i> (Schur) Witasak	382
Клеома птахоніжкоподібна	<i>Cleome ornithopodioides</i> L. s.l.	383
Ліннея північна	<i>Linnaea borealis</i> L.	384
Жимолость голуба	<i>Lonicera caerulea</i> L.	385
Роговик Біберштейна	<i>Cerastium biebersteinii</i> DC.	386
Гвоздика бесарабська	<i>Dianthus bessarabicus</i> Klokov	387
Гвоздика гренобльська	<i>Dianthus gratianopolitanus</i> Vill.	388
Гвоздика бузька	<i>Dianthus hypanicus</i> Andrz.	389

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Гвоздика несправжньопізня	<i>Dianthus pseudoserotinus</i> Blocki	390
Гвоздика гарна	<i>Dianthus speciosus</i> Rchb.	391
Роговиця роговикова	<i>Dichodon cerastioides</i> (L.) Rchb.	392
Пустельниця головчаста	<i>Eremogone cephalotes</i> (M. Bieb.) Fenzl	393
Лециця скупчена	<i>Gypsophila glomerata</i> Pall. ex Adam	394
Лециця дністровська	<i>Gypsophila thyraica</i> Krasnova	395
Сонцenasінник таємний	<i>Heliosperma arcanum</i> Zapal.	396
Мінуарція рідкоkwіткова	<i>Minuartia pauciflora</i> (Kit. ex Kanitz) Dvořaková	397
Мінуарція гостропелюсткова	<i>Minuartia oxypetala</i> (Wol.) Kulcz.	398
Мерингія бузька	<i>Moehringia hypanica</i> Grynj et Klokov	399
Смільковітка Завадсько-го	<i>Silenanthe zawadskii</i> (Herbich) Griseb. et Schenk	400
Смілька крейдова	<i>Silene cretacea</i> Fisch. ex Spreng.	401
Смілька бузька	<i>Silene hypanica</i> Klokov	402
Смілька яйлинська	<i>Silene jailensis</i> N.I.Rubtzov	403
Смілька литовська	<i>Silene lithuanica</i> Zapal.	404
Смілька Ситника	<i>Silene sytnikii</i> Krytzka, Novosad et Protopopova	405
Смілька зеленквіткова	<i>Silene viridiflora</i> L.	406
Бруслина карликова	<i>Euonymus nana</i> M. Bieb.	407
Курай туполистий	<i>Salsola mutica</i> C. A. Mey.	408
Чист кримський	<i>Cistus tauricus</i> J.Presl et C.Presl	409
Соняничок гладкий	<i>Fumanopsis laevis</i> (Cav.) Tzvelev	410
Сонцецвіт сивий	<i>Helianthemum canum</i> (L.) Hornem. s.l.	411
Плетуха сольданелова	<i>Calystegia soldanella</i> (L.) R.Br.	412
Борідник шерстистоволосистий	<i>Jovibarba hirta</i> (L.) Opiz	413
Борідник паростковий	<i>Jovibarba sobolifera</i> (Sims.) Opiz	414
Родіола рожева	<i>Rhodiola rosea</i> L.	415
Очиток застарілий	<i>Sedum antiquum</i> Omelcz. et Zaverucha	416
Молодило мармурове	<i>Sempervivum marmoreum</i> Griseb.	417
Молодило гірське	<i>Sempervivum montanum</i> L.	418
Головачка Дмитра	<i>Cephalaria demetrii</i> Bobrov	419
Головачка Литвинова	<i>Cephalaria litvinovii</i> Bobrov	420
Комонничок зігнутий	<i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G. Beck	421
Альдрованда пухирчаста	<i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.	422
Росичка середня	<i>Drosera intermedia</i> Hayne	423
Росичка англійська	<i>Drosera anglica</i> Huds.	424
Руслиця угорська	<i>Elatine hungarica</i> Moesz	425
Сунічний дрібноплодий	<i>Arbutus andrachne</i> L.	426
Хамедафна чашечкова	<i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench	427
Наскельниця лежача	<i>Loiseleuria procumbens</i> (L.) Desv.	428

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Журавлина дрібноплода	<i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.	429
Рододендрон східнокарпатський	<i>Rhododendron myrtifolium</i> Schott et Kotschy	430
Молочай прибережний	<i>Euphorbia paralias</i> L.	431
Молочай густоволохатоплодий	<i>Euphorbia valdevillosocarpa</i> Arvat et Nyár.	432
Молочай волинський	<i>Euphorbia volhynica</i> Besser ex Racib.	433
Астраганта арнакантова	<i>Astracantha arnacantha</i> (M.Bieb.) Podlech	434
Астрагал піщаний	<i>Astragalus arenarius</i> L.	435
Астрагал дніпровський	<i>Astragalus borysthenticus</i> Klokov	436
Астрагал крейдолюбний	<i>Astragalus cretophilus</i> Klokov	437
Астрагал шерстистоквітковий	<i>Astragalus dasyanthus</i> Pall.	438
Астрагал безстрілковий	<i>Astragalus exscapus</i> L.	439
Астрагал сизий	<i>Astragalus glaucus</i> M.Bieb.	440
Астрагал Геннінга	<i>Astragalus henningii</i> (Steven) Boriss.	441
Астрагал Крайни	<i>Astragalus krajinae</i> Domin	442
Астрагал монпельйський	<i>Astragalus monspessulanus</i> L.	443
Астрагал одеський	<i>Astragalus odessanus</i> Besser	444
Астрагал понтійський	<i>Astragalus ponticus</i> Pall.	445
Астрагал зігнутий	<i>Astragalus reduncus</i> Pall.	446
Астрагал сарептський	<i>Astragalus sareptanus</i> A.Beck.	447
Астрагал щетинистий	<i>Astragalus setosulus</i> Gontsch.	448
Астрагал подібний	<i>Astragalus similis</i> Boriss.	449
Астрагал донський	<i>Astragalus tanaiticus</i> K.Koch	450
Астрагал яйцеплідний	<i>Astragalus testiculatus</i> Pall.	451
Астрагал Цингера	<i>Astragalus zingeri</i> Korsh.	452
Калофака волзька	<i>Calophaca wolgarica</i> (L. f.) DC.	453
Карагана скіфська	<i>Caragana scythica</i> (Kom.) Pojark.	454
Зіновать біла	<i>Chamaecytisus albus</i> (Hacq.) Rothm.	455
Зіновать Блоцького	<i>Chamaecytisus blockianus</i> (Pawl.) Klásk.	456
Зіновать гранітна	<i>Chamaecytisus graniticus</i> (Rehmann) Rothm.	457
Зіновать Пачоського	<i>Chamaecytisus paczorskii</i> (V. Krecz.) Klásk.	458
Зіновать подільська	<i>Chamaecytisus podolicus</i> (Blocki) Klásk.	459
Зіновать Рошеля	<i>Chamaecytisus rochellii</i> (Wierzb.) Rothm.	460
Зіновать Вульфа	<i>Chamaecytisus wulffii</i> (V. Krecz.) Klásk.	461
Дрік малонасінний	<i>Genista oligosperma</i> (Andrae) Simonk.	462
Дрік скіфський	<i>Genista scythica</i> Pacz.	463
Дрік чотиригранний	<i>Genista tetragona</i> Besser	464
Дрочок крилатий	<i>Genistella sagittalis</i> (L.) Gams	465
Солодка гола	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	466
Солодушка крейдова	<i>Hedysarum cretaceum</i> Fisch.	467
Солодушка солодушкова	<i>Hedysarum hedysaroides</i> (L.) Schinz et Thell.	468

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Солодушка українська	Hedysarum ucrainicum Kaschm.	469
Підковка чубата	Hippocrepis comosa L.	470
Чина гладенька	Lathyrus laevigatus (Waldst. et Kit.) Fritsch	471
Чина трансильванська	Lathyrus transsilvanicus (Spreng.) Rchb.	472
Чина ряба	Lathyrus venetus (Mill.) Wohlf.	473
Сочевиця східна	Lens orientalis (Boiss.) Schmalh.	474
Люцерна приморська	Medicago marina L.	475
Люцерна щербениста	Medicago saxatilis M.Bieb.	476
Еспарцет Палласа	Onobrychis pallasii (Willd.) M.Bieb.	477
Еспарцет Васильченка	Onobrychis vassilczenkoi Grossh.	478
Пташник крихітний	Ornithopus perpusillus L.	479
Горох високий	Pisum elatius M.Bieb.	480
Сокироносиця струнка	Securigera elegans (Pančić) Lassen	481
Софора китникоподібна	Sophora alopecuroides L.	482
Конюшина темно-каштанова	Trifolium badium Schreb.	483
Конюшина червонувата	Trifolium rubens L.	484
Дуб кошенільний	Quercus cerris L.	485
Франкенія припорошена	Frankenia pulverulenta L.	486
Тирлич безстебловий	Gentiana acaulis L.	487
Тирлич роздільний	Gentiana laciniata Kit. ex Kanitz	488
Тирлич жовтий	Gentiana lutea L.	489
Тирлич сніговий	Gentiana nivalis L.	490
Тирлич крапчастий	Gentiana punctata L.	491
Тирлич мішкоподібний	Gentiana utriculosa L.	492
Тирлич весняний	Gentiana verna L.	493
Сверція багаторічна	Swertia perennis L.	494
Грабельки Бекетова	Erodium beketowii Schmalh.	495
Кулівниця вузькопелюсткова	Globularia trichosantha Fisch. et C.A.Mey.	496
Змієголовник австрійський	Dracocephalum austriacum L.	497
Змієголовник Рюйша	Dracocephalum ruyschiana L.	498
Гісоп крейдовий	Hyssopus cretaceus Dubjan.	499
Глуха кропива гола	Lamium glaberrimum (K.Koch) Taliev	500
Мікромерія чебрецелиста	Micromeria serpyllifolia (M.Bieb.) Boiss.	501
Залізник скіфський	Phlomis scythica Klokov et Des.-Shost.	502
Шавлія кременецька	Salvia cremenecensis Bess.	503
Шавлія скабіозолиста	Salvia scabiosifolia Lam.	504
Шоломниця крейдова	Scutellaria cretica Juz.	505
Шоломниця весняна	Scutellaria verna Besser	506
Чистець вузьколистий	Stachys angustifolia M.Bieb.	507
Чебрець кальміуський	Thymus kaljmijussicus Klokov et Des.-Shost.	508
Чебрець прибережний	Thymus littoralis Klokov et Des.-Shost.	509

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Товстянка альпійська	Pinguicula alpina L.	510
Товстянка двоколірна	Pinguicula bicolor Wolf.	511
Товстянка звичайна	Pinguicula vulgaris L.	512
Пухирник південний	Utricularia australis R.Br.	513
Пухирник Брема	Utricularia bremii Heer	514
Пухирник середній	Utricularia intermedia Hayne	515
Пухирник малий	Utricularia minor L.	516
Армерія покутська	Armeria pocutica Pawł.	517
Кермечник злаколистий	Goniolimon graminifolium (Aiton) Boiss.	518
Кермечник червонуватий	Goniolimon rubellum (S.G.Gmel.) Klokov	519
Кермек чурюцький	Limonium tschurjukiense (Klokov) Lavrenko ex Klokov	520
Льон бесарабський	Linum basarabicum (Savul. et Rayss) Klokov ex Juz.	521
Льон Палласів	Linum pallasianum Schult.	522
Плакун чебрецелистий	Lythrum thymifolia L.	523
Плавун щитолистий	Nymphoides peltata (S.G. Gmel.) Kuntze	524
Селітрянка Шобера	Nitraria schoberi L.	525
Ясен білоцвітий	Fraxinus ornus L.	526
Бузок угорський	Syringa josikaea J.Jacq. ex Rchb.	527
Людвігія болотна	Ludwigia palustris (L.) Elliott	528
Повстянка дніпровська	Cymbosasma borysthenea (Pall. ex Schlecht.) Klokov et Zoz	529
Накорінниця червона	Diphelypaea coccinea (M.Bieb.) Nicolson	530
Шолудивник високий	Pedicularis exaltata Besser	531
Шолудивник Едера	Pedicularis oederi Vahl	532
Шолудивник королівський	Pedicularis sceptrum-carolinum L.	533
Шолудивник лісовий	Pedicularis sylvatica L.	534
Дзвінець крейдовий	Rhinanthus cretaceus Vassilcz.	535
Півонія кримська	Paeonia daurica Andrews	536
Півонія тонколиста	Paeonia tenuifolia L.	537
Мачок жовтий	Glaucium flavum Crantz	538
Кучерявка кущова	Atraphaxis frutescens (L.) K. Koch.	539
Кучерявка відігнута	Atraphaxis replicata Lam.	540
Кисличник двостовпчиковий	Oxyria digyna (L.) Hill	541
Переломник Козо-Полянського	Androsace koso-poljanskii Ovcz.	542
Вовна гірська пухнаста	Cortusa matthioli L. subsp. pubens (Schott, Nyman et Kotschy) Jáv.	543
Цикламен коський	Cyclamen coum Mill. s.l.	544
Первоцвіт борошністий	Primula farinosa L.	545
Первоцвіт Галлера	Primula halleri J.F.Gmel.	546
Первоцвіт дрібний	Primula minima L.	547
Аконіт Бессера	Aconitum besserianum Andr. ex Trautv.	548
Аконіт Жакена	Aconitum jacquinii Rchb.	549

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Аконіт опушеноплодий	<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gáyer	550
Аконіт несправжньо-протиотруйний	<i>Aconitum pseudanthora</i> Błocki ex Pacz.	551
Горицвіт весняний	<i>Adonis vernalis</i> L.	552
Горицвіт волзький	<i>Adonis wolgensis</i> Steven ex DC.	553
Вітеринка нарцисоквіткова	<i>Anemone narcissiflora</i> L.	554
Орлики чорніючі	<i>Aquilegia nigricans</i> Baumg.	555
Орлики трансильванські	<i>Aquilegia transsilvanica</i> Schur	556
Водяний жовтець плаваючий	<i>Batrachium fluitans</i> (Lam.) Wimm.	557
Рутвик коріандрolistий	<i>Callianthemum coriandrifolium</i> Rchb.	558
Дельфіній високий	<i>Delphinium elatum</i> L.	559
Дельфіній Палласа	<i>Delphinium pallasii</i> Nevski	560
Дельфіній яскраво-червоний	<i>Delphinium puniceum</i> Pall.	561
Дельфіній руський	<i>Delphinium rossicum</i> Litv.	562
Дельфіній Сергія	<i>Delphinium sergii</i> Wissjul.	563
Сон великий	<i>Pulsatilla grandis</i> Wender.	564
Сон розкритий	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. s.l.	565
Сон лучний	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. s.l.	566
Сон Шерфеля	<i>Pulsatilla scherfelii</i> (Ullep.) Skalický	567
Сон кримський	<i>Pulsatilla taurica</i> Juz.	568
Жовтець Тора	<i>Ranunculus thora</i> L.	569
Рутвиця смердюча	<i>Thalictrum foetidum</i> L.	570
Рутвиця гачкувата	<i>Thalictrum uncinatum</i> Rehm.	571
Жостір фарбувальний	<i>Rhamnus tinctoria</i> Waldst. et Kit.	572
Вишня Клокова	<i>Cerasus klokovii</i> Sobko	573
Глід Пояркової	<i>Crataegus pojarkovae</i> Kossyich	574
Глід Турнефора	<i>Crataegus tournefortii</i> Griseb.	575
Дріада восьмипелюсткова	<i>Dryas octopetala</i> L.	576
Шипшина Чацького	<i>Rosa czackiana</i> Besser	577
Шипшина донецька	<i>Rosa donetzica</i> Dubovik	578
Берека	<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	579
Таволга польська	<i>Spiraea polonica</i> Błocki	580
Вальдштейнія гравілатоподібна	<i>Waldsteinia geoides</i> L.	581
Ясенець білий	<i>Dictamnus albus</i> L.	582
Верба альпійська	<i>Salix alpina</i> Scop.	583
Верба трав'яна	<i>Salix herbacea</i> L.	584
Верба лапландська	<i>Salix lapponum</i> L.	585
Верба чорнична	<i>Salix myrtilloides</i> L.	586
Верба туполиста	<i>Salix retusa</i> L.	587
Верба Старке	<i>Salix starkeana</i> Willd.	588
Ломикамінь аїзоподібний	<i>Saxifraga aizoides</i> L.	589
Ломикамінь переломниковий	<i>Saxifraga androsacea</i> L.	590
Ломикамінь мохоподібний	<i>Saxifraga bryoides</i> L.	591
Ломикамінь бульбистий	<i>Saxifraga bulbifera</i> L.	592

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Ломикамінь карпатський	<i>Saxifraga carpatica</i> Sternb.	593
Ломикамінь зернистий	<i>Saxifraga granulata</i> L.	594
Ломикамінь болотний	<i>Saxifraga hirculus</i> L.	595
Ломикамінь жовто-зелений	<i>Saxifraga luteo-viridis</i> Schott et Kotschy	596
Ломикамінь супротивнолистий	<i>Saxifraga oppositifolia</i> L.	597
Ломикамінь напівзонтиковий	<i>Saxifraga pedemontana</i> All. subsp. <i>cymosa</i> Engler	598
Ранник крейдовий	<i>Scrophularia cretacea</i> Fisch. ex Spreng.	599
Ранник донецький	<i>Scrophularia donetzica</i> Kotov	600
Ранник гранітний	<i>Scrophularia granitica</i> Klokov et A.Krasnova	601
Ранник весняний	<i>Scrophularia vernalis</i> L.	602
Дивина розлога	<i>Verbascum laxum</i> Filar. et Jáv.	603
Беладонна звичайна	<i>Atropa belladonna</i> L.	604
Скополія карніолійська	<i>Scopolia carniolica</i> Jacq.	605
Клокичка периста	<i>Staphylea pinnata</i> L.	606
Тамарикс стрункий	<i>Tamarix gracilis</i> Willd.	607
Вовче лико пахуче	<i>Daphne cneorum</i> L.	608
Вовче лико Софії	<i>Daphne sophia</i> Kalen.	609
Вовче лико кримське	<i>Daphne taurica</i> Kotov	610
Липа пухнастостовпчикова	<i>Tilia dasystyla</i> Steven	611
Водяний горіх плаваючий	<i>Trapa natans</i> L. s.l.	612
Остіжник валеріаноподібний	<i>Centranthus calcitrapa</i> (L.) Duf.	613
Льоннок бессарабський	<i>Linaria bessarabica</i> Kotov	614
Льоннок крейдовий	<i>Linaria cretacea</i> Fisch. ex Spreng.	615
Вероніка безлиста	<i>Veronica aphylla</i> L.	616
Вероніка стокроткова	<i>Veronica bellidioides</i> L.	617
Вероніка кущикова	<i>Veronica fruticans</i> Jacq.	618
Фіалка біла	<i>Viola alba</i> Besser	619
Фіалка Джоя	<i>Viola jooi</i> Janka	620
Фіалка кримська	<i>Viola oreades</i> M.Bieb.	621
Водорості		
Жовтозелені водорості (Xanthophyta)		
Вошерія прибережна	<i>Vaucheria litorea</i> Hoffm.–Bang. et C.Agardh	622
Бурі водорості (Phaeophyta)		
Діктиота дихотомічна	<i>Dictyota dichotoma</i> (Huds.) J.V. Lamour.	623
Ектокарпус стручкуватий	<i>Ectocarpus siliculosus</i> (Dillw.) Lyngb. var. <i>hiemalis</i>	624
Пілайела прибережна	<i>Pylaiella littoralis</i> (L.) Kjellm.	625
Кладостефус губчатий	<i>Cladostephus spongiosus</i> (Huds.) C. Agardh	626
Кладостефус кільчастий	<i>Cladostephus verticillatus</i> (Lightf.) C. Agardh	627
Пунктарія широколиста	<i>Punctaria latifolia</i> Grev.	628
Пунктарія хвиляста	<i>Punctaria tenuissima</i> (C. Agardh) Grev.	629
Сперматохнус особливий	<i>Spermatocnus paradoxus</i> (Roth) Kütz.	630

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Стилофора ніжна	<i>Stilophora tenella</i> (Esper) P.C. Silva	631
Сфацелярія карликова	<i>Sphacelaria nana</i> Nägeli ex Kütz.	632
Петалонія зостеролисна	<i>Petalonia zosterifolia</i> (Reinke) Kuntze	633
Червоні водорості (Rhodophyta)		
Родохортон пурпуровий	<i>Rhodochorton purpureum</i> (Lightf.) Rosenv.	634
Батрахоспермум зовнішньоплідний	<i>Batrachospermum ectocarpum</i> Sirodot	635
Батрахоспермум драглистий	<i>Batrachospermum gelatinosum</i> (L.) D. C.	636
Евпогодон короткого-строкінцевий	<i>Eupogodon apiculata</i> (C. Agardh) P.C. Silva	637
Гельмінтора розчепірена	<i>Helminthora divaricata</i> (C. Agardh) J. Agardh	638
Хроодактилон розгалужений	<i>Chroodactylon ramosum</i> (Thwait.) Hansg.	639
Хроодактилон Волле	<i>Chroodactylon wolleanum</i> Hansg.	640
Стілонема альсіді	<i>Stylonema alsidii</i> (Zanardini) K.M. Drew	641
Немаліон глистовидний	<i>Nemalion helminthoides</i> (Vellay) Batters	642
Філофора псевдорогата	<i>Phyllophora pseudoceranooides</i> (S.G. Gmel.) Newroth et R.A. Taylor	643
Осмундея гібридна	<i>Osmundea hybrida</i> (DC.) K.W. Nam in K.W. Nam, Maggs & Garbary	644
Осмундея зрізана	<i>Osmundea truncata</i> (Kütz.) K.W. Nam et Maggs	645
Полісифонія дрібношипова	<i>Polysiphonia spinulosa</i> Grev.	646
Лофосифонія повзуча	<i>Lophosiphonia reptabunda</i> (Suhr.) Kylin	647
Птеросифонія пірчаста	<i>Pterosiphonia pennata</i> (C. Agardh) Sauv.	648
Лорансія чашоподібна	<i>Laurencia coronopus</i> J. Agardh	649
Торея найрозгалуженіша	<i>Thorea ramosissima</i> Bory	650
Калітамніон зернистий	<i>Callithamnion granulatum</i> (Ducluz.) C. Agardh	651
Зелені водорості (Chlorophyta)		
Бріопсід адриатичний	<i>Bryopsis adriatica</i> (J. Agardh) Menegh.	652
Кодіум черв'якуватий	<i>Codium vermilara</i> (Olivi) Delle Chiaje	653
Ентероморфа азовська	<i>Enteromorpha maeotica</i> Proschk.–Lavr.	654
Педіаструм Каврайського	<i>Pediastrum kawraiskyi</i> Schmidle	655
Евастропсід Ріхтера	<i>Euastropsis richteri</i> (Schmidle) Lagerh.	656
Стігеоклоніум пучкуватий	<i>Stigeoclonium fasciculare</i> Kütz.	657
Бульбохета майже квадратна	<i>Bulbochaete subquadrata</i> Mrozińska–Webb	658
Едогоній косопооровий донський	<i>Oedogonium plagiostomum</i> Wittr. ex Hirn var. <i>tanaiticum</i> Y.V. Roll	659
Сифонокладус маленький	<i>Siphonocladus pusillus</i> (Kütz.) Hauck	660
Хетоморфа Зернова	<i>Chaetomorpha zernovii</i> Woronich.	661
Кладофора вадорська	<i>Cladophora vadorum</i> (Aresch.) Kütz.	662

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Кладофора далматська	<i>Cladophora dalmatica</i> Kütz.	663
Кладофоропсис шкірястий	<i>Cladophoropsis membranacea</i> (Hofm. Bang. ex C. Agardh) Börg.	664
Стрептофітові водорості (Streptophyta)		
Роя англійська	<i>Roya anglica</i> G.S. West in Hodgetts	665
Спірогіра Рейнгарда	<i>Spirogyra reinhardii</i> Chmiel. emend. Gauth.–Lièvre	666
Гонатозігон волохатий	<i>Gonatozygon pilosum</i> Wolle	667
Генікулярія спіротенієва	<i>Genicularia spirotaenia</i> (de Bary) de Bary	668
Пеніум Борге	<i>Penium borgeanum</i> Skuja	669
Бамбузіна Бребіссона	<i>Bambusina brebissonii</i> Kütz. ex Kütz.	670
Десмідіум Бейлі	<i>Desmidium baileyi</i> (Ralfs) Nordst.	671
Оокардіум простягнутий	<i>Oocardium stratum</i> Nägeli	672
Нітела струнка	<i>Nitella gracilis</i> (J.E. Sm.) C. Agardh	673
Нітела найтонша	<i>Nitella tenuissima</i> (Desv.) Kütz.	674
Толіпела проліферуюча	<i>Tolypella prolifera</i> (Ziz. ex A. Braun) Leonhar.	675
Нітелопсід притуплений	<i>Nitellopsis obtusa</i> (Desv. in Loisel) J. Groves	676
Хара Брауна	<i>Chara braunii</i> C.C. Gmellin	677
Хара сивіюча	<i>Chara canescens</i> Desv. et Loisel in Loisel	678
Хара витончена	<i>Chara delicatula</i> C. Agardh	679
Хара мохувата	<i>Chara muscosa</i> J. Groves et Bull.–Webst.	680
Лампротамніум пухирчастий	<i>Lamprothamnium papulosum</i> (Wallroth) J. Groves	681
Мохоподібні		
Печіночники (Marchantiophyta)		
Таргіонія підлиста	<i>Targionia hypophylla</i> L.	682
Аталамія Спатиза	<i>Athalamia spathysii</i> (Lindenb.) S.Hatt.	683
Гапломітрії Гукера	<i>Haplomitrium hookeri</i> (Sm.) Nees	684
Скапанія компактна	<i>Scapania compacta</i> (A. Roth) Dumort.	685
Скапанія швейцарська	<i>Scapania helvetica</i> Gottsche	686
Плеврокладула білувата	<i>Pleurocladula albescens</i> (Hook.) Grolle	687
Фруланія Яка	<i>Frullania jackii</i> Gottsche	688
Кололежена Россетта	<i>Cololejeunea rossettiana</i> (C.Massal.) Schiffn.	689
Мохи (Bryophyta)		
Сфагн балтійський	<i>Sphagnum balticum</i> (Russow) C. E. O. Jensen	690
Сфагн блискучий	<i>Sphagnum subnitens</i> Russow et Warnst.	691
Сфагн Вульфа	<i>Sphagnum wulfianum</i> Girg.	692
Сфагн м'який	<i>Sphagnum molle</i> Sull.	693
Сфагн тоненький	<i>Sphagnum tenellum</i> (Brid.) Pers. ex Brid.	694
Тимія мекленбурзька	<i>Timmia megapolitana</i> Hedw.	695

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Кампілостелій скельний	Campylostelium saxicola (F. Weber et D. Mohr) Bruch et Schimp.	696
Фісиденс джерельний	Fissidens fontanus (Bach.Pyl.) Steud.	697
Фісиденс рудуватий	Fissidens rufulus Bruch et Schimp.	698
Фісиденс струмковий	Fissidens rivularis (Spruce) Schimp.	699
Селанія сизувата	Saelania glaucescens (Hedw.) Broth.	700
Дикранодонцій шорсткий	Dicranodontium asperulum (Mitt.) Broth.	701
Анектангій Ганделя	Anoetangium handelii Schiffn.	702
Генедієла Гайма	Henediella heimii (Hedw.) R. H. Zander	703
Птеригоневр Козлова	Pterygoneurum kozlovii Laz.	704
Тортела ламка	Tortella fragilis (Hook. et Wilson) Limpr.	705
Тортула Ранда	Tortula randii (Kenn.) R.H.Zander	706
Цинклідот водяний	Cinclidotus aquaticus (Hedw.) Bruch et Schimp.	707
Тейлорія язичкова	Tayloria lingulata (Dicks.) Lindb.	708
Меезія багнова	Meesia uliginosa Hedw.	709
Меезія довгоніжкава	Meesia longiseta Hedw.	710
Меезія тригранна	Meesia triquetra (L. ex Jolycl.) Ångstr.	711
Палудела відстовбурчена	Paludella squarrosa (Hedw.) Brid.	712
Псевдобрій цинклідеподібний	Pseudobryum cinclidioides (Huebener) T. J. Kop.	713
Гукерія блискуча	Hookeria lucens (Hedw.) Sm.	714
Анакамтодон сплахноподібний	Anacamptodon splachnoides (Froel. ex Brid.) Brid.	715
Конардія компактна	Conardia compacta (Drumm. ex Müll. Hal.) H. Rob.	716
Псевдокалієргон плауноподібний	Pseudocalliergon lycopodioides (Brid.) Hedenäs	717
Псевдокалієргон трирядний	Pseudocalliergon trifarium (F. Weber et D. Mohr) Loeske	718
Скорпідій скорпіоноподібний	Scorpidium scorpioides (Hedw.) Limpr.	719
Птиходій складчастий	Ptychodium plicatum (Schleich. ex F. Weber et D. Mohr) Schimp.	720
Гелодій Бландова	Helodium blandowii (F. Weber et D. Mohr) Warnst.	721
Паламокладій справжньоозелений	Palamocladium euchloron (Müll. Hal.) Wijk et Margad.	722
Ортотецій рудуватий	Orthothecium rufescens (Dicks. ex Brid.) Schimp.	723
Плагіотецій некероподібний	Plagiothecium neckeroideum Schimp.	724
Гетерофіл споріднений	Heterophyllum affine (Hook.) M. Fleisch.	725
Птерогоній граціозний	Pterogonium gracile (Hedw.) Sw.	726
Некера Мензіса	Neckera menziesii Drumm.	727
Лишайники		
Сумчасті гриби (Ascomycota)		
Леукокарпія біаторова	Leucocarpia biatorella (Arnold) Vezda	728

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Кладонія зірчаста	Cladonia stellaris (Opiz.) Brodo	729
Лептогіум черепицеподібний	Leptogium imbricatum P. Jorg.	730
Лептогіум насичений	Leptogium saturninum (Dicks.) Nyl.	731
Лептогій Шредера	Leptogium schraderi (Ach.) Nyl.	732
Белонія геркулінська	Belonia herculina (Rehm ex Lojka) Hazsl	733
Гіалекта стовбурова	Gyalecta truncigena (Ach.) Hepp	734
Тамнолія щетиниста	Thamnolia vermicularis (Sw.) Schaer.	735
Агрестія щетиниста	Agrestia hispida (Mereschk.) Hale & W.L. Culb.	736
Аспіцілія кушцста	Aspicilia fruticulosa (Eversm.) Flag	737
Аспіцілія блукаюча	Aspicilia vagans Oxner	738
Ризоплака темноглазкова	Rhizoplaca melanophthalma (Ramond) Leuckert & Poelt	739
Леканора Реутера	Lecanora reuteri (Trevis.) Scharer	740
Лобарія широка	Lobaria amplissima (Scop.) Forss	741
Лобарія легеневоподібна	Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm.	742
Стікта закопчена	Sticta fuliginosa (Dicks.) Ach	743
Стікта лісова	Sticta sylvatica (Huds.) Ach.	744
Нефрома рівна	Nephroma parile Ach.	745
Нефрома загорнута	Nephroma resupinatum (L.) Ach.	746
Паннарія шерстиста	Pannaria conoplea (Ach.) Bory	747
Пармелієла щетинистостіста	Parmeliella triptophylla (Ach.) Müll. Arg.	748
Алекторія паросткова	Alectoria sarmentosa (Ach.) Ach.	749
Аллоцетрарія Океза	Allocetraria oakesiana (Tuck.) Randlane & Thell	750
Цетрарія степова	Cetraria steppae (Savicz) Kärnef.	751
Дактиліна мадрепорова	Dactylina madreporiformis (Ach.) Tuck.	752
Летарієла переплутана	Lethariella intricata (Moris) Krog	753
Меланохалеа елегантна	Melanohalea elegantula (Zahlbr.) O. Blanco et al.	754
Ксантопармелія грубозморшкувата	Xanthoparmelia ryssolea (Ach.) O. Blanco et al.	755
Пармотрема перлинова	Parmotrema perlata (Huds.) M. Choisy	756
Тукнерарія Лаурера	Tuckneraria laureri (Krempelh.) Randlane & Thell	757
Уснея квітуча	Usnea florida (L.) Web. in Wigg.	758
Доліхоуснея найдовша	Dolichousnea longissima (Ach.) Articus	759
Ксантопармелія загорнута	Xanthoparmelia convoluta (Krempelh.) Hale	760
Солоріна мішкувата	Solorina saccata (L.) Ach.	761
Солоріна двоспорова	Solorina bispora Nyl.	762
Рамаліна канарська	Ramalina canariensis Steiner	763
Рамаліна рвана	Ramalina lacera (With.) J.R. Laundon	764
Рамаліна понтійська	Ramalina pontica Vězda	765

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Рочела водоростеподібна	<i>Rocella phycopsis</i> (Ach.) (Rocella fucoides (Dicks.) Vain.	766
Сквамарина щетиниста	<i>Squamarina cartilaginea</i> (With.) P. James in D. Hawksw. et al.	767
Сквамарина сочевиценосна	<i>Squamarina lentigera</i> (G. H. Weber) Poelt	768
Сквамарина небезпечна	<i>Squamarina periculosa</i> (Schaerer) Poelt	769
Фульгензія пустельна	<i>Fulgensia desertorum</i> (Tomin) Poelt	770
Русавскія долоненосна	<i>Rusavskia digitata</i> (S. Kondr.) S. Kondr. & Kärnef.	771
Сейрофора ямчата	<i>Seiophora lacunosa</i> (Rupr.) Froden	772
Сейрофора загадкова	<i>Seiophora contortuplicata</i> (Ach.) Froden	773
Ласалія пухирчата	<i>Lasallia pustulata</i> (L.) Merat	774
Ласалія російська	<i>Lasallia rossica</i> Domb.	775
Умбілікарія багатолістоподібна	<i>Umbilicaria subpolyphylla</i> Oxn.	776
Гетеродермія прекрасна	<i>Heterodermia speciosa</i> (Wulf.) Trev.	777
Торнабеа щитоподібна	<i>Tornabea scutellifera</i> (With.) J.R. Laundon	778
Базидієві гриби (Basidiomycota)		
Ліхеномфалія Гудсонова	<i>Lichenomphalia hudsoniana</i> (H.S. Jenn.) Redhead, Lutzoni, Moncalvo & Vilgalys	779
Гриби		
Сумчасті гриби (Ascomycota)		
Строчок Слоневського	<i>Gyromitra slonevskii</i> Heluta	780
Гельвела монашка	<i>Helvella monachella</i> (Scop.) Fr.	781
Зморшок товстоногий	<i>Morchella crassipes</i> (Vent.) Pers	782
Зморшок степовий	<i>Morchella steppicola</i> Zerova	783
Саркосома куляста	<i>Sarcosoma globosum</i> (Schmidel) Rehm	784
Трюфель літній	<i>Tuber aestivum</i> Vitt	785
Базидієві гриби (Basidiomycota)		
Печериця мухомороподібна	<i>Agaricus amanitaeformis</i> Wasser	786
Печериця Романьєзі	<i>Agaricus romagnesii</i> Wasser	787
Печериця табличчаста	<i>Agaricus tabularis</i> Peck	788
Білопечериця довгокоренева	<i>Leucoagaricus macrorrhizus</i> Locq. ex Horak	789
Білопечериця Мозера	<i>Leucoagaricus moseri</i> (Wasser) Wasser	790
Білопечериця дівоча	<i>Leucoagaricus nympharum</i> (Kalchbr.) Bon	791
Білогнойовик Богуша	<i>Leucocoprinus bohusi</i> Wasser	792
Мухомор Цезаря	<i>Amanita caesarea</i> (Scop.) Pers.	793
Мухомор щетинистий	<i>Amanita solitaria</i> (Bull.) Fr.	794
Лімацела степова	<i>Limacella steppicola</i> Zerova et Wasser	795
Галеропсис пустельний	<i>Galeropsis desertorum</i> Velen. et Dvor	796
Боровик бронзовий	<i>Boletus aereus</i> Bull	797
Моховик паразитний	<i>Boletus parasiticus</i> Fr.	798
Боровик королівський	<i>Boletus regius</i> Krombh	799

Назва виду українська	Назва виду латинська	№ стр.
Філопор рожево-золотистий	<i>Phylloporus pelletieri</i> (Lév. apud Crouan) Qué.	800
Шишкогриб лускатий	<i>Strobilomyces strobilaceus</i> (Scop.) Berk.	801
Катателазма царська	<i>Catathelasma imperiale</i> (Fr.) Sing.	802
Решіточник червоний	<i>Clathrus ruber</i> Pers. (C. cancellatus Fr.)	803
Квітохвісник Арчера	<i>Anthurus archeri</i> (Berk.) Fischer	804
Кальмарник веретенноподібний	<i>Pseudocolus fusiformis</i> (E. Fischer) Lloyd	805
Клаваріадельф товкачиковий	<i>Clavariadelphus pistillaris</i> (L.) Donk	806
Крепідот македонський	<i>Crepidotus macedonicus</i> Pilát	807
Білопавутинник бульбистий	<i>Leucocortinarius bulbiger</i> (Alb. et Schwein.: Fr.) Singer	808
Ентолома смердюча	<i>Entoloma nidorosum</i> (Fr.) Qué.	809
Модринофомес лікарський	<i>Laricifomes officinalis</i> (Vill.: Fr.) Kotl. et Pouzar	810
Міріостома шийкова	<i>Myriostoma coliforme</i> (With.: Pers.) Corda	811
Гомф булавоподібний	<i>Gomphus clavatus</i> (Pers.: Fr.) Gray	812
Геріцій коралоподібний	<i>Hericium coralloides</i> (Fr.) Gray	813
Гігроцибе ковпакоподібна	<i>Hygrocybe calyptriformis</i> (Berk. et Broome) Fayod	814
Порхавка болотяна	<i>Bovista paludosa</i> Lév.	815
Лікопердон соскоподібний	<i>Lycoperdon mammaeforme</i> Pers.	816
Грифола листувата	<i>Grifola frondosa</i> (Dicks.: Fr.) Gray	817
Свинуха Зерової	<i>Paxillus zerovae</i> Wasser	818
Мутин собачий	<i>Mutinus caninus</i> (Huds.) Fr.	819
Мутин малиновий	<i>Mutinus ravenelii</i> (Berk. et M.A. Curtis) E. Fish	820
Веселка подвоєна	<i>Phallus duplicatus</i> Bosc	821
Фелоринія Геркулесова	<i>Phellorinia herculeana</i> (Pers.) Kriese	822
Пізоліт безкореневий	<i>Pisolithus arrhizus</i> (Scop.: Pers.) S. Rauschert	823
Трутовик коренелюбний	<i>Polyporus rhizophilus</i> (Pat.) Sacc.	824
Трутовик зонтичний	<i>Polyporus umbellatus</i> (Pers.) Fr.	825
Хрящ-молочник золотисто-жовтий	<i>Lactarius chrysorrhoeus</i> Fr.	826
Хрящ-молочник криваво-червоний	<i>Lactarius sanguifluus</i> (Paulet) Fr.	827
Хрящ-молочник чорний	<i>Lactarius lignyotus</i> Fr.	828
Сироїжка синювата	<i>Russula turci</i> Bres.	829
Склеродерма зірчаста	<i>Scleroderma geaster</i> Fr.	830
Листочня кучерява	<i>Sparassis crispa</i> (Wulfen) Fr.	831
Флокулярія Рікена	<i>Floccularia rickenii</i> (Bohus) Wasser	832
Ліофіл Фавре	<i>Lyophyllum favrei</i> (R. Haller Aar. et R. Haller Suhr)	833
Феолепіота золотиста	<i>Phaeolepiota aurea</i> (Matt.) Maire	834
Рядовка величезна	<i>Tricholoma colossus</i> (Fr.) Qué.	835
Рядовка опенькоподібна	<i>Tricholoma focale</i> (Fr.) Ricken	836

ПЕРЕЛІК НОВИХ ВИДІВ РОСЛИН ТА ГРИБІВ, ЯКІ ВКЛЮЧЕНІ ДО ТРЕТЬОГО ВИДАННЯ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (РОСЛИННИЙ СВІТ)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Аконіт опушеноплодий	<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gáyer (<i>A. degenii</i> auct. non Gáyer)
Анакамтодон сплахноподібний	<i>Anacamptodon splachnoides</i> (Froel. ex Brid.) Brid.
Аспіцілія блукаюча	<i>Aspicilia vagans</i> Oxner
Асплений Білло	<i>Asplenium billotii</i> F.W.Schultz. (<i>Asplenium obovatum</i> Viv. subsp. <i>lanceolatum</i> auct. non (Fiori) P.Silva)
Асплений Гейфлера	<i>Asplenium x heuffleri</i> Reichardt (A. x <i>alternifolium</i> Wulfen nothosubsp. <i>heuffleri</i> (Reichardt) Risto et Jaakko, <i>A. germanicum</i> Weis subsp. <i>heuffleri</i> (Reichardt) A.Bohr.)
Астрагал безстрілковий	<i>Astragalus exscapus</i> L.
Астрагал Геннінга	<i>Astragalus henningii</i> (Steven) Boriss. (incl. <i>A. novoascanicus</i> Klokov, <i>A. buchstormensis</i> auct. non Pall.)
Астрагал зігнутий	<i>Astragalus reduncus</i> Pall. (<i>A. concavus</i> Boriss.)
Астрагал одеський	<i>Astragalus odessanus</i> Besser (<i>A. cornutus</i> auct. non Pall.)
Астрагал піщаний	<i>Astragalus arenarius</i> L.
Астрагал подібний	<i>Astragalus similis</i> Boriss.
Астрагал понтійський	<i>Astragalus ponticus</i> Pall.
Астрагал сарептський	<i>Astragalus sareptanus</i> A.Beck.
Астрагал сизий	<i>Astragalus glaucus</i> M.Bieb. (<i>A. dealbatus</i> Pall., <i>A. tarchankuticus</i> Boriss.)
Астрагал яйцеплідний	<i>Astragalus testiculatus</i> Pall.
Астраканта арнакантова	<i>Astracantha arnacantha</i> (M.Bieb.) Podlech (<i>Astragalus arnacantha</i> M.Bieb., <i>Tragacantha arnacantha</i> (M.Bieb.) Steven)
Бамбузіна Бребіссона	<i>Bambusina brebissonii</i> Kütz. ex Kütz.
Белонія геркулінська	<i>Belonia herculina</i> (Rehm ex Ljčka) Hazsl
Берека (горобина берека)	<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz (<i>Crataegus torminalis</i> L., <i>Pyrus</i> <i>torminalis</i> (L.) Ehrh.)
Билинець щільноквітковий	<i>Gymnadenia densiflora</i> (Wahlenb.) A.Dietr. (<i>G. conopsea</i> (L.) R.Br. subsp. <i>densiflora</i> (Wahlenb.) K.Richt.; <i>G.</i> <i>conopsea</i> var. <i>densiflora</i> (Wahlenb.) Lindl.; <i>Orchis conopsea</i> L. var. <i>densiflora</i> Wahlenb.)
Білогнойовик Богуша	<i>Leucocoprinus bohusi</i> Wasser
Білопавутинник бульбистий	<i>Leucocortinarius bulbiger</i> (Alb. et Schwein.: Fr.) Singer
Білопечериця Мозера	<i>Leucoagaricus moseri</i> (Wasser) Wasser (<i>Lepiota moseri</i> Wasser)
Борідник паростковий	<i>Jovibarba sobolifera</i> (Sims.) Opiz

Назва виду українська	Назва виду латинська
Борідник шерстистоволосистий	<i>Jovibarba hirta</i> (L.) Opiz (<i>J. preissiana</i> (Domin) Omelczuk et Czopik, <i>J. hirta</i> (L.) Opiz subsp. <i>preissiana</i> (Domin) Soó, <i>Sempervivum hirtum</i> L.)
Борщівник лігустиколистий	<i>Heracleum ligusticifolium</i> M.Bieb.
Бріопсід адриатичний	<i>Bryopsis adriatica</i> (J. Agardh) Menegh.
Будяк пагорбовий	<i>Carduus collinus</i> Waldst. et Kit. (<i>C. collinus</i> subsp. <i>collinus</i>)
Бурачок Борзи	<i>Alyssum borzaeanum</i> Nyár. (<i>A. obtusifolium</i> auct. non Steven ex DC., <i>A. tortuosum</i> Waldst. et Kit. ex Willd. subsp. <i>borzaeanum</i> (Nyár.) Nyár., <i>A. tenderiense</i> Kotov)
Бурачок савранський	<i>Alyssum savranicum</i> Andrž. (~ <i>A. tortuosum</i> aggr.)
Вайда прибережна	<i>Isatis littoralis</i> Steven ex DC.
Вальдштейнія гравілатоподібна	<i>Waldsteinia geoides</i> L.
Верба альпійська	<i>Salix alpina</i> Scop. (<i>S. jacquiniana</i> Willd., <i>S. jacquinii</i> Host)
Верба лапландська	<i>Salix lapponum</i> L.
Вероніка безлиста	<i>Veronica aphylla</i> L.
Вероніка кущикова	<i>Veronica fruticans</i> Jacq.
Вероніка стокроткова	<i>Veronica bellidioides</i> L.
Вовна гірська пухнаста (кортуза Маттіолі пухнаста)	<i>Cortusa matthioli</i> L. subsp. <i>pubens</i> (Schott, Nyman et Kotschy) Jáv.
Водяний жовтець плаваючий	<i>Batrachium fluitans</i> (Lam.) Wimm. (<i>Ranunculus fluitans</i> Lam.)
Волошка Стевена	<i>Centaurea steveniana</i> Klokov (C. <i>ovina</i> Pall. ex Willd. subsp. <i>steveniana</i> (Klokov) Dostál)
Волошка Ванькова	<i>Centaurea vankovii</i> Klokov (C. <i>sterilis</i> Steven subsp. <i>vankovii</i> (Klokov) Dostál)
Волошка великопридаткова	<i>Centaurea appendicata</i> Klokov (C. <i>margaritacea</i> Ten. subsp. <i>appendicata</i> (Klokov) Dostál)
Волошка верболиста	<i>Centaurea salicifolia</i> M.Bieb.
Волошка козяча	<i>Centaurea caprina</i> Steven
Волошка Компера	<i>Centaurea comperiana</i> Steven
Волошка напівзаконна	<i>Centaurea semijusta</i> Juz. (<i>Centaurea sterilis</i> Steven subsp. <i>semijusta</i> (Juz.) Dostál)
Вошерія прибережна	<i>Vaucheria litorea</i> Hoffm.–Bang. et C.Agardh
Гадюча цибулька гроноподібна	<i>Muscari botryoides</i> (L.) Mill. (<i>Hyacinthus botryoides</i> L.; incl. <i>M. carpaticum</i> Racib., <i>M. pocuticum</i> Zapał., <i>M. transsilvanicum</i> Schur)
Гвоздика гарна	<i>Dianthus speciosus</i> Rchb. (<i>D. superbus</i> L. var. <i>speciosus</i> Rchb.; <i>D. superbus</i> L. subsp. <i>speciosus</i> (Rchb.) Simonk.; <i>D. superbus</i> L. subsp. <i>alpestris</i> Kablik ex Čelak.)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Гвоздика несправжньопізня	<i>Dianthus pseudoserotinus</i> Blocki (D. arenarius L. var. glaucus Blocki, D. arenarius L. subsp. pseudoserotinus (Blocki) Tutin, D. serotinus Besser, non Waldst. et Kit., D. serotinus var. pseudoserotinus (Blocki) Zapal.)
Гелодій Бландова	<i>Helodium blandowii</i> (F.Weber et D.Mohr) Warnst.
Гельмінтора розчепірена	<i>Helminthora divaricata</i> (C. Agardh) J. Agardh
Генікулярія спіротенієва	<i>Genicularia spirotaenia</i> (de Bary) de Bary
Гетерофіл споріднений	<i>Heterophyllum affine</i> (Hook.) M. Fleisch.
Галекта стовбурова	<i>Gyalecta truncigena</i> (Ach.) Hepp
Гіацинтік Палласів	<i>Hyacinthella pallasiana</i> (Steven) Losinsk. (<i>Hyacinthus pallasianus</i> Steven)
Гігроцибе ковпакоподібна	<i>Hygroclype calyptriformis</i> (Berk. et Broome) Fayod
Головатень високий	<i>Echinops exaltatus</i> Schrad. (<i>E. commutatus</i> Juratzka)
Головачка Дмитра	<i>Cephalaria demetrii</i> Bobrov
Гомф булавоподібний (свиняче вухо)	<i>Gomphus clavatus</i> (Pers: Fr.) Gray (<i>Cantharellus clavatus</i> Fr., <i>Craterellus clavatus</i> (Pers.) Fr., <i>Neurophyllum clavatum</i> Pat.)
Гонатозігон волохатий	<i>Gonatozygon pilosum</i> Wolle
Горицвіт весняний	<i>Adonis vernalis</i> L. (<i>Adonanthe vernalis</i> (L.) Spach, <i>Chrysocyathus vernalis</i> (L.) Holub)
Горицвіт волзький	<i>Adonis wolgensis</i> Steven ex DC. (<i>Adonanthe wolgensis</i> (Steven ex DC.) Chrtak et Slaviková; <i>Chrysocyathus wolgensis</i> (Steven ex DC.) Holub)
Гронянка багатороздільна	<i>Botrychium multifidum</i> (S.G.Gmel.) Rupr. (<i>Botrychium matricarioides</i> Willd.; <i>B. matricariae</i> (Schrank) Spreng.; <i>Osmunda multifida</i> S.G.Gmel.; <i>Sceptridium multifidum</i> (S.G.Gmel.) Tagawa)
Гронянка віргінська	<i>Botrychium virginianum</i> (L.) Sw. (<i>B. anthemoides</i> C.Presl; <i>B. virginicum</i> Willd.; <i>Botrypus virginianus</i> (L.) Holub)
Гронянка ромашколиста	<i>Botrychium matricariifolium</i> (A.Braun ex Döll) W.D.J.Koch (<i>B. lunaria</i> (L.) Sw. var. <i>matricariifolium</i> A.Braun ex Döll)
Дволусківниця зігнута (парафоліс зігнутий)	<i>Parapholis incurva</i> (L.) C.E.Hubb. (<i>Lepturus incurvus</i> (L.) Druce, <i>Pholurus incurvus</i> (L.) Schintz et Thell., <i>Rottboellia incurva</i> (L.) Roem. et Schult.)
Дельфіній руський	<i>Delphinium rossicum</i> Litv. (<i>D. cuneatum</i> auct. non Steven ex DC.)
Десмідіум Бейлі	<i>Desmidium baileyi</i> (Ralfs) Nordst.
Дзвоники Кладни	<i>Campanula kladniana</i> (Schur) Witasek

Назва виду українська	Назва виду латинська
Дивина розлога	<i>Verbascum laxum</i> Filar. et Jáv.
Дикранодонцій шорсткий	<i>Dicranodontium asperulum</i> (Mitt.) Broth.
Дошовик соскоподібний	<i>Lycoperdon mammaeforme</i> Pers.
Дрік малонасінний	<i>Genista oligosperma</i> (Andrae) Simonk.
Евастропсіс Ріхтера	<i>Euastropsis richteri</i> (Schmidle) Lagerh.
Евпогодон короткогостро-кінцевий	<i>Eupogodon apiculata</i> (C. Agardh) P.C. Silva (<i>Dasyopsis apiculata</i> (C. Agardh) Zinova)
Ектокарпус стручковатий	<i>Ectocarpus siliculosus</i> (Dillw.) Lyngb. var. <i>hiemalis</i> (Crouan ex Kjellm.) Gallardo (<i>E. hiemalis</i> (Crouan ex Kjellm.) Kjellm.)
Ентероморфа азовська	<i>Enteromorpha maeotica</i> Proschk.–Lavr.
Ентолома смердюча (рожевопластинник смердючий)	<i>Entoloma nidorosum</i> (Fr.) Qué. [<i>Rhodophyllum nidorosum</i> (Fr.) Qué., <i>R. speculum</i> , Lange]
Жабриця Лемана	<i>Seseli lehmannii</i> Degen
Жеруха ніжна	<i>Cardamine tenera</i> S.G. Gmelin ex C.A. Meyer (<i>C. uliginosa</i> M. Bieb. subsp. <i>tenera</i> (S.G. Gmelin ex C.A. Meyer) Schmalh.)
Жимолость голуба (ж. синя)	<i>Lonicera caerulea</i> L.
Жовтозілля карпатське	<i>Senecio carpathicus</i> Herbich (<i>Jacobaea abrotanifolia</i> (L.) Moench. subsp. <i>carpathica</i> (Herbich) B.Nord. et Greuter; <i>S. abrotanifolius</i> L. subsp. <i>carpathicus</i> (Herbich) Nyman; <i>S. carpathicus</i> Herbich, ortho)
Жовтозілля кримське	<i>Senecio tauricus</i> Konechn.
Жовтушник кринкський	<i>Erysimum krynkense</i> Lavrenko
Жовтушник український	<i>Erysimum ucranicum</i> J. Gay. (<i>E. cretaceum</i> (Rupr.) Schmalh., <i>Erysimastrum cretaceum</i> Rupr.)
Жовтушниця Талієва (сиренія Талієва)	<i>Syrenia talijevii</i> Klokov
Залізник скіфський	<i>Phlomis scythica</i> Klokov et Des.-Shost. (<i>Phlomoides scythica</i> (Klokov et Des.-Shost.) Czer., <i>Phlomis tuberosa</i> auct. non L., p.p.)
Зениця альпійська (дифазіаструм альпійський)	<i>Diphasiastrum alpinum</i> (L.) Holub (<i>Diphadium alpinum</i> (L.) Rothm., <i>Lycopodium alpinum</i> L.)
Зелениця Ісслера (дифазіаструм Ісслера)	<i>Diphasiastrum issleri</i> (Rouy) Holub (<i>Diphadium issleri</i> (Rouy) Holub; <i>D. complanatum</i> (L.) Rothm. subsp. <i>issleri</i> (Rouy) Dostál, <i>Lycopodium complanatum</i> L. subsp. <i>issleri</i> (Rouy) Domin, <i>L. complanatum</i> subsp. <i>fallax</i> Čelak., <i>L. issleri</i> (Rouy) Domin)
Зелениця триколоскова (дифазіаструм триколосковий)	<i>Diphasiastrum tristachyum</i> (Pursh) Holub (<i>Diphadium tristachyum</i> (Pursh) Rothm., <i>Lycopodium tristachyum</i> Pursh)
Зелениця Цайллера (дифазіаструм Цайллера)	<i>Diphasiastrum zeilleri</i> (Rouy) Holub (<i>D. complanatum</i> (L.) Holub subsp. <i>zeilleri</i> (Rouy) Kukkonen, <i>Diphadium zeilleri</i> (Rouy) Damboldt, <i>Lycopodium zeilleri</i> (Rouy) Greuter et Burdet)
Зеленоплідниця фіолетова	<i>Bellardiochloa violacea</i> (Bellardi) Chiov. (<i>Poa violacea</i> Bellardi)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Злинка альпійська	<i>Erigeron alpinus</i> L.
Злинка залозиста	<i>Erigeron atticus</i> Vill.
Змієголовник Рюйша	<i>Dracocephalum ruyschiana</i> L. (<i>Ruyschiana spicata</i> Mill.)
Зміячка австрійська (скорзонера австрійська)	<i>Scorzonera austriaca</i> Willd.
Зозульки трансильванські (пальчатокорінник трансильванський)	<i>Dactylorhiza transsilvanica</i> (Schur) Aver. (<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó var. <i>transsilvanica</i> (Schur) P.Delforge; <i>Orchis transsilvanica</i> Schur)
Їжача голівка вузьколиста	<i>Sparganium angustifolium</i> Michx. (<i>S. affine</i> Schnizl., <i>S. natans</i> L. var. <i>angustifolium</i> (Michx.) Pursh, <i>S. simplex</i> Huds. var. <i>angustifolium</i> (Michx.) Torr.)
Калітамніон зернистий	<i>Callithamnion granulatum</i> (Ducluz.) C. Agardh
Кальдезія білозоролиста	<i>Caldesia parnassifolia</i> (L.) Parl. (<i>Alisma parnassifolium</i> L.)
Кампілостелій скельний	<i>Campylostelium saxicola</i> (F. Weber et D. Mohr) Bruch et Schimp.
Катран морський	<i>Crambe maritima</i> L. (<i>C. pontica</i> Stev. ex Rupr., nom. nud.)
Катран пірчастонадрізаний	<i>Crambe pinnatifida</i> W.T.Aiton (<i>C. maritima</i> L. subsp. <i>pinnatifida</i> (W.T.Aiton) Schmalh., <i>C. tataria</i> Sebeók var. <i>pinnatifida</i> (W.T.Aiton) O.E. Schulz)
Катран великоквітковий	<i>Crambe grandiflora</i> DC. (<i>C. pinnatifida</i> auct. non W.T.Aiton, p.p.)
Катран татарський	<i>Crambe tataria</i> Sebeók
Катран шершавий	<i>Crambe aspera</i> M. Bieb. (<i>C. buschii</i> (O.E. Schulz) Grossh.)
Квітохвісник Арчера (антурус Арчера)	<i>Anthurus archeri</i> (Berk.) Fischer
Кендир венеційський (к. сарматський, к. кримський, к. Русанова)	<i>Trachomitum venetum</i> (L.) Woodson s.l. (incl. <i>T. venetum</i> subsp. <i>russanovii</i> (Pobed.) Yena et Moysienko = <i>T. russanovii</i> (Pobed.) Pobed., <i>T. venetum</i> subsp. <i>sarmatiense</i> (Woodson) Avetisjan = <i>T. sarmatiense</i> Woodson, <i>T. venetum</i> subsp. <i>tauricum</i> (Pobed.) Greuter et Burdet = <i>T. tauricum</i> (Pobed.) Pobed.)
Кермек чурюцький	<i>Limonium tschurjukiense</i> (Klokov) Lavrenko ex Klokov (<i>Statice tschurjukiensis</i> Klokov; <i>L. tomentellum</i> auct. non (Boiss.) Kuntze; <i>L. dubium</i> Gamajun. ex Klokov)
Кермечник злаколистий	<i>Goniolimon graminifolium</i> (Aiton) Boiss. (<i>Statice graminifolia</i> Aiton)
Кермечник червонуватий	<i>Goniolimon rubellum</i> (S.G.Gmel.) Klokov (incl. <i>G. orae-syvaschicae</i> Klokov)
Кисличник двостовпчиковий	<i>Oxyria digyna</i> (L.) Hill (<i>Rumex</i> <i>digynus</i> L.)
Кладонія зірчаста, кладонія альпійська	<i>Cladonia stellaris</i> (Opiz.) Brodo (<i>Cladonia alpestris</i> (L.) Rabenh.)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Кладостефус кільчастий	<i>Cladostephus verticillatus</i> (Lightf.) C. Agardh /= <i>C. spongiosus</i> (Huds.) C. Agardh f. <i>verticillatus</i> (Lightf.) Prud'houme van Reine/
Кладофора вадорська	<i>Cladophora vadorum</i> (Aresch.) Kütz.
Кладофора далматська	<i>Cladophora dalmatica</i> Kütz.
Кладофоропсис шкірястий	<i>Cladophoropsis membranacea</i> (Hofm. Bang. ex C. Agardh) Börg.
Ковила донецька	<i>Stipa donetzica</i> Czupryna
Кодіум черв'якуватий	<i>Codium vermilara</i> (Oliv.) Delle Chiaje
Козельці донецькі	<i>Tragopogon donetzicus</i> Artemcz.
Комонничок зігнутий	<i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G. Beck
Колючконос Сіборпа	<i>Echinophora sibthorpiana</i> Guss. (<i>E. tenuifolia</i> L. subsp. <i>sibthorpiana</i> (Guss.) Tutin)
Комишник двороздільний (к. двозонтиковий)	<i>Fimbristylis bisumbellata</i> (Forssk.) Bubani (F. <i>dichotoma</i> auct. non (L.) Vahl) <i>Scirpus bisumbellatus</i> Forssk.
Конюшина темно-каштанова	<i>Trifolium badium</i> Schreb. (<i>Chrysaspis</i> <i>badia</i> (Schreb.) Greene)
Конюшина червонувата	<i>Trifolium rubens</i> L.
Короличка пізня	<i>Leucanthemella serotina</i> (L.) Tzvelev. (<i>Chrysanthemum serotinum</i> L., <i>Leucanthemum serotinum</i> (L.) Stank, <i>Tanacetum serotinum</i> (L.) Sch. Bip.)
Коручка ельбська (к. пізньоквітуча)	<i>Epipactis albensis</i> Nováková et Rydlo
Косарики черепитчасті	<i>Gladiolus imbricatus</i> L.
Костриця скельна	<i>Festuca saxatilis</i> Schur (F. <i>rupicola</i> Heuff. subsp. <i>saxatilis</i> (Schur) Rausch.)
Костриця гірська	<i>Festuca drymeja</i> Mert. et W.D.J.Koch.
Костриця різнолиста	<i>Festuca heterophylla</i> Lam.
Краєкучник верхівковий	<i>Cheilanthes acrosticha</i> (Balb.) Tod. (<i>C. pteridioides</i> auct. non (Reichard) C.Chr., <i>C. fragrans</i> auct. non (L.f.) Sw., <i>Pteris acrosticha</i> Balb.)
Крепідот македонський	<i>Crepidotus macedonicus</i> Pilát
Критмій морський (критм морський)	<i>Crithmum maritimum</i> L.
Крупка аїзоподібна	<i>Draba aizoides</i> L.
Куга гострокінцева	<i>Schoenoplectus mucronatus</i> (L.) Palla (<i>Scirpus mucronatus</i> L.)
Курай туполистий	<i>Salsola mutica</i> C. A. Mey. (<i>S. acutifolia</i> (Bunge) Botsch.)
Кучерявка кущова	<i>Atraphaxis frutescens</i> (L.) K. Koch.
Ламкоколосник ситниковий	<i>Psathyrostachys juncea</i> (Fisch.) Nevski (<i>Elymus junceus</i> Fisch.)
Лампротамніум пухирчастий	<i>Lamprothamnium papulosum</i> (Wallroth) J. Groves
Ласкавець жовтецевий	<i>Bupleurum ranunculoides</i> L.
Ласкавець тонкий	<i>Bupleurum tenuissimum</i> L.
Левкой запашний	<i>Matthiola fragrans</i> Bunge
Леканора реутера	<i>Lecanora reuteri</i> (Trevis.) Scharer
Лептогій Шредера	<i>Leptogium schraderi</i> (Ach.) Nyl.
Лептогіум насичений	<i>Leptogium saturninum</i> (Dicks.) Nyl.

Назва виду українська	Назва виду латинська
Лептогіум черепитчастий	<i>Leptogium imbricatum</i> P. Jorg.
Леукокарпія біаторова	<i>Leucocarpia biatorella</i> (Arnold) Vezda
Лілійка пізня (лloidія пізня)	<i>Lloydia serotina</i> (L.) Rchb. (<i>Bulbocodium serotinum</i> L.)
Лімацела степова	<i>Limacella steppicola</i> Zerova et Wasser [<i>Leucoagaricus steppicolus</i> (Zerova) Wasser]
Ліофіл Фавре	<i>Lyophyllum favrei</i> R. Haller Aar. et R. Haller Suhr
Ломикамін бульбистий	<i>Saxifraga bulbifera</i> L.
Ломикамін зернистий	<i>Saxifraga granulata</i> L.
Ломикамін карпатський	<i>Saxifraga carpatica</i> Sternb. (<i>S. carpathica</i> Rchb.)
Ломикамін мохоподібний	<i>Saxifraga bryoides</i> L.
Ломикамін напівзонтиковий	<i>Saxifraga pedemontana</i> All. subsp. <i>cymosa</i> Engler (<i>S. cymosa</i> Waldst. et Kit., nom. inval.)
Лорансія чашоподібна	<i>Laurencia coronopus</i> J. Agardh
Лофосифонія повзуча	<i>Lophosiphonia reptabunda</i> (Suhr.) Kylin
Льон бесарабський	<i>Linum basarabicum</i> (Savul. et Rayss) Klokov ex Juz. (<i>L. flavum</i> L. var. <i>basarabicum</i> Sävul. et Rayss)
Льон Палласів	<i>Linum pallasianum</i> Schult.
Меезія багнова	<i>Meesia uliginosa</i> Hedw.
Меезія довгоніжкова	<i>Meesia longiseta</i> Hedw.
Мінуарція гостропелюсткова	<i>Minuartia oxypetala</i> (Wol.) Kulcz. (<i>Alsine oxypetala</i> Wol., <i>Minuartia verna</i> (L.) Hier subsp. <i>oxypetala</i> (Wol.) Halliday)
МІНУАРЦІЯ РІДКОКВІТКОВА	<i>Minuartia pauciflora</i> (Kit. ex Kanitz) Dvořáková (M. <i>gerardii</i> auct. non (Willd.) Hayek; M. <i>verna</i> auct. non (L.) Hierr; M. <i>zarecznyi</i> (Zapał.) Klokov)
Міріостома шийкова (м.дірчаста, м.стрижневидна)	<i>Myriostoma coliforme</i> (With.: Pers.) Corda
Мітлиця альпійська	<i>Agrostis alpina</i> Scop.
Мітлиця скельна	<i>Agrostis rupestris</i> All.
Міхурниця альпійська (пухирник альпійський)	<i>Cystopteris alpina</i> (Lam.) Desv. (<i>C. fragilis</i> (L.) Bernh. subsp. <i>alpina</i> (Lam.) C.Hartm., <i>C. fragilis</i> (L.) Bernh. var. <i>alpina</i> (Lam.) Desv., <i>C. regia</i> auct. non (L.) Desv., <i>Polypodium alpinum</i> Lam.)
Міхурниця гірська (пухирник гірський)	<i>Cystopteris montana</i> (Lam.) Bernh. ex Desv. (<i>Aspidium montanum</i> (Lam.) Sw., <i>Polypodium montanum</i> Lam., <i>Rhizomatopteris montana</i> (Lam.) A.P.Khokhr.)
Міхурниця судетська (пухирник судетський)	<i>Cystopteris sudetica</i> A.Braun et Milde (<i>Rhizomatopteris sudetica</i> (A.Braun et Milde) A.P.Khokhr.)
Модринофомес лікарський (модринова губка)	<i>Laricifomes officinalis</i> (Vill.: Fr.) Kotl. et Pouzar [<i>Boletus officinalis</i> Vill., <i>Fomes officinalis</i> (Vill.) Neum., <i>Fomitopsis officinalis</i> (Vill.) Bond. et Sing.]

Назва виду українська	Назва виду латинська
Молодило мармурове	<i>Sempervivum marmoreum</i> Griseb. (<i>S. schlehanii</i> Schott)
Молочай прибережний	<i>Euphorbia paralias</i> L. (<i>Esula paralias</i> (L.) Fourr., <i>Tithymalus paralias</i> (L.) Hill)
Моховик паразитний	<i>Boletus parasiticus</i> Fr. (<i>Xerocomus parasiticus</i> (Bull.: Fr.) Quéf.)
Мутин малиновий	<i>Mutinus ravenelii</i> (Berk. et M.A. Curtis) E. Fish
Наскельниця лежача	<i>Loiseleuria procumbens</i> (L.) Desv. (<i>Azalea procumbens</i> L., <i>Chamaecistus procumbens</i> (L.) Kuntze)
Нефрома загорнута	<i>Nephroma resupinatum</i> (L.) Ach.
Нефрома рівна	<i>Nephroma parile</i> Ach.
Нітела найтонша	<i>Nitella tenuissima</i> (Desv.) Kütz.
Нітела струнка	<i>Nitella gracilis</i> (J.E. Sm.) C. Agardh
Нітелопсіс притуплений	<i>Nitellopsis obtusa</i> (Desv. in Loisel) J. Groves
Оокардіум простягнутий	<i>Oocardium stratum</i> Nägeli
Осмундея зрізана	<i>Osmundea truncata</i> (Kütz.) K.W. Nam et Maggs (= <i>Laurencia pinnatifida</i> (Huds.) Lamour.)
Осока біла	<i>Carex alba</i> Scop.
Осока блискуча	<i>Carex liparocarpos</i> Gaud. (<i>C. nitida</i> Host, <i>C. bordzilowskii</i> V.Krecz.; <i>C. liparocarpos</i> Gaud. subsp. <i>bordzilowskii</i> (V.Krecz.) T.V.Egorova)
Осока буріюча	<i>Carex brunnescens</i> (Pers.) Poir.
Осока дводомна	<i>Carex dioica</i> L. (<i>Vignea dioica</i> (L.) Rchb.)
Осока двоколірна	<i>Carex bicolor</i> All.
Осока житня	<i>Carex secalina</i> Willd. ex Wahlenb.
Осока збіднена	<i>Carex depauperata</i> Curt. ex With.
Осока кулястоподібна	<i>Carex globularis</i> L.
Осока лапкоподібна	<i>Carex pediformis</i> C. A. Mey.
Осока лахеналія	<i>Carex lachenalii</i> Schkuhr (<i>C. tripartita</i> auct. non All.)
Осока пажитницеподібна (осока пажитницева)	<i>Carex loliacea</i> L.
Осока піхвова	<i>Carex vaginata</i> Tausch
Осока притуплена	<i>Carex obtusata</i> Liljebl.
Осока темно-бура	<i>Carex fuliginosa</i> Schkuhr
Осока тонкокореневищна	<i>Carex chordorrhiza</i> Ehrh.
Осока торфова	<i>Carex heleonastes</i> Ehrh. (<i>Vignea heleonastes</i> (Ehrh. ex L.f.) Rchb.)
Осока Хоста (осока Госта)	<i>Carex hostiana</i> DC. (<i>C. hornsuschiana</i> Hoppe)
Осока щетиниста	<i>Carex strigosa</i> Huds.
Осот різнолистий	<i>Cirsium heterophyllum</i> (L.) Hill (<i>Carduus heterophyllus</i> L.)
Очки гладенькі	<i>Biscutella laevigata</i> L. s.l. (incl. <i>B. laevigata</i> L. subsp. <i>austriaca</i> (Jord.) Mach.-Laur.; <i>B. laevigata</i> L. subsp. <i>hungarica</i> Soó)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Палімбія солончакова	<i>Palimbia salsa</i> (L. f.) Besser (<i>P. rediviva</i> (Pall.) Thell., <i>Sison salsum</i> L.f.)
Палімбія тургайська	<i>Palimbia turgaica</i> Lipsky ex Woronow
Палудела відстовбурчена	<i>Paludella squarrosa</i> (Hedw.) Brid.
Паннарія шерстиста	<i>Pannaria conoplea</i> (Ach.) Bory, <i>Pannaria lanuginosa</i> (Hoff.) Szat.
Пармелієла щетинистоліста	<i>Parmeliella triptophylla</i> (Ach.) Müll. Arg., <i>Parmeliella corallinoides</i> (Hoffm.) Zahlbr.
Педіаструм Каврайського	<i>Pediastrum kawraiskyi</i> Schmidle
Пеніум Борге	<i>Penium borgeanum</i> Skuja
Первоцвіт Галлера	<i>Primula halleri</i> J.F.Gmel.
Петалонія зостеролисна	<i>Petalonia zosterifolia</i> (Reinke) Kuntze
Печериця мухомороподібна	<i>Agaricus amanitaeformis</i> Wasser
Півники рогаті	<i>Iris furcata</i> M.Bieb. (<i>I. hungarica</i> auct. non Waldst. et. Kit. p.p.)
Півники сибірські	<i>Iris sibirica</i> L.
Пізоліт безкореневий	<i>Pisolithus arhizus</i> (Scop.:Pers.) S. Rauschert
Пілайєла прибережна	<i>Pylaiella littoralis</i> (L.) Kjellm.
Пілюльниця куленосна (кульківник куленосний)	<i>Pilularia globulifera</i> L.
Плакун чебрецелистий	<i>Lythrum thymifolia</i> L.
Плетуха сольданелова	<i>Calystegia soldanella</i> (L.) R.Br. (<i>Convolvulus soldanella</i> L.)
Полин Дзевановського	<i>Artemisia dzevanovskiyi</i> Leonova
Полісифонія дрібношипова	<i>Polysiphonia spinulosa</i> Grev.
Порхавка болотяна	<i>Bovista paludosa</i> Lév. (<i>Bovistella paludosa</i> (Lév.) Lloyd)
Псевдобрій цинклідієподібний	<i>Pseudobryum cinclidioides</i> (Huebener) T. J. Kop. (<i>Mnium cinclidioides</i> Huebener)
Псевдокалієргон плауноподібний	<i>Pseudocalliergon lycopodioides</i> (Brid.) Hedenäs (<i>Drepanocladus lycopodioides</i> (Brid.) Warnst.)
Псевдокалієргон трирядний	<i>Pseudocalliergon trifarium</i> (F. Weber et D. Mohr) Loeske (<i>Calliergon trifarium</i> (F. Weber et D. Mohr) Kindb.)
Пташник крихітний (орнітопус крихітний)	<i>Ornithopus perpusillus</i> L.
Птеригоневр Козлова	<i>Pterygoneurum kozlovii</i> Laz.
Птеросифонія пірчаста	<i>Pterosiphonia pennata</i> (C. Agardh) Sauv.
Пунктарія хвиляста	<i>Punctaria tenuissima</i> (C. Agardh) Grev. (<i>Desmotrichum undulatum</i> (J. Agardh) Reinke)
Пунктарія широколиста	<i>Punctaria latifolia</i> Grev.
Пухирник Брема	<i>Utricularia bremii</i> Heer (<i>U. minor</i> L. subsp. <i>bremii</i> (Heer) Nyman)
Пухирник малий	<i>Utricularia minor</i> L.
Пухирник південний	<i>Utricularia australis</i> R.Br. (<i>U. neglecta</i> Lehm.)

Назва виду українська	Назва виду латинська
Пухирник середній	<i>Utricularia intermedia</i> Hayne
Рамаліна понтійська	<i>Ramalina pontica</i> Vězda
Ранник весняний	<i>Scrophularia vernalis</i> L.
Регнерія палермська	<i>Roegneria panormitana</i> (Parl.) Nevski (<i>Elymus panormitanus</i> (Parl.) Tzvelev)
Редька приморська	<i>Raphanus maritimus</i> Sm. s.l. (<i>R. raphanistrum</i> L. subsp. <i>maritimus</i> (Sm.) Thell.; incl. <i>R. odessanus</i> (Andrz.) Spreng., <i>R. raphanistrum</i> L. subsp. <i>odessanus</i> (Andrz.) Schmalh., <i>Raphanistrum odessanum</i> Andrz.)
Ризоплака темноглазкова	<i>Rhizoplaca melanophthalma</i> (Ramond) Leuckert & Poelt
Рогіз малий	<i>Typha minima</i> Funk.
Роговиця роговикова (діхдон роговиковий)	<i>Dichodon cerastoides</i> ((L.) Rchb. (<i>Cerastium cerastoides</i> (L.) Britt.)
Родохортон пурпуровий	<i>Rhodochorton purpureum</i> (Lightf.) Rosenv.
Роман карпатський	<i>Anthemis carpatica</i> Waldst. et Kit ex Willd.
Роя англійська	<i>Roya anglica</i> G.S. West in Hodgetts
Румія критмолиста	<i>Rumia crithmifolia</i> (Willd.) Koso-Pol. (<i>Cachrys taurica</i> M.Bieb. 1808, non Willd. 1801; <i>Rumia taurica</i> Hoffm.; <i>Sanicula crithmifolia</i> Willd.; <i>Trinia crithmifolia</i> (Willd.) H.Wolff; <i>T. taurica</i> (Hoffm.) Schmalh.)
Русавскія долоненосна	<i>Rusavskia digitata</i> (S. Kondr.) S. Kondr. & Kärnef. (<i>Xanthoria digitata</i> S. Kondr.)
Руслиця угорська	<i>Elatine hungarica</i> Moesz
Рутовик коріандролистий	<i>Callianthemum coriandrifolium</i> Rchb.
Рядовка величезна	<i>Tricholoma colossus</i> (Fr.) Quel.
Саркосома куляста	<i>Sarcosoma globosum</i> (Schmidel) Rehm
Свинуха Зерової	<i>Paxillus zerovae</i> Wasser
Свищуля татарська	<i>Conioselinum vaginatum</i> (Spreng.) Thell. (<i>C. tataricum</i> Hoffm., <i>Ligusticum vaginatum</i> Spreng.)
Сейрофора загадкова (ксантоанаптіхія загадкова)	<i>Seirophora contortuplicata</i> (Ach.) Froden (<i>Xanthoanaptychia contortuplicata</i> (Ach.) S. Kondratyuk)
Сеслерія голуба	<i>Sesleria caerulea</i> (L.) Ard. (<i>S. uliginosa</i> Opiz)
Ситник кулястоплодий	<i>Juncus sphaerocarpus</i> Nees
Ситняг багатостебловий	<i>Eleocharis multicaulis</i> (Smith) Desv.
Ситняг гостролузковий	<i>Eleocharis oxylepis</i> (Meinsh.) B. Fedtsch. (<i>Scirpus oxylepis</i> Meinsh.)
Ситняг карніолійський	<i>Eleocharis carniolica</i> W.D.J.Koch
Ситняг сосочкоподібний	<i>Eleocharis mamillata</i> Lindb. f.
Скапанія компактна	<i>Scapania compacta</i> (A. Roth) Dumort.
Сквамарина небезпечна	<i>Squamarina periculosa</i> (Schaerer) Poelt
Сквамарина сочевиценосна	<i>Squamarina lentigera</i> (G. H. Weber) Poelt

Назва виду українська	Назва виду латинська
Сквамарина щетиниста	<i>Squamarina cartilaginea</i> (With.) P. James in D. Hawksw. et al. (<i>Squamarina crassa</i> (Huds.) Poelt).
Скереда Жакена	<i>Crepis jacquini</i> Tausch
Склеродерма зірчаста	<i>Scleroderma geaster</i> Fr.
Скорпідій скорпіоноподібний	<i>Scorpidium scorpioides</i> (Hedw.) Limpr.
Смілка литовська	<i>Silene lithuanica</i> Zapal.
Смілка Ситника	<i>Silene sytnikii</i> Krytzka, Novosad et Protopopova (<i>S. chlorantha</i> auct. non (Willd.) Ehrh.; <i>S. frivaldskiana</i> auct. non Hampe)
Солодка гола	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L. (<i>G. glandulifera</i> Waldst. et Kit.; <i>G. hirsuta</i> Pall.)
Солоріна двоспорова	<i>Solorina bispora</i> Nyl.
Солоріна мішкувата	<i>Solorina saccata</i> (L.) Ach.
Сон розкритий	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. s.l. (<i>Anemone patens</i> L., <i>P. latifolia</i> Rupr.; incl. <i>P. kioviensis</i> Wissjul., <i>P. wolfgangiana</i> (Besser) Rupr.)
Сонцenasінник таємний	<i>Heliosperma arcanum</i> Zapal. (<i>Ixoca arcana</i> (Zapal.) Ikonn.)
Софора китникоподібна	<i>Sophora alopecuroides</i> L. (<i>Vexibia alopecuroides</i> (L.) Jakovl., incl. <i>Vexibia alopecuroides</i> (L.) Jakovl. subsp. <i>jaubertii</i> (Spach) Jakovl.; <i>Sophora prodanii</i> E.S. Anderson)
Сперматохнус особливий	<i>Spermatochnus paradoxus</i> (Roth) Kütz.
Спирогіра Рейнгарда	<i>Spirogyra reinhardii</i> Chmiel. emend. Gauth.–Lièvre
Стилофора ніжна	<i>Stilophora tenella</i> (Esper) P.C. Silva (<i>S. rhizodes</i> (Turn.) J. Agardh)
Стікта закопчена	<i>Sticta fuliginosa</i> (Dicks.) Ach
Стікта лісова	<i>Sticta sylvatica</i> (Huds.) Ach.
Стілонема альсіді	<i>Stylonema alsidii</i> (Zanardini) K.M. Drew (<i>Goniotrichum elegans</i> (Chauv.) Zanard.)
Строчок Слоневського	<i>Gyromitra slonevskii</i> Heluta
Сфагн балтійський	<i>Sphagnum balticum</i> (Russow) C. E. O. Jensen
Тамнолія щетиниста	<i>Thamnozia vermicularis</i> (Sw.) Schaer.
Тимія мекленбурзька	<i>Timmia megapolitana</i> Hedw.
Тирлич мішкоподібний	<i>Gentiana utriculosa</i> L.
Тирлич сніговий	<i>Gentiana nivalis</i> L.
Толіпела проліферуюча	<i>Tolypella prolifera</i> (Ziz. ex A. Braun) Leonhar.
Тонконіг кримський	<i>Poa taurica</i> H. Pojark.

Назва виду українська	Назва виду латинська
Тонконіг Ремана	<i>Poa rehmannii</i> (Asch. et Graebn.) Wolf. (<i>P. nemoralis</i> L. subsp. <i>rehmannii</i> Asch. et Graebn.)
Трутовик коренелюбний	<i>Polyporus rhizophilus</i> (Pat.) Sacc.
Фелоринія Геркулесова	<i>Phellorinia herculeana</i> (Pers.) Kreisel
Філопор рожево-золотистий	<i>Phylloporus pelletieri</i> (Lév. apud Crouan) Quéf. (<i>Phylloporus rhodoxanthus</i> (Schwein.) Bres.)
Фісиденс джерельний	<i>Fissidens fontanus</i> (Bach.Pyl.) Steud. (<i>Octodiceras fontanum</i> (Bach.Pyl.) Lindb.)
Фісиденс струмковий	<i>Fissidens rivularis</i> (Spruce) Schimp.
Флокулярія Рікена	<i>Floccularia rickenii</i> (Bohus) Wasser
Франкенія припорошена	<i>Frankenia pulverulenta</i> L.
Фруланія Яка	<i>Frullania jackii</i> Gottsche
Фульгензія пустельна	<i>Fulgensia desertorum</i> (Tomin) Poelt
Хара мохувата	<i>Chara muscosa</i> J. Groves et Bull.–Webst.
Хетоморфа Зернова	<i>Chaetomorpha zernovii</i> Woronich.
Хрінниця сиваська	<i>Lepidium syvaschicum</i> Kleopow (<i>L. cartilagineum</i> auct. non (J.Mayer) Thell.)
Хроодактилон Волле	<i>Chroodactylon wolleanum</i> Hansg. (<i>Asterocystis wolleana</i> (Hansg.) Lagerh.)
Хроодактилон розгалужений	<i>Chroodactylon ramosum</i> (Thwait.) Hansg. (<i>Asterocystis ramosa</i> (Thwait) Gobi)
Хрящ-молочник чорний	<i>Lactarius lignyotus</i> Fr.
Цибуля савранська	<i>Allium savranicum</i> Besser (<i>A. saxatile</i> auct. non M.Bieb.)
Чина гладенька	<i>Lathyrus laevigatus</i> (Waldst. et Kit.) Fritsch
Чина трансильванська	<i>Lathyrus transsilvanicus</i> (Spreng.) Rchb. (<i>Orobis transsilvanicus</i> Spreng.)
Чистець вузьколистий	<i>Stachys angustifolia</i> M.Bieb.
Шавлія скабіозолиста	<i>Salvia scabiosifolia</i> Lam.
Шильник водяний	<i>Subularia aquatica</i> L.
Шипшина Чацького	<i>Rosa czackiana</i> Besser
Шолудивник лісовий	<i>Pedicularis sylvatica</i> L.
Юринія Талієва	<i>Jurinea talievii</i> Klokov (<i>J. cretacea</i> auct. non Bunge)
Язичник сивий	<i>Ligularia glauca</i> (L.) J.Hoffm. (<i>L. carpatica</i> (Schott, Nym. et Kotschy) Pojark.; <i>L. bucovinensis</i> auct. non Nakai)

ПЕРЕЛІК ВИДІВ РОСЛИН ТА ГРИБІВ ЩО ВИКЛЮЧЕНІ З ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (РОСЛИННИЙ СВІТ)

НАЗВА ВИДУ УКРАЇНСЬКА	НАЗВА ВИДУ ЛАТИНСЬКА
Судинні рослини	
Птерис критський	<i>Pteris cretica</i> L.
Холодок прибережний	<i>Asparagus litoralis</i> Steven
Ринхоспора бура	<i>Rhynchospora fusca</i> (L.) W.T.Aiton
Шафран весняний	<i>Crocus vernus</i> (L.) Hill
Арніка гірська	<i>Arnica montana</i> L.
Астранція велика	<i>Astrantia major</i> L.
Волошка карпатська	<i>Centaurea carpatica</i> (Porcius) Porcius
Волошка червоноквітка	<i>Centaurea rubriflora</i> Illar. (~ <i>C. saloniata</i> Vis.)
Смілка Сирейщикова	<i>Silene syreistschikowii</i> P.Smirn.
Дрік донський	<i>Genista tanaïtica</i> P.Smirn.
Люцерна скельна	<i>Medicago rupestris</i> M.Bieb.
Гострокільник карпатський	<i>Oxytropis carpatica</i> Uechtr.
Гуньба смірнська	<i>Trigonella smyrnea</i> Boiss. (~ <i>T. strangulata</i> s.l.)
Чебрець несправжньогранітний	<i>Thymus pseudograniticus</i> Klokov et Des.-Shost.
Тонконіг Дейла	<i>Poa deyllii</i> Chrtek et V.Jirásek
Тонконіг різнобарвний	<i>Poa versicolor</i> Besser
Чемерник чорний	<i>Helleborus niger</i> L.
Наперстянка шерстиста	<i>Digitalis lanata</i> Ehrh.
Верба сітчаста	<i>Salix reticulata</i> L.
Валеріана дводомна	<i>Valeriana dioica</i> L.
Льонок бессарабський	<i>Linaria sabulosa</i> Czern. ex Klokov
Водорості	
Стигонема очката	<i>Stigonema ocellatum</i> (Dilw.) Thur.
Мохоподібні	
Схістостега периста	<i>Schistostega pennata</i> (Hedw.) F.Weber et D.Mohr
Лишайники	
Тонінія Келлера	<i>Toninia kelleri</i> (Elenk.) Oliv.
Гриби	
Тилопіл солодкий	<i>Tylophilus alutarius</i> (Fr.) Henn.

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ ЩОДО ОХОРОНИ РОСЛИННОГО СВІТУ УКРАЇНИ

Охорона видів рослин в Україні відбувається з урахуванням міжнародного контексту, а саме: «червоних» списків видів, підготовлених міжнародними організаціями, або додатків (у які включені списки видів) до міжнародних природоохоронних конвенцій, стороною яких є наша держава. Виходячи з того, що згадані переліки час від часу поновлюються, нижче наведено лише стислу інформацію щодо них, а також Інтернет-адреси офіційних сайтів, де можна знайти останні версії природоохоронних переліків.

Червоний список Міжнародного союзу охорони природи (МСОП): види, яким загрожує зникнення (IUCN Red List of Threatened Species)

Авторитетом у підготовці червоних книг є Міжнародний союз охорони природи та природних ресурсів — МСОП (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, IUCN). У 1963 р. МСОП опублікував перший Міжнародний червоний список.

Сьогодні МСОП використовує дев'ять чітко визначених категорій, до яких може бути віднесений будь-який таксон — наприклад, вид або підвид. За станом на жовтень 2009 р. загальний список МСОП містить майже 45 тисяч оцінених видів, з них 38% визначено як такі, що перебувають під загрозою (тобто мають категорії CR — «такий, що перебуває у критичному стані», EN — «у небезпечному стані» та VU — «вразливий»).

Оцінка (та переоцінка) статусу таксонів проводиться на регулярній основі, у середньому з періодичністю у декілька років: останній «повномасштабний» перегляд списків відбувся у 2008 р. Процес занесення та оцінки таксонів здійснюється групами експертів, які відповідають за певну таксономічну групу або певний географічний регіон.

Наразі Міжнародний червоний список МСОП є об'ємною електронною базою даних (у зв'язку з особливостями та обсягами ведення списку, сучасного паперового аналога не існує), доступ до якої відкрито для кожного в режимі он-лайн (www.iucnredlist.org). На сайті можна переглянути інформацію щодо статусу та стану виду (підвиду), а також ознайомитись з визначеннями категорій та критеріїв МСОП.

Червона книга МСОП і Червоний список МСОП не є юридичними документами, і мають рекомендаційний характер. У той же час, багато країн світу використовують їх при створенні національних Червоних книг, в тому числі й систему категорій для видів, які повинні охоронятися, та методи оцінки їхнього статусу.

Джерела інформації

Червоний список Міжнародного союзу охорони природи
<http://www.iucnredlist.org/>

Європейський червоний список тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі / European Red List of Globally Threatened Animals and Plants

У 1991 р. Європейська економічна комісія (ЄЕК) ООН видала друком Європейський червоний список тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі, який з того часу не поновлювався. У той же час, у рамках різних програм чи проектів, по окремих таксономічних групах вже підготовлено нові європейські червоні списки, по інших групах оновлення списків знаходиться у стадії підготовки. Зокрема, нова версія Європейського червоного списку судинних рослин та відповідна доповідь знаходяться у стані підготовки; очікується, що вони будуть опубліковані на початку 2011 р. і включатимуть приблизно 2000 видів.

Джерела інформації

Economic Commission for Europe. European Red List of globally threatened animals and plants and recommendations on its application as adopted by the Economic Commission for Europe at its forty-sixth session (1991) by decision D (46). — New York: United Nations, 1991. — 154 pp.

The European Commission:
http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm

Списки міжнародних конвенцій

Інструментами міжнародного права у сфері охорони довкілля є багатосторонні міждержавні угоди (конвенції). Україна є Стороною низки конвенцій різних рівнів (глобального, загальноєвропейського, регіонального), які регулюють охорону видів рослин та місць їхнього існування. Більшість цих багатосторонніх угод має додатки, що містять списки видів, які підлягають охороні. Нижче наведено перелік основних конвенцій та їхні адреси в Інтернеті, за якими можна знайти згадані списки видів.

Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES, Вашингтонська конвенція)

Мета конвенції — ефективне регулювання міжнародної торгівлі зникаючими видами, запобігання незаконній торгівлі. Для практичного застосування конвенції є три додатки:

Додаток I містить перелік видів, що знаходяться під загрозою зникнення, стосовно яких торгівля може дозволятися тільки у виняткових випадках;

Додаток II містить перелік видів, що можуть виявитися під загрозою зникнення при відсутності суворого регулювання торгівлі ними;

Додаток III містить перелік видів, регулювання торгівлі якими знаходиться в юрисдикції Сторони Конвенції, й щодо яких потрібно співпрацювати з іншими Сторонами для запобігання чи обмеження експлуатації цих видів.

Щорічно списки оновлюються за ініціативою Секретаріату та за згодою Сторін Конвенції.

Джерела інформації
Секретаріат Конвенції CITES
<http://www.cites.org>

Конвенція про охорону дикої фауни та флори і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) / The Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern Convention)

Мета конвенції — охорона та відновлення видів дикої флори і фауни та їхніх природних середовищ існування в межах Європи, особливо тих видів, охорона яких вимагає співробітництва декількох держав, а також сприяння такому співробітництву.

Конвенція має чотири додатки, один з яких стосується рослин, а саме: Додаток I містить перелік видів рослин, що підлягають суворій охороні.

Джерела інформації
Текст та Додатки Бернської конвенції
<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/104.htm>

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ, ПРИЙНЯТИХ У ЧЕРВОНІЙ КНИЗІ УКРАЇНИ (РОСЛИННИЙ СВІТ)

Адм. — адміністративний	Лг — Луганська область	ПЗ — природний заповідник
АЕС — атомна електростанція	м — метр	ПЗФ — природно-заповідний фонд
А.Н. — Академія наук	м. — місто (з назвою), мис	Пл — Полтавська область
АР — Автономна Республіка	мал. — малюнок	пл. — площа
бас. — басейн (з назвою)	Мк — Миколаївська область	Пн. — північ
БЗ — біосферний заповідник	мкм — мікроміліметр	пн. — північний
бл. — близько	млн. — мільйон	Пн.Сх. — північний схід
Вл — Волинська область	млрд. — мільярд	пн.-сх. — північно-східний
Вн — Вінницька область	мм — міліметр	пол. — половина
г — грам	МСОП — міжнародна спілка охорони при-	поч. — початок
г. — гора	роди	р. — рік, річка (з назвою)
га — гектар	МСОП — Міжнародний Союз охорони	Рв — Рівненська область
гг. — гори (з назвою)	природи та природних ресурсів	РЛП — регіональний ландшафтний парк
ГЕС — гідроелектростанція	н.-д. — науково-дослідний	р-н — район
год. — година	н.р.м — над рівнем моря	рр. — роки
гол.чин. — головним чином	НАН — Національна академія наук	РФ — Російська Федерація
див. — дивіться	НАН — Національна Академія Наук	с. — село (з назвою)
Дн — Дніпропетровська область	НДІ — науково-дослідний інститут	сек — секунда
Дц — Донецька область	ННЦ УААН — Національний Науковий	см — сантиметр
екз. — екземпляр	Центр Української Академії Аграрних	См — Сумська область
Жт — Житомирська область	наук	сmt. — селище міського типу
зат. — затока (з назвою)	НПП — національний природний парк	ст. — станція, століття
Зк — Закарпатська область	НПП — національний природний парк	Сх. — схід
Зп — Запорізька область	о. — острів (з назвою)	сх. — східний
Зх. — захід	обл. — область	тер. — територія
зх. — західний	о-ви — острови	тис. — тисяча
Ів — Івано-Франківська область	Од — Одеська область	Тр — Тернопільська область
іл. — ілюстрація	оз. — озеро (з назвою)	у т.ч. — у тому числі
ім. — імені	окол. — околиці	ур. — урочище
Кв — Київська область	ос. — особин	хв. — хвилина
кг — кілограм	п-в — півострів	Хм — Хмельницька область
Кд — Кіровоградська область	пд. — південний	Хр — Харківська область
кл. — клас	Пд. — південь	хр. — хребет
кл. — клас	Пд.Зх. — південний захід	Хс — Херсонська область
км — кілометр	пд.-зх. — південно-західний	Чк — Черкаська область
Кр — Кримська автономна республіка	Пд.Сх. — південний схід	ЧКУ — Червона книга України
Лв — Львівська область	пд.-сх. — південно-східний	Чн — Чернігівська область

Умовні позначення

- — поширення виду за літературними даними;
- — поширення виду за гербарними зборами;
- ? — ймовірні місця поширення або ті, які викликають сумніви;
- — часте трапляння виду.

ЗМІСТ

Вступне слово Міністра охорони навколишнього природного середовища України Георгія Філіпчука	3
Передмова	4
Редакційна колегія	6
Склад Національної комісії з питань Червоної книги України	7
Положення про Національну комісію з питань Червоної книги України	9
Судинні рослини	11
Водорості	622
Мохоподібні	682
Лишайники	728
Гриби	780
Література	837
Алфавітний покажчик українських назв рослин і грибів, занесених до Червоної книги України (Рослинний світ)	864
Алфавітний покажчик латинських назв рослин і грибів, занесених до Червоної книги України (Рослинний світ)	870
Українсько-російський словник назв видів рослин та грибів, занесених до червоної книги України (Рослинний світ)	882
Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 17.06.2009 № 312 «Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (Рослинний світ)»	889
Перелік видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (Рослинний світ)	890
Перелік нових видів рослин та грибів, які включені до третього видання Червоної книги України (Рослинний світ)	901
Перелік видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (Рослинний світ)	907
Міжнародні документи щодо охорони рослинного світу України	908
Список скорочень, прийнятих у Червоній книзі України (Рослинний світ)	910

Червона книга України

РОСЛИННИЙ СВІТ

під загальною редакцією
член-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха

RED DATA BOOK OF UKRAINE.
Vegetable Kingdom
ed. by Ya.P. Didukh

Науково-редакційну підготовку забезпечено співробітниками Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Наукове редагування нарисів по основних таксономічних групах рослин та грибів здійснили:

С.Л. Мосякін (судинні рослини: загальне та номенклатурно-таксономічне редагування),

І.А. Коротченко (судинні рослини: загальне редагування та підготовка картосхем),

М.М. Федорончук (судинні рослини),

П.М. Царенко (водорості),

В.М. Вірченко (мохоподібні),

С.Я. Кондратюк (лишайники),

В.П. Гелюта (гриби, підбір ілюстрацій судинних рослин)

І.О. Дудка (гриби),

Л.А. Якушина (підготовка літератури).

У підготовці та випуску книги взяли участь:

В.В. Мандзюк,

директор видавництва

Літературні редактори: К.О. Лучина, М.В. Рубан

Художники: І.В. Маханьков, Т.В. Степаненко, Я.І. Медловська, О.А. Задніпрян

Фото: О.С. Мандзюк, І.В. Маханьков

Художнє оформлення та макет: І.В. Маханьков

Комп'ютерна верстка: Т.В. Степаненко

Технічний редактор: Х.А. Нурлаєва

Підписано до друку 05.11.2009. Формат 60x90/8.

Гарнітура Mujiad Pro. Тираж 5 000. Замовлення № 0911/729

Папір матовий крейдований 100 г/м²

Друк повнокольоровий.

Обкладинка 7Г.

Друкарня ТОВ «Майстерня Книги»